אבני חפץ

CHRESTOMATHIA

RABBINICA ET CHALDAICA.

אבני חפץ

CHRESTOMATHIA

RABBINICA ET CHALDAICA

CUM

NOTIS GRAMMATICIS, HISTORICIS, THEOLOGICIS,

GLOSSARIO

ET

LEXICO ABBREVIATURARUM,

QUÆ IN HEBRÆORUM SCRIPTIS PASSIM OCCURRUNT.

AUCTORE

JOANNE THEODORO BEELEN,

CAN. HON. ECCL. CATHEDR. LEOD., S. TH. DOCT., IN UNIV. CATH. LOVAN.
S. SCRIPT. ET LINGG. ORIENTALL. PROF. ORD.

VOL. III,

COMPLECTENS GLOSSARIUM ET LEXICON ABBREVIATURARUM.

PARS POSTERIOR,

LEXICON ABBREVIATURARUM.

LOVANII
TYPIS VANLINTHOUT ET VANDENZANDE,
UNIVERSITATIS TYPOGRAPHORUM.

1843.

א׳

אֲדֹנָי אֵל *Deus.* אמר, אמרו. — אָמֵן *Amen.* ראשון, *primus* — יהוה in Tikkune hazzohar. אֲוִיר *Aer* videlicet *aura.* אדוני. — אדם. — אחת, אחד. — אֵל. — אָב. — אֵם. — אָח. — אִם. — אַמָּה *cubitus.* אות *signum, littera.* אין *non, nihil.* איש. — Non indicaturi sumus valorem litterarum numericum, quùm eum aliunde jam notum esse supponamus.

א״א

אִי אֶפְשָׁר *non est possibile.* אמר אחר *dixit alter,* vel in plur. אחרים אומרים. — אמר אֵלִיָּהוּ *dixit Elias,* vel אליהו אַשְׁכְּנַזִּי *Elias Germanus* (Grammaticus quidam). אדוני אָבִי *Dominus meus pater meus.* אברהם אבינו. — אִי אָמְרַתְּ *si dixeris.* אִי אֵימָא, אִי אָמֵרִית *si dicam.* אמר אוֹמֵר. — אמר אברהם. — אין אומרים. — אמר אורייץ *dixit*

Oreiin. (Nomen proprium est cujusdam commentatoris discipuli Rambam) אופן אחד *modus unus*, אַחֵר *alius*; אֵשֶׁת איש *uxor viri* (adultera). איש אלהים. — אחר אמר *posteà dixit*: אמר אחד. — אם אומר. — אני אומר. — אתה אומר. — אנו אומרים. — אין אומרים. — אין אחר. — אין אחד. — אי איכא *si est* vel *sunt*. אי בעית *si mavis*. Cf. א״אב *si quæsieris*. Talm. אמן אמן *Amen, Amen*. אֶרֶךְ אַנְפִּין, אֶרֶךְ אַפַּיִם *longanimis*. אבי אסף nomen libri est. אֲגֻדַּת אזוב item. אות א׳ *littera Aleph*. אות אחד. — אַשְׁכְּנַזִּים אוֹמְרִים *Germani dicunt*. אֵל אֱמֶת *Deus verus*. אלהי אֱדוֹם *Dii Edom* (peregrini). איש אמת. — אותו איש *vir iste* (Salvatorem nostrum J. C. intelligunt). אשת אָבִי *noverca mea*. אשת אדוני. אבינו אתה. — אחינו אתה. — אנשי אמונה *religiosi, justi*. איש איש *quisque, omnes*. אֶפֶס אֶפְשָׁרוּת *impossibilitas*. אין אסור est initium C. IX. Tract. Talmud. *Kelaijim*. ארבעה אחין initium Cap. III Tract. Talm. *Jebamoth*. Librorum tituli sunt: אות אֱמֶת. — אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ. — אַיֶּלֶת אֲהָבִים. — אֵשֶׁל אַבְרָהָם.

אא״א

אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ *sed si tu dicis* (Talm.). אמן אמן אמן *Amen, Amen, Amen*. אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם

initium cujusdam precationis est. אף אני אומר. — אף אני אביא *etiam ego adducam* (scil. aliud argumentum seu testimonium). אמר אדוני אברהם.

אא"ב

אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא *si ità dicas, benè est.* Scil. quiescit objectio, benè dicis. Talm. אדני אביך. — אין אומרים בְּרָכָה *non præmittunt benedictionem.*

אא"ום

אדני אָבִי וּמוֹרִי *dominus pater et doctor meus.*

אא"זל

אדני אבי זכרונו לברכה *dominus pater meus, ejus memoria sit in benedictione.* אמרו אבותינו זכרונם לברכה.

אא"י

אין אומרים יוצרות *non dicentes* (sunt, non dicunt) *Jotzeroth.*

אא"כ

אֶלָּא אִם כֵּן *sed si ità est* vel *nisi quod sic;* ex quorumdam sententiâ notat etiam אדני אביכם *dominus meus pater vester.* אַשְׁכְּנַזִּים אומרים כאן *Germani dicunt hic.* אין אומרים כאן.

אא"כק

אֶלָּא אם כן קָשֶׁה *hæc si ità sunt, grave est* etc.

אא"לר

אֶרֶךְ אַפַּיִם לְעוֹבְדֵי רְצוֹנוֹ *longanimis erga facientes beneplacitum suum.*

אא״ם

אם אינם מכירים *si ipsi non cognoscunt.*

אא״נ

אַרְבָּעָה אָבוֹת נְזִיקִין init. Cap. Tr. Talm. *Baba kama.*

אא״ס

אין אומרים אמן אמן סלה *Amen, Amen Selah.* סְלִיחוֹת *non dicentes* (sunt, non dicunt) *Selichoth.*

אא״ע

אברהם אבן עזרא *Abraham Aben Ezra.* אם אינו עִנְיָן *si non est significatum* vel *si non est ad propositum.* אִגֶּרֶת אָרְחוֹת עוֹלָם est titulus alicujus libri.

אאע״בבז

אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות *non coit homo coitu fornicationis* Talm.

אא״עה

אברהם אבינו עליו השלום *Abraham pater noster super quem sit pax*, vel אמר אברהם וכו׳ *dixit Abraham* etc.

אא״צצ

אין אומרים צדקתך צדק *non dicunt* צדקתך צדק, quæ formula quædam precandi est.

אא״ק

אלא אי קשיא *nisi est durum*, i. e. argumentum.

אא״קי

אין אומרים קַדִּישׁ יָתוֹם *non dicunt* Kaddish Ja-

thom; quæ precandi formula est orphanorum pro parentibus defunctis.

אא"ת

אין אומרים תְּחִנּוֹת *non dicunt supplicationem.*

אא"תל

אפִילו אם תמצא לומר *etiamsi dicere possis* vel *voles*. Talm.

א"ב

אית בפסוק *est in versiculo;* apud Masorethas, cùm notant in aliquo versiculo omnes contineri Alphabeti litteras. אַלְפָא בֵיתָא *Alphabetum.* אוֹת ב' *littera* Beth. איש בריתי *vir fœderis mei.* אם בִּקֵּשׁ *si quæsiverit.* אומרים בָּרְכוּ *dicentes : benedicite.* אַנְשֵׁי בֵיתוֹ *familia sua.* אִישׁ בְּלִיַּעַל *malitiosus, nequam.* אֶחָד בְּעוֹמֶר *primus* (dies) *in Omer* (est terminus technicus Judæis proprius quo computant dies a tempore Paschatis usque ad tempus Pentecostes et secundum Omer). אל בנה est initium alicujus cantûs. אַל בְּנִי *ne, fili mi.* אות בְּפוּמוֹ *littera in ore ejus*, i. e. continet omnes litteras Alphabeti. איכא בינייהו est initium Cap. alic. Talm. אין בין (item). אִמְּרֵי בִיאָה titulus libri est, ut et sequentes tres : אִמְרֵי בִינָה — . אֶבֶן בּוֹחַן . — אַלּוֹן בָּכוּת.

א"ב א"ב א"ב

אחד בתורה, אחד בנביאים, אחד בכתובים *unum*

in Lege, unum in Prophetis, unum in Hagiographis. Sic loquuntur Masorethæ de voce quâpiam, quæ hâc vel istâ formâ ter tantùm in Scripturâ occurrit, semel in Lege, semel in Prophetis, semel in Hagiographis.

אב"א

אם בקש אומר *si volueris, dicam.* אי בָעֵית אֵימָא *si cupiat, dicam.* אמן בְצוּר אלהינו *Amen, in petrâ Deo nostro.* אברהם בן אָשֵׁר *Abraham filius Asher.*

אב"בי

אֶתרוֹג בָשָׂר בֵצים יַיִן *malum citreum, caro, ova, vinum.* In Tract. Talm. *Joma.* His non vescuntur pridiè diei propitiationis.

אבב"שיי

אתרוג ביצים בשר שמן יין ישן *citrum, ova, caro, oleum, vinum vetus.*

אב"ד

אם בית דין *si domus judicii.* אַב בֵית דִין *pater domus judicii.* אין בית דין *nullum tribunal.*

אב"ד ור"מ דק"ק

אַב בֵית דִין וְראֹשׁ מְתִיבְתָא דְקְהִלָה קְדוֹשָׁה *Præses judicii et princeps universitatis sancti cœtûs.*

אבגי"תצ

אָנָא בְכֹחַ גְדוֹל יְמִינְךָ תַתִּיר צְרוּרָה *Eheu! vi*

admirabilium factorum dextræ tuæ colligatum (scil. nodum) *solvas!* (In amuletis et in precatione).

אב״ה

אמר ברוך הוא *dicit benedictus ille*, sc. Deus. אב הרחמים principium est cujusdam precationis.

אב״ו

אדם בָּשָׂר ודם *homo caro et sanguis; carnalis, mortalis.*

אב״וב

אחד בפה ואחד בלב *idem in ore et idem in corde.*

אב״יי

אשר בך — .אב״י vide אתרוג ביצים יין ישן ירחם יתום *quia in te misericordiam consequetur pupillus;* ex Hoseæ Cap. 14, 4. Apud Talmudicos est nomen celebris doctoris Abbai, qui ex eventu hoc nomen accepit. Antequam nasceretur, moriebatur pater ejus: ubi natus esset illicò moriebatur mater ejus.

אב״יב

אדם בִּיקָר בַּל־יָלִין *homo in dignitate non mansit.*

אב״יה

אליעזר בַּר יוסי הַגְּלִילִי *Elieser filius R. Jose Galilæi.* אֶבֶן הָעֶזְרִי *Aben Ezra.*

אב״יע

אֲצִילוּת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה *emanatio, creatio, formatio, factio.* Denotantur quatuor Cabbalista-

rum mundi : *emanativus, creativus, formativus* et *factivus.*

אב"ן

Apud peritos quos מקבלים vocant, אבן significat אָב *patrem* et בֵּן *filium* uno complexu, ad ostendendum patris et filii unitatem in essentiâ. Tres autem litteræ, tres hypostases in unâ οὐσία demonstrant. Schindler.

אב"ר

אב בן רוח הקדש *Pater, Filius, Spiritus sanctus.*
אַלְפָא בֵּיתָא רַבְּתָא *Alphabetum magnum.*

א"ג

אַגַּב גְּרָרָה *per occasionem.* אינו גזל *non est rapina.* אכילה גסה *comestio crassa.* אמר גם *dixit etiam* vel *dixit ad hæc.* אִית דְּגָרְסִין *quidam legunt,* vel *docent.* אחד גּוֹרֵס *quidam legit.* אדני גיסי *dominus meus affinis.* אין גְּמָרִינָן vel אֵין גָּרְסִינַן *non discimus.* אל גבור *Deus fortis.* איש גבור *vir validus.* אוֹר גדול. — איש גדול. — אַנְשֵׁי גוֹלָה *exsules* אתה גבור initium precationis est.

אג"ד

אין גזרא דא *decisio, constitutio non est.*

אג"לא

אתה גבור לעולם אדני *tu fortis es in æternum Domine.* Nomen est Dei apud Kabbalistas *Agla* dictum, quo Deum ab omnipotentiâ denominant.

Conferatur Galatinus de Arcanis lib. 2, c. 15. Sunt qui putant per prius **א** indicari אַחְדוּת *unitatem* scil. essentiæ divinæ, per ג verò שְׁלוֹשׁ *trinitatem* personarum, et per reliquas duas litteras nomen אֵל *Deus,* q. d. : Deus unus essentiâ et trinis personis.

אג"ס

אִית גִּרְסַת סְפָרִים *est lectio librorum.*

אג"ק

אַגַּב קַרְקַע; est terminus technicus in suis obligationibus obveniens.

אג"ר

אִית גַּס רוּחַ *est elatio spiritûs.* אדם גַּס רוח *homo elati spiritûs.*

אג"ש

אִית גְּזֵירָה שָׁוָה *est decisio æqualis* (par ratio).

א"ד

אִיכָּא דְאָמְרֵי *sunt qui dicant.* אוֹ דִלְמָא *an fortè.* אֵין דֶּרֶךְ *non est mos.* אדֹנִי דוֹדִי *dominus meus dilectus.* אֵינוֹ דִין *non est judicium.* אֵלּוּ דברים est init. Cap. 8. Tr. Talm. *Berachoth.* אֵין דּוֹרְשִׁים est init. Cap. 8. Tr. Talm. *Chagiga.*

אד"א

אִית דְאָמְרֵי אֱנָשֵׁי *id est quod dicunt homines.*

אד"הו

אדהכי והכי *intereà.*

אדה"עה

אמר דָוִד הַמֶלֶך עליו השלום.

אד"הר

אדם הראשון *primus homo.*

אד"ו

Apud Chronologos sunt litteræ numerum significantes; א est dies primus; ד quartus, ו sextus. Hi dies sunt פסולים *rejectitii* et *reprobi*, ut primus dies anni in eos incidat, propter computationem festi Paschatis.

אד"י

אדני דודי ידידי *domine mi dilecte et unice.*

אד"ל

אית דין *non est judicium infrà.* אין דין לְמַטָה לְמַעְלָה *est judicium suprà.*

אד"ם

אדם דוד משיח *Adam, David, Messias.* אֵפֶר דָם מָרָה *cinis, sanguis, fel.* אמונה דבור מַעֲשֶׂה *fides, sermo, opus.* איש דעת מְאֻמָץ *vir doctissimus.* אחד דיני ממונות init. Cap. Talm.

אד"מו

אדני מורי וְרַבִּי *dominus doctor et magister meus.*

אד"עה

אמר דָוִד עליו השלום.

אד"ש

אַחַר דְּרִישׁוּת שָׁלוֹם *post salutationem.*

א"ה

אוּמֶנֶת הָעוֹלָם *nutrix*, seu *obstetrix mundi.* אמר הכותב *dixit scriptor.* אמר הַפָּסוּק *dicit versus* scil. biblicus. אִי הָכִי *sic, multò magis* אֲפִילוּ הָכִי vel אִי הָךְ *si sic.* אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא *Elias Propheta.* אֻמּוֹת הָעוֹלָם *gentes sæculi* sc. profanæ אדם הראשון *homo primus.* אַחַר הַחֻרְבָּן *post excidium.* אֱדוֹמִי הָרָשָׁע *impius Edom.* אומרים הַלֵּל *dicunt Hallel.* אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ *Arca sancta.* אֲדוֹן הַנְּבִיאִים *dominus Prophetarum.* אלֹהֵי הָעֲרֵלִים *Dii præputiatorum* אדם הַקַּדְמוֹן *Homo primus.* אהרן הכהן *Aaron sacerdos.* אִלּוּ הֵן *hæc illa sunt.* Initia precationum sunt tria sequentia : אֲדוֹן העולם. — אָמָּה הָרְשָׁעָה. — אב הרחמים. est init. Cap. 1. Tr. Talm. *Kelim.* Sunt librorum tituli quinque sequentes : אֲבוֹת הַטּוּמְאָה — אגרת המוסר. — אֶבֶן הָעֵזֶר. — אגרת הַשְּׁמַד. — אוֹת הַבְּרִית. — אגרת הסודות.

אה"בה

אמר הקדוש ברוך הוא *dicit sanctus benedictus ille* (Deus).

אה"ג

אִשָּׁה הֲגוּנָה *mulier honesta.*

אה"הג

אֵלּוּ הֵן הַגּוֹלִין init. Cap. 2. Tract Talm. *Maccoth.*

אה"הל

אלו הן הַלּוֹקִין init. Cap. 3. Tract. Talm. *Maccoth.*

אה"הנה

אלו הן הַנֶּחְנָקִין init. Cap. 10. Tract. Talm. *Sanhedrin.*

אה"הנש

אלו הן הַנִּשְׂרָפִין init. Cap. 9. Tract. Talm. *Sanhedrin.*

אה"כל

אַגַּב הַכְנָסַת כַּלָּה *propter exceptionem sponsæ* (i. e. ob Sabbathi appropinquationem).

אהכ"שר

אֶל הַדֶּרֶת כְּבוֹדוֹ שָׁלוֹם רַב *magnificentiæ ejus pacem plurimam* (apprecamur).

אה"ו

Altona, Hamburg, Wansebeck.

אה"ן

אִי הָכִי נַמִּי *si ità* (est) *etiam.* Talmud.

א׳ הנמ׳

הַנִּמְשָׁךְ אות *littera sequens.*

אה״ע

אֻמּוֹת הָעוֹלָם ; אדון העולם initt. precat. ; tres sequentes sunt tituli librorum : אֶבֶן הָעֵזֶר. — אֲבִי הָעֶזְרִי. — אֲרוֹן הָעֵדוּת.

אה״פב

אֵין הֶפְרֵשׁ בֵּינֵיהֶם *non est differentia inter illos.*

א״ו

אֶלָּא ודאי *sed certum.* Sequuntur quatuor tituli librorum : אִסּוּר וְהֶתֵּר. — אָדָם וְחַוָּה. — אָב וָאֵם. — אוּרִים וְתֻמִּים.

או״א

אבא ואימא — .איש ואיש *unus et alter.* אחד ואחד *pater et mater.* אֵלֶּה וָאֵלֶּה. — אדר וַאֲדָר *Adar primus et Adar secundus.* אִלּוּ וְאִלּוּ *hæc et illa.* אַבָּא וְאִמָּא *Amen et Amen.* אמן ואמן — .איש ואשתּו tit. lib.

או״אא

אלהינו ואלהי אבותינו.

או״ב

אותו ואת בנו *ipsum et filium ejus* (accepit).

אוא״דאח

אֵלּוּ וְאֵלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים *hæc et illa sunt verba Dei viventis.*

א"ו vel או"ה

אסור וְהֶתֵּר *prohibitum et licitum.*

או"ח

אדם וחוה *Adam et Eva.*

או"חל

אדם וחוה חוץ לִילִית *Adam et Eva absque Lilith.*

או"יל

אֱכוֹל וּשְׁתֵה יֹאמַר לָךְ *ede et bibe dicet tibi.*

או"יר et אוכ"יר

אָמֵן וכן יְהִי רָצוֹן *Amen et sic erit gratia.*

או"ל

אומר להם *dicens illis.*

או"ם

אַדִּיר וְנוֹרָא מַעֲשָׂיו *magnificus et venerabilis est in operibus suis.* אומר ועושה מַלְאָכָיו *dicens et faciens angelos suos.*

או"רי

אומר רבי יצחק dicit R. Isaac.

או"ש

אסור וְהֶתֵּר שֶׁלּוֹ *prohibitum et concessum ejus.*

או"ת

Tit. librorum sunt : אוֹר תּוֹרָה et אוּרִים וְתֻמִּים.

א"ז

אָבִי זְקֵנִי — . אם זה — . אמר זה. אין זה *non est hic.*

avus meus. אִמִּי זְקֵנָתִי *Avia mea.* אוֹרוֹ זָרַח *lux ejus oritur.* אוֹמְרִים זְמִירוֹת *dicentes Psalmos.* אַתְנַח זַרְקָא *Átnach, Sarka.* אָדוֹם זָהָב *Aureus;* sequentes sunt tituli librorum : אוֹר זָרוּעַ. — אִישׁ זָקֵן. — אֲסִיפַת זְקֵנִים. — אֵלִיָּהוּ זוּטָא

א"זל

אמרו זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה *dicunt quorum memoria sit in benedictione.* אבותינו זכרונם לברכה. — אִשְׁתּוֹ זכרונה לברכה. — אבי זכרונו לברכה אוֹרוֹ זרח לעולם. *lux seminata justo.* אור זָרוּעַ לצדיק — אין זה לְשׁוֹנוֹ *non est hic ejus stilus.* —

א"זק

אור זָרוּעַ קצר tit. libr.

א"ח

אֶחָד חָסֵר *unum est deficiens* apud Masoreth. אִסְרוּ חַג *dies post festum;* adhibent in epitaphiis. אִישׁ חכם. *vir honoratus.* אִישׁ חָשׁוּב — .איש חסיד אדני. *dominus socer.* אדֹני חָמִי — .אמרו חכמים — חֲתָנִי *gener.* אֲבִי הוֹרָגִי *vitricus.* אֵשֶׁת חַיִל *mulier bonæ indolis.* אִשָּׁה חֲשׁוּבָה *mulier honorata;* quæ sequuntur sunt titt. libb. : אֹרַח חַיִּים. — אָרְחוֹת חַיִּים. — אוֹצְרוֹת חַיִּים. — אִגֶּרֶת חֲמוּדוֹת. — אור חיים. — חיים

אח"א

אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת *quadraginta minus uno.*

אח"אכ

אַחַר אַרְבַּע כּוֹסוֹת *post quatuor pocula.*

אחד"שת

אַחֲרֵי דְרִישַׁת שְׁלוֹם תִּפְאַרְתּוֹ; in Epistolis.

אח"ה

אֹרְחַת חַיִּים הֶאָרוּךְ tit. lib.

אח"ז

אחר זה *post hæc.* אָחִי זָקֵן *pater natu major.*

אח"זל

אמרו חכמינו זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה *dicunt sapientes nostri quorum memoria sit in benedictione.*

אח"כ

אחר כַּךְ *posteà.* א' חִלּוּף כְּתַב *cambium.*

את"כא

אחר כך אמרו *post hæc dicunt.*

א"ט

אֲבָנִים טוֹבִים *lapides pretiosi.* אֵין טַעַם *non est ratio.* אִשָּׁה טוֹבָה.—אַרְבַּע טוּרִים tit.lib. אֵלּוּ טְרֵיפוֹת est init. Cap. III. Tr. Talm. *Cholin.*

אט"ב

אנשי טבריא *Cives Tiberiani.*

אט"ל

אֵין טַעַם לִדְבָרוֹ *non est sensus sermoni ipsius.*

אט"לים

אָז טוֹב לֹא יֶחְסַר סִימָן *numquam deficiet bonum* (*est signum*). אַז טוֹב לְךָ יִהְיֶה סֶלָה *deinde tibi proficiet. Sela.*

א"י

אינו יָכוֹל *non potest.* — אֵינוֹ יוֹדֵעַ. — ארץ ישראל. אִישׁ יְהוּדִי *Judæus.* אַבָּא יוֹסֵי *Abba Jose* (nomen cel. doct.). אִישׁ יְמִינִי *vir dextræ meæ.* אוֹרֶךְ יָמִים *longitudo dierum.* אוֹר יהוה. — אור ישראל. — Quæ sequuntur sunt titt. libb. : אִגֶּרֶת — אֲבִיר יעקב. — אור יַעֲקֹב. — אור ישראל. אור יְקָרוֹת. — אור יהוה. — אֶבֶן יְחִיָּה. — יְהוּדָה. — אָהֳלֵי יְהוּדָה. — אי' notat אֵין *non* vel Chald. אִית *est.*

אי"א

אִישׁ יְרֵאַת אלהים *vir timens Dei.*

אי"ג

אמר יהודה גְּדַלְיָה *dicit Juda Gedalja.*

אי"דל

אִם יֵשׁ דִּין לְמַעְלָה *si est judicium in cœlo.*

אי"ה

אם יַעֲזוֹר הַשֵּׁם si auxiliabitur Deus. אם יגזור השם si decreverit Deus. אם ירצה השם si voluerit Deus. — אם יאבה האל si voluerit Deus. אם יֵשׁ הַשָּׁלוֹם si pax est = si vales; in epistolis.

אי"הי

אם יעזור השם יתברך si juverit Deus benedictus.

אי"יע

אַבְרָהָם יִצְחָק ויעקב.

אי"בה

אֲנִי יוֹדֵעַ כָּל־הַנִּסְתָּרוֹת ego scio omnia abscondita.

אי"ל

אלהים יַעֲנֶה לו Deus respondebit ei. אלהים יִרְאֶה לו providebit ei. אֵין יֵשׁ לְהָשִׁיב non est recursus, s. reducendum, s. redeundum. אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל nescit quæstionem instituere.

אי"ע

אֲבִיר יַעֲקֹב עֶלְיוֹן Fortis (Deus) Jacobi supremus est. אלהים יְחוֹנֵן עליהם Deus propitius sit eis. אלהים יהי עִמָּךְ. אלהים יְהִי עֶזְרָם Deus sit auxilium eorum.

אי"ר

אָמֵן יְהִי רָצוֹן Amen; fiat beneplacitum.

אי"ש

אדני יתברך שמו sit nomen Domini benedictum.

אדני יש שמו יתברך *Dominus cujus nomen sit benedictum;* vel יתעלה *extollatur.*

אי״שר

אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא *Amen, fiat nomen ejus magnum.*

א״כ

אִם כֵּן *si ità* (est), *ergò, igitur.* אחר כך *posteà,* quod sæpè notatur et אח״כ. In hoc erraverunt typographi initio commentariorum R. D. Kimchi in Joëlem; ubi cum scriberetur compendio וא״כ, perperam integrè scripserunt ואם כן, cum scribendum fuisset ואחר כך *et posteà;* præcesserat namque תחלה, i. e. *primùm, initio.* אֵין כָּמוֹךָ *non est sicut tu.* אוֹמְרִים כָּאן *dicentes hic.* אֵינוֹ כֵן *non est sic.* אָמַר כַּךְ. — אֵלּוּ כֵלִים init. Cap. X. Tr. Talm. *Kelim.*

אכ״א

אֶחָד כִּסְאוֹ אֶחָד *ipse unus est, et thronus quoque ejus unicus.* אַשְׁכְּנַזִּים כָּאן אוֹמְרִים *hic Germani dicunt.*

אכ״ה

אַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה *viri Synagogæ magnæ.*

אכ״ח

אֵם כָּל־חַי *mater omnis viventis.*

אכ״יר

אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן *Amen, sic fiat beneplacitum;* addito א in fine sic : אכ״רא, illud א notat *Amen* vel אדֹני *Domine*. Scribi solet etiam sic אוכ״יר vel או״יר; in quibus abbreviaturis *Vau* illud interpositum notat *et.*

אכ״מ

אֵין כַּאן מְקוֹמוֹ *non est hic locus ejus.*

אכ״מה

אִם כֵּן מַה הִגִּיד *si ità est, quid indicavit.*

אכ״ע

אֲכוּלֵי עַלְמָא *Toti mundo.*

אכ״פ

אם כפור פורים *si propitiatio sortium.*

א״ל

אמרו לְהוֹן — .אמרו לי, להם, לנו — .אמר לו אֵין לוֹמַר *non est dicendum.* אָסוּר לֵיהּ *vetitum ei.* אֵין לְהַקִּיז *non vena incidenda est.* אֵין לִשָּׁבַע *non est jurandum.* אין לְהַקְשׁוֹת *non est objiciendum.* אין לְפָרֵשׁ *non est explorandum.* אין לְהָשִׁיב *non est respondendum.* אין לו. — אין לֵיהּ. — אין לִי. — אם לא. — אִמְרוּ לֵאלֹהִים *dicite superioribus.*

אל״א

אין לי אֶלָּא *non habeo, nisi* etc.

אל"ד

אֱמוּנָתוֹ לְדוֹר דוֹרִים *veritas ejus per omnes durat hominum ætates.* אֵין לוֹ דְמוּת *nullus ei similis est.*

אל"ה

אֶלָּא הָכִי *nisi ità foret.* אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא *Elias propheta.* אָמַר לָהֶם הַמְּמוּנֶּה init. Cap. 3. Tr. Talm. *Joma.*

אל"ול

אוֹי לְרָשָׁע וְאוֹי לִשְׁכֵנוֹ *væ improbo et væ vicino ipsius.*

אל"ח

אֵין לִי חוֹתָם *non mihi est sigillum.*

אלי"וע

אם לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ *nisi indicaverit* (testis), *feret iniquitatem suam.*

אל"כ

אם לא כן *si non sic.*

אל"כג

אלמנה לכוהן גדול *vidua sacerdotis maximi.*

אל"תה

אִי לֹא תֵימָא הָכִי *nisi dixeris ità.*

א"מ

אֵין מְבָרְכִין — .אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ — .אֶרֶץ מִצְרַיִם

benedictionem non dicunt: אֵינוֹ מְבַחֵין *non probat.* אַבָּא מוֹרִי *pater meus doctor.* אֵין מִסְפָּר *sine numero;* — אֲדֹנִי מֶלֶךְ. — אֲהוּבִי מְחֻתָּנִי *dilectus affinis meus.* אִמִּי מוֹרָתִי *domina mea mater.* אַרְבַּע מִינִים *quatuor species.* אֵל מֶלֶךְ. — אָמַר מַר *dicit Mar.* אֵינוֹ מַאֲמִין *irreligiosus.* אָבוֹת מְלָאכוֹת *graves labores.* אַחֲרֵי מוֹת *post mortem.* אֵלֶּה מִשְׁפָּטִים *hæc sunt judicia.* אֵין מְעָרְבִין *non miscentes.* אֵין מַתְחִילִין *haud incipitur.* אָרְחַת מִשְׁפָּט *via judicii,* אֵלּוּ מַפְסִיקִין init. Cap. II. Tr. Talm. *Peah.* אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן init. Cap. V. Tr. Talm. *Zebachim.* אֵלּוּ מְצִיאוֹת init. Cap. 2. *Baba meziah.* אֵלּוּ מְנָחוֹת C. 6. *Menachoth.* אֵין מַקְדִּישִׁין C. 7. *Erachin.* אֵלּוּ מְטַמְּאִין C. 2. *Oholoth.* אוֹכֵל מַעֲשֵׂר C. 4. *Tebul jam.* אַרְבַּע מִיתוֹת C. 7. *Sanhedrin.* אֵין מַעֲמִידִין C. 2. *Aboda zara.* Titt.. libr. sunt: אֹהֵב מִשְׁפָּט. — אִגֶּרֶת מֹשֶׁה — אֵלִיָּהוּ מִזְרָחִי. — et אֹהֶל מוֹעֵד.

Porrò notat apud Masorethas אֶחָד מָלֵא *unum plenum;* quo significant vocabulum *plenè* i. e. cum ו vel י in medio scriptum esse. Unde א״מ וא״ח notat: *unum plenum, alterum deficiens est;*

pluraliter מְלָאִים. Observo et hìc in Masorâ parvâ semper scribi מל' pro מָלֵא vel מְלֵאִים.

Apud Chronologos notat: א' מְחֱצִית; h. e. *hora prima et dimidia*, quando initium est *Tekuphæ* sive solstitii æstivi in mense *Tammuz* sive Junio.

אמ"ד

אֵינוֹ מַאן דְּאָמַר *non est qui dicat.*

אמ"דא

אֵל מֶלֶךְ דַּיָּן אֱמֶת *Deus Rex, judex verus.*

אמ"ה

אמר הַשֵּׁם *dicit Deus.* אמר הַכָּתוּב *dicit Scriptura.* אמר הַפָּסוּק *dicit textus, versus, caput, locus.* אמר הֶחָכָם.— אֶסְתֵּר מָרְדְּכַי הָמָן.—אם מן הַשֵּׁם *Esther, Mardochæus, Haman.* אין מן הַשָּׁמַיִם *non est a cœlo* (Deo). אֵבֶר מִן הַחַי tit. libr.

אמ"הה

אמר הֶחָכָם הַמְחַבֵּר *dicit sapiens auctor.*

אמ"הל

אוי מֶה הָיָה לָנוּ *heu! quid nobis accidit.*

אמ"ו

אדֹנִי מוֹרִי וְרַבִּי *domine doctor et magister mi.*

אמ"ז

אַבָּא מוֹרִי זְקֵנִי *Pater, doctor meus senex.*

א׳ מב׳ טע׳

אֶחָד מִשְּׁנֵי טְעָמִים *una ex duabus rationibus.*

אמ״כ

אַרְבָּעָה מְחוּסְרֵי כִפּוּרִים C. 2. *Keritoth.*

אמ״ן

אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן *Deus rex fidelis* apud Kabbalistas, ex C. 65 Isaiæ: vel אדוני *dominus* etc.

אמ״ע

אש מים עפר *ignis, aqua, pulvis.* אל מֶלֶך עוֹלָם. — אֵל מֶלֶךְ עֶלְיוֹן.

אמ״עה

אמר משה עליו הַשָּׁלוֹם *dixit Moses, super quem sit pax.*

אמ״צ

אֵל מֶלֶךְ צַדִּיק.

אמ״ק

אמר קְרָא *dixit : lege.* אֵל מֶלֶךְ קָדוֹשׁ.

אמ״ר

אֵשׁ מַיִם רוּחַ *Ignis, aqua, aer.* אמר רבי *dixit Rabh* seu *magister.*

אמ״ש

אֲוִיר מַיִם אֵשׁ *Aer, aqua, ignis.* — אֵשׁ מַיִם שָׁמַיִם. אֶרֶץ מים שמים.

אמ״שר

אֶל מַעֲלָתְךָ שָׁלוֹם רַב *excellentiæ tuæ pax multa.*

אמ״ת

אִיּוֹב מִשְׁלֵי תְּהִלִּים *Job, Proverbia, Psalmi.*

אֵלֶּה הַדְּבָרִים מְלָכִים תְּרֵי עָשָׂר *Deuteronomium, Regum libri, XII Prophetæ minores.* אורייתא מִשְׁלֵי תלים *Lex, proverbia, Psalmi.* אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח (ex Ps. 85) *veritas de terrâ germinabit.* אֵשׁ מַיִם תִּפְאֶרֶת *Ignis, aqua, decor.*

אמ״ת דת״קע

אלה הדברים, מלכים, תרי עשר, דברי הימים, תלים, קהלת, עזרא.

Deuter. Regum XII Proph. min. Paralip. Psalmi, Ecclesiastes, Esdras; secundum Eliam *in fractione tabularum* מ non solum מלכים (lib. Reg.) sed etiam משלי (Proverb. lib.) significat.

א״ן

אִי נָמֵי *si etiam.* אִי נֵימָא vel אִי נֹאמַר *si dixerimus.* אֵל נֵכָר *Deus alienus.* אִישׁ נָכְרִי *peregrinus.* —אִישׁ נֶאֱמָן. אִשָּׁה נָאָה *fœmina pulchra.* איזהו נשך *qualis est usura.* אוֹ נִרְאָה *vel videtur.* או נדרים *vel vota.* אוֹ נערות *aut puellæ.* ארבעה נדרים C. 3. *Nedarim.* אֵלּוּ נערות C. 3. *Ketuboth.* אלמנה נזונות C. 2. Ibid. אֵין נוֹתְנִין C. 9. *Teruma.* אֵלּוּ נֶאֱמָרִין

C. 2. *Erachin.* אור נֶעֱרָב tit. libr. אִמְרֵי נוֹעַם tit. libr.

אנ"י

אֲדֹנָי נֶצַח *Deus fidelis unicus.* אֵל נֶאֱמָן יָחִיד אֵל נְקָמוֹת *Dominus victoria est Israelis.* יִשְׂרָאֵל יְהוָֹה *Deus vindictarum est Jehova.*

אנ"יל

אִי נָמֵי יֵשׁ לוֹמַר *si etiam dicendum est.*

אנ"ך

אוֹרַיְיתָא נְבִיאִים כְּתוּבִים *Lex, Prophetæ, Hagiographa.* Apud Masoreth.

אנ"כי

אֲמִירָה נְעִימָה כְּתִיבָה יְהִירָה *sententia dulcis, scriptura perpulchra.*

אנ"סו

אָמֵן נֶצַח סֶלָה וָעֶד *Amen, perpetuum, semper et in sæculum.* Solet poni hæc abbreviatura in fine librorum, qui in pium votum exeunt.

אנק' vel אונק'

Onkelosus, Chaldæus Pentateuchi interpres. Abbreviatura imperfecta est.

אנ"פח

אֲנָשִׁים פְּחוּתִים *homines plebeii.*

א"ס

אָמֵן סֶלָה *Amen, Sela;* quandoque etiam tri-

plicari solet sic : אא״א ססס״ם. — אין סוף *infinitus. æternus.* Periphrasis est Dei infiniti et æterni apud Kabbalist. אגב סודר *per sudarium.* אין ספק *non est dubium.* איהו סבר *ipse opinatus est* vel *cogitavit.* איהו סברי *ipsi intellexerunt* vel *opinati sunt.* אימא ספא *dic finem.* אין סברה *non est opinio.*

אס״ד

אי סלקא דעתך *si adscendit in mentem tuam* vel *sententiam tuam.* In Talmud.

אס״ו

אמן סלה ועד *Amen, semper et in sæculum.*

אס״ל

אין ספק לדברו אלא סברא ליה *sed opinio ipsius.* *non est dubitatio ut hoc dicatur.*

אס״ף

אתנח סוף פסוק *Atnach in fine versûs.* אמרינן סוף פרק *diximus in fine capitis.*

אס״פה

אספקלריה המאירה *speculum lucidum.*

אספ״שם

אספקלריה שאינו מאירה *speculum non lucidum.*

א״ע

אבן עזרא *Aben Esra.* אמר עולא *dicit Ulla* (apud Talm.). את־עצמו *seipsum.* אדון עולם *do-*

minus sæculi, æternitatis. אל עליון *Deus excelsus.* אֻמות עוֹלָם *Gentiles.* אִיש עָנִי *homo pauper.* אִיש עָשִיר *dives.* אִיש עִבְרִי *Hebræus.* אֵין עוֹמְדִין C. 5. *Berachoth.* אֵלוּ עוֹבְרִין C. 3. *Pesachim.* אֵיזֶהוּ עָרִים C. 6. *Kelaim.* Titt. libr. sunt : אוֹר עַמִּים. — אוֹר עֵינַיִם. — אֹרְחוֹת עוֹלָם.

אע״בז

אדם עושה בעילתו זנות *homo faciens coitum suum fornicationis.*

אע״גב et אע״ג

אַף עַל גַּב *tametsi, quamvis, licet, quanto magis.*

אע״ה

אָבִי עָלָיו הַשָּׁלוֹם *Pater meus, cui sit pax.*

אע״נע

אַבֵּן עֶזְרָא נוּחוֹ עֵדֶן *Aben Ezra, requies ejus sit paradisus.*

אע״פ

אַף עַל פִּי *quamvis, etiamsi;* quod aliquando scribitur : אע״פי.

אע״פכ

אַף עַל פִּי כֵן *nihilominus tamen.*

אע״ר

אַשְׁרֵי עַיִן רָאָה *beatus oculus est qui videt.*

אער״שם

אֵין עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם *non faciunt voluntatem Dei.*

א״פ

אֲכִילַת פְּרָס *frustum cibi.* אֲכִילַת פֶּסַח *cibus Paschalis.* אמרינן פרק *diximus* (in) *capitulo.*

אפ״ה

אפילו הכי *etiam sic.*

אפיק״ומן

אפיקו מיני מְזונות *producite species ciborum.* Ità Elias in Thisbi.

אפ״ל

אֵין פֶּה לְהָשִׁיב *nescit responsum dare.*

אפ״ס

אֶחָד פָּסוּק סִימָן *unus versus signum est;* sic loqui solent cum versum aliquem dant pro rei alicujus signo in Masorâ.

אפ״ר

אַמָּה פָּחוֹת רְבִיעִית *cubitus minor quadrante.*

אפ״ת

אפילו תימא *etiam si dixeris* vel *dicas.*

א״צ

אֵין צָרִיךְ *non est necesse.* אֵינָם צְרִיכִים *non necesse habent.* אֶרֶץ צְבִי *terra decoris.* אדָנָי צְבָאוֹת *Dominus exercituum.* אִישׁ צַדִּיק; titt. libb. sunt:

— .אַהֲבַת צִיּוֹן — .אָרְחוֹת צַדִּיקִים — .אוֹר צַדִּיקִים אוֹר צִיּוֹן.

אצ״ל

אין־צריך .אֵין צָרִיךְ לוֹמַר *non necesse est dicere.* לְפָרֵשׁ *explicare.* לְהַקְשׁוֹת *quærere.* לְבָרֵךְ *benedicere.* לְהָשִׁיב *respondere.* לִטְעוֹן *contradicere.* אֵינָם צְרִיכִים .אֶלָּא צָרִיךְ לוֹמַר *sed necesse est dicere.* לֵיהּ *non sunt obligati ei.*

אצל״הדב

אֵין צָרִיךְ לְהַטִּיף דַּם בְּרִית *non est necesse effundere sanguinem fœderis* (scil. in circumcisione).

א״ק

אִי קוּשְׁיָא *si est argumentum.* (קושיא *objectionem* appellant, et מקשן vocatur *objiciens*). אִכְּתִיב קָשֶׁה (et 'אִכְּתִי) *scriptum est durum* vel *difficile.* Apud Talmudicos, quando S. Scripturæ locus aliquis objicitur, qui in utramque partem disputari potest. אמר קְרָא *dicit Scriptura.* אדם קַדְמוֹן *homo primus.* אֶלָּא קָשֶׁה vel אַךְ קָשֶׁה *sed difficile est.* אֲמִירָה קשה *sermo difficilis.* אין קשה *non est difficile.* איש קדוש *vir sanctus.* אמרו קַדִּישׁ *dicunt Kaddish.* אוֹר קַדְמוֹן tit. libr. אֵלּוּ קוֹשְׁרִין C. XV. *Shabbath.* אֵלּוּ קֳדָשִׁים C. 3. *Teruma.*

אק״בו

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ *qui sanctificavit nos præceptis suis et præcepit nobis.*

אק״ים

אשר קדש יְדִיד מִבֶּטֶן *quem sanctum habuit delectum ab utero.* Ità Masorethæ de Isaac in locum C. 17. Genes.

אק״לע

אָדָם קָרוֹב לְעַצְמוֹ *homo proximus est sibimet ipsi.*

אק״ש

אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע *post lectionem* Audi.

א״ר

אמר רַבָּא. — אמרו רַבּוֹתֵינוּ vel אמר רַבִּי רב *inquit Rabba* (nomen est doctoris Talmudici). אָדָר רִאשׁוֹן *Adar* (mensis) *primus.* Titt. lib. sunt: אֲבָקַת רוֹכֵל. — אֵיכָה רַבָּתִי. — אוֹר רָב. — אַפֵּי רַבְרְבֵי. — אֱמוּנָה רָמָה. —

אר״א

אמר רבי אֱלִיעֶזֶר *dicit Rabbi Eliezer.*

אראר״יתא

אֶחָד ראֹשׁ אַחְדוּתוֹ ראֹשׁ יִחוּדוֹ תְּמוּרָתוֹ אֶחָד *unum principium unitatis suæ, principium singularitatis suæ, vicissitudo ejus unum.* Apud Kabbalistas descriptio est Dei æterni, immutabilis, unici et semper sibi similis.

אר"ג

אמר רבי גַמְלִיאֵל *dixit R. Gamaliel.*

ארג"מן

אוּרִיאֵל רְפָאֵל גַּבְרִיאֵל מִיכָאֵל נוּרִיאֵל nomina angelorum sunt quos tradunt ferre currum majestatis divinæ.

אמ"ה

אמר רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ *dicit Rabbi noster sanctus.*

אר"זל

אמרו רבותינו זכרונם לברכה *dicunt Rabbini nostri quorum memoria sit in benedictione.*

אר"י

אמר רבינו יעקוב *dicit magister noster Jacob*, vel יצחק *Isaac*, vel יוסף *Joseph.*

ארי"בל

אמר רבי יהושע בן לוי *dixit Rabbi Josua filius Levi.*

ארי"בז

אמר רבי יוחנן בן זַכַּאי *dixit R. Jochanan filius Saccai.*

אר"ל

אמר רבי לוי *dixit R. Levi* vel *Resh Lakish* (רֵישׁ לָקִישׁ quod nomen proprium est Doctoris Talmudici).

ארל"כל

אֵינוֹ רָאוּי לִכְלוּם *non est aptum ad quidquam.*

אר"מע

אֵשׁ רוּחַ מַיִם עָפָר *Ignis, aer, aqua, terra.*

אר"פם

אֲדֹנִי רוּם פְּאֵר מַעֲלָתוֹ *Dominus meus valdè honoratus et illustris.*

אר"ע

אמר רבי עקיבא *dixit R. Akiba* vel אמר רב עולא *dixit Magister Hula.*

אר"פ

אָמְרִינַן ראש פרק *dicimus in principio capitis.*

אר"ש

אמר רבי שמעון *dixit R. Simeon.* ארבע ראשֵׁי שָׁנִים init. C. 1. Tr. Talm. *Rosh hasshana.*

ארש"בא — ב"ג — ב"י

אמר רבי שמעון בן אליעזר *dixit R. Simeon ben Eliezer.* ב"ג *ben Gamaliël.* ב"י *ben Jochai.*

אר"ת

אמר רבינו תָּם *dixit R. noster Tam.*

א"ש

אבינו, אלהינו שֶׁבַּשָּׁמַיִם *Pater, vel Deus noster qui est in cœlis.* אדָר שֵׁנִי *Adar secundus* (mensis intercalaris; aliàs ferè וַאֲדָר *iterum Adar* dictus). אֵלֶּה שְׁמוֹת nomen est libri Exodi. אָתֵי שַׁפִּיר *venit benè, rectè.* אֵל שַׁדַּי *Deus sufficientissimus.* אמר

שְׁפִיר *dicit benè, rectè.* אמר שלמה *dicit Salomo.* אֲוִיר שמים *aer, cœlum.* ארבעה שומרין init. C. 3. Tract. Talmud. *Shebououth.* Titt. libb. sunt: אֱמוּנַת שְׁמוּאֵל — אֲגוּדַת שְׁמוּאֵל. — אֲגוּדַת שְׁלֹמֹה. אֵלֶּה שְׁלוּחָה — אָדָם שִׂכְלִי. — אִגֶּרֶת שְׁמוּאֵל — — אִמְרֵי שֶׁפֶר. —

אש״א

אַבָּא שָׁאוּל אָמַר *Abba Saul* (nomen pr. Doct.) *dixit.*

אש״ב

אֲדֹנִי שְׁאֵר בְּשָׂרִי *Dominus meus propinquus.*

אש״ה

אֹמְרִים שִׁיר הַיִּחוּד — הַנָּבִיא vel אמר שְׁלֹמֹה המלך *dicunt Shir Haijichoud,* h. e. canticum de unitate Dei.

אש״ט

אמר שֵׁם טוֹב *dixit Shem Tof.* (nom. Rabb. cujusd.)

אש״י

אדֹנָי שֶׁיִּתְבָּרֵךְ *Deus, qui sit laudatus.* אֲשֶׁר יָצַר *qui finxit, creavit.*

אש״ל

אֲכִילָה שְׁתִיָּה לְוָיָה *cibus, potus, societas.* Non est abbreviatura, sed *Notaricon* ex אֵשֶׁל. Vide Gen. 21, 33.

אש״עה

אמר שלמה עליו השלום *dicit Salomo, super quem pax.*

אש״פה

Adensass. Schnattach, Firt, Hittenbach.

אש״פר

אחד ששי פר *una sexta pars juvenci* sive *vituli;* sic explicant Rabb. dictionem אשפר in 2. Samuelis, C. 6.

אש״ש

אמר שמואל שׁוּלָם *inquit Samuel Schullam.*

א״ת

אם תֹּאמַר vel Talm. אִי תֵּימָא *si dixeris* (objicias); in pl. אם תאמרו: — אִמְרֵי תּוֹרָה *verba legis.* אַל תִּקְרֵי *ne legas* (sic vel sic). אָכֹל תֹּאכַל. — אוּנְקְלוֹס — אַל תִּירָא. — אַל תִּשְׁכַּח. — אַל תֹּאמַר תִּרְגֵּם *Onkelos vertit.* אַל תִּמְצָא *ne invenias.* אֵלִיָּהוּ תִּשְׁבִּי *Elias Thesbita.* ארבע תַּעֲנִיּוֹת *quatuor dies pœnitentiales* אִגֶּרֶת תֵּימָן tit. lib. אֵין תּוֹרְמִין init. Cap. 2 Tr. Talm. *Teruma.* א״ת apud Kabbalistas notat *Principium et finem*, ut *Alpha et Omega* apud Græcos.

את״ב

אַל תַּאֲמֵן בּוֹ *ne confidas in eum.*

את״בע

אל תאמין בְּעַצְמְךָ *ne fidas tibi ipsi.*

את"בש

Notat hoc vocabulum arcanam apud Kabbalistas scribendi rationem, qua ת cum א, et ש cum ב, permutantur. Cf. Guarin Gr. Hebr. T. 2, p. 389.

את"הם

אִגֶּרֶת תְּחִיַּת הַמֵּתִים tit. libr.

את"ח

אַחַר תִּקּוּן חֲצוֹת *secundum preces intempestâ nocte habendas.*

את"ל

אִם תִּמְצֵי לוֹמַר *si possis dicere* (si conveniat). אִי תֵּימָא לוֹ vel Talm. אִי תֵּימָא לוֹ *si objicias.* אִם תַּאֲמִין לִי *si credis mihi.* אַל תֵּאָמֵן לוֹ. — אִית תֵּירוּץ לָנוּ *nobis est responsio.*

את"ם

אַחַר תְּפִלַּת מוּסָף *post precationem Mussaf*, vel מִנְחָה *oblationum*, vel מַעֲרִיב *vespertinam.*

את"ן

אחר תפלת נְעִילָה post preces Neilah.

את"עי

אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקוֹב *ne timeas serve mi Jacob.*

את"ש

אחר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית *post preces matutinas*, vel שַׁבָּת *sabbathi.*

ב

בשם *in nomine* (sc. Dei). שְׁנַיִם *duo, ambo.* בן. — בעל. *adolescens.* בָּחוּר — ברכה. — בית. — בת.

ב"א

בֵּית אָב *familia paterna.* בית אבי *familia paterna mea.* בֶּן אָשֵׁר *Ben Ascher*, cujus lectionem in Bibliis sequuntur Judæi occidentales. בר אוּרְיָן *filius legis*, Theologus. בלשון אַשְׁכְּנַזִּים *in linguâ Germanicâ.* בית אֵל. — בן אליעזר. — ב' אֲלָפִים *duo millia.* ב' אַמּוֹת *duæ ulnæ.* בית אֲרָנִי. — בְּנֵי אברהם. — בן אִשְׁתִּי *privignus.* בן אִמִּי *frater uterinus.* בן אֲחוֹתִי *filius sororis.* בני אהרון. — בני אלהים. — בן אדם. — בני אדם. — בָּרוּךְ אַתָּה. — בַּמֶּה אִשָּׁה init. Cap. VI. Tr. Talm. *Shabbath.* Titt. libb. sunt: בית אלהים. — בִּרְכַּת אברהם. — בְּרית אברהם. — בְּאֵר אברהם. — בית אָבוֹת. — בית אַהֲרוֹן.

בא"א

בְּאַרְבַּע אַמּוֹת *in quatuor cubitus.* בְּאַנְשֵׁי אֱלֹהִים *inter viros Dei.*

בא"ב

בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בּוֹרְאֵנוּ *Benedictus Dominus creator noster.* בָּרוּךְ אַתָּה בַּכֹּל *benedictus tu sis in omnibus.* ברוך אתה בביתך. — ברוך אתה בַּשָּׂדֶה. —ברוך אתה בָּעִיר.

בא"ג

בְּאֶרֶץ גָּלִיל *in terrâ Galilæâ.*

בא"ד

בְּאוֹתוֹ דִבּוּר *in eodem sermone.* באותו דֶרֶךְ *hâc ipsâ ratione.*

בא"דה

בְּאוֹתוֹ דִבּוּר הַמַּתְחִיל *in eodem sermone, qui incipit.*

בא"ה

באחרית הַיָּמִים *in ultimis diebus.* בארון הַקּוֹדֶשׁ *in arcâ sanctâ.*

בא"הד

בְּאוֹתוֹ הַדִּבּוּר *in hoc ipso dicto.* באותו הַדֶּרֶךְ *in hâc ipsâ viâ.* בְּאֵלֶּה הַדְּבָרִים in 5° libro Mosis.

באה"וה

ברא אלהים השמים והארץ *creavit Deus cœlum et terram.*

בא"ח

בעל אורח חַיִּים *auctor libri* Orach Chaïïm. בְּאִסְרוּ חָג *in die post festum.*

בא"ט

טוֹבָה בארץ *in terrâ bonâ.*

בא"י

ברוך אַתָּה אֲדֹנָי *Benedictus tu Domine.*

בא"אמה

ברוך אתה יהוה אלהינו מֶלֶךְ הָעוֹלָם *benedictus tu domine Deus noster, rex sæculi.*

בא"ל

ברוכים אַתֶּם לַאדֹנָי *Benedicti vos Domino.*

בא"פ

בְּאֶמְצַע פָּסוּק *in medio versiculi.*

בא"שת

ברוך אתה יהוה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה *benedictus sis o Domine, exaudiens orationem.*

ב"ב

תְּרֵין תְּרֵין *duo duo, bini.* בַּר בַּר *filius filii, nepos.* בַּעַל בַּיִת *pater familias.* בַּעֲלֵי בָתִּים *patres familias.* בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ *citò in diebus nostris.* בּוֹ בַיּוֹם *hoc ipso die.* בעל בְּרִית susceptor pueri, qui circumciditur ità vocatur. בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ *in ædibus suis.* בְּנֵי בַיִת *domestici.* בשר בחלב *caro cum lacte.* בָּבָא בַתְרָא Tract. Talm. בַּמֶּה בְהֵמָה init.

Cap. VI. Tract. Talm. *Shabbath.* בְּאֶחָד בַּאֲדָר init. Cap. I. Tract. Talm. *Shekalin.*

בב"א

בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן *maturè fiat et in diebus nostris, Amen.*

בב"ב

בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ בְקָרוֹב *maturè, in diebus nostris, in proximo.* בְּכִיסוֹ בְּכוֹסוֹ בְּכַעֲסוֹ *in marsupio suo, in calice suo, in indignatione suâ.* בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר *Bileam filius Beor.*

ב"ג

בִּשְׁלשָׁה *in tribus.* בִּשּׁוּל גּוֹיִם *coctilia Gentium*, i. e. Christianorum. בֶּן גַּמְלִיאֵל *filius Gamaliel.* בְּנֵי גוֹלָה *filii captivitatis.* — בְּנְיָן גָּדוֹל. — בֵּין גּוֹיִם. בֶּן גּוּרְיוֹן *Gorionides.* בָּא גָד tit. libr.

בג"א

בְּגִין אַחֲרִים *propter alios.*

בג"בג

בֶּן גֵּר בֶּן גִּיּוֹרֶת *filius gentilis viri et gentilis fœminæ.* Item : nomen sapientis cujusdam, parentibus gentilibus, sed ad fidem Judaicam conversis, nati.

בג"ד

בְּגִין דָּא *propterea.* בְּגִין דְּהָא *propterea quod ecce.*

בְּגַוְנָא דָא propterea quod dicitur. בְּגִין דְּאִתְּמַר eodem modo.

בג״ה

בִּגְזֵרַת הַשֵּׁם per potentiam Dei. בגבורת הַשֵּׁם decreto Dei. בִּגְדוּלַּת הַבּוֹרֵא per Creatoris magnificentiam.

בג״ח

בִּגְזֵירַת חֵרֶם secundum anathematis decretum בִּגְמִילוּת חֲסָדִים in retributione beneficiorum.

בג״י

בג׳ ימים tribus diebus.

בג״כ

בְּגִין כֵּן, כָּךְ idcircò, propterea. בְּגִין כְּתִיב propter scriptum.

בג״מ

בִּגְזֵירַת מַלְכוּת secundum constitutionem imperialem. בגמרא in Gemarâ.

בג״נ

בְּגִלְגּוּל נְשָׁמוֹת transmigratione animarum.

בג״ס

בג׳ סְפָרִים in tribus libris.

בג״קק

בג׳ קְהִלּוֹת קְדוֹשׁוֹת in tribus sacris concionibus.

ב"ד

בית דין *senatus, judices.* בְּסִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא *auxilio divino.* בעל דָבָר *interpres.* בן דרוסאי *filius Rosai.* בעל דין *litigans.* בן דָוִד. — בעל דַעַת *eruditus.* בן דַעַת *sapiens.* בֵּית דָוִד tit. libr.

בד"א

בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים *quibus*, vel *qualibus verbis dicta sunt*, i. e. Quomodo hoc intelligitur? quid sibi volunt verba hæc?

בד"ה

ברוך דַיָּן הָאֱמֶת *benedictus judex veritatis.* בֶּדֶק הַבַּיִת tit. libr.

בד"חם

בֵּית דִין חָתוּם מַטָּה *senatores subscripti.*

בד"כג

בֵּית דִין כ"ג *tribunal ex 23 membris constans.*

בד"עב

בית דין ע"ב *tribunal ex 72 viris constans.*

בד"צ

בית דִין צֶדֶק *tribunal justum.*

בד"שמ

בית דִין שֶׁל מַעֲלָה *curia suprema* sc. cœli. בית דִין שֶׁל מַטָּה *curia inferior* sc. terræ.

ב"ה

בָּרוּךְ הַמָּקוֹם *benedictus sit Deus.* בָּרוּךְ הַשֵּׁם id. בֵּית הַמִּדְרָשׁ *templum.* בֵּית הַמִּקְדָּשׁ — . בָּרוּךְ הוּא *auditorium, schola.* בֵּית הַכְּנֶסֶת *Synagoga.* בַּעַל הַבַּיִת *Herus.* בֵּית הִלֵּל *discipuli Hillelis.* בֵּיאוּר הַמִּלָּה *declaratio vocis.* בֶּן הַמְחַבֵּר *filius auctoris.* בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם *cum auxilio Dei.* בְּעַל הֶכְרֵחַ *supra necessitatem.* בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת *inter diem et noctem.* בְּנֵי הָעִיר *cives.* בָּרוּךְ הַבָּא *benedictus qui venit.* בֵּית הַכִּסֵּא *locus sedis, latrina.* בִּנְיַן הוֹרְדוֹס *templum Herodis.* בְּיהוה *cum Deo* vel *per Deum.* בֵּית הַחַיִּים *coemeterium.* בֵּית הַמֶּרְחָץ *balneum.* בִּרְכַּת הַמָּזוֹן *benedictio ciborum.* בִּרְכַּת הַמִּינִים *precatio contra Hæreticos.* בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים *benedictio sacerdotalis.* בִּרְכַּת הַיַּיִן *benedictio vini.* בַּעַל הַשֵּׁם *cabbalista.* בְּחַג הַסֻּכּוֹת *in festo Tabernaculorum.* בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי *die octavo.* בִּזְמַן הַזֶּה *in hoc tempore.* בֶּן הָרַב *filius Rabbi.* בְּחַג הַפֶּסַח *festo Paschatis.* בְּחֹל הַמּוֹעֵד; sic nominant dies, qui sunt inter primum et septimum festi Paschatis, inter primum item et octavum festi taber-

naculorum. titt. libr. sunt: בִּרְכַּת הַזֶּבַח - . בֶּדֶק הַבַּיִת. בְּחִינַת הַדָּת - . בְּאֵר הַגּוֹלָה - . בֵּית הַלֵּוִי - . בֵּית הַמֶּלֶךְ - . בַּעַל הַבְּרִית - . בַּעַל הָעִטּוּר -

בה"א

בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים *schola Hillelis docet.* בְּשֵׁם הַשֵּׁם אָמֵן *in nomine Domini Amen.* בָּרוּךְ הוּא אֲדוֹנָי *sit Dominus benedictus.* בְּעֶזְרַת הָאֵל *cum auxilio divino.*

בה"בש

ברוך הוא ברוך שמו *benedictus ipse, benedictum nomen ejus.*

בה"ג

בעל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת auctor libr. *halach. ged.*

בה"גה

בְּהַגָּהוֹת הַמְחַבֵּר *in observatione auctoris.*

בה"גמ

בן הַגָּאוֹן מהור"ר *filius excellentissimi Doctoris Rabbi Rabbi.*

בה"הפ

בְּהַבְנָתוֹ הַפְּשׁוּטָה *sensu ejus litterali.*

בה"ח

ברכת הַחֹדֶשׁ *preces novilunii.* ברכת הֶחָתָן *benedictio sponsi.* בית הַחַיִּים *coemeterium.*

בה"כ

בית הַכִּסֵּא *locus secretus, latrina.*

בה"לב

בִּרְכַּת הַלְּבָנָה *benedictio ineuntis lunæ.*

בהל"יב

בְּזוֹ הַדֶּלֶת לֹא יָבוֹא בֶּהָלֶת *in hanc portam non ingrediatur terror.*

בה"לע

בספר הֲלִיכוֹת עוֹלָם *in libro Halichot olam.*

בה"לפ

בהלכות פְּסוּקוֹת *in Halachoth Pesukoth.*

בה"ם

בעל הַמָּסוֹרֶת tit. libr. בן הַמְּנוֹחַ *filius defuncti.* בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא *precatio* (quæ incipit a vocabulo המוציא).- בְּהֵמָה מַקְשָׁה Cap. IV. Tr. Cholin.

בה"מר

בית הַמֶּדְרָשׁ *auditorium, schola.*

בהנ"וא

בשם הַשֵּׁם נַעֲשֶׂה וְנַצְלִיחַ אָמֵן *in nomine Domini faciamus et prosperemur, amen.* בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם נַתְחִיל וְנִגְמֹר אָמֵן *auxilio Dei incipiamus et finia-*

mus, amen. בשם הַגָּדוֹל נוֹרָא וּמָרוֹם אָמֵן *in nomine magni, timendi et excelsi, amen.*

בה"ע

בְּנֵס הָיוּ עוֹמְדִים *in signum, per miraculum* vel *miraculosè stabant.* בְּהַאי עָלְמָא *in hoc mundo.*

בה"ק

בִּנְיָן הַקַּל *conjugatio Kal.* בית הַקּוֹדֶשׁ *Synagoga.* בית הַקְבָרוֹת *coemeterium.* בן הַקָּדוֹשׁ *filius sancti.*

בה"קר

בן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי *filius sancti Rabbi.*

בה"רר

בן החכם רב רבי *sapiens filius Rabbi.*

בה"ת

ברכות הַתּוֹרָה *benedictiones super Thora.* בעל הַתְּרוּמוֹת *auctor libri Therumoth.*

ב"ו

בשר ודם *caro et sanguis,* homo mortalis. בוֹא וּרְאֵה *veni et vide.*

בו"ד

בשר ודם *caro et sanguis* (homo mortalis). בשר וְדָגִים *caro et pisces.*

בו"ח

בשר וְחָלָב *caro et lac.*

בו"י

בשר ויין *caro et vinum.*

בו"ש

בשר וְשָׁמֶן *caro et adeps.*

ב"ז

בן זומא *filius Zoma*, nom. pr., בן זה *filius iste.* בן זַכָּאי *filius Saccai.* בַּעֲבוּר זֶה *propter hoc.* בר זוג *compar.* בנימין זְאֵב *Benjamin lupus.* בעל זוהַר *auctor* (libri) *Zohar.* בן זָכָר *mas.* בית זְבוּל *templum.* בעל זכרון *vir memorabilis.* ב' זְהוּבִים *duo aurei* (nummi). בן זְקוּנִים *filius senectutis.* בִּרְכַּת זֶבַח tit. libr. בֶּן זוֹמָא Cap. IV. *Tr. Pirke aboth.*

בז"א

בן זומא אמר *Ben Zoma dixit.*

בזב"לא

בזה בָּחוּר לְאֶחָד *per hunc et hunc, qui ad causam alicujus orandam electus est.*

בז"הד

בְּזֶה הַדֶּרֶךְ *hâc ratione.*

בז"הל

בזה הַלָּשׁוֹן *hoc modo.*

בז"ח

בזוהר חָדָשׁ *in libro* Zohar Chadasch.

בז"מה

בזמן הַזֶּה *hoc tempore.*

בז"מפ

בזמן פֵּרָעוֹן *tempore solutionis.*

בז"מק

בזמן קָבוּעַ *tempore constituto.*

ב"ח

בני חוֹרין *filii nobiles* vel *nobilium.* בַּעַל חוֹב *debitor.* בַּעֲלֵי חַיִּים *animantia.* ביום חֹדֶשׁ *in die mensis.* ב' חֳדָשִׁים *duo menses.* בִּדְפּוּס חָדָשׁ *novis typis.* בעל חֶסֶד *benignus.* בעל חֵטְא *peccator.* ברית חֲדָשָׁה *foedus novum.* בַּעַל חֵן *gratiosus.* בָּחוּר חָשׁוּב *electus et æstimandus.* בת חָכָם *filia sapientis.* בספרים חדשים *novis libris.* בספרֵי חיצוֹנים *in libris exoticis s. profanis.* בעל חנות *Apothecarius, Pharmacopola.* ברכת חתנים *benedictio sponsorum.* בית חסר *Beth deficiens* vel *bis deficiens.*

בח"ה

בחושן המשפט *in libro Choschen hamishpat.*

בחובות הַלְּבָבוֹת *in libro Choboth halbaboth.*

בח״המ

בחתימת הַמֶּלֶךְ *in sigillo regis.*

בח״הע

בַּחֲתִימַת הָעֵדִים *in sigillis testium.*

בח״ת

בְּחֵרֶם חוֹמֶר *sub anathemate maximo.* בחרם חֲכָמִים.

בח״י

בַּחֲתִימַת יְדֵיהֶם *obligatione manûum suarum.* בְּחֶזְקַת יָד *vi aliquem cogere.*

בח״ל

בְּחוּצָה לָאָרֶץ *extra terram.* בְּחִיתּוּם לְמַטָּה *in subscriptione.*

בח״מ

בַּחֲתִימַת מַטֶּה *idem.*

בח״נ

בְּחַיֵּי נַפְשִׁי *per vitam animæ meæ*, est juramentum quoddam. בַּחֲצִי נֶזֶק *sub damni parte dimidiâ.*

בח״עב

בַּחֲתִימַת עֵדִים כְּשֵׁרִים *cum obsignatione testium idoneorum.*

בח״ס

בחטף סגול *cum Chateph Sægol.*

בח״פ

בחטף פתח *cum Chateph Patach.*

בח״ק

בחטף קמץ *cum Chateph Kametz.*

בח״ר

בחיי ראשִׁי *per vitam capitis mei*, est juramentum quoddam.

בח״רג

בחרם רַבֵּינוּ גרשׁוֹם *per anathema Doctoris nostri Gershom*. In inscriptionibus epistolarum perpetuò hâc phrasi uti solent.

ב״ט

בַּמֶּה טוֹמְנִין .*laniena* בית טַבָּח — .בני טובים Cap. IV. *Tr. Shabbath.* בַּעַל טוּרים nom. libr. בספר טוביה *in libro Tobiæ.* בר טבילה *Baptizatus, lotus.*

בט״אח

בטור אוֹרַח חַיִּים *in Tur* sc. libro *Orach chaiim.*

בט״אע

בטור אֶבֶן עֶזֶר *in Tur Eben Ezer.*

בט״בע

בְּטִבְיעוּת עֵינָא *contemplando.*

בט״ז

בְּטוּרֵי זָהָב in libro *Ture Zahab* dicto.

בט״חמ

בטור חֹשֶׁן מִשְׁפָּט *in Tur Choshen mischpat.*

בט״יד

בטור יוֹרֶה דֵעָה *in Tur Jore deah.*

בטרצ״תג

בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵי צִדְקָתְךָ גּוֹמְלֵם *Benedic illis, puros illos redde, et ex commiserationibus justitiæ tuæ illis retribue.*

ב״י

בית — .בית יוסף — .בית יעקב — .בית ישראל — .בני ישׂראל . בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם.- tit. libr. sunt. יהוה .בר ישראל — . בת ישראל. *filii Israelis.* בני יְשורון *filii Israelis.* בן יומו *filius diei sui* = illiusmet diei. בִּנְיַן ירושלים. — בִּילְקוּט — .בן יוסף — .בן יהודה — .בן יחיד *in libro Jalkut.* בִּיאוּר יָפֶה *interpretatio bona.*

בי״ד

בְּיוֹרֶה דֵעָה *in libro Jore deah.* בְּיוֹם ד׳.

בי״ה

בְּיוֹם ה׳. — ביום הַכִּפּוּרִים *festo expiationis.* בְּיוֹם הַדִּין.

ביל״או

ברוך יהוה לעולם אמן ואמן.

בי״מ

. בשם יֵש מְפָרְשִׁים *nomine eorum, qui interpretantur.*

בי״ע

בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָה *creatio, formatio, factio.*

בי״רג

בְּיַלְקוּט רְאוּבֵנִי גָדוֹל *in Jalkut Rubeni magno.*

בי״ת

בָּשָׂר יַיִן תְּכֵלֶת *caro, vinum, hyacinthinum.*

ב״כ

בָּאֵי כֹחַ — . בִּשְׁבִיל כַּךְ — . ברכּת כֹּהֲנִים *filii et nepotes.* בעל כֹּחַ *mandatarius.* בְּעַל כָּרְחוֹ *supra dignitatem suam.* בְּנוֹת כוּתִיִּים Cap. IV. *Tr. Nidda.* ב׳ כְּרָכִים *duo volumina.* בעל כבוד *honoratus.* בר כוכב — . בת כהן — . בני כהנים — . בין כך *Bar Cochab* i. e. *filius stellæ.* (Impostor quidam sub Hadriano). בנות כותיים *filiæ Cuthæorum*, i. e. *Samaritanorum.*

בכ״א

בְּכֶרֶךְ אֶחָד *in uno volumine.*

בכ"ה

בְּכָל־הַצְּלָמִים *in* Capite *khol habbasar.* בְּכָל־הַבָּשָׂר *in Cap. III. Aboda Zara.* בכד הַקֶּמַח *in libro Kad hakkemach.* בן כבוד הרב *Filius magnæ gloriæ.*

בכ"הג

בכהן הגדול *per sacerdotem magnum.* — בַּכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה.

בכ"הכ

בכסא הכבוד *in throno gloriæ.*

בכ"י

בכל ישראל *in omni Israel.*

בכ"ים

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָֹה מִמְּקוֹמוֹ.

בכ"מ

בְּכַמֶּה מְקוֹמוֹת *in multis locis.* בכל־מָקוֹם. בכתר־ מַלכות *cum coronâ legali* (vel in libro ejus nominis).

בכ"מר

בְּכַמֶּה דוּכְתִּין *in multis locis.*

בכמ"החר

בן כְּבוֹד מוֹרֵינוּ הֶחָכָם רַבִּי *filius honorati Doctoris nostri sapientis R.*

בכ״מר

בן כְּבוֹד מַעֲלַת רבי *filius honorati et excellentis Rabbi.*

בכ״ע

בִּכְלִילוֹת עֶשֶׂר *omninò decem.*

בכ״מר

בן כבוד מעלת רבי *Filius gloriæ celsitudinis Rabbi.*

בכ״סף

בכל סופי פסוקים *in omnibus finibus versûum.*

בְּכקמ״והרי

בן כבוד קדושת מרנא ורבנא הרב רבי יחיאל *filius gloriæ sanctitatis Domini nostri et magistri nostri Rabbi Jehielis.*

בכ״ר

בן כְּבוֹד רַבִּי *filius honorati Rabbi.*

ב״ל

ב׳ לְמֵאָה *duo procento.* — בן לֵוִי. בית לחם *Bethlehem.* בא לו *venit ei.*

בל״א

בְּלִישָׁנָא *in linguâ germanicâ.* בְּלָשׁוֹן אַשְׁכְּנַזִים *in linguâ alienâ.* בלשון אֲחֵרִים *in linguâ alienorum.* אָחֳרָנָא בְּלָשׁוֹן אֲרַמִּי *in linguâ chaldaicâ.*

בל"אא

בן לַאֲדֹנִי אָבִי *filius domini patris mei.* בן לְגָאוֹן אֲדֹנִי אָבִי *filius domini clari Doctoris parentis mei.*

בלא"אמ

בן לַאֲדֹנִי אָבִי מוֹרִי *Filius Domini Patris et Doctoris mei.*

בל"אה

בְּלָא הָכִי *sine hoc.*

בלא"יט

בְּלָשׁוֹן אִיטַלְיָקָא *in linguâ Italicâ.*

בל"ב

בָּרוּךְ לְעוֹלָם בּוֹרְאֵינוּ.

בל"בד

בְּבוֹא לְגָאוֹל בֶּן דָּוִד.

בל"בי

בְּבוֹא לְגָאוֹל בֶּן יוֹסֵף.

בל"הג

בְּלָא הָכִי נָמֵי *sine hoc etiam.* בְּלָא הָכִי נֵימָא *sine hoc dicere possumus.*

בל"הק

בלשון הקדש *in linguâ sanctâ.*

בל"ו

בלא זאת *sine hoc.* בלשון זכר *in genere masculino.* בלשון זהר *in linguâ Sohar.*

בל״ח

בלא חכמה *in linguâ sapientum.* בלשון חכמים *sine sapientiâ.*

בל״חי

בְּלֹא חֲתִימַת יַד *sine obsignatione.*

בל״ט

בְּלֹא טַעַם *sine sensu.* בְּסֵפֶר לֶקַח טוֹב *in libro Lekach tof.* בלב טוב *Bono animo* vel in libro *Lebh Tobh.* בְּלָשׁוֹן טוּמְאָה *in linguâ immundâ;* sic vocant ling. Latinam בְּלֹא טוּמְאָה *absque vitio.*

בל״י

בְּלָשׁוֹן יְוָנִי *in linguâ græcâ.* בלשון יחיד *in numero singulari.* בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה tit. libri est.

בל״מ

בִּלְשׁוֹן מִקְרָא *in linguâ Biblicâ.* בִּלְשׁוֹן מִשְׁנָה *in linguâ Rabbinicâ.*

בל״נ

בְּלָשׁוֹן נְקֵבָה *in genere fœminino.* בְּלָשׁוֹן נְקִיָּה *in linguâ purâ.*

בל״ע

בלשון עֲרָבִי *in linguâ Arabicâ.* בלשון עבר *in tempore præterito.* בְּלָשׁוֹן עָתִיד *in (tempore) futuro.*

בל״עב

בלשון עִבְרִי *in linguâ Hebrœâ.*

בל״עז

בִּלְשׁוֹן עֲבוֹדָה זָרָה *in linguâ idololatricâ*, sc. *peregrinâ.*

בל״פ

בלשון פַּרְסִיִּים *in linguâ Persicâ.*

בל״צ

בלשון צָרְפַת *in linguâ Gallicâ.*

בל״ר

בלשון רוֹמִי *in linguâ Latinâ.* בלשון רַבִּים *in numero plurali.* בלא רְוָחִים *sine usuris.*

בל״ש

בלא שבועה *absque juramento.* בליל שבת *in nocte Sabbathi.* בליל שבועות *in nocte Pentecostali.*

בלש״טח

בלא שְׁטַר חוֹב *sine cambio.*

בל״ת

בלשון תַּרְגּוּם *in linguâ Chaldaicâ.* בלשון תַּלְמוּד *in linguâ Talmudicâ.* בלא תַּעֲשֶׂה *in præceptis prohibitivis.* בלא תוֹרָה *sine lege.*

ב״מ

בָּבָא מְצִיעָא *Tract. Talmud.* בַּר מִנָּן *extra nos*,

absit. בן מִקְרָא *Karaïta.* בּוֹ מְבוֹאָר *in eo explicatum est.* בכל מקום *in omni loco.* בְּרִית מִילָה.— בַּר מִן *extra.* בני מְלָכִים.-בַּעַל מַעֲשֶׂה *opifex peritus.* בן מו"רר *filius Doctoris nostri et domini Rabbi.* בעל מלחמה *Miles.* בִּלְתִּי מוּשְׁלָם *imperfectum.* בעל מום *defectuosus.* בְּרָכָה מִלְּפָנִים *benedictionem ante illud* (א"א) *non dicunt.* In Calendar. בר מִצְוָה *filius præcepti.* Id est, præceptis observandis subiectus. בַּמֶּה מַדְלִיקִין Cap. XII. *Tr. Shabbath.* בַּכֹּל מְעָרְבִין Cap. III, *ex Tr. Eruvim.* בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת Cap. V, *ex Tr. Aboth.* בְּהֵמָה מַקְשָׁה Cap. IV, *ex Tr. Cholin.* ברית מְנוּחָה.— בְּאֵר משֶׁה.— בית מוֹעֵד.— בית מִדּוֹת.— בן משלי sunt nom. libr. בני משֶׁה *filii Mosis.*

במ"א

בַּר מִן אֶחָד *præter unum, excepto uno.* בִּמְלָכִים א' *primo libro Regum.* במסכת אָבוֹת *in Massechet Aboth.* במסכת אֳהָלוֹת *in Massechet Oholoth.* במגן אָבוֹת *in libro* Magen Aboth. במדרש אגדה *in Midrash Aggada.*

במ"ב

בַּר מִן תְּרֵין *præter duo.* בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים

creans varia aromata. בְּמַעֲשֵׂה בְרֵישִׁית *in opere creationis.* בְּמַשְּׂאַת בִּנְיָמִין *in libro M. B.* במלכים ב׳ *in libro Regum II.* בְּמַכַּת בְּכוֹרוֹת *in interfectis primogenitis.* בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת *in Massechet Berachoth.* במסכת בֵּיצָה *in Massechet Bezah.* במסכת בִּכּוּרִים *in Massechet Bickurim* במסכת בְּכוֹרוֹת *in Massechet Bechoroth.*

במ״ג

בְּמָסוֹרָה גְדוֹלָה *in Masorâ magnâ.* במסכת גִּטִּין *in Massechet Gittin.*

במ״גא

במגן אֱלֹהִים — בְּמָגֵן אַבְרָהָם — בְּמְגִלַּת אֶסְתֵּר, במגן אָבוֹת sunt nom. libr.

במ״ד

בעל מגן דוד *auctor Magen David.* בַּר מִן דִּין *præter morem.* במסכת דמאי *in Massechet Demai.* במדבר *in deserto.* במדרש *in auditorio.*

במ״ה

במקום הידוע *loco noto.* במקום הנזכר *loco citato.* במדת הדין *Judicialiter* sc. *stricto jure.* במדת הרחמים *ex æquitate* sc. *misericordiâ.* בורא מאורי האש *creator luminarium ignis.* בְּמִבְחַר הַפְּנִינִים

— בְּמִדְרַשׁ הַתּוֹרָה sunt tit. libr. בְּמַסֶּכֶת הוֹרָיוֹת *in Massechet Horaioth.* בְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת *per angelos.*

במ״ז

במסכת זְבָחִים *in Massechet Zebachim.* במסכת זָבִים *in Massechet Zabim.* בְּמִשְׁכַּב זָכָר.

במ״זט

בְּמַזָּל טוֹב *sub bono planetâ* sc. *constellatione.*

במ״זל

בן מַיְימוֹנִי ז״ל *filius Maimonidis*, mem. ej. sit in benenedictione.

במ״ח

במסכת חולין *in Massechet Cholin.* במסכת חלה *in Massechet Challa.* בְּאֵר מַיִם חַיִּים nom. libr.

במ״ט

במסכת טהרות *in Massechet Taharoth.* בְּמַעֲלוֹת טוֹבוֹת *per bonos mores.*

במ״י

בעל מִכְלַל יוֹפִי *auctor Michlal iophi.* בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלַיִם ultima verba alicujus cantûs. במסכת יוֹמָא *in Mass. Joma.* במדרש ילקוט *in libro Med. Jalkut.* בספר מלחמות יהוה *in libro Milch. Jeh.* בספר משמיע ישועה *in L. Mashmia Jeschua.*

במ"יט

בְּמוֹצָאֵי יום טוב *in exitu festi.*

במ"יכ

במוצאי יום כִּפּוּרים *in exitu diei expiationis.*

ב מ"כ

בַּר מַעֲלַת כְּבוֹדְכֶם *exceptâ vestrâ celsitudine.* במסכת כֵּלִים *in Massechet Kelim.* במסכת כְּרִיתוּת *in Massechet Krituth.* בן מַעֲלַת כְּבוֹדְךָ *filius excellentiæ gloriæ tuæ.*

במ"כב

בִּמְקוֹמוֹת כ"ב *in viginti et duo loca.*

במ"מ

בורא מִינֵי מְזוֹנוֹת *qui creavit species ciborum.* — בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. במראה מקום *in indice.* במיתת משה *in morte Mosis.* במיתה מְשֻׁנָּה *in horrendâ morte.* במעות מְזֻמָּנִים *pecuniâ paratâ.* בְּמַכּוֹת מְרֻדּוֹת *verberibus gravissimis.* במסכת מַכּוֹת *in Massechet Mackoth.* במס' מְגִלָּה *in Mass. Megillah.* במס' מְנָחוֹת *in Mass. Menachoth.* במס' מִדּוֹת *in Mass. Middoth.* במס' מַעַשְׂרוֹת *in Mass.*

במס' *Maasseroth* .בְמס' מְעִילָה *in Mass. Meilah.* מִקְוָאוֹת *in Mass. Mikwaoth.*

במ"פ

בְּמִצְעוּת פָּסוּק *in medio versûs.*

במ"ק

בעל מְקוּבָּל *Cabbalista.*

במ"ר

.בְּמִדְבַּר רַבָּא במסכת קַמָּא *in tractatu primo.* בְּמִדְרַשׁ רוּת— sunt nom. libr. בְּמִדַּת רַחֲמִים *ex commiseratione.* בְּמוֹרַת רוּחַ *cum obstinatione.*

במ"רה

במסכת ראש הַשָּׁנָה *in M. Rosch Haschana.*

במר"זל

.בְּמַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה

במ"ש

—.במה שאמר במלות שׁוֹנוֹת *vocibus diversis.* בְּמָבוֹא שְׁעָרִים—.במה שכתב—.במה שנאמר *in libro* M. S. בְּמוֹצָאֵי שְׁבוּעוֹת *in exitu festi Pentecostes.* במשלי בְּמִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה *in libro* M. S. שׁוּעָלִים *in libro* M. S. בְּמוֹרָא שָׁמַיִם *in timore Dei.*

במ"שק

בְּמוֹצָאֵי שבת קודש *in exitu Sabbathi sancti.*

במ"ת

בְּמִשְׁנֵה תוֹרָה *in Deut.*

ב"נ

בן נַפְתָּלִי *filius Naphtali.* Criticus insignis fuit, cujus lectionem, in certis vocabulis Biblicis, secuti sunt Judæi orientales, id est, qui in Babyloniâ orientem versùs habitabant. בר נש. — בני נח. — בפני נֶחְתַּם *me præsente subscriptum.* — בני נביאים. — בן נכר *alienus.* בן נדה *filius menstruatæ.* ברכי נפשי. — בפני נכתב *coram me scriptum est.*

בנ"אי

בְּנוּסְחָא אחרנא יְשָׁנָה *in exemplari alio vetusto.* בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָֹה.

בנ"ד

בענין נִזְכַּר דְּנָא *in sententiâ jam memoratâ.*

בנ"הכ

בס' נְקוּדַת הַכֶּסֶף *in libro Nekudat Keseph.*

בנ"ח

בְּנְקִיטַת חֵפֶץ *in acceptione Thoræ sc. Legum.*

בנ"חש

בְּנִדּוּי חֵרֶם שַׁמַּתָּא *per Niddui, Cherem, Schammatha.* Tres sunt anathematis species, sub quibus R. Gersom vetuit resignari litteras, undè in dorso litterarum hæc abbreviatura semper usurpari solet.

בנ"ט

בנותן טעם בַּר נוֹתֵן טַעַם *sine allegatione causæ.* *in eo, qui rationem reddit.* בנשמה טהורה *animo puro.*

בנ"טי

בִּרְכַּת נְטִילַת יָדַיִם *Benedictio lotionis manûum.*

בנ"טל

בִּרְכַּת נְטִילַת לוּלָב *benedictio in Palmis percipiendis.*

בנ"י

בנצח בנשמה יְתֵירָה *cum animâ præstantiore* ישראל.

בנ"לך ולא"עי

ברוך נוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וּלְאֵין אוֹנִים עָצְמָה יַרְבֶּה *benedictus sit, qui dat lasso robur, et cui non sunt vires, eidem robur multiplicat.*

בנ"קח

בְּנְקִיטַת חֵפֶץ *cum adprehensione rei desiderabilis.*

בנ"ר

בורא נפשות רבות *qui creat animas multas.* בְּנַחַת רוּחַ.

בנ"ת

בנר תָּמִיד *in lib. Ner tamid.*

ב"ס

בן סִירָה — .בֶּן סוֹרֵר — .בן סִינָה — .בעל סֵפֶר
Cap. IV. *Tract. Nidda.*

בס"א

בְּסִימָן אֶחָד *signo uno.*

בסא"אכ

בספרים אֲחֵרִים אֵינוֹ כֵּן *in libris aliis non ità.*

בס"ב

בספר בראשית *in libro Geneseos.* בְּסִימָן בְּרָכָה.

בסב"עה

בספר בעלי הנפש *in libro Baäle hannefesch.*

בס"ד

בסוף דִּבּוּק *in fine periodi.*

בספר דברי הימים — . בסוף דִּבּוּר הַמַּתְחִיל *in libro Chron.*

בס״ום

בסליחה ומחילה *per condonationem et remissionem.*

בס״ז

בִּסְמִיכַת זְקֵנִים in libro *Semichat Zek.*

בס״ח

בספרי חכמים.

בס״י

בְּסֵפֶר יְצִירָה *in lib. Jezirah.* — בְּספוּרִים יְשָׁנִים.

בס״כ

בסדר כפרות *in ordine expiationis.* בספר כוזרי *in libro Kozri.*

בס״פק

בסוף פֶּרֶק קַמָא *in fine capitis primi.*

בס״ק

בספרי קדמונים *in libris prioribus.* בספרים קדושים *in libris sanctis.*

בס״ר

בְּסִימָן רַע *sub malo signo.*

בס״תד

בְּסֵפֶר תָּמִיד דֵּעָה *in libro Tamid deah.*

ב"ע

בן עקיבא. — בן־עוּזִיאֵל. — בן־עֶזְרָא *filius Akibæ.* בְּרִיאַת עוֹלָם. — בְּרִית עוֹלָם. — בן עונשים *filius pœnarum.* בית עולם *sepulchrum.* בְּאֵר עֵשֶׂק nom. libr. בִּפְנֵי עַצְמוֹ *pro seipso.* בן עזריה *filius Asariah.* בְּעֵרֶךְ *ordine, nimirùm.* בעל עגלה *auriga.* בפני עדים *præsentibus testibus.* בעל עבירה *peccato inserviens.* בְּחִינַת עוֹלָם nom. libr. בעדן *in Eden.*

בע"א

בַּעַל אַחֵר. — בְּעֶזְרַת אֱלֹהִים *cum auxilio divino.*

בע"ב

בורא עצי בשמים *creans arbores aromatum.* בורא עשבי בשמים *creans olera aromatum.* בְּעַמּוּד ב' *in columnâ alterâ.*

בע"ג

בְּעִיּוּן גָּדוֹל *consideratione solerti.* בעול גוים *in jugo gentium.*

בע"ה

בעזרת השם *auxilio Domini.* בְּעִנְיָן הַזֶּה *in significatione hâc.* בָּעִיר הַכֹּהֲנִים *in urbe sacerdotum.* בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ *in culto sacro.* בערב השבת *in*

vesperâ Sabbathi. בעונה הרבה *propter iniquitatem multam.*

בע"הב

בעולם הבא *in seculo futuro.*

בא"הג

בעולם הגמול *in seculo retributionis.*

בע"הו

בעזרת השם וישועתו *auxilio Dei et salute ejus.*

בע"הח

בָּאתִי עַל הַחִתּוּם *veni ad subscriptionem.*

בא"הט

בעל הַטּוּרִים *auctor libr. Turim.*

בע"הי

בעזרת השם יתברך *auxilio Domini benedicti.*

בע"המ

בעולם המלאכים *in mundo Angelorum.* בעולם המזלות *in mundo planetarum.*

בע"הע

בעל הָעִטּוּר *auctor libri Ittur.* בעולם העליון *in mundo superiore.*

בע"הש

בַּעֲלֵי הַשְּׁטָר *qui possident chirographum.*

בע"הת

בְּעוֹלַת הַתָּמִיד *in libro Olath hattamid.*

בע"וה

בעונותינו הרבים *ob peccata nostra multa.*

בע"ז

בַּעֲלֵי עֲבוֹדָה זָרָה.

בע"זה

בעזרת השם.

בע"ח

בַּעֲלֵי חַיִּים.

בע"חם

בעדים חֲתוּמִים מַטָּה *per testes infrà signatos.*

בע"כ

בְּעַל כָּרְחוֹ *per coactionem ejus, invito ipso.*
בעל כָּרְחֲךָ *invito te.*

בע"מב

ברוך עושה מעשה בראשית.

בע"מי

בעל מִכְלַל יופי *auctor Michlal jophi.*

בע"נ

בְּעֵדִים נֶאֱמָנִים.

בע"ס

בְּעֵט סוֹפֵר *calamo scriptorio.*

בע"עא

בעון עבודת אלילים *in, cum peccato Idololatriæ.*

בע"עה

בן עוזיאל עִנְיָן הַזֶּה.

בע"פ

בְּעַזּוּת פָּנִים *per os*, i. e. *memoriter.* בְּעַל פֶּה *durâ fronte.* בְּעוֹשִׂין פַּסִּים *in* Cap. II. *Tr. Erubin.* בעל צדקה *benignus erga pauperes.*

בע"ש

בעל שֵׁם *vir celebratus, vel Cabbalista.* בְּעֶרֶב שָׁבוּעוֹת. — בְּעֶרֶב שַׁבַּת. — בְּעֹנֶג שבת *deliciis Sabbathi.* בְּעוֹלַת שבת.

בע"ת

בעל תשובה *pœnitentiam agens.* בעל תורה *Legem intelligens.* בעל תוספות *auctor Tosephot.* בעל עולת תָּמִיד nom. libr.

בע"תב

בְּעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב.

ב"פ

בעל פְּלֵיטָה *fraudator.* ב' פְּעָמִים. — בּוֹרֵא פְּרִי.

בושֶׁת פָּנִים *ignominia.* בן פָּרִיץ *violentus.* בן פַּנְדִּירָא *filius Pandiræ.* ב' פְּרָקִים. — ב' פְּסוּקִים. — ב' פְּשִׁיטִים *duo nummi.* בן פלוני *filius N.*

בפ"הא

בורא פרי האדמה.

בפ"הג

בורא פרי הגפן.

בפ"הל

בְּפָסוּק הַנִּזְכָּר לְעֵיל *in versu suprà commemorato.*

בפ"הע

בורא פרי העץ.

בפ"ז

בפרשת זָכוֹר *in Paraschâ Zachor.* Est prælectio ex Deuteron. Cap. 25, v. 17—19.

בפ"מ

בְּפֶה מָלֵא *ore pleno.* בְּפִרְקֵי מֹשֶׁה nom. libr.

בפ"נ

בְּפָנַי נִכְתַּב *coram me scriptum est.*

בפ"נח

בְּפָנַי נֶחְתַּם *me præsente subsignatum est.*

בפ"ע

בִּפְנֵי עַצְמוֹ *per se.* בִּפְנֵי עֵדִים *coram testibus.*

בפ״פ

בפרשת פָּרָה *In Paraschâ de Vaccâ rufâ Num. c.* 19. בִּפְתחוֹן פֶּה.

בפ״רח

בְּסֵפֶר פְּרִי חָדָשׁ *in libro P. Chadasch.*

בפ״ש

בפרשת שְׁקָלִים *in Paraschâ Shekalim;* est prælectio ex II. Lib. Mos. Cap. XXX. בְּפֶרַח שׁוֹשָׁן *in lib. Perach Shushan.* בְּפוּרִים שֵׁנִי *in Purim secund.*

ב״צ

בן צַדִּיק *filius Justi.* בן צדוק *filius Zadok.*

בצ״ד

בְּצֶמַח דָּוִד *in lib. Zemach David.*

בצ״מי

בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלַיִם.

בצ״ממ

בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם *cum egrederer ex Ægypto.*

ב״ק

בַּת קוֹל *filia vocis, oraculum divinum.* בני קרח *Filii Koræ.* בני קהלה *filii societatis.* בַּעַל קַבָּלָה *Cabbalista.* בָּבָא קָמָא *Tract. Talm.*

בק״ב

בר קפרא *Bar Kappara;* nom. propr. בן קרחה *Ben Korcha;* sic appellatur quidem R. Josue.

בק״הק

בית קדש הקדשים *domus sanctuarii.*

בק״ות

בית קדשו ותפארתו *domus sanctitatis et decoris ejus.*

בק״מ

במאי קא מפליג *in quo quidem contendo.*

ב״ר

בַּר רַב *filius Raf.* בַּר רַבִּי *filius Rabbi.* בְּרֵאשִׁית רַבָּא titulus libr. בַּיִת רִאשׁוֹן *templum prius* בְּרֵאשִׁית liber *Geneseos.*

בר״א

בן רבי אברהם *filius Rabbi Abraham.* בן רוח אב *Filius, Spiritus, Pater.*

בר״ג

בַּר רַבָּן גַּמְלִיאֵל *filius Rabbi Gamaliel.*

ברג״מש

בן ר׳ גֵּרְשׁוֹם מוֹרֶה שָׁוֶה *filius R. G. doctoris æqui.*

בר״ח

בריך רחמנא דסייען *laudatus sit Misericors* (i. e. Deus) *qui auxiliatus est nobis.*

בר"המ

בִּרְכַּת הַמָּזוֹן *benedictio cibi.*

בר"י

בן ר' יצחק *filius Rabbi Isaac.*

בר"ל

בן ר' ליב *filius Rabbi* Loewe.

בר"מ

בן ר' מאיר *filius Rabbi* Meir. בְּרֹאשׁ מַסֶּכְתָּא *in principio tractatûs.*

בר"ס

בר רבי סימון *filius Rabbi Simonis.*

בר"פ

בן ר' פייבש *filius Rabbi Feibesh.*

בר"ש

בן ר' שלום *filius Rabbi Shalom.*

ב"ש

בית שני *templum secundum.* בית שַׁמַּאי *domus Shammai.* ברוך שאמר *benedictus sit, qui dixit.* בַּעַל שֵׁם *Cabbalista.* בֵּית שְׁמוּאֵל-, בְּאֵר שֶׁבַע, et בְּרִית שָׁלוֹם sunt tituli librorum. בנין שלמה *templum Salomoneum.*

בש"א

בשבת Schola Shammai docet. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים

אומרים in Sabbatho dicunt.

בש"ג

בַּעַל שִׁלְטֵי גִבּוֹרִים auctor S. G.

בש"ה

בשבת in Sabbatho proximè futuro. בשבת הבא.

העבר in Sabbatho præterito.

בש"הל

בשנה הבא לטובה in anno, qui eveniat feliciter.

בש"ח

בִּשְׁבוּעָה חֲמוּרָה.

בשט"ות

בְּלֹא שׁוּם טַעֲנָה וּטְבִיעָה sine lite et petitione.

בש"טח

בַּעַל שְׁטַר חוֹב Cambii possessor.

בש"י

בשם יתברך vel יתעלה cum Deo, laudetur! vel exaltetur!

בש"יא

בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים.

בש"ים

בְּשֵׁם יֵשׁ מְפָרְשִׁים nomine quorumdam interpretum.

בשכ״מלו

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד *benedictum sit nomen gloriosum regni ejus in seculum sempiternum.*

בש״לה

בַּעַל שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית *auctor libri* Shene Luchoth habberith.

בש״ק

בשם קדש *in nomine sancto.* בְּשַׁעַר קְדוּשָׁה *in* (portâ) *capite Keduscha.*

בש״ר

בְּשֵׁם רַבִּי *nomine Rabbi.*

ב״ת

בַּעַל תַּכְלִית *finitum, res finita.* בִּלְתִּי תַכְלִית *infinitum.* בעל תשובה *pœnitentiam agens.* בַּעֲלֵי תוֹרָה *qui observant Legem.* בַּעֲלֵי תַלְמוּד *viri Talmudici.* בִּלְשׁוֹן תַּרְגּוּם *stylo Targumico.* בן תורה *is qui Legem observat.* בן תימא nom. pr.

בת״ב

בתרגום בַּתְרָא *in Targum ultimo.*

בת״דא

בְּתַנָּא דְבֵי אֵלִיָּהוּ *in libro* ejus nominis.

בת"ח

בַּת תַּלְמִיד חָכָם *filia sapientis.* בַּתְּחִלַּת חִבּוּר *ab initio libri.*

בת"כ

בָּתֵּי *habitacula conventûum.* בַּתַּלְמוּד כְּתִיב *in Talmude scriptum est.* כנסיות *complosione manûs.* בִּתְקִיעַת כַּף

בת"מ

בָּתֵּי מִדְרָשׁוֹת *Gymnasia.*

בת"ככ

בתלמוד כן כתיב *in Talmud sic scriptum est.*

בת"ק

בתנא קמא *in traditione* sive *lectione primâ.*

בת"קח

בְּתַקָּנַת חֲכָמִים *secundum correctionem sapientum.*

בת"קת

בִּתְקוּפַת תַּמּוּז *in solstitio Tamus,* h. e. *Junii.*

ג׳

גָּדוֹל — .גְּאוּלָה — .גְּזֵירָה — .גְּדוּלָה — .גְּבוּרָה
Grossus Polonicus.

ג״א

גַּנַּת אֱגוֹז et גּוּר אַרְיֵה sunt tituli librorum. גאולה אחרונה *liberatio postrema.* גְּזֵרַת אֱלֹהִים *prædestinatio divina.* גְּבוּרַת אֱלֹהִים. — ג׳ אַמּוֹת *tres ulnæ.* ג׳ אֲלָפִים *tria millia.* גָּלוּת אֱדוֹם *captivitas inter Christianos.* גירסא אחרונה *lectio seu explicatio ultima.*

ג״ב

גָּלוּת בָּבֶל *captivitas Babylonica.*

גב״ר

גּוֹמְלֵי חֲסָדִים בַּיְשָׁנִים רַחֲמָנִים *benefactores, verecundi, misericordes.*

ג״ג

תָּלָת תְּלָת *tres, tres.* גֵּרֶשׁ גֵּרְשַׁיִם *Geresch Geraschaim.* גְּזֵירָה גְדוֹלָה *decretum calamitosum.* ג׳ גְּדוֹלִים *tres Grossi.* — גְּבוּרָה גְדוֹלָה.

גג״ת

גְּדוּלָה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת *magnitudo, fortitudo, decus.*

ג"ד

גַּבָּאִים דְּמָתָא *collectores eleemosynarum urbis.* גזר דינו *constituta ejus pœna.*

גד"מ

גְּדוֹלַת מָרְדְּכַי nom. libr.

ג"ה

גְּזֵירַת הַשֵּׁם *decretum Dei.* גֵּיא הִנּוֹם *Vallis Hinnom.* גִּיד הַנָּשֶׁה *nervus luxationis.* גִּרְסַת הַגָּאוֹן *explicatio excellentis Doctoris.* גְּבוּרַת הַשֵּׁם. — גְּדוּלַּת הַשֵּׁם. — געת הנבואה *accessio* seu *infusio prophetici spiritûs.* גזרת הכתוב *sententia Scripturæ.* גירסת הקונטרים *lectio quaternionis.* Expositio quædam R. Salomonis sic appellata.

ג"ו

גזלה ואבדה tit. libr.

גה"ס

גִּרְסַת הַסְּפָרִים *explicatio librorum.* גִּרְסַת הַסּוֹפְרִים *doctrina doctorum.*

גה"ת

גְּלִילַת הַתּוֹרָה.

ג"ז

גַּם זוֹ *etiam hoc.* ג' זְהוּבִים *tres floreni.*

גז"ד

גזר דין *decretum judicii.*

גז"ה

גְּזֵרַת הַשֵּׁם. — גְּזֵרַת הַמֶּלֶךְ. — גְּזֵרַת הַשֶּׁמֶד *decretum excidii.* גְּזֵרַת השמד *decretum exitii.*

גז"ל

גַּם זוּ לְטוֹבָה.

גז"ש

גם זה שם *hoc etiam ibi* (est).

ג"ח

גְּמִילוּת חֲסָדִים. — גְּמוּל חֶסֶד *retributio beneficentiæ.* גַּלְגַּל חַמָּה *orbis solis.* גְּזֵרַת חֵרֶם *sententia proscriptionis.* ג' חֳדָשִׁים *tres menses.* גֶּדֶר חֲכָמִים *definitio sapientum.* ג' חֲגָרִיִּים *tres ducati.* ג' חֲתִיכוֹת *tres partes.*

ג"ט

גְּדוֹלִים טוֹבִים *grossi boni.* ג' טְפָחוֹת *tres palmi.* גּוֹרָל טוֹב *sors bona.*

ג"י

גְּלִילַת ידך *revolutio manûs tuæ* ג' יָמִים *tres dies.* גְּאוֹן יַעֲקֹב nom. libr.

ג"יה

גְּלִילַת יָדְךָ הַנָּקִי *revolutio manûs puræ tuæ.*

ג״ק

גְּלִילַת יָדְךָ קִבַּלְתִּי *epistolam tuam accepi.*

ג״כ

גֵּט *etiam hic.* גַּם כַּאן *etiamsi.* גַּם כִּי — גַּם כֵּן. כְּרִיתוּת.

גל״ה

גליל התחתון.

גל״הע

גליל העליון.

ג״מ

גָּלוּת מִצְרַיִם *Captivitas Ægyptiaca.* גְּזֵירַת מַלְכוּת *decretum Regni.*

גמ״פ״ק

גְּמָרָא פֶּרֶק קַמָּא *Gemara, Cap. I.*

ג״ן

גֵּט נָשִׁים *litteræ divortii.* גִּלְגּוּל נְשָׁמוֹת *revolutio animarum.* גִּלְגּוּל נְפָשׁוֹת *revolutio corporum.* גֵּן נָעוּל et גּוֹרֶן נָכוֹן sunt tituli libr.

גפ״ת

גמרא פסח תוספות *Tractatus Gemaræ Pesach in Tosephoth.* Chag. fol. 17, c. 2, Lin. 5.

גנ"ת

גְּמַטְרִיָא נוֹטָרִיקוֹן תְּמוּרָה *Gematria, Notarikon, Temurah.* Tres sunt artis Cabbalisticæ partes.

ג"ע

ג' עֵדִים *incestus.* גִּלּוּי עֲרָיוֹת *paradisus.* גַּן עֵדֶן *tres testes.* גליל עליון.

גע"ג

ג' עַל ג' *tria super tria.* גַּב עַל גַּב *dorsum super dorsum.*

ג"פ

ג' פְּעָמִים *tribus vicibus.* ג' פַּרְשִׁיּוֹת *tres Parschioth.* ג' פַּנִּים *tres Grossi.* ג' פְּשִׁיטִין *tres nummi.* ג' פְּסוּקִים *tres versus.* גֵּט פִּטּוּרִין *libellus dimissionum s. repudii.* גֵּט פָּשׁוּט Cap. X. *Tract. Baba kama.* ג' פסיעות *tres passus.*

גפ"ת

גְּמָרָא פְּסָחִים תּוֹסְפוֹת *Gemara Pesachim Tosephoth.* גְּמָרָא פֵּירוּשׁ תּוֹסְפוֹת *Gemara cum explicatione Tosephoth.*

ג"ץ

גַּבָּאֵי צְדָקָה *collectores eleemosynæ.* גֵּר צֶדֶק *Proselyta Justitiæ.*

ג"ק

גִּרְסַת קוּנְטְרֵים *lectio quaternionis.*

ג"ר

ג' רְבִיעִיּוֹת *tres quartæ.* גְּזֵירַת רוֹמִיִּים *decretum Romanorum.* גְּזֵירָה רָעָה *decretum malum.* גְּאוּלָה רִאשׁוֹנָה *liberatio prima.* גִּרְסַת רַבָּנִים *doctrina Rabbinorum.* גּוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ *sibi ipse malum contrahens.* גַּלֵּי רָזַיָּא tit. libr.

גר"ש

גִּרְסַת רַבֵּינוּ שִׁמְעוֹן *doctrina R. Simeonis.*

ג"ש

גִּרְסַת שְׁמוּאֵל *doctrina Samuelis.* גְּזֵירָה שָׁוָה *argumentum a pari.* ג' שְׁמִינִיּוֹת 3/8. ג' שָׁנִים *tres anni.* ג' שְׁבוּעוֹת *tres septimanæ.* גִּלְגּוּל שְׁבוּעָה *devolutio juramenti in alium.* גְּזֵירַת שָׁמַיִם *prædestinatio cœlestis.* גְּדוּלַּת שְׁלֹמֹה *Majestas Salomonis.* גזרה שוה *sententia, ratio æqualis.* גּוֹרָל שָׁוֶה *sors s. portio æqua.* גְּבוּרַת שִׁמְשׁוֹן *fortitudo Simsonis.*

גש"לכה

גָּדוֹל שמוֹ לְטוֹב כָּל־הַיָּמִים; hæc quid notent, colligas ex contextu.

ג"ת

גּוֹזֵר תַּעֲנִית *is qui constituit diem pœnitentialem.*

ג' תַּרְגּוּמִין *tres versiones Chaldaicæ* V. T.

גת"ת

גַּבָּאִים תַּלְמִידֵי תוֹרָה *collectores esse debent docti.*

ד'

דָּבָר. — דִּין. — דֶּרֶךְ. — דְּפוּס. — דָּא. — דַּף.

ד"א

דא איהו *hoc est illud.* — דרך אחר. — דבר אחר. — דין אחר. — ד' אֲרָצוֹת. — ד' אֻמּוֹת. — דרך אמת. — דברי. — דין אחר. — דין אמת. — דִּין אֲרָצוֹת. — דרך ארץ *via terræ, s. mores hominum.* — דרכי אלהים. — אלהים. דְּפוּס אמשטרדם *typographia Amstelodamensis.* דֶּרֶךְ אֱמוּנָה nomen libri. דַּף א' *pagina I.*

דא"א

דִּין אַרְבַּע אֲרָצוֹת *Judicium quatuor regionum; scil.* Poloniæ majoris et minoris, Russiæ minoris, et Lithaviæ. דְּאִי אֶפְשַׁר *quod fieri non potest.* דִּבְרֵי אִישׁ אֱלֹהִים.

דא"ה

דין אומות העולם *judicium super gentes profanas.*

דא"ז

דְּפוּס אַזְמִיר *typus Asmirensis.*

דא"ח

דברי אלהים חיים *verba Dei vivi.*

דא"ב

דְּאָמַר כָּתוּב *quod dicit Scriptura.*

דא"ל

דְּאִכָּא לוֹמַר *quod* vel *nam est dicendum.* דְּאֶפְשָׁר לוֹמַר *nam possibile est dicere.* דְּאֶפְשָׁר לִהְיוֹת *quod* vel *nam possibile est.*

דא"לכ

דְּאֶפְשַׁר לוֹמַר כַּאן *quod hic possibile est dicere.*

ד"ב

דַּי בְּזוֹ *sufficit hoc.* דַּף ב' *pagina, s. folium II.* דְּפוּס בֶּרְלִין *typus Berolin.* דְּבָרִים *Deuteronom.*

דב"אז

דְפוּס באזיליא *typus Basil.*

ד"בד

דִבְרֵי דָוִד.

דב"ה

דִבְרֵי הַיָמִים *libri Chronicorum.*

דב"ל

דַי בִּזוּ לַחֲכָמִים — דַי בִּזוּ לַמֵבִין *sapientibus sat.*

דב"ש

דברי שלמה.

דג"וב

דגים ובשר *pisces et caro.*

דג"ים

דרך גשר ירידה מים *via, pons, descensus, aqua.* Ab aliquibus tamen legitur : דרך גשר ים מזוזה *via, pons, mare, postis.* Est proverbium seu modus loquendi Rabbinis familiaris.

ד"ד

דברי דוד *verba Davidis.* דינא דגרמי *Lis* sive *actio datæ occasionis.* Cf. Buxt. in Lex.

דא"לכ

דאם לא כן *quod si non ità est.*

דד"ד

דינא דמלכותא דינא; hæc quid notent, tu ex contextu colligas.

דד"ע

דברי הימים דניאל· עזרא *liber Chronicorum, Daniel, Esra.*

ד"ה

— .דִּבּוּר הַמַּתְחִיל — .דִּבְרֵי הַכֹּל — .דברי הימים

— .דוד המלך — .דברי המחבר — .דברי הכותב

דַּם הַנִּדָּה Cap. VII. *in Niddah.* — .דרכי השם

דַּרְכֵי הַתַּלְמוּד nom. libr. דִּין הוּא *judicium est.*

דיין האמת *typographia Hagenoënsis.* דְּפוּס הענואה

דה"א

דברי הימים א׳ *nam ecce dicimus.* דְּהָא אָמְרִינָן *primus liber Chronic.*

דה"ב

דברי הימים ב׳ *secundus liber Chronic.*

דה"ג

.דיני הגוים — .דרכי הגוים

דה"ח

דברי החכם *verba sapientis.*

דה"כ

דברי הכותב *verba scribentis.*

דה"מ

דהיה *jus regium.* דין המלך — .דִברי המתחיל מביא *qui* vel *quod afferebat* seu *adducebat.*

דה"עה

דוד המלך עליו השלום.

דה"פ

דִּבְרֵי הַפָּסוּק *verba textûs.*

דה"ק

דִּבְרֵי הַקָּטָן. — דִּבְרֵי הַקָּדוֹשׁ.

ד"ו

דְּפוּס ויניציאה *typographia Veneta.* דבר ודבר *res et res.* = res una et alia.

דו"ד

דינים ודברים *contentio atque rixa.*

ד"ז

דבר זה *verbum hoc, res hæc.*

דז"א

דבר זה אינו *hæc res non est* ità, vel, *non est vera.*

ד"ח

דברי חכמים. — דברי חצונים *verba profanorum.* דרך חיים nom. libr. דרך חכמה. — דם חטאת *sanguis sacrificii pro peccato.*

דח"ה

דִּינֵי חוֹל הַמּוֹעֵד *jura feriarum intermediarum.*

ד"ט

דְּבָרִים טוֹבִים et דֶּבֶק טוֹב sunt nom. libr.

ד"י

דֶרֶךְ יָשָׁר. — דִין יְהוּדִים. — דִין יוֹרְשִׁים *jus hæreditarium.* דבר יהוה vel דברי יהוה. — דיני ישראל.

די"ט

דִינֵי יָמִים טוֹבִים *observanda in diebus festis.*

ד"כ

דֶרֶךְ כְּלָל. — דיני כהנים. — דִכְוָת *qui, quod sicut.*

דכ"א

דָם, כְּפִירָה, אֵשֶׁת אִישׁ *sanguis, abnegatio* scil. *fidei, adultera.*

דכ"ע

דֶרֶךְ כָּל־עוֹלָם *mos totius mundi.*

ד"ל

דַי לַמֵּבִין *satis intelligenti.* דַי לָנוּ *satis nobis.* דְפוּס לובלין *typographia Lublinensis.*

דל"ד

דַף לְדַף *folium unum post alterum.*

דל"פ

דְפוּס לִיפוֹרְנוֹ *typographia Liburni* (Livorno).

דלמ"אע

דַע לִפְנֵי מִי אַתָּה עוֹמֵד *considera, coram quo stes.*

דל"נ

דַּעַת לַמֵּבִין נָקֵל.

דל"תה

דְּלֹא תֵימָא הָכִי *ut non ità dicas.*

ד"מ

דרך משל *per modum parabolæ.* דוד מלך. — דִּינֵי מָמוֹנוֹת *judicia pecuniaria.* דַּרְכֵי מֹשֶׁה et דְּרַשׁ מֹשֶׁה sunt nom. libr. דרך משפט. - דבר מְיאוּס *res abominabilis.* דְּפוּס מאנטובא *typus Mantuæ.* דברי מוסר *verba disciplinæ.*

דמ"ב

דָּן מִשָּׁמַיִם בֶּאֱמֶת *judicat de cœlo cum veritate.* דִּינֵי מָמוֹנוֹת בִּשְׁלֹשָׁה Cap. III tract. *Sanhedrin.*

דמ"שק

דַּע מִי שֶׁהוּא קוֹנֶךָ *cognosce Dominum tuum.*

דמ"ש

דַּיָּן מוֹרֶה שָׁוֶה *judex justitiam*, scil. *æquitatem exercens.*

ד"נ

דַּם נִדָּה *sanguis menstruus*, vel *menstruatæ mulieris.* דַּרְכֵי נוֹעַם et דִּבְרֵי נְחוּמִים sunt nom. libr. דברי נהוגים *verba convenientia.* דברי נביאים

דִּינֵי נְפָשׁוֹת — .דברי נעימים *judicia animarum* h. e. *capitalia*. דִּבְרֵי נְכוֹחִים.

דן חנק"נפש

דרוסה נקובה חמורה נטולה קרועה נפולה פסוקה שבורה *calcata* (scil. caro vel bestia), *perforata*, *deficiens*, *levata*, *scissa*, *abortiva*, *disrupta*, *confracta*. Talis caro Hebræis vetita censetur.

דנ"י

דָּן נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל *judicat animas Israelitarum*.

ד"ס

דִּינֵי סֻכּוֹת — .דברי סופרים. *observanda in festo Tabernaculorum*.

ד"ע

— .דברי עזרא — .דעת עצמו — .דִּבְרֵי עַצְמוֹ — .דרך עולם — .דברי עבדך דֶּרֶךְ עָרְמָה *dolus*, *fallacia*. דַּעַת עֶלְיוֹן nom. libr..

דע"ה

דוד עליו השלום *David*, *super quem sit pax*.

דע"הת

דְּרָשׁוֹת עַל הַתּוֹרָה *conciones super Thorah*.

דע"ח

דֶּרֶךְ עֵץ חַיִּים *via ad arborem vitæ*.

ד"פ

דו פַּרְצוּפִּין *duæ personæ.* דְּפוּס פראג *typographia Pragensis.* דרך — .דִּינֵי פֶּסַח — .ד' פַּרְשִׁיּוֹת פשט *sensus litteralis.*

דפ"אד

דְּפוּס פאדובה *typographia Pataviensis.*

דפ"יד

דְּפוּס פיראַרי *typographia Ferrariensis.*

דפ"פ

דְּפוּס פראנקפורט *typographia Francofurtana.*

ד"צ

דֶּרֶךְ צַדִּיקִים *via justorum.*

דצ"חמ

דּוֹמֵם צוֹמֵחַ חַי מְדַבֵּר *inanimatum, vegetabile, vivens et rationale.*

דצ"ך עד"ש באַ"חב

דָּם, צְפַרְדְּעִים, כִּנִּים, עָרוֹב, דֶּבֶר, שְׁחִין. בָּרָד, אַרְבֶּה, חֹשֶׁךְ, בְּכוֹר *sanguis, ranæ, pediculi, colluvies insectorum, pestis, ulcera, grando, locusta, tenebræ, primogenitus.*

ד"ק

דִּינֵי קַדִּישׁ. — דרך קדושים *via sanctorum.*

דוד קמחי *David Kimchi.* דְפוּס קראקא *typographia Cracoviensis.* דֶּרֶךְ קָרָאִים *religio Karaïtarum.*

דקא״רי

דְקָאמַר ר׳ יוֹסֵי *quæ dixit R. Jose.*

ד״ר

דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ *verba Doctorum nostrorum.*

דִקְדּוּקֵי רש״י — ,דִּבְרֵי רִיבוֹת — ,דְּבָרִים רַבָּא sunt nom. libr. דברי רבי.-.דברים רעים.-דרך רשעים.

דר״א

דִּבְרֵי ר׳ אֱלִיעֶזֶר *verba Rabbi Elieser.*

דר״ג

דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל *verba Rabbi Gamaliel.*

דרג״מה

דִּבְרֵי רַבֵּינוּ גֵרְשׁוֹם מְאוֹר הַגּוֹלָה *verba R. nostri Gerschom, qui lux est Captivitatis.*

דר״ה

דברי רבינו הקדוש — .דִינֵי ראש הַשָּׁנָה.

דר״ח

דִינֵי ראש חוֹדֶשׁ *observanda in Neomeniis.*

דר״ד

דְפוּס ריווא דטרינטו *typus Riba de Terinto.*

דר"זל

דרשו רבותינו זכרונם לברכה *exposuerunt Rabbini nostri, quorum memoria sit in benedictione.*

ד"ש

דַּם שְׁחִיטָה Cap. V, *in Keritoth.* — דּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ. דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה nom. libr. דברי שלום — דֶּרֶךְ שָׁלוֹם. דִּינֵי *observanda in Pentecoste.* דִּינֵי שְׁבוּעוֹת — דיני שחיטה *observanda in mactatione.* — שבת.

דש"א

דְּיוּקְנָא שֶׁל אָבוֹת *imago Patriarcharum*; est terminus Cabbalisticus.

דש"בל

דבר שבא לעולם *res, quæ occurrit in mundo.*

דש"יק

דבר שעל ידי קדושים.

דשל"בל

דבר שלא בא לעולם *res, quæ non occurrit in mundo.*

דש"לם

דבר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין *res, quam nonnulli permittunt ut licitam.*

דש"ת

דורש שלומך תמיד *quærens pacem tuam perpetuò.*

ד"ת

דִּבְרֵי תוֹרָה. — דִּין תּוֹרָה. — דָּת תּוֹרָה *jus legis.*
ד' תַּעֲנִיּוֹת *quatuor dies jejuniorum.*

דת"י

דַּעַת תִּפְאֶרֶת יְסוֹד *scientia, decor, fundamentum.*

דתכ"לבא

דִּבְּרָה תוֹרָה כִּלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם *loquitur Thora secundum rationem loquendi filiorum Adam.*

דת"ק

דתנא קמא *doctoris primi.* דתני קמא *qui primus docet, disserit.*

דת"קע

דִּבְרֵי הַיָּמִים תְּהִלִּים קֹהֶלֶת עֶזְרָא *libri Paralipom., Psalmor., Ecclesiast., Esræ.*

ה'

הַשֵּׁם *nomen,* per excellentiam, scil. *Dei!*
הֲלָכוֹת *constitutiones.* הֵן. — הִנֵּה. — הוּא. — הִיא.

הא'

הָאִשָּׁה Cap. XVI tract. *Jebamoth.*

ה"א

יְהֹוָה. הֲוֵית אָמֵינָא *essem, vel fuissem dicens.* אֱלֹהֵינוּ. - הלכות אשה tract. Maim. in *Jad chazakah.* הָאִישׁ אֱלֹהִים. — הוּא אֱלֹהִים. — הֵם אוֹמְרִים.

הא"א

הוּא אֲדֹנָי אֲדֹנֵינוּ. — הוּא אֲדוֹן אַחֵר. — הלכות אִסּוּרֵי אֲכִילָה nom. libr.

הא"ב

הָאִשָּׁה בִּזְמַן nom. libr. הלכות אִסּוּרֵי בִּיאָה Cap. VIII tract. *Pesachin.*

הא"הל

הַמִּלָּה אֲשֶׁר הוּנְחָה לְהוֹרוֹת *dictio, quæ prolata est ad significandum.*

הא"ע

החכם אבן עזרא *sapiens Aben Esra.*

הא"וה

הָאִסּוּר וְהֶיתֵּר הָאָרוֹךְ nomen libr.

האו"הת

הָאוֹמֵר הִתְקַבֵּל Cap. VI tract. *Gittin.*

הא"ול

הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ Cap. III tract. *Kidduschin.*

הא״מ

הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ Cap. II, *ibidem.*

הא״נ

הָאִשָּׁה נִקְנֵית Cap. I, *ibidem.*

הא״ע

הֶחָכָם אבן עזרא *sapiens Aben Esra.*

האר״יל

הָאִישׁ אֱלֹהִי ר׳ יִצְחָק לוּרְיָא *vir divinus R. Isaac Luria.*

הא״שה

הָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה Cap. XV, *in Jebamoth.*

הא״שנ

הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְאַרְמְלָה Cap. II, *in Ketuboth.*

הא״תמ

הָאוֹכֵל תְּרוּמָה מֵזִיד Cap. VII, *Terumoth.*

הא״תש

הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג Cap. VI, *ibidem.*

ה״ב

הֲלָכָה בְּרוּרָה nom. libr. הע בודקין est initium Cap. cuj. Talm. — הלכות בכורות.

הב״א

הִנֵּה בָא אֵלִיָּהוּ *ecce venit Elias.*

הב"י

הַבַּעַל בֵּית יוֹסֵף *auctor Beth Joseph.*

הבי"פת

הַבַּעַל יְפֵה תוֹאַר *auctor Jephe Toar.*

הב"ל

הַבָּא לְטַהֵר *veniens ad purgandum.*

הב"ע

הַךְ בְּמַאי עָסְקִינַן *hoc de quo agimus.*

הב"על et הבע"לט

הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה *qui veniat nobis ad bonum.*

ה"ג

הָכִי גָרְסִינַן *sic legimus.* הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת nom. libr. הַמֵּבִיא גֵט Cap. I, *in Gittin.*

הג"א

הַגָּהוֹת אשר *annotationes Ascheri.*

הג"דם

הַגָּהוֹת דְּרַבִּי מֹשֶׁה *annotationes R. Mosche.*

הג"ה

הַגָּהַת הַמְחַבֵּר *annotatio auctoris.* הַגָּהַת הַכּוֹתֵב.

הג"ח

הג' חֲבוּרוֹת *tria Collegia.* הג' חֲשׁוּבִים *tres honorati.*

הג"ה מי"י

הַגָּהוֹת מיימוני *annotationes Maimonidis.*

הג"ה מר'

הַגָּהוֹת מָרְדְּכַי *annotationes Mordechai.*

הג"יג

הַגָּהוֹת יֵשׁ נוֹחֲלִין *annot. ad Cap. Jesh nochalin.*

הג"ם

הַגָּהַת מיימוני *annotatio Maimonidis.* הַגָּהַת מָרְדְּכַי *annotatio Mordechai.*

הג"מג

הַגָּהוֹת מִנְהָגִים *annott. ad Minhagim.*

הג"שד

הַגָּ' שַׁעֲרֵי דוּרָא *annot. ad Sh. Dura.*

הג"שפ

הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח *narratio de Paschate.*

ה"ד

הָכִי — . הָיְנוּ דִכְתִיב — . הוּא דְּאָמְרִין — . הוּא דֶרֶךְ דָרְשִׁינָן *sic explicamus.* הָדָא דִכְתִיב *hoc est, quod scriptum est.* הִלְכוֹת דֵיעוֹת nom. libr.

הד"א

הַיְנוּ דְאָמְרֵי אִנְשֵׁי *illud est, quod dicunt homines.* הִלְכוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ.-הַכֹּל דִּבּוּר אֶחָד nom. libr.

הד"ה

הֲלֹא דִין הוּא—.הֲלֹא דִין הַנֵּי *nonne hoc justum est.*

ה"ה

הַיְנוּ הַאי—.הַיְנוּ הַךְ—.הוּא הַדִּין *illud est ipsum.* הכי הַשְׁתָּא *ità nunc est.* הספר הראשון. — הֶחָכָם הָרַב — .הוּא הַדָּבָר — .הספר הזה — הָאֵשֶׁל הַגָּדוֹל—.הֶחָכָם הַגָּדוֹל — .הָאִישׁ הַגָּדוֹל. הֲלֹא הֵם—.הוּא הָרַב—.הֲלֹא הוּא — .הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל הַר הַבַּיִת — .הָעוֹלָם הַזֶּה — .הָעוֹלָם הַבָּא Cap. II, *in Middoth.* הגדות הַתַּלְמוּד *narrationes Talmudicæ.* הֵיכַל ה' et הַכָּרַת הַמִּדּוֹת sunt nom. libr.

הה"א

הֲלֹא הוּא אָמַר — .הֵם הָיוּ אוֹמְרִים.

הה"ד

הַיְנוּ הַךְ דְּאִתְּמַר *illud est quod dicitur.* הָדָא הַיְנוּ הַךְ דְּאָמְרֵי *illud est quod scribitur.*'הוּא דִכְתִיב

היינו הך — *illud est quod dicunt.* הוא הַדָּבָר
דאיתמר *illud ipsum est quod dicitur.*

הה״ה

הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר *Deus magnus ac potens.*

הה״ז

הִלֵּל הַזָּקֵן *Senex Hillel.*

הה״מ

הָאִישׁ הַמְקַדֵּשׁ *vir iste sponsalia parans.*

הה״מכ

הֲלֹא הָיְתָה מְנוּחָתוֹ — . הָאִישׁ הַגָּדוֹל מְנוּחָתוֹ כָּבוֹד
כָּבוֹד.

הה״נ

הִלֵּל הַנָּשִׂיא *Hillel princeps.* — . הוּא הַדִּין נָמֵי

הה״ע

הוּא הַנּוֹרָא עֶלְיוֹנִים — . הוּא הָאֱלֹהִים עֶלְיוֹן.

הה״ר

— . הַקָּדוֹשׁ הָרַב רַבֵּינוּ — . הֶחָכָם הַגָּדוֹל רַבִּי
הֶחָסִיד הַגָּדוֹל רַבֵּינוּ.

הו״א

המבורג *Hamburgum*, ואנדיזבעק *Wandisbeka*, אלטונא *Altona*.

הו"לל

הוּצְרַךְ לוֹ לוֹמַר *necesse fuit ipsi dicere.*

הז'

הַזּוֹרֵק Cap. XI tract. *Shabbath.* הַזָּהָב Cap. IV tract. *Baba Meziah.*

ה"ז

הֲרֵי זֶה *illud est.* הֲרֵי זֶה *ecce ille.* הַדְרַת זְקֵנִים nomen libr.

הז"א

הַזֶּה אֱמֶת *hoc verum est.*

הז"ג

הַזּוֹרֵק גֵּט Cap. VIII tract. *Gittin.*

הז"ט

הַזּוֹרֵק טוּמְאָה Cap. IV tract. *Toharoth.*

הז"י

הֲדַר זוֹהַר יְשִׁיבָתוֹ *Majestas splendoris est habitatio ejus.* הַשּׁוֹמֵר זֶרַע יִשְׂרָאֵל.

ה"ו

הטוב והמטיב *bonus et benifaciens.*

הז"ל

הרב זכרונו לברכה *Magister, cujus memoria sit in benedictione.*

הז"מ

הֲזִיז מֵבִיא הֲרֵינִי זֶה מְקַבֵּל *ecce accipio hoc.* Cap. XIV tract. *Oholoth.*

ה"ח

ה' חֲסִידִים *quinque pii.* הליכות חגיגות.

הח"ב

הַכֹּל חַיָּבִים בְּרְאִיָּה Cap. I tract. *Chagigah.*
הַחֲתוּמִים בּוֹ *qui subsignaverunt.*

הח"ח

הֶחָלִיל חֲמִשָּׁה Cap. V tract. *Succah.*

הח"ל

הַחוֹלֵץ לִיבִמְתּוֹ Cap. IV tract. *Jebamoth.* הֶחֱרִימוּ לוֹ
Anathema fecerunt eum.

הח"ה

הַחִלּוּל הַשֵּׁם *profanatio nominis divini.*

הה"מ

הַחֲתוּמִים מַטָּה *infrà signati.*

החמ"על

הַחֲתוּמִים מֵעֵבֶר לְדַף.

הח"פ

הַחוֹנֶה פֹּה *qui ibi habitat.*

הח״ר

הֶחָכָם רַבִּי *sapiens Rabbi.*

הַחֹ״ש

הָאֵל חַנּוּן שְׁמוֹ *Dei nomen est clemens.*

ה״ט

הַאי טַעְמָא *hæc ratio.* הִלְכוֹת טְבִילָה *jura baptismi.* הִלְכוֹת טוֹעֵן *jura disceptantis.*

הט״ז

הַטּוּרֵי זָהָב nomen libr.

ה״י

הַשֵּׁם יִתְעַלֶּה. — הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵהוּ. — הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. — הַשֵּׁם יִתֵּן. — הַשֵּׁם יוֹדֵעַ. — הַשֵּׁם יָקוּם. —

הי״ב

הַשֵּׁם יְבָרֵךְ.

הי״ג

חשם יגמר. — חשם יגאל.

הי״ד

הַשֵּׁם יִקּוֹם דָּמוֹ *Deus ulciscatur sanguinem ejus.*

הי״ה

הוא יודע הכל *ille scit omnia.*

הי״י

הוא יקרא יהוה *ipse vocatur Jehovah.*

הי״לל

הָיָה לוֹ לִכְתּוֹב — הָיָה לוֹ לוֹמַר.

הי״ם

הַיּוֹתֵר מוּקְבָּל *acceptione dignissimum.*

הי״נ

הַשֵּׁם יוֹדֵעַ נִסְתָּרוֹת *Deus scit abscondita.*

ה״כ

הלכות כלאים *constitutiones de heterogeneis.*

הכ״דא

הֵיכְמָא דְאָמַר *sicut dicit.*

הכ״מ

הֲרֵי כַּפָּרָתוֹ מִשְׁכָּבוֹ *morbus ipsius expiatio ejus.*
היתה כבוד מנוחתו *requies ejus fuit gloria.*

הכ״פמ

הֲרֵי כַּפָּרָתוֹ מִשְׁכָּבוֹ *morbus ejus expiatio ejus.*

הכ״ש

הַכֹּל שׁוֹחֲטִין Cap. I tract. *Cholin.*

ה״ל

הֲוָה לְמִכְתַּב — הֲוָה לְמֵימַר — הֲוָה לֵיהּ —
היה לוֹמַר — הוּא למד — היה להם — הָיָה לְפָרֵשׁ.

הל"אדן

הֲלֹא לְמִשְׁמַע אוֹזֶן הָאָבָה נַפְשֵׁנוּ *profectò propter rumorem animo cadimus.*

הל"ב

הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה Cap. III tract. *Bechoroth.* הלכות ברכות *constitt. de benedictionibus.*

הלב"יא

המגיע לידו ברוך יהיה אמן *qui ad manus ejus pervenire facit* (v. g. epistolam) *benedictus sit, Amen.*

הל"י

הלכות יבמות *constitt. de fratriis.*

הל"ל

הוא למד לנו. היה לו לפרש. הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר. הוה לנו לפרוש —

הל"ם

הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי *constitutio Mosis in monte Sinaitico accepta.* הָלֵין מִלִּין *istæ voces.*

הל"מה

המוֹצִיא לחם מן הארץ *qui educit panem de terrâ.*

הל"מש

הֲוָה לֵיהּ מְחוּיָב שְׁבוּעָה *debuisset dare jusjurandum.*

הל"פ

הֲגָדָה לְפֶסַח הִלְכוֹת פֶּסַח *statuta de Paschate.* *narratio de Paschate.* הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת Cap. IV tract. *Demai.*

ה"מ

הֲנֵי מִלֵּי *hæc verba.* הָכִי מַאי — .הוּא מְצֵי *poterat.* הוּא מֵבִיא *attulit.* הָיָה מֵבִיא Cap. II tract. *Succa.* הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ Cap. II tract. *Kiddushin.* הִלְכוֹת מִילָה *constitt. de circumcisione.* הוֹאִיל מֹשֶׁה nom. libr.

חמ"א

הַמֵּבִיא אָשָׁם Cap. VI tract. *Keritoth.*

המ"אה

הַמַּנִּיחַ אֶת־הַכַּד Cap. III tract. *Baba kama.* הַמּוֹכֵר אֶת־הַבַּיִת Cap. IV tract. *Baba bathra.* הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל *lumen magnum.*

המא"הג

הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלוֹת *luminaria magna.*

המ"דא

הֵיךְ מָה דְּאָמַר *quomodo est quod dicit.* הַיְנוּ מָה דְּאָמַר *illud est quod dicit.*

המ"הג

הַמְּקוּבָּל הַגָּדוֹל *Cabbalista magnus.* הַמַּלְאָךְ הַמָּוֶת *angelus mortis.*

המ"מ

הַמַּפְרִישׁ מִקְצַת - Cap. IV tract. *Terumoth.* הָרַב מַגִּיד מִשְׁנֶה.

המ"ל

הַמְקַנֵּא לְאִשְׁתּוֹ Cap. I tract. *Sotah.* הֲוֵי מָצֵי לְמֵימַר *dicere potuisset.* המוציא לחם *qui panem profert.*

המל"תעב

הַמַּגִּיעַ לְיָדוֹ תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה *tradens* (epistolam) *in manum ejus sit fortunatus.*

המנ"יח

הָרַב הַמְּלַקֵּט מֹשֶׁה ן' יַעֲקֹב חַאגִּיז *Rabbi, qui colleyit* (librum) *Mosis Fil. Jacobi Chagis.*

המ"עה

הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָה *actori incumbit probatio.* המלך עליו השלום.

המ"פל

הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת לַחֲבֵירוֹ Cap. VI tr. *Baba bathra.*

המ"ת

הַמּוֹצִיא תְּפִלִּין Cap. X tract. *Erubin.*

ה"נ

הָכִי נָמֵי *sic etiam.* הַרֵינִי נָזִיר *Ritus Nazaræorum.* הָיָה נוֹטֵל Cap. III tract. *Succa.* הִלְכוֹת נְדָרִים *constitutiones de votis.* הִלְכוֹת נַחֲלוֹת *constitut. de hæreditatibus.* הוֹשִׁיעָה נָא *salva quæso.* הַצְלִיחָה נָא *secunda quæso.* הַכֹּל נִשְׁמָע *omnia sunt audita.* הִלְכוֹת נִדָּה *const. de menstruis.* הִלְכוֹת נָשִׁים *const. de mulieribus.* הֲרֵינִי נָזִיר Cap. II tract. *Nazir.* הֲרֵינִי נוֹדֵר *ecce voveo.*

הנ"א

הכי נמי אמר *sic etiam dicit*, vel in plurali : הכי נמי אמרינן.

הנ"ח

הַנִּשְׁאָר חוֹבוֹ *residuum debiti ejus.*

הנ"ל

הַנִּזְכָּר לְמַעְלָה. — הַנִּזְכָּר לְעֵיל. — הַנִּזְכָּר לְטוֹבָה. — הַנִּרְאֶה לְפָנֵינוּ. — הַנִּשְׁאָר לָנוּ. — הַנִּרְאֶה לִי. — הַנּוֹטֵעַ לְסַיָּג Cap. I tract. *Orlah.*

הנמ"על

הַנִּזְכָּר מֵעֵבֶר לְדַף *quod memoratum est suprà.*

הנ"על

הֱיֵה נָא עוֹזֵר לָנוּ *sis quæso nobis adiutor.*

הַנִּזְכָּר עָלֵינוּ לְטוֹבָה.

הנ"ר

הַנָּגִיד ר׳. - הַנִּכְבָּד ר׳. *excellens Rabbi.* הַנַּעֲלֶה רַבִּי

ר׳— הַנָּדִיב. — הַנִּרְאֶה רִאשׁוֹנָה *quod dudùm animadversum est.* הוּא נִקְרָא רָשָׁע.

ה"ס

הלכות סוטה vel סוכה vel סנהדרין ; *constitt. de adulterâ, de tentoriis, de synedriis.*

הס"ד

הוא סוף דבור *iste est finis sermonis.*

הס"הד

הוא סוף הדבור *idem.*

הס"הפ

הַסְכָּמַת הַפּוֹסְקִים *consensus judicum.*

הס"מע

הַסֵּפֶר מַנְהִיג עוֹלָם liber ritualis dictus *Manh. Ol.*

הסר"הפ

הַסְכָּמַת רוֹב הַפּוֹסְקִים *consensus plurimorum judicum.*

ה"ע

הלכות ערלה vel עירובין etc.; *constitutt. de præputio, de commixtionibus.*

הע"א

הָעוֹבֵד אֱלִילִים *idololatra.*

הע"מ*

הָעוֹשֶׂה מָאוֹר Cap. XIII tract. *Oholoth.*

הע"מה

הַמּוֹצִיא עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל *eximens semet ipsum a regulâ.*

הע"ש

הָעוֹשֶׂה שְׁלֹשָׁה Cap. VI tract. *Kelim.*

ה"פ

הָכִי פֵּירוּשׁוֹ *sic est interpretatio ejus.* הָכִי פֵּירֵשׁ *sic interpretatur.* הֲלָכָה פְּסוּקָה *constitutio decreta.* הָכִי פְּרַד *sic quæstionem instituit.* הִלְכוֹת פֶּסַח, הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת —, הַגָּדַת פֶּסַח — sunt nom. libr. הָכִי פָּסַק *ità judicavit.*

ה"צ

הלכות ציצית *constitutiones de fimbriis* (in extremâ veste).

הפ"סד

הַפְּסַק דִּין *sententia judicialis.*

ה"ק

הָא קָשֶׁה *ecce difficile est.* הָכִי קָאָמַר *sic dicit.*

הָכִי קָתָנֵי הָאי קְרָא *hic versus biblicus.* *sic docet.* הֲלָכָה קַמָּא *constitutio prior.* הוֹרֵג קַיִן *occidens Cainum.* הִלְכוֹת—,הַדְרַת קֹדֶשׁ—,הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת קְדוּשָׁה sunt nom. libr. הָיָה קוֹרֵא Cap. II tract. *Berachoth.* הקדוש *Sanctus* (i. e. Deus).

הק"בה

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא *sanctus benedictus ille.*

הק"ל

הַקּוֹדֵם לָבוֹא *anticipans venire.* הָא קַיְמָא לָן *hoc nobis est certum.*

הק"מל

הָא קָא מַשְׁמַע לָן *hoc nobis proponit.*

הק"ם

הַשֵּׁם קְדוּשָּׁתוֹ מֵעוֹלָם—.הָאֵל קָדוֹשׁ מֶלֶךְ.— הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ *extolle cornu uncti tui.*

הק"ר

הקדוש רבי *sanctus Rabbi.*

ה"ר

הוֹשַׁעְנָא רַבָּא *Hoshangna rabba.* הרב רבינו *Rabbi magister noster.*

הר"אה

הַגָּאוֹן רַבִּי אַהֲרֹן הַלֵּוִי.

הר"אש

הרב רבינו אשר *Rabbi noster Ascher.*

הר"ב

הרב רבינו ברטינורא *Rabbi noster Bartenora.*

הר"זה

הָרַב ר' זְכַרְיָה הַלֵּוִי.

הר"ח

הַשֵּׁם רַב חֶסֶד *magna Dei benignitas est.*

הר"י

הכבוד *Rex in excelso habitat.* הַמֶּלֶךְ רָם יִשְׁכּוֹן
ראֹשׁ יְשִׁיבוֹת.

הר"יא

החכם ר' יצחק אייזק *sapiens R. Isaak Eisack.*

הר"יח

הקדוש ר' יהודה חסיד *sanctus Rabbi Juda pius.*

הר"יע

הַגָּאוֹן ר' יִצְחָק ערמא *excellent. R. Isaac Erma.*

הר"יף

הרב ר' יצחק אלפסי *Rabbi Isaac Alphesi.*

הר"לח

הֶחָכָם ר' לֵוִי חביב *sapiens Rabbi Levi Chabibh.*

הר"ם

הָרַב מוֹרֶה.

הר"מב

הֶחָכָם ר' מֹשֶׁה בוטריל *sapiens R. Moses Botril.*

הר"מה

הרב ר' מאיר הלוי *Rabbi Meir levita.*

הר"מז

הרב ר' מֹשה זכותא *Rabbi Moses Sacuta.*

הרמ"מדו

הרב ר' מאיר מרוטנבורג *Rabbi Meir ex Rothenburg.*

הר"ר

הָרַב רַבִּי *magnus Rabbi.* הֶחָכָם רַב רַבִּי *sapiens et magnus Rabbi.*

ה"ש

הִלְכוֹת שְׁחִיטָה -, הִלְכוֹת שְׁבוּעוֹת -, הִלְכוֹת שַׁבָּת sunt nom. libr.

הש"בץ

הַשַּׁבְּתַי צְבִי *Shabtai Zevi.*

הש"ג

הַשּׁוֹלֵחַ גֵּט Cap. IV tract. *Gittin.*

הש"ד

הִלְכוֹת שַׁעֲרֵי דוּרָא nomen libr.

השו"בד

הִלְכוֹת שְׁחִיטָה וּבְדִיקָה nom. libr.

השׁ״וק

הַכֹּל שָׁרִיר וְקַיָּם *omne firmum et stabile esto.*

השׁ״י

הַשֵּׁם יִתְעַלֶּה.—הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

השׁ״ע

הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ *mensa parata.*

השׁ״שׁנ

הַשּׁוּתָּפִין שֶׁנָּדְרוּ Cap. V tract. *Nedarim.*

ה״ת

הִלְכוֹת תְּפִלִּין.

התו׳

הַתּוֹדָה Cap. VII tract. *Menachoth.* הַתּוֹרָה *Lex.*

הת״כ

הַתְּכֵלֶת Cap. IV tract. *Menachoth.*

התשׁ״בכ

הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב *Lex scripta.*

התשׁ״בעפ

הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה *Lex oralis.*

הת״ת

הִלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה nom. libr.

ו

וא"אז

וַאֲדֹנִי אָבִי זְקֵנִי *et (at) Dominus avus meus.*

וא"ב

וְאִם בִּקֵּשׁ *et si quæsiverit.*

ואו"רת

וְאוֹתוֹ רַבֵּינוּ תַּם *et ille noster magister Tham.*

וא"חו

וְאִם חָס וְשָׁלוֹם *et si, quod absit.* וַאֲדֹנִי חָכָם וְנָבוֹן *et dominus meus sapiens atque intelligens.*

וא"חכ

וַאֲחֵרִים כָּתְבוּ *et alii scribunt.*

וא"לו

וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהִשָּׁבַע וּמְשַׁלֵּם *si non potest jurare, debet solvere.*

ואכ"מל

וְאֵין כַּאן מָקוֹם לְהַאֲרִיךְ *sed non est hic locus pluribus id verbis persequi.*

וא"מ

וְאֵלּוּ מְגַלְּחִין Cap. III tract. *Moed katon.* וְאֵלּוּ מוּתָּרִין Cap. II tract. *Nedarim.*

וא"נ

וְאֵלּוּ נְדָרִים — . וְאֵין נוֹפְלִים Cap. XI tr. *Nedarim.*

וא"ע

וְאָמַר עוֹד *et dicit adhuc.*

וא"שר

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת רַבָּא nom. libr. וְאֵלָיו שָׁלוֹם רַב *et ipsi sit pax multa.*

ובד"רע

וּבְדִבְרֵי ר' עֲקִיבָה *et in sermonibus R. Akibæ.*

וב"כא

וּבְכֹל אָדָם *et inter omnes homines.*

וב"כח

וּבְכֹחַ חֵרֶם *et vi anathematis*, sc. *per vim anathematis.*

וב"ככ

וּבְכֹל כּוֹחוֹ *et omnibus viribus suis.*

וב"כמ

וּבְכֹל מַעֲלוֹת *et omnibus gradibus* sc. *dignitatibus.* וּבְכֹל מִנְהָגִים.

ובנ"אה

וּבָזֶה נָבוֹא אֶל הַבִּיאוּר *et hâc ratione veniamus ad explicationem.*

וב"סכ

וּבִסְפָרִים כָּתוּב *et in libris scriptum est.*

ובע"יהכ

וּבַעֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים *et in celebratione festi expiationis.* וּבְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים *et vesperâ festi expiationis.*

ובש"דא

וּבִשְׁבוּעָה דְאוֹרַיְתָא *et in juramento legis.*

וגו'

וְגוֹמַר *et reliqua, et cætera.*

וה'אר

וְהָא אָמַר רַבִּי *et ecce dicit Rabbi.*

וה"בה

וְהַבַּעַל הַתְּרוּמָה (in libro Kol bo, p. 204, c. 2).

וה"בח

וְהַבַּיִת חָדָשׁ (in libro *Kehillath Schlomo*, p. 101).

וה"ד

וִיכּוּחַ הַדָּת.

וה"טז

וְהַטּוּרֵי זָהָב.

הב"ריח

וְהַפּוֹתֵחַ בְּלִי רְשׁוּת יְדַקְרֶנּוּ חֶרֶב *qui aperit* scil. epistolam *sine permissione, perfodiatur gladio.*

וה״ו

וְהִיא הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה וְהוּא הֹוֶה וְיִהְיֶה *ille est eritque.* וְהיה הוֶה וְיִהְיֶה *fuit, est, et erit.* וְהוּא צַדִּיק וּמַצְדִּיק *ipse justus est, ac alios justos efficit.*

וה״מב

וְהוּא מוּבָן בְּנָקֵל *et hoc intelligitur perfacile.*

וה״מל

וְהַמַּגִּיעַ לְיָדוֹ.

וה״ש

וְהָא שֶׁכָּתַב *et ecce quod scribit.* וְהָא שֶׁאָמַר *et ecce quod dicit.*

וו״ל

וְטוֹב וּמֵטִיב לְעוֹלָם.

וז״ש

וְזֶה שֶׁבֵּאֵר.

וט״ום

וְתֵן טַל וּמָטָר *et da rores et pluvias.*

ויל״דהנ

וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָכִי נַמֵּי *et dici potest, quod hic etiam.*

ויק׳

וַיִּקְרָא *Leviticus*

וי״קם

וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה nom. libr.

וי״קר

וַיִּקְרָא רַבָּא nom. libr.

וכה״הפ

וְכֵן הִסְכִּימוּ הַפּוֹסְקִים *et sic decernunt juris periti.*

וכהס״רהפ

וְכֵן הִסְכִּימוּ רוֹב הַפּוֹסְקִים *et sic decernunt plurimi juris periti.*

וכו׳

וְכוּלֵּי *et reliqua, et cætera.*

וכמ״דאל

וּכְמָא דְּאָמַר לֵיהּ *et sicut dixit ei.*

וכ״מש

וכמו שאמר *et sicut dixit.*

וכ״סל

וְאַתָּה כְּרַחוּם סְלַח לָנוּ *et tu, sicut es misericors, reconciliare nobis.*

וכ״ע

וְכֵן עִנְיָנוֹ *et sic est significatio ejus.*

וכ״תר

וְכֵן תִּקְנוּ רַבּוֹתֵינוּ *ità magistri ordinaverunt.*

ול׳

וְלָמַד *et didicit* vel וְלִמֵּד *et docuit.*

ולא"יוש

וּלְאוֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים *et in longum tempus.*

ולב"יא

וְהַצְנֵעַ לֶכֶת בֵּית יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ *et humiliter ingredere domum Domini Dei tui.*

ול"זא

ולזה אמרו *et huic dixerunt.*

ולכ"אלש

ולכל אשר לו שלום *et omnibus suis sit salus.*

ולכ"יש

וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל שָׁלוֹם.

ול"מל

וְלָא מְצֵא לְמֵימַר *et non potest dici.*

ול"ק

ולכן קשה *et ideò difficile est*, etc.

ומ"ב

וְכֹל מַעֲשָׂיו בְּרוּכִים *et omnia ejus opera sint laudata.*

ומ"ל

וּמַתְחִילִין לוֹמַר *et incipientes loqui.* וּמָה לְהָשִׁיב *et quid respondendum?*

ומ"ש

וּמָה שֶׁהֵשִׁיב *et quid quod res-* —.וּמִכָּל־שְׁבוּעָה

pondet? וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא; hoc quid notet ex contextu colligas.

וס״מ

וְסָר מֵרָע *et recedens a malo.*

וע״א

וְעוֹד אָמְרוּ *et præterea dicunt.*

וע״דה

וְעַל דֶּרֶךְ הַנִּזְכָּר *secundum prædictum modum.*

וע״ז

וְעַל זְמָן *et ad tempus.* וְעוֹד זֶה *et præterea hoc.*

וע״זא

וְעוֹד זֶה אָמְרוּ *et insuper hoc dicunt.*

וע״חש

וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ.

וע״כ

וְעַל כֹּל *et super omnia.*

וע״נפ

וְעוֹד כַּמֶּה פְּעָמִים *et sic sæpius.*

וע״פ

וְעוֹד פָּסְקוּ *et præterea decernunt.* וְעַל פִּיהֶם.

וע״פא

וְעַל פִּיהֶם אָמְרוּ *et suâ confessione dicunt.* וְעַד פְּרוּטָה אַחֲרוֹנָה *usque ad ultimum nummum.*

וער״תב

וְעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב et vespera noni diei mensis Ab.

וע״ש

וְעַל שָׁנָה. — וְעָלָיו שָׁלוֹם et super annum.

וע״שב

וְעַל שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית et super Sabbathum, quod vocatur Bereshith.

וע״שה

וְעַל שָׁנָה הַבָּא. — וְעַל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל.

ועש״עכ

וְעַל שְׁנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים et super duos testes fide dignos.

וע״שר

וְעָלָיו שָׁלוֹם רַב.

ופג״ין

ופּוֹרֵץ גָּדֵר יִשְּׁכֶנּוּ נָחָשׁ Eccl. X. *Qui diruit sepem, mordebit eum serpens.*

ופ״פ

וּפִתְחוֹן פֶּה et fiducia, παῤῥησία.

ופפכ״יין

וּפִתּוֹ פַּת כּוּתִים יֵינוֹ יֵין נֶסֶךְ panis ejus est panis Cutheorum et vinum ejus est vinum Idolorum.

רצ״ע

וְצָרִיךְ עֵדִים *et opus est testibus.*

ר״ר

וַיִּקְרָא רַבָּא nom. libr.

רש״ר

וְאַלְפֵי שִׁנְאָן רִבּוֹתַיִם — וְעַל שָׁמַיִם רַחֲמָיו *millia multiplicia, myriades.*

רש״ש

וְשָׁלוֹם שֵׁנִי *et pax altera.* וְשָׂא שָׁלוֹם *et fer pacem.* וְשָׁלוֹם שָׁלוֹם *vale, iterum vale.* וְשִׂים שָׁלוֹם *et pone pacem.*

ז

ז״א

זה אֵינוֹ *hoc non est verum.* — זְעֵיר אַנְפִּין — זֶה אָמְרוּ.

זא״ב ולב״יא

זכור את בוראך והצנע לכת בית יהוה אלהיך *recordare creatoris tui, et humiliare ingrediendo domum Domini Dei tui.*

זא"ו

זַמְּרוּ — .זֶה אֶל זֶה — .זֶה אַחַר זֶה — .זֶה אֶת־זֶה .אֱלֹהִים זַמֵּרוּ

זא"ג

.זְעֵיר אַנְפִּין וְנוּקְבָא

ד"ב

זְכוֹר בְּרִית. — זְמָן בְּמָה sic appellatur dies post festum *rosh hasschana*. זרע ברך nom. libr. זֶה בּוֹרֵר est initium capitis cujusdam Talmudici. זָהָב בְּזָהָב *aurum pro auro.*

זב"א

זְכוֹר בְּרִית אַבְרָהָם *memento fœderis cum Abrahamo.*

זב"לא

זֶה בּוֹרֵר לוֹ.אֶחָד *hic sibi seligit unum.*

זב"לא וזב"לא

זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחר *hic eligit sibi unum, et ille eligit sibi alterum.*

זב"לב

זֶה בּוֹרֵר לוֹ ב' *hic sibi seligit duos.*

ז"ג

זמן גרמא — .זָקֵן גָּדוֹל — .זֶרַע גּוֹיִם *tempus causat* (hoc vel illud).

זג"כ

זֶה גַם כֵּן *sic est.*

ז"ה

זֶה הָאוֹת. — זֶה הוּא. — זֶה הַדָּבָר. — זֶה הַדִּבּוּר. — זֶה הָאִישׁ. —

ז"ה אל"י

זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהֹוָה.

זה"ד

זֶה הַדֶּרֶךְ. — זֶה הַדִּין.

זהל"ציב

זֶה הַשַּׁעַר לַיהֹוָה צַדִּיקִים יָבוֹאוּ בוֹ.

זה"ש

זְהוּ שֶׁאָמַר *illud est quod dicit.*

זה"ת

זאת הַתּוֹרָה *hæc est lex.*

זו"ג

זֶה וְזֶה גּוֹרֵם *unum et alterum in causâ est.*

זֶה וָזֶה גָּרְסִינַן *unum et alterum discimus.*

זו"נ

זָכָר וּנְקֵבָה *masculinum et fœm.* זְעֵיר וְנוּקְבָא *id.*

זו"ש

זָכוֹר וְשָׁמוֹר *recordare et observa.*

ז"ז

זֵר זָהָב nom. libr.

ז"ח

זוֹהַר חָדָשׁ nom libr. ז׳ חֳדָשִׁים *septem menses.*

זח"ג

זוֹהַר חֵלֶק ג׳ *Zohar* pars 3ª.

ז"י

זֶרַע יְהֹוָה — זֶרַע יְהוּדָה — זֶרַע יִשְׂרָאֵל.

זי"ש

זקף יתיב שלשלת *Zakeph, Jethib, Shalsheleth.*

ז"ל

זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה *memoria ejus sit in benedictione.* זָכוּר לְטוֹב *honoris causâ nominatus.* זֶה לְשׁוֹנָם *hic est sermo eorum.* זֵכֶר לְחֻרְבָּן *memoria excidii.*

זל"הה

זִכְרוֹנוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא *memoria ejus sit ad vitam futuri seculi.*

זל"ע

זִרְעוּ לָכֶם צְדָקָה *seminate vobis justitiam.*

ז"מ

זֶרַע מְלוּכָה *semen regium.* זֶרַע מְרֵעִים *semen improborum.* זִכְרוֹן מֹשֶׁה titul. libr.

זמ"ה

זְמַן הַבָּא *tempus futurum.*

זמ"הל

זְכוֹר מֶה הָיָה לָנוּ *memento, quid factum sit nobis.*

זמ"הע

זְמַן הֶעָבָר *tempus præteritum.*

זמ"וש

זְמִירוֹת וְשִׁירִים *cantiones et carmina.*

זמ"ן

זְמַן נָחוּץ *tempus urget.*

זמ"ן נק"ט

זְרָעִים, מוֹעֵד, נָשִׁים, נְזִיקִין, קָדָשִׁים, טְהָרוֹת *semina, festi, mulieres, damna, sanctitates, purificationes* sunt nom. var. tract. Talm.

ז"ס

ז' סְפִירוֹת *septem Sephiroth;* (Kabbalist.) זֶה סוֹד *hoc arcanum.*

זס"גע

זֶה סוֹד גַּן עֵדֶן *hoc est mysterium horti Eden.*

ז"ע

זֶה עֵד *hoc est testimonium.*

זע"ז

זֶה עַל זֶה *hoc ad illud.*

ז״פ

זְמַן פֵּרָעוֹן *tempus solutionis.* ז׳ פְּעָמִים *septem vicibus.* ז׳ פַּנִּים *septem grossi.*

ז״צ

זֶרַע צַדִּיקִים *prosapia justorum.*

זצ״ל

זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה.

זצ״ול

זֵכֶר צַדִּיק וְזַרְעוֹ לִבְרָכָה.

זצו״קל

זֵכֶר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לִבְרָכָה.

זמ״של

זהו מה שרצינו לבאר *hoc est quod volumus explicare.*

ז״ק

זָקֵף קָטוֹן — זֶרַע קָדוֹשׁ — זֶרַע קַיָּם.

זק״ן

זֶרַע קַיָּם נֶצַח *posteritas sempiterna.*

ז״ר

זֶרַע רְשָׁעִים *liberi impiorum.* ז׳ רוֹעִים *septem pastores.*

ז״ש

זֶה — זֶה שֶׁכָּתַב — וְהוּא שֶׁנֶּאֱמַר — ז׳ שָׁנִים — ז׳ שְׁבוּעוֹת — שֶׁאָמַר.

זש"ה

זֶהוּ שֶׁאָמַר הַכָּתוּב.

ז'ת

זִכְרוֹן תְּרוּעָה *festum tubarum.* זמן תפילין vel תפלה *tempus philacteriorum* vel *orationis.*

ח'

חַלּוֹן *fenestra,* metaph. *paragraphus.* — חָסֵר. — חָכָם. — חֵלֶק.

ח"א

חַסְדֵי אָבוֹת — חֵלֶק רִאשׁוֹן — חֲכָמִים אוֹמְרִים. et חֹשֶׁן אַהֲרוֹן sunt nom. libr. — חַד אָמַר. חַזָּן אוֹמֵר *cantor dicit.* חִדּוּשֵׁי אַגָּדוֹת *novæ exposit. in aggadoth.* חִזּוּק. — חַכְמֵי אוּמּוֹת. — חַכְמֵי אֱמֶת. אֱמוּנָה est nom. libr.

חא"הע

חַכְמֵי אוּמּוֹת הָעוֹלָם *sapientes gentiles.* חָכָם אַבֵּן הָעֶזֶר *sapiens Aben Esra.*

ח״ב

חָרְבַּן בַּיִת *vastatio templi.* חָרְבַּן בֵּתֵּר *vastatio urbis Bither.* חֵלֶק שֵׁנִי. — חתן בראשית.

חב״ב

חִדּוּשֵׁי בָבָא בַתְרָא *expositiones novæ in B. b.*

חבג״קק

חוֹנֶה בג׳ קְהִלּוֹת קְדוֹשׁוֹת.

חב״ד

חָכְמָה בִּינָה דַעַת *sapientia, intelligentia, scientia.*

חב״ה

חָרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ *excidium domûs sanctæ.*

חב״ו

חָפֵץ בְּמַעֲשִׂים וּבְתוֹרָה.

חב״ח

חותם בתוך חותם *sigillum in medio sigilli* (i. e. sigillum intra aliud sigillum).

חב״ית

חָלָב בָּשָׂר יַיִן תְּכֵלֶת.

חב״ם

חִדּוּשֵׁי בָבָא מְצִיעָה *novæ expositiones in B. m.*

חב״ק

חוֹמֶר בַּקּוֹדֶשׁ Cap. III tract. Chagiga. חִדּוּשֵׁי בָבָא קַמָּא *novæ expositiones in Baba kama.*

חב"ר

חֻרְבַּן בַּיִת רִאשׁוֹן *excidium domûs primæ.*

חב"ש

חֻרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי *excidium domûs secundæ.* חָבִית
שֶׁנִּשְׁבְּרָה Cap. XXII tract. *Shabbath.*

ח"ג

חָצוּף גָּדוֹל — .חָכָם גָּדוֹל — .חֶסֶד גְּבוּרָה *vehementer impudens.*

חג"בב

חֲתִימַת גְּמָרָא בַּבְלִית *absolutio Gemaræ Babylonicæ.*

חג"בי

.חָלָב גְּבִינָה בֵּיצָה יַיִן

חג"בש

.חָלָב גְּבִינָה בְּצָלִים שַׁחֲלִים

חג"יר

חֲתִימַת גְּמָרָא יְרוּשַׁלְמִית *absolutio Gem. Hierosol.*

חג"ת

חֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת *benignitas, potentia, decus.*

ח"ד

המִשָּׁה דְבָרִים. חוּשְׁבְּנָא דְּדֵין *ratio* (sententiæ) *hujus.*
Cap. I tract. Challa.

ח"ה

חִלּוּל הַשֵּׁם. — חָלוּץ הַנַּעַל *extractus est calceus.*
חוֹבוֹת הַלְּבָבוֹת — חוֹל הַמּוֹעֵד. — חִדּוּשׁ הָעוֹלָם.
est nom. libr. חַג הַסֻּכּוֹת *festum tabernaculorum.*
חֶזְקַת הַבָּתִּים Cap. III Tractatûs *Baba bathra.*
חוֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט est nom. libr. חַטָּאת הָעוֹף Cap. VII
tract. *Zebachin.* חֻקּוֹת הַפֶּסַח est nom. libr. חֻקּוֹת
הַתּוֹרָה *statuta Legis.*

חה"א

חָרְבַּן הַבַּיִת — חַכְמֵי הָאֱמֶת. — חַכְמֵי הָאֻמּוֹת.
destructio templi.

חה"ב

חַכְמֵי הַבַּבְלִין *sapientes Babylonici.*

חה"ג

חֻקּוֹת הַגּוֹיִם *statuta gentium.* חַכְמֵי הַגּוֹיִם.

חה"ו

חָקוּק הַיּוֹצֵר וְהָאָב *insculptus est* (animis) *creator ac parens.*

חה"מ

חִלּוּל הַמָּקוֹם *profanatio Dei.* חוֹל הַמּוֹעֵד. —
חוֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט nom. libr. חֲתִימַת הַמִּשְׁנָה *absolutio Mischnæ.* חָכְמַת הַמַּזָּלוֹת *sapientia astronomica.*

חה"נ

חַכְמֵי הַנּוֹצְרִים *sapientes Nazaræorum.*

חה"ע

חֲתִימַת הָעֵדִים. — חַכְמֵי הָעוֹלָם.

חה"ק

חַכְמֵי הַקַּבָּלָה *sapientes cabbalistici.* חִבּוּט הַקֶּבֶר *percussio quæ fit in sepulcro.*

חהר"מם

חָכָם הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם מרא"קנא"טי *sapiens sanctus Rabbi Menachem de Rekanati.*

חה"ת

חֲתִימַת הַתּוֹרָה. — חֲתַן הַתּוֹרָה.

ח"ו

חַס וְשָׁלוֹם *propitius et pax* (absit). — חָכָם וְנָבוֹן. — חָרִיף וּבָקִי *acri vir judicio, et subacto ingenio.*

חו"ב

חָכְמָה וּבִינָה *sapientia et intelligentia.*

חו"ג

חָכְמָה וּגְבוּרָה. — חֶסֶד וּגְדוּלָה.

חו"ה

חַלָּה וְסֵת הַדְלָקָה.

חו״ח

חן וחסד *gratia et misericordia.*

חו״כ

חָתָן וְכַלָּה *sponsus et sponsa.*

חו״ש

חַיִּים וְשָׁלוֹם *vita et pax.*

ח״ז

חֲצִי זָהָב *dimidia pars floreni.* חוב זֶה. — חֵלֶק זָכָר

חז״ל

חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה *sapientes piæ memoriæ.*

ח״ח

חוּקֵי חַיִּים nom. libr. חֶרֶם חֲכָמִים *anathema sapientum.* חֶרֶם חוּמְרָא *excommunicatio gravis.*

חח״ג

חסד חָכְמָה גְבוּרָה *gratia, sapientia, fortitudo.*

חח״ן

חָכְמָה חֶסֶד נֶצַח *sapientia, gratia, æternitas.*

חח״ת

חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה *quinque libri Mosis.*

ח״ט

חֵן טוֹב nom. libr. — חֲתִימָה טוֹבָה

ח"י

חוק יַעֲקֹב. *subsignatio manûs meæ.* חֲתִימַת יָדִי
—.חֲבִיבִי יְדִידִי. sunt nom. libr. חֻקּוֹת יִשְׂרָאֵל et
nom. libr. חַסְדֵּי יְהוָֹה. *sapientes Græci.* חַכְמֵי יְוָנִים

חי"ים

חלי יסורים ים מדבר *ægritudo, afflictiones, mare, desertum.*

ח"כ

חִלּוּף כְּתָב *cambium.* חֶסְרוֹן כִּיס *defectus argenti.*
.חֲבִיבִי כְּנַפְשִׁי

ח"ל

est nom. חֶסֶד לְאַבְרָהָם .- חֵרֶם לְזָרִים .- חוּצָה לָאָרֶץ
libr. חָזוֹן לַמּוֹעֵד .- חַיָּב לִי .- חָס לָנוּ .- חָלִילָה לִי
est nom. libr.

חל בנח"שד"ר מ"ה

חרם לזרים בנדוי חרם שמתא דרבינו גרשום מאור הגולה *Anathematis pœna sit alienis per separationem, anathema et proscriptionem Doctoris nostri Gersom, luminis captivitatis.*

חל"ד

חוּץ לְדַרְכֵּינוּ *præter mores nostros.*

חל"ה

חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא *pars in seculo futuro.*

חל"ם

חֲתוּמִים לְמַטָּה *infrà signati.*

חל"ם כצ"נש

חַמָּה, לְבָנָה, מַאְדִים, כּוֹכָב, צֶדֶק, נוֹגַהּ, שַׁבְּתַאי *Sol, Luna, Mars, Mercurius, Jupiter, Venus, Saturnus.*

חל"ן

חֲנוֹךְ לֶמֶךְ נֹחַ *Enoch, Lamech, Noah.* חֲנוֹךְ לַנַּעַר nom. libr.

חל"קק

חוּצָה לָאָרֶץ ק"ק *extra terram (sanctam) in cœtu sacro.*

ח"מ

חָתוּם מַטָּה *subscriptus infrà.* חֶלְקַת מְחוֹקֵק et חוֹשֶׁן מִשְׁפָּט sunt nom. libr. חַכְמֵי מִשְׁנָה *sapientes Mishnæ.* חָכְמַת מָנוֹחַ est nom libr.

חמ"ור

חכם מחוכם ורב רבנן *sapientissimus et magnus doctor noster.*

חמ"ה

ח' מַלְאָכִים חֲשׁוּבִים — ח' מַלְאָכִים הַמַּנְהִיגִים.

חמ"ע

חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל עֲזַרְיָה *Chananja, Misael, Asarja,* (Danielis socii).

חמ"שת

חֻקָּה מִדָּה שָׁנָה תּוֹרָה nota masoretica est; cf. Buxtorf. de abbreviaturis i. h. l. ubi explicatur.

ח"ן

חֲצִי נֶזֶק. — חַיֵּי נַפְשִׁי.

חנ"ל

חי נפשי לאל.

ח"ס

חֲטֵף סְגוֹל *Chateph Segol.* חרם סתם *excommunicatio simpliciter diota.*

חס"ל

חֶסֶד לְאַבְרָהָם nom. libr.

ח"ע

חֲתִימַת עֵדִים. — חֲסִידֵי עוֹלָם *sancti hujus ævi.* חג עֲרָבָה *festum palmarum.*

חע"כ

חֲתִימַת עֵדִים כְּשֵׁרִים *signatio testium fide dignorum.*

חע״ם

ח״פ

חֻקַּת פֶּסַח nom. libr. חַג פֶּסַח. — חָטֵף פַּתַח *Chateph Patach.* חוֹנֶה פֹּה *castra metans* (commorans) *hic.*

חפ״קק

חוֹנֶה פֹּה קְהִלָּה קְדוֹשָׁה *castra metans hic in cœtu sacro.*

ח״ק

חֶבְרָה קַדִּישָׁא *cœtus sanctus.* חָטֵף קָמֶץ *Chateph. Kametz.* חֲצִי קַדִּישׁ *dimidia pars precationis Kaddisch.* Precatio quædam est, quæ incipit יִתְגַּדַּל cui magnam efficaciam tribuunt.

ח״ר

חֻרְבָּן רִאשׁוֹן *devastatio prima.* חַיֵּי רֹאשִׁי *quam verè vivam.*

חר״ג

חרם רבן גמליאל *anathema magistri nostri Gamalielis* vel *Gersom.*

ח״ש

חָכְמַת שלמה nom. libr. חֻרְבָּן שֵׁנִי *desolatio secunda.* חִלּוּל שֵׁם *profanatio nominis*, sc. *Dei.* חוּט שָׁנִי — est titul. libr. חִלּוּל שַׁבָּת.

חש״ו

חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן *surdus, stultus et puer.*

חש״חע

חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם.

חש״ק

חוֹלֶם שְׁוָא קָמֵץ *Cholem, Scheva, Kametz.*

ח״ת

חֲתַן תּוֹרָה *sponsus legis.*

חת״ום

חָתוּם מַטָּה *infrà subscriptus.*

ט׳

טֶרֶם. — טוֹב. — טַעַם. — תִּשְׁעָה.

ט״א

טָעוּת אַחֶרֶת. — טָעוּת אַחַת. — טַעַם אַחֵר. —
טוּמְאַת .*novem Ducati.* ט׳ אֲדוּמִים. — טוֹבָה אַחַת.
אוֹכְלִין.

טא״ח

טוּר אוֹרַח חַיִּים est nomen libri.

טא״ע

טור אֶבֶן עֶזֶר est nomen libri.

טב״א et ט״ב

תִּשְׁעָה בְּאָב *dies nonus mensis Abh.*

טב״ק

טָרֵף בְּקַלְפִּי Cap. IV tract. *Ioma.*

ט״ג

טַלִּית גָּדוֹל *tallith magnum.* טוֹבָה גְּדוֹלָה. — ט׳ גְּדוֹלִים.

ט״ה

טוּב הַקָּהָל *salus reipublicæ.* טַעֲמֵי הַמִּקְרָא est nom. libr.

ט״ו

טוֹעֵן וְנִטְעָן *actor et pars adversa.*

טו״ר

טוֹב וָרָע *bonum et malum.*

טו״ת

טַעֲנָה וּתְבִיעָה *incusatio et causæ cognitio*, i. e. *lis.*

ט״ז

טוּרֵי זָהָב est nom. libr. ט׳ זְהוּבִים *novem floreni.*

טח״מ

טוּר חֹשֶׁן מִשְׁפָּט est nom. libr.

ט״ט.

טוּב טַעַם nom. libr.

ט"י

טְבוּל יוֹם Cap. XII tract. *Zebachim.*

ט"יד

טוּר יוֹרֶה דֵעָה est nom. libr.

ט"ל

טוֹב לָשׁוֹן. — טוֹב לְהָקִיז

טל"פ

טַעַם לִפְגֵם *rationem* (dans) *in rupturam*, h. e. ineptam, captiosam, periculosam.

ט"מ

טוּמְאַת מֵת *immundatio ex contactu cadaveris.* טִפְּכָא et טַעַם מִשְׁנֶה sunt nom. libr. טַעֲמֵי מִצְוֹת מוּנָּח *Tiphcha Munach.* טוֹב מָעוֹת *moneta genuina.* טַעֲמֵי מִקְרָא *sensus textualis.*

ט"נ

טוּמְאַת נִדָּה. — טוּמְאַת נֶפֶשׁ.

טנ"תא

טְעָמִים נְקוּדוֹת תָּגִין אוֹתִיוֹת *accentus, puncta, apices, litteræ.*

ט"ס

טָעוּת סֵפֶר *error libri.* טָעוּת סוֹפֵר. Sic נ"ל שט"ס הוּא *videtur mihi error libri* vel סוֹפֵר *scribæ.*

ט"ע

טְבִיעוּת עַיִן *infixio oculi.*

ט"צ

טוּמְאַת צָרַעַת *impuritas lepræ.*

ט"ק

טַלִּית קָטָן *tallith parvus.* טַבַּעַת קִדּוּשִׁין *annulus pronubus.*

ט"ש

טוֹב שֵׁם *bonum nomen.*

ט"ת

טַעֲמֵי תוֹרָה est nom. libr.

י'

עֲשָׂרָה — . יְהֹוָה *decem.*

י"א

י' אֲדוּמִים *decem Ducati.* יִרְאַת — . יֵשׁ אוֹמְרִים
יוֹנַת אֵלֶם - . יֵשׁ אוֹסְרִין - . יְחָנֵּנוּ אֱלֹהִים - . אֱלֹהִים
est nom. libr. יִחוּד אֱלֹהִית - . יְהֹוָה אֱלֹהִים *unitas*
divina. יְסוֹד אֱמוּנָה *fundamentum fidei.* יוֹרְשֵׁי

יד אבשלום *decem ulnæ*. י' אמות *hæredes mei*. אחרי est nom. libr. ישע אלהים.

יא"וא

יהוה אלהינו ואלהי אבותינו -. יהי אור ויהי אור

יא"יא

יהוה אלהינו יהוה אחד.

יא"יל

יהוה אלהים יזעור לי *Deus opem ferat mihi*, vel (לנו) *nobis*. יהי אלהינו עמנו ויעל.

יא"ק

יראת יהוה קדמונה *timor Dei ante omnia.*

י"ב

יחוס בשר *Bechoroth*. Cap. VIII tract. יש בכור nom. libr. יש בקרבנות init. Cap. Talm. יש בערכין item. יודעי בינה.

יב"ג

יוסף בר גוריון *Josephus Gorionides.*

יב"ה

יעקב בעל הטורים *Jacob auctor libri Turim.* יש בקדשי המזבח Cap. VII tract. *Temura*. — יהוה ברוך הוא.

יב"י

יִבְנֶה יִשְׂרָאֵל — יִרְבֶּה בְּיִשְׂרָאֵל — יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל — יִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם —

יב"ם

יִרְצֶה בְּכָל מַעֲשָׂיו *grata sunt ipsi omnia opera ejus.*

יב"ן

יִשָּׂשכָר בִּנְיָמִין נַפְתָּלִי — יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן.

יב"נה

יַיִן בְּשָׂמִים נֵר הַבְדָּלָה *vinum, aromata, lucerna, separatio.*

יב"ע

יֵשׁ בַּעֲרָכִין Cap. III tract. *Erachin.* — יוֹנָתָן בֶּן עוּזִּיאֵל

יב"ק

יֵשׁ בְּקָרְבְּנוֹת Cap. II tract. *Temura.* — יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ

י"ג

יֵשׁ גּוֹרְסִין *quidam docent.* י' גְּדוֹלִים.

יג"ב

יָגִילוּ בָהּ *lætabuntur in ea.*

יג"לפז"ק

יָחִיד גֵּאֶה לְעַמְּךָ פְּנֵה זוֹכְרֵי קְדוּשָּׁתֶךָ *o Deus unice, extolle populum tuum, faciem memorantis sanctitatem tuam.*

יג"ם

י"ג מִדּוֹת ***tredecim mores, modi, virtutes.***

יג"ע

י"ג עִקָּרִים ***tredecim articuli fidei.***

י"ד

יוֹצְאֵי דוֹפֶן .est nom. libr יוֹרֶה דֵעָה — .יוֹסִיף דַּעַת
exeuntes e latere, liberi.

יד"ה

יוֹרֶה דֵעָה הֶאָרוֹךְ est nom. libr.

יד"ן

יְהִי דָן נָחָשׁ ***erit Dan ut serpens.***

י"ה

יוֹם הַכִּפּוּר ***dies expiationis.*** יֵצֶר הָרַע .- יום הדין.
— יְצִיאַת הַשַּׁבָּת Cap. I tract. ***Shabbath.***

יה"בא

יהי השם בעזרתי אמן.

יה"בי

יְקוּתִיאֵל הַכֹּהֵן בַּר יְהוּדָה ***Jekutiel sacerdos filius Judæ.***

יה"וה

יְסוֹד הַיְסוֹדוֹת וְעַמּוּד הַחָכְמָה ***fundamentum fundamentorum et sapientiæ basis.*** יום הששי ויכלו השמים.

יה״ן

יוֹם הַזִּכָּרוֹן *dies memorialis.*

יה״ל

יִהְיֶה לָךְ *sit tibi.*

י״ז

יוֹם זֶה — יִרְאֶה זֶרַע — יִתְעַלֶּה זִכְרוֹ.

יז״יא

יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים אָמֵן.

יז״ל

יִתְבָּרֵךְ זִכְרוֹ לָנֶצַח — יְהוָֹה זִכְרוֹ לָעַד.

י״ח

יוֹם חוֹל *dies profanus.* שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה *octodecim;* sic vocant precationem, quæ continet XVIII benedictiones. יְדֵי חוֹבָתוֹ *manus reatûs sui.* יַד חֲזָקָה et יֵשׁ חוֹלְקִין sunt nom. libr. י׳ חגריים *decem ducati.* יוֹצְאֵי חֲלָצַיִם *exeuntes e lumbis, liberi.* יַלְקוּט חָדָשׁ est nom. libr.

יח״ו

יְהוָֹה חַי וָעֶד *Deus vivus in æternum.* יוֹשֵׁב חֶבְיוֹנוֹ וְסִתְרוֹ *habitans in occultâ et absconditâ sede suâ.*

יחלצ״יתוי

אדני חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר *Dominus velit*, i. e. *utinam propter justitiam suam exaltet legem et magnificet.*

י״ט

יֵשׁ טַעַם — .יֵצֶר טוֹב — .יוֹם טוֹב.

יט״ל

יֵשׁ טַעַם לִדְבָרוֹ *sensus est verbo ejus.*

יט״ש

יוֹם טוֹב שֵׁחַל Cap. II tract. Jom tobh.

י״י

יְהֹוָה *Dominus.*

יי״ך

יִתְבָּרֵךְ יִתְרוֹמֵם זִכְרוֹ — .יְהֹוָה יִבְנֶה וִבוֹלָיו.

יי״י

יָחִיד יְהֹוָה יָחִיד.

יי״ל

יִשְׂמַח יְהֹוָה לְמַעֲשָׂיו.

ייל״או

יִמְלוֹךְ יְהֹוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

י״כ

יוֹם כִּפּוּר *dies expiationis.*

יכ״זה

יֹום כִּפּוּרִים זֶה *dies expiationis hic est.*

יכ״ק

יוֹם כִּפּוּר קָטָן *dies expiationis minor.*

י״ל

יֵשׁ לוֹמַר *est dicendum.* יֵשׁ לְפָרֵשׁ *est explicandum.* יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת *objici potest.* יֵשׁ לְתָרֵץ *est reponendum.* יֵשׁ לִפְרוֹשׁ *est separandum.* יֵשׁ לִשְׁאוֹל *est interrogandum.* יֵשׁ לְהָשִׁיב *est respondendum.* יֵשׁ לָנוּ *est nobis.* יָכוֹל לִהְיוֹת *potest esse.* יָכוֹל לוֹמַר *potest dicere.* יוֹסִיף לֶקַח nom. libr.

ייל״או

יתברך יהוה לעולם ואמן.

ילאפו״ליצו

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָֹה צוּרִי וְגֹאֲלִי.

יל״ד

יֵשׁ לִדְרֹשׁ *adhuc quæri posset.* יֵשׁ לְדַקְדֵּק *posset considerari.*

יל״ה

יָכוֹל לִהְיוֹת.-יְאַתָּה לוֹ הַגְּדוֹלָה.-יְהוָֹה לוֹ הַגְּדוֹלָה-יֵשׁ לָהֶם.—יָכוֹל לְהָשִׁיב.

יל"י

יְהוָה לָעַד יִתְבָּרֵךְ.

יל"ל

יֵשׁ לָנוּ לִשְׁאוֹל - יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר - יֵשׁ לָנוּ לְהָשִׁיב.

י"מ

יֵשׁ מְפָרְשִׁים *sunt exponentes.* — י' מַאֲמָרוֹת. יֵשׁ מוּתָּרוֹת יֵשׁ מוּתָּר *licitum est.* — יְצִיאַת מִצְרַיִם, יְשׁוּעוֹת מָשִׁיחוֹ - יָפֶה מַרְאֶה. Cap. IX tr. *Jebamoth.* יֵשׁ מַעֲלִין sunt nom. libr. יְסוֹד מוֹרָא - יְדֵי מֹשֶׁה - Cap. VII tract. *Mikvaoth.*

ימ"ה

יֵשׁ מְבִיאִין הַטּוּמְאָה *exceptio est.* יוֹצֵא מִן הַכְּלָל Cap. VIII tract. *Oholoth.*

ימ"ח

יַיִן מוּרְיָס חָלָב *vinum, muria, lac.*

ימ"ש

יִמַּח שְׁמוֹ.

ימ"שו

יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ.

ימ"ש תר"ז

יִמַּח שְׁמוֹ תְּהוֹם רַבָּא זִכְרוֹ *deleatur nomen ejus; pereat memoria ejus.*

ימ״שק

יְשַׁעְיָהוּ מִשְׁלֵי שִׁיר קֹהֶלֶת *Jesaias, Proverbia, Canticum, Ecclesiastes.*

י״נ

יֵשׁ נוֹחֲלִין — יְחִיֶה נֶצַח — יָאִיר נֵרוֹ Cap. VIII tract. Talm. *Bab. bath.* יֵין נֶסֶךְ *vinum libaminis.* יֵשׁוּעַ נוֹצְרִי *Jesus Nazarenus.* יְפֵה נוֹף.

י״ס

עֶשֶׂר סְפִירוֹת - יֵשׁ סְפָרִים - יֵשׁ סוֹפְרִים *decem Sephiroth.* יֵשׁ סִימָנִים — יַם סוּף *mare algosum* (sinus Arabicus).

יס״א

יֵשׁ סְפָרִים אֲחֵרִים.

יס״ג

יֵשׁ סְפָרִים גּוֹרְסִין *sunt libri, qui legunt.*

יס״י

יֵשׁ סְפָרִים יְשָׁנִים *sunt libri recentiores.*

יס״מ

יֵשׁ סְפָרִים מְדוּיָקִים *sunt libri emendati.*

י״ע

יְסוֹד עוֹלָם est nom. libr. — יְמוֹת עוֹלָם.

יע״א

— יְכַנֶּה עֶלְיוֹן אָמֵן. — יִשְׁמְעֵלִים עוֹבְדֵי אֱלִילִים.
יְחוֹנֵן עֲלֵיהֶם אֱלֹהִים.

יע״ה

יָרוּם עָלָיו הוֹדוֹ. — יְהִי עֻזָּה יְהוָֹה.

יע״קב

יָזִיד עֲדָשִׁים קִבֵּל בְּכֹרָה coxit lentes et accepit *primogenituram.* יִלְבַּשׁ עוֹר קִבֵּל בְּרָכָה *induit pellem et accepit benedictionem.*

י״פ

יֵשׁ *stat sententia.* יִצַּב פִּתְגָם *decies.* י׳ פְּעָמִים *sunt,* יֵשׁ פּוֹסְקִין *sunt, qui interpretantur.* פּוֹתְרִין *qui decernunt.*

יפ״ע

יְפֵה עָנָף comment. in Medrash. Rabboth.

יפ״ת

יְפֵה תֹאַר comment. in Rabboth.

י״צ

יֵשׁ צְרִיכִין. - יִשְׁמְרֵהוּ צוּרוֹ. - יְחִיֶה צַדִּיק Cap. III tract. *Okezin.*

יצ"ו

יְחִיֶה - .יִשְׁמְרֵהוּ צוּרוֹ וְגוֹאֲלוֹ - .יְהֹוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי
.יִשְׂרָאֵל צַדִּיק וְיָשָׁר — .צַדִּיק וְיָשָׁר

יצ"ט

יֵצֶר טוֹב *concupiscentia bona.*

יצ"הט

יֵצֶר הַטּוֹב *concupiscentia bona.*

יצ"הר

יֵצֶר הָרָע *concupiscentia mala.*

יק"ב

יִחוּד קְדוּשָׁה בְרָכָה *unitas, sanctitas, benedictio.*

יק"ל

לישועתך קויתי השם *salutem tuam exspecto, Domine.*

יקנ"הז

יַיִן קִדּוּשׁ נֵר הַבְדָּלָה זְמָן *vinum, sanctificatio, lumen, separatio, tempus.*

י"ר

יַלְקוּט *Isaac, Rebecca.* יִצְחָק רִבְקָה — .יְהִי רָצוֹן
רְאוּבֵנִי est nom. libr. רַב יֶשַׁע — .יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים

יר"א

.יהי רצון אמן

יר"ה

.יְרוּם רוֹם הוֹדוֹ

יד"ל

.יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה

יר"מ

.יֶצְאוּ רַחֲמֶיךָ מִמְּךָ — .יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ

ירמ"יא

.יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי

יר"ת

יַחְדָּו רוֹמְמוּ תְהִלָּתוֹ *pariter, simul laudibus efferte gloriam ejus.* יְמַתִּין רָשָׁע תְּשׁוּבָתוֹ *expectat impius conversionem suam.*

י"ש

יַלְקוּט — .יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם — .יְדֵי שָׁמַיִם — .יִמַּח שְׁמוֹ יָבִין שְׁמוּעָה — .יִתֵּן שָׂכָר est nom. libr. שְׁמָעוֹנִי יֵשׁ שָׂכָר et יְסוֹד שִׁירִים - .יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה est nom. libr. sunt nom. libr.

יש"ב

.יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו

י"ש ט"ל

.יִתֵּן שָׂכָר טוֹב לַצַּדִּיקִים

ישׁ״ו

יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ cf. Buxtorf. abbrev. i. h. v. יְהֹוָה
יֶשַׁע שָׁלוֹם. — יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה. — שָׁמַיִם וָאָרֶץ
וּבְרָכָה. — יָבֹא שִׁילֹה וְלוֹ vid. Genes. 49, v. 10.
ינון שמו ויתברכו vid. Psalm. 72, v. 17.

ישׁ״וז

יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זִכְרוֹ.

ישׁ״י עמ״הן

יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם הוֹלֵךְ נְכֹחוֹ *veniat pax, quiescant in cubilibus suis ambulantes in rectitudine suâ.* Jes. 57, 2.

ישׁר״אל

יֵשׁ שִׁשִּׁים רִבּוֹת אוֹתִיּוֹת לַתּוֹרָה *sunt* 600,000 *litteræ in Lege.*

ישׁ״רו

יחיו שנים רבות וטובות *vivant annis multis et bonis.*

ישׁ״ש

יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה est nom. libr.

י״ת

יְסוֹד תּוֹרָה *fundamentum Legis.* יְסוֹד תְּשׁוּבָה *fundamentum pœnitentiæ.* יוֹנָתָן תִּרְגֵּם. - יִחְיֶה תָּמִיד

— יֹאמַר תְּהִלִּים. — יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי. — יָאִיר תּוֹרָתוֹ. — יִפֵּה תֹאַר. — יוֹם תַּעֲנִית.

ית״בש

יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ *laudetur nomen ejus.*

יתו״ית

יִתְבָּרֵךְ וְיִתְעַלֶּה *laudetur et exaltetur.*

ית״קק

יְשַׁעְיָהוּ תְּרֵי עָשָׂר קִינוֹת קֹהֶלֶת *Jesaias, duodecim* (Prophetæ minores), *Threni, Ecclesiastes.* Masoreticum signum est.

ית״ש

יִתְעַלֶּה שְׁמוֹ *exaltetur nomen ejus.*

כ׳

כָּל. - כְּתִיב *scriptum.* כה. - כן. - כתב. - כך *sic.*

כ״א

כְּלַל אֶחָד *regula una.* — כָּל־אֶחָד. — כִּי אִם. — כֹּה אָמַר. — כִּי אַחֵר. — כָּל־אִישׁ. — כְּמוֹ אָמְרוּ. — כְּבוֹד אֱלֹהִים.

כא״א

כֵּיצַד אֵשֶׁת אָחִיו Cap. II tract. *Jevamoth.*

כ״א הז״ל

.כֵּן אָמְרוּ חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה

כא״לש

.כל אשר לוֹ שָׁלוֹם

כא״לש״ויר

.כל אשר לְךָ שָׁלוֹם וְיֶשַׁע רַב

כא״עי

כִּי אִם עַל יְדֵי *non nisi per.*

כאר״זל

.כֹּה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה

כאר״לפ

.כי אתה רַחוּם לְכֹל פָּעוּל

כ״ב

כָּל־בּוֹ est nom. libr. כֵּיצַד בּוֹצְרִין Cap. XVIII tract. *Oholoth.* כְּלֵי בַרְזֶל *instrumenta ferrea.*

כב״ב

כל בעל בית *omnis paterfamilias.* כָּל־בַּבַּיִת *omnes domestici.* כָּל־בְּנֵי בֵיתוֹ *omnes ejus domestici.*

כב״ה

כְּבִנְיַן כבית הלל secundum scholam Hillelis. כבנין הורדוס sicut templum Herodianum.

כב"חט

כָּתְבֵינוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים scribe nos in libro vitæ beatæ.

כב"ע

כּוֹפֵר בְּעִקָּר Dei abnegator vel Atheista.

כב"ש

.כְּבִנְיַן שְׁלֹמֹה‧.כְּבֵית שַׁמַּאי‧.כֶּסֶף בִּיאָה שְׁטָר

כ"ג

כְּהָא גוונא juxta hunc modum. — כהן גדול. — כנסת גדולה
כְּלָל גָּדוֹל canon magnus. כל־נִּגּוֹת Cap. IX tract. *Erubim*. כָּל־גֵּט Cap. III tract. *Gittin*.

כג״ד

כֵּן גְּזַר דִּינוֹ sic sua est sententia.

כג"ון

כֹּהֵן גָּדוֹל וְנָזִיר Cap. VII tract. *Nazir*.

כג"ש

כְּלָל גָּדוֹל שֶׁאָמְרוּ Cap. VII et VIII tract. *Schewiith*.

כ״ד

כָּל־דָּבָר — .כְּמָא דְאָמַר — .כִּסֵּא דָוִד *omnis res, omne verbum.* כל דא — .כֵּן דִינוֹ *totum hoc.* כְּדֶרֶךְ *pro more.*

כד״א

כְּדָא דְאַתְּ אָמַר *juxta hoc, quod dicis.* כְּמָא דְאִיתְּמַר *sicut dicitur.* כה דִבְרֵי אִמְּךָ — .כֹּה דִבְרֵי אָבִיךָ. כדברי אִיּוֹב — .כדברי אַבְרָהָם — .כֹּה דִבְרֵי אָחִיךָ — כְּדַאֲמְרִינַן — .כדברי אֱלֹהִים — .כדברי אֲחֵרִים — *sicut dicimus.* כדאמרין *sicut dicunt.* כמא דאמרינן *ut dicimus.*

כד״אר״זל

כְּמָא דְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל *sicut dicunt R. nostri, etc.*

כד״ב

.כה דִבְרֵי בִתְּךָ — .כה דִבְרֵי בִנְךָ

כד״ן

כן דעתי נוטה *ad hoc mea opinio inclinat.*

כד״ע

.כה דִבְרֵי עַבְדְּךָ

כ״ה

כִּי הֵיךְ — .כֵּן הוּא כֹּהֵן הֶדְיוֹט *sacerdos vulgaris.*

nam quomodo. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה — כִּסֵּא הַכָּבוֹד. est nom. libr. כָּל־הָרוֹקִין - . כָּל־הַיָּמִים Cap. VIII tract. *Shekalim.* כֵּיצַד הָעֵדִים Cap. I tract. *Maccoth.* כָּל־הַצְּלָמִים Cap. III tract. *Awoda zara.* כָּל־הַבָּשָׂר Cap. VIII tr. *Choulin.* כָּל־הַיָּד Cap. II tract. *Nidda.* כָּל־הַבָּתִּים Cap. XII tract. *Negaim.* כָּל־הַבְּגָדִים Cap. XI tract. *ibid.* כיצד הרגל princip. Capitis Talmudici. כל הגט item. כל הכלים item. כל הנשבעים item. כל הפסולים item. כל הצלמים item. כל התדיר item. כפי הזמן *secundum tempus.* כלי המקדש *vasa templi.*

כה"א

כְּמוֹ הֵם אוֹמְרִים - . כְּנֶגֶד הָרִאשׁוֹן אָמַר - . כֵּן הוּא אָמַר.

כה"ד

כֹּהֵן הֶדְיוֹט *omne suprà dictum.* כָּל־הָא דִּלְעֵיל *sacerdos vulgaris.*

כה"טז

כָּתַב הַטּוּרֵי זָהָב *scribit* (auctor) *libri Ture zahaf.*

כה"כ

כִּלְאֵי הַכֶּרֶם Cap. VIII tract. *Kilaim.*

כה"ס

כֵּן הַסְּכִּים.

כה״ק

כַּד הַקֶּמַח *vasculum farinæ*, tit. lib. -. כל הוֹרֵג קַיִן

כה״רר

כְּבוֹד הָרַב רַבִּי *Gloria Domini, Domini N.*

כה״ת

כֶּתֶר הָרֹאשׁ תְּפִלָּה *corona capitis est oratio.*
כָּל־הַבְּרוּאִים תַּצִּיל *omnes creaturas liberabis.*

כהת״יה

כל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ.

כו״דה

כֶּפֶל וד׳ ה׳ *duplum aut quartam aut quintam partem* scil. fur restituere tenetur.

כו״כ

כַּךְ וכך *sic et sic*, scil. *tali modo.* כַּמָּה וְכַמָּה *tot et tot, toties.*

כו״פ

כַּפְתּוֹר וָפֶרַח nom. libr.

כו״ק

כָּל־וִיעוּדָיו קְדוֹשִׁים *promissiones ejus omnes sanctæ sunt.* כבוד ואמונת קדוש *gloria et veritas ejus qui sanctus dicitur.*

כ"ז

כל זה. כְּלֵי זְכוּכִית init. Cap. XXX tract. *Kelim*.
— כל זְמַן. — כי זֶה. — כְּלֵי זָהָב.

כ"ח

כה חָפֵץ. — כָּל־חֵטְא est initium precationis.
כְּלֵי חֶרֶס Cap. V tract. *Parah*. כְּלֵי חֶמְדָּה *instrumenta deliciarum*. Nom. libr. כֶּתֶר חָכְמָה. —
כְּבוֹד חֲכָמִים.

כח"ב

כֶּתֶר חָכְמָה בִּינָה *corona, sapientia, intelligentia*.

כח"של

כָּל־חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ est initium precationis.

כ"ט

כי טוֹב. — כל טוּב.

כ"י

כל כַּנְפֵי יוֹנָה est nom. libr. — כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
כְּתִיבַת יַד *manuscriptum*. — כל יוֹם. — יִשְׂרָאֵל.
כָּל־יָדוֹת Cap. X tract. — כה יִהְיֶה. — כל יְחִיֶה.
Mikwaoth. כְּלִי יָקָר *vas pretiosum*. Nom. libr.

כי"ה

כְּתִיבַת יָדְךָ הַנְּקִיָּה *epistola manûs tuæ puræ*.

כי״ר

כֵּן יְהִי רָצוֹן *ita sit beneplacitum.*

כ״כ

כָּל־כַּךְ *usque adeò, tantopere.* כָּל־כִּדְנָן *omnia sicut hoc, hujusmodi.* כן כתיב. — כן כתב. — כל כתבי. — כלי כסף est nom. libr. כֶּתֶר כְּהוּנָּה init. Cap. Talm. כסא כבודו *thronus gloriæ suæ*, vel כבודך.

ככ״ע

כָּל־כְּלִי עֵץ Cap. XVI tract. *Kelim.*

ככה״מר

ככבוד מעלת הרב רבי *secundum gloriam excellentiæ Rabbi N.*

כ״ל

כל לישנא *omne vocabulum.*

כל״ב

כלי בַּרְזֶל *vasa ferrea.*

כל״ח

כְּתַב לֶחֶם חֲמוּדוֹת — .כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ *scribit liber L. ch.*

כל״חס

כלהון חסרים *omnia sunt defectivè scripta.*

כל״י

כהן לֵוִי יִשְׂרָאֵל *Sacerdos, Levita, Israëlita.*

כְּתְרוֹ לָעַד יִתְרוֹמֵם *corona ejus perpetuò extollatur.*
כִּי לוֹ יָאֶה *quoniam decet eum.*

כל״מד

כל מה דאמר *omne id quod dicit.*

כל״נ

כִּי לוֹ נָאֶה — . כְּלִי נְחֹשֶׁת .

כל״עז

כּוֹמֶר לַעֲבוֹדָה זָרָה *sacerdos gentilis, idololatricus.*

כ״מ

כְּסֶף מִשְׁנֶה כבוד מעלתך *gloria excellentiæ tuæ.* כְּסֶף מִשְׁנֶה est nom. libr. כֵּן מִשְׁפָּט *hic est sensus.* כֵּן מַשְׁמַע כָּל־מַשְׁקֶה - . כָּל־מָקוֹם - . כֵּן מָצָאתִי - . כְּמוֹ מְצָאתִי - Cap. I tract. *Machshirim.* כֵּיצַד מְבָרְכִין Cap. IV tr. *Berachoth.* כֶּסֶף מְזֻקָּק nom. libr. כֶּתֶר מַלְכוּת. — כבוד מורנו *gloria magistri nostri.* כהן משיח *Messias sacerdos.* כיצד מעברין init. Cap. Talm. כיצד משתתפין item.

כמ״אר

כְּבוֹד מַעֲלַת אֲדוֹנִי רַבִּי *gloria excelsa Domini mei Rabbi N.*

כמ״ד

כמאן דְּאָמַר *sicut is, qui dicit.*

כמ"דא

כמו דְאַתָּה אוֹמֵר *sicut tu dicis.*

כמה"הר

כְּבוֹד מַעֲלַת הַקּוֹדֶשׁ הָרַב רַבֵּינוּ.

כמה"ורר

כְּבוֹד מוֹרֵינוּ הָרַב וְרַבֵּינוּ רַבִּי.

כמ"הר

כְּבוֹד מַעֲלַת הָרַב.

כמה"רר

כְּבוֹד מַעֲלַת הָרַב רַבֵּינוּ.

כמ"זל

כמאמר זכרם לברכה *secundum quod dixerunt magistri nostri* b. m.

כמ"טם

כתב מַטֵּה מֹשֶׁה *scribit liber Matte Mosche.*

כמ"ל

כָּל־מִשְׁאֲלוֹת לִבְּךָ *omne quod cor tuum desiderat.*

כמ"פ

כַּמֶּה פְּעָמִים *aliquot vicibus.* כַּמֶּה פֵּירוּשִׁים *variæ explicationes.*

כמ"ר

כמו כְּבוֹד מַעֲלַת רַבִּי *gloria excelsa Rabbi N.*

מוֹרֶה רבי. — כמו מרא רבי sicut dominus Rabbi.
כבוד מורינו רבי *gloria doctorum nostrorum Rabbi*
N., et præposito בן sic : בכ"מר.

כמ"ש

— . כמו שֶׁכָּתוּב — . כמו שֶׁנֶּאֱמַר — . כמו שֶׁאָמַר
כל־מָקוֹם שֶׁאָמְרוּ *ubique ubi dixe-*
runt. — . כמו שֶׁכָּתַב — . כְּמוֹ שֶׁבֵּאֵר. — . כמו שנתבאר.

כשא"רזל

כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל.

כמ"שד

כָּל־מָקוֹם שֶׁדָּרְשׁוּ. — כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ

כמ"שה

כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַפָּסוּק. — כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ הַחֲכָמִים.

כמ"של

כמו שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל *sicut scripsi suprà.*

כמ"שפ

כמו שֶׁפֵּירַשְׁתִּי *sicut declaravi.*

כמ"שק

כְּמוֹ שֶׁקִּבֵּל. כְּמוֹ שֶׁקֶּדֶם *ut antea.*

כמשק"בהק'

כְּמוֹ שֶׁקִּדֵּם בְּהַקְדָּמָה *uti in præfatione indicavit.*

כמ"שש

כמו שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם *sicut scripsi ibi.*

כמ"שת

כמו שֶׁתִּרְגֵּם *sicut explicavit.*

כמ"ת

כְּבוֹד מַעֲלַת תִּפְאַרְתֶּךָ *gloria excelsa decoris tui.*

כ"ן

כן נִרְאֶה *sic videtur.* כַּף נַחַת et כֶּסֶף נִבְחָר sunt nom. libr. כְּלֵי נְחוֹשֶׁת *vasa ærea.*

כנ"זל

כַּנִּזְכַּר לְמַעְלָה *sicut memoratum est suprà.*

כנ"ל

כן נִרְאֶה לִי *sic videtur mihi.*

כנל"עד

כֵּן נִרְאֶה לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי *sic secundum meum judicium exiguum existimo.*

כ"ס

כל סאה Cap. II tract. *Kilaim.*

כס"פ

כל־סוֹף פָּסוּק — . כל־סוֹפֵי פְסוּקִים

כ"ע

כל עוֹלָם *totus mundus.* כּוּלֵי עָלְמָא *totus mundus.*

כל־עִנְיָן — . כֹּחַ עֶלְיוֹן *virtus suprema, divina.* כֶּתֶר עֶלְיוֹן *corona suprema.* כֹּה עָתַר *sic precatur.* כְּלֵי עֵץ — . כל־עִקָּר — . כל־עֵת.

כע״א

כַּעֲבוֹדַת אֱלִילִים — . כְּעוֹבְדֵי אֱלִילִים.

כע״ה

כְּעוֹלַת הַבֹּקֶר — . כֵּן עָשָׂה הִלֵּל — . כְּעִנְיָן הַנִּזְכָּר.

כע״לפ

כּוּלֵּי עָלְמָא לא פְּלִיגוּ.

כע״מ

כלי עלמא מודו *totus mundus cedit ei.*

כע״ע

כְּעֵת עַתָּה . כֵּן עֲתִירַת עַבְדְּךָ *sic preces servi tui.*

כ״פ

כֵּן פָּסַק . כִּי פְּלִיגוּ *nam dissentiunt.* — . כל־פָּנִים . כְּתוֹנֶת פַּסִּים est nom. — . כל־פָּסוּק — . כֵּן פֵּירֵשׁ — libr. כַּמָּה פְּעָמִים *ut plurimùm.* — . כל־פַּעַם . כֶּתֶם פָּז est nom. libr. כל־פָּסוּל *omne illicitum.*

כפ״א

כֵּן פָּסְקוּ אַחֲרוֹנִים *sic posteriores decreverunt.*

כפ״ד

כן פְּסַק דִּינוֹ *hæc ejus judicii sententia est.*

כפ״ר

כן פָּסְקוּ רִאשׁוֹנִים *sic majores decreverunt.*

כר״פם

כְּבוֹד רוּם פְּאֵר מַעֲלָתוֹ *vir quo non illustrior alter.*

כפ״י רש״י

כן פֵּירֵשׁ רש״י *sic exponit R. Salomon Jarchi.*

כפ״דת

כֵּן פָּסַק רַבֵּנוּ תָּם *sic judicavit R. noster Tam.*

כ״ץ

כֹּהֵן צֶדֶק. — כָּל־צָרְכָּךְ *omnia, quæ necessaria sunt tibi.* כֵּיצַד צוֹלִין *quomodo assant* (agnum); init. Cap. Talmud.

כצ״ל

כֵּן צָרִיךְ לְפָרֵשׁ. כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר. כֵּן צָרִיךְ לִהְיוֹת. כַּאן צְרִיכִין לְבָרֵךְ.

כצ״נש חל״ם

כוכב. צדק נוגה שבתאי חמה לבנה מאדים *Mercurius, Jupiter, Venus, Saturnus, Sol, Luna, Mars.* Septem Planetæ.

כ"ק

כל־קְרִיאָה.-כְּלֵי קוֹדֶשׁ tota Scriptura. כל־קְרָיָא

כל־קִנְיָן.

כר"י

כן רש"י יָשָׁן itâ habetur in veteri exemplari Raschiano.

כר"ת

כתב רבנו תם scribit R. noster Tam.

כ"ש

כָּל־שֶׁכֵּן quanto magis, vel quanto minus.

כְּבוֹד שְׁמוֹ.—כמו שֶׁכָּתַב.—כמו שֶׁנֶּאֱמַר.

כ"ש

כָּל־שָׁעָה omni horâ. כָּל־שֶׁהוּא omne, quod est.

כֶּרֶם שֶׁחָרַב Cap. V tract. *Kilaim.*

כש"א

כמו שֶׁאָמַר.—כמו שֶׁאָמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ.

כש"אמ

כְּשֶׁאֵינוֹ מְצֻוֶּה ac si non jussisset.

כשאע"רשמ

כְּשֶׁאֵין עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם.

כש"ט

כֶּתֶר שֵׁם טוֹב corona nominis honesti.

כש"ש

כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא.

כ"ת

— .כְּבוֹד תּוֹרָתוֹ — .כְּבוֹד תִּפְאַרְתְּךָ — .כֵּן תִּקֵּן
.כֶּתֶר תּוֹרָה — .כֵּן תִּרְגֵּם *si dixeris.* כִּי תֵימָא

כת"א

.כֵּן תִּרְגֵּם אוּנְקְלוֹס

כה"ח

כְּתִקּוּן חֲכָמִים *secundum statuta sapientum.*

כת"חכ

כְּתַקָּנַת חֲכָמִים *juxta constitutionem sapientum.*

כת"י

.כֵּן תִּרְגֵּם יוֹנָתָן

כת"ק

כְּתַנָּא קַמָּא *secundum præcedentem Thanna* sive *Doctorem Talmudicum.*

כת"ר

כְּתַקָּנַת רִאשׁוֹנִים *secundum majorum præcepta.*

ל׳

לְקָמָן *suprà.* לְעֵיל — .לָמַד *non est.* לֵית — .לא *ante nos*, i. e. *infrà*, *paulò post.* — לָשׁוֹן.

ל״א

לָשׁוֹן אַחֵר — .לִישָׁנָא אַחֲרִינָא — .לְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז *lingua Germaniæ.* לֵב אַהֲרֹן - ,לֵב אָבוֹת - .לֹא אֵרַנִי, לֶחֶם אַבִּירִים - sunt nom. libr. לִפְנֵי אֵידֵיהֶן Cap. I tract. *Aboda zara.*

לא״ו

לְשֵׁם אָיוֹם וְנוֹרָא *Deo terribili ac timendo.* לוֹ אֶדֶר - .לִשְׁמוֹ אֶדֶר וּמְלוּכָה - .לִרְאוֹתוֹ אָדָם וְחַי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן — .וּגְדוּלָה.

לא״חט

לְאוֹרֶךְ חַיִּים טוֹבִים.

לא״י

לְאוֹרֶךְ יָמִים.

לא״יו

לְאוֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים.

לא״נ

לְאִישׁ נֶאֱמָן — .לְאֹהֲבִי נֶאֱמָן.

ל״ב

לִישָּׁנָא בַּתְרָא.

ל״ב נ״ח

ל״ב נְתִיבוֹת חָכְמָה *semitæ XXXII sapientiæ.*

לב״ע

לְבוֹרֵא עֶלְיוֹן *supremo creatori.*

ל״ג

לֵית גִּרְסָא *non est doctrina.* לָא גָרְסִינַן *non discimus.* לְשׁוֹן גְּמָרָא *lingua Talmudica.*

ל״ד

לְמֵבִין דַּי. לֵית דִּכְוָתֵיהּ *non est qui ipsi similis sit.* *intelligenti satis.* לָא דַוְקָא *non præcisè, non tantùm.* לֶחֶם דִּמְעָה — לְפִי דַרְכּוֹ — לְפִי דַעְתִּי.

לד״א

לדעת אוּנְקְלוֹס *juxta sententiam Onkelos.* לדעת אֲחֵרִים *juxta sententiam aliorum.*

לד״אע

לדעת אֶבֶן עֶזְרָא.

לד״ח

לְדִבְרֵי חֲכָמִים — לדעת חֲכָמִים.

לד"י

לדעת יוֹנָתָן *juxta sententiam Jonathanis.*

לד"מ

לדעת מוֹרֶה — .לְדִבְרֵי מֹשֶׁה.

לד"פ

לדרך פְּשַׁט *juxta viam simplicem* (sensum litteralem).

לד"ק

לדעת קְצַת *juxta sententiam quorundam.*

לדעת קַבָּלָה — .לדעת קִמְחִי.

לד"ר

לדעת רִאשׁוֹנִים *ex sententiâ majorum.*

ל"ה

לָא הָכִי - .לָשׁוֹן הָרַע .לֵימָא הָכִי *dicendum sic.* *sic non.* לִזְמַן הַזֶּה *hoc tempore.* לְמַעַן הַשֵּׁם *propter Dei nomen.* לְמַעַן הָרַחֲמִים *propter misericordiam.* לְשׁוֹן הוֹוֶה — .לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ *vocabulum existentis*, i. e. *tempus præsens.* לְשׁוֹן הַמִּקְרָא *locutio biblica.*

לה"ד

לְהַקִּיז דָּם .לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה *cui res hæc similis est.* *ad venam secandam.*

להד"מ

לֹא הָיָה דָבָר מֵעוֹלָם.

לה"ונ

לֹא הָיָה וְלֹא נִבְרָא *non fuit, nec creatum est.*

לה"ח

לְעוֹלָם הוּא חָסִיד — לְעוֹלָם הוּא חַי.

לה"ק

לְשׁוֹן הַקוֹדֶשׁ *lingua sancta.*

לה"ר

לֵיל הוֹשַׁעְנָה רַבָּה *nox magni Hoshanna.*

ל"ו

לְעוֹלָם וָעֶד *in omne ævum.*

לו"ו

לְהַגִּיד וָעַד וִיעוּדָתוֹ *ad indicandum cœtui promissionem ejus.* לָעַד וּלְעוֹלָם וָעֶד *in æternum, in perpetuum et in omne ævum.*

לו"לו

לוֹ וּלְזַרְעוֹ *ei et semini ejus.*

לו"לכב"ב

לוֹ וּלְכָל בְּנֵי בֵיתוֹ *ei et omnibus ejus domesticis.*

ל"ז

לְשׁוֹן זָכָר — לָשׁוֹן זֶה *generis masculini vox.*

לְשׁוֹן זוֹהַר *lingua Zohar.* לִיקּוּטֵי זוֹהַר *collectanea Zohar.*

ל״ז״א

לָזֹאת אָמְרוּ *idcircò dicunt.*

ל״ח

לֶחֶם חֻקִּי sunt nom. libr. לֶב־חַיִּים et לֶחֶם חֲמוּדוֹת *cibus mihi statutus.* לֵב חָכָם est nom. libr. לְכָל חֵפֶץ *lubentissimè.*

לח״טו

לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם *ad vitam bonam et pacem.*

לח״ל

לֵב חָכָם לִימִינוֹ vid. Eccles. X, 2.

לחע״הב

לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא *in vitam seculi futuri.*

ל״ט

לְשׁוֹן טוּמְאָה *lingua immunda;* ita vocant Latinam. לֵב טוֹב et לֶקַח טוֹב sunt nom. libr.

לי״כ

לֵיל יוֹם כִּפּוּרִים *nox ante festum propitiationis.*

ל״י

לִישָּׁנָא יְתִירָא *sermo residuus.* לְשׁוֹן יָחִיד *num. singularis.* לְשׁוֹן יְוָנִי *lingua Græca.* לֶחֶם יְהוּדָה est nom. libr.

לי"א

לברכה יהא אמן *beatus sit, Amen.*

לי"קי

לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהֹוָה *salutare tuum expecto, o Domine.*

ל"כ

לְפִי כְּבוֹדוֹ *pro dignitate suâ* לֹא כֵן *non sic.*

לכ"א

לְכָל־אִישׁ. - לֹא כֵן אֲדוֹנִי. - לְכָל־אֶחָד. - לָכֵן אָמְרוּ. לְשׁוֹן כְּלָל *universaliter.*

לכ"ב

לָנֶצַח כְּבוֹדוֹ בָּרוּךְ *gloria ejus perpetuò sit in benedictione.* לְעוֹלָם כְּבוֹדוֹ בְּתַחְתּוֹנוֹת.

לכ"י

לֹא כֵן כָּתַב — לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל — לְכָל־יִשְׂרָאֵל. לָכֵן כָּתוּב —

לכ"כ

לית כתיב כן *nusquam sic scribitur.*

לכ"ן

לָכֵן נֶאֱמַר *ideò dicitur.*

לכ"נל

לָכֵךְ נִרְאֶה לִי *ideò mihi videtur.*

לכ״ע

לְכֶתֶר עֶלְיוֹן — לִכְבוֹד עֲנִיִּים.

ל״ל

לָמָּה לִי. לֹא לָנוּ. לֵימָר. לֵיכָא לְמֵימַר *non dicendum est.*

לל״ב

לית לן בה *non curamus hoc.*

לל״ה

לוֹ לְבַדּוֹ הַמֶּמְשָׁלָה — לְעוֹלָם לוֹ הַמְּלוּכָה.

לל״ח

לְשׁוֹן לֶחֶם חֲמוּדוֹת *phrasis libri* Lechem Chamudoth.

ל״מ

לְשׁוֹן מִקְרָא *sermo biblicus.* לְשׁוֹן מִשְׁנָה *sermo Mishnicus.* לֹא מַשְׁמַע *non est secundum sensum litteralem.* לֹא מִבַּעְיָא *non habet locum quæstio.* לֶחֶם מִשְׁנֶה est nom. libr. לִמּוּד מוּפְלָג *dissentiens doctrina.* לְשׁוֹנוֹת מִזְרָחִיּוֹת *linguæ orientales.* לְבוּשׁ מַלְכוּת.

למ״א

לְמִשְׁמַע אוֹזֶן.

למ"בי

לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *secundum computationem filiorum Israel.*

למ"ג

לְמִסְפָּר גָּדוֹל *secundum supputationem majorem.*

למ"ד

לְמַן דְּאָמַר *ei, qui dicit.* לְמָה דוֹמֶה *cui est similis.*

למו"הר

למורנו ורבנו הרב רבי.

למ"ה

לֶחֶם מִן הָאָרֶץ *panis terrestris.*

למ"הד

לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה *cuinam hæc res est similis.*

למ"ול

לְמַזָּל וְלִבְרָכָה.

למ"ט

לְמַזָּל טוֹב.

למ"מ

לְשׁוֹן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ *phrasis libri M. M.*

למ"נם

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר. לְמַאי נַפְקָא מִנַּהּ *quid indè sequitur. præcentori Psalmus.*

למ"ס

לְמָר סָבַר *dominus putat.*

למ"ע

לְמַרְאֵה עֵינַיִם.

למ"ק

לְמִסְפָּר קָטָן *secundum supputationem minorem.*

למ"ש

לְמָה שֶׁכָּתַבְתִּי.

ל"נ

לָשׁוֹן נְקֵבָה *dictio gen. feminini.* — לִי נִרְאֶה. — לְכָךְ נֶאֱמַר. לחם נקודות *comment. in tract.* Pirke aboth. לֹא נְהִירָא *nondum planum et perspicuum est.* לֹא נִרְאֶה. —

לנ"מ

למאי נפקא מִנֵּיהּ *quid colligitur ex hoc?*

לנ"טי

לִפְנֵי נְטִילַת יָדַיִם *ante lotionem manûum.*

ל"ס

לֶחֶם סְתָרִים est nom. libr. לא סבירא *non puto, non credo, non est mea opinio.*

לס״ד

לא סלקא דעתך *non veniat tibi in mentem.*

ל״ע

לשון עָבָר — .לֹא עָלַי — .לֹא עֲלֵיכֶם *tempus præteritum.* לְשׁוֹן עָתִיד *tempus futurum.* לָשׁוֹן עִבְרִי — .לְפִי עֶרְכִּי *secundum æstimationem meam.*

לע״ד

לְפִי עֲנִיוּת דַּעְתִּי *secundum paupertatem ingenii mei.*

לע״דנ

לְפִי עֲנִיוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה *pro paupertate ingenii mei videtur.*

לע״וע

לְעוֹלָם וָעֶד *in secula seculorum.*

לע״הב

לעולם הבא *in seculum futurum.*

לע״ט

לֵב עַיִן טָחוֹל *cor, oculus, lien.*

לע״כ

לִפְנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים *coram fidis testibus.*

לע״ל

לֶעָתִיד לָבוֹא *ad futurum venire;* i. e. in sæculo venturo, in alterâ vitâ.

לע״מ

לְעִיר מְלוּכָה *ad urbem regiam.*

לע״מל

לִלְמוֹד עַל מְנַת לְלַמֵּד *ad docendum aliquid discere.*

לע״ע

לְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים *in sæcula sæculorum.*

ל״פ

לֹא פְלִיגִין *non controvertunt.* לְפִי פְשׁוּטוֹ *juxta litteralem sensum suum.* לְפִי פֵירוּשׁוֹ. — לָשׁוֹן פַּרְסִי *lingua Persica.*

לפ״ד

לְפִי דַרְכּוֹ. — לְפִי דַעְתִּי.

לפ״ז

לְפִי זֶה. — לְפֵירוּשׁ זֶה.

לפ״ח

לְפֵירוּשׁ חֲכָמֵינוּ.

לפ"ל

לֵית פָּלֵיג לֵיהּ *nemo est contrarius ipsi.*

לפ"מש

לְפִי מָה שֶׁכָּתַבְתִּי *secundum id, quod scripsi.*

לפמ"של

לְפִי מָה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל *secundum id, quod scripsi suprà.*

לפ"ע

לְפִי עֵרֶךְ *secundum æstimationem.*

לפ"ק

לִפְרַט קָטָן *secundum supputationem minorem,* omisso scilicet millenario, quem brevitatis causâ plerùmque solent omittere. Cf. Vol. II, part. 1, pag. 99.

לפ"ר

לְפוּם רִיהֲטָא *propter cursum,* i. e. obiter, brevitatis causâ. לְפֵירוּשׁ רַבּוֹתֵינוּ — .לְפֵירוּשׁ רשׁ"י.

ל"צ

לֹא צָרִיךְ *non est necesse.* לֹא צְרִיכָא *non est necesse.* לְשׁוֹן צָרְפַת *lingua Gallica.*

לצ"יח

לָצֵאת יְדֵי חוֹבוֹ *ad egrediendum manus officii sui.* Ad satisfaciendum officio suo.

לצ"יש

לָצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם.

לצ"לע"לב

לְצַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא *justis futuris.*

ל"ק

לֹא קְרֵי *non legitur.* לֹא קַשְׁיָא *non est objectio.* לִישָּׁנָא קַמָּא *sermo prior.*

לק"א

לֹא קְרֵי א' *non legitur* 'א.

לק"ה

לֹא קָשֶׁה הָכִי *itá non repugnat.*

לק"י

לישועתך קויתי יהוה.

לק"מ

לֹא קשיא מִידֵי (מידי apoc. ex מִדַּם) *nihil habet difficultatis.*

לק״ש

למען (Israel) לִקְרִיאַת שְׁמַע *in lectione* AUDI קרושת שמו.

ל״ר

לְשׁוֹן רוֹמָה. *vocabulum numeri pluralis* לְשׁוֹן רַבִּים *lingua Romæ.* לְשׁוֹן רש״י. — לֶחֶם רַב est nom. libr. לֵב רַע.

לר״מת

לראש מֵעַיִן תחתוניות *capiti, visceribus* et *inferioribus.*

ל״ש

לא שַׁיָּךְ *non convenit.* לא שָׁנוּ *non docent.* לא שָׁנָא *non docet.* לֵיל שַׁבָּת *nox Sabbathi.* לֵיל שִׁמּוּרִים *nox observationum;* vid. Exod. 12, 22. לֵיל שָׁבוּעוֹת *nox Pentecostes.* לֵיל שֵׁנִי *nox secunda.* לֶחֶם שָׁמַיִם *Comment. in* tract. *Pirke Aboth.* לֶחֶם שְׁלֹמֹה nom. libr. לית שאמר *non est qui dicat.*

לש״א

לא שָׁנוּ אלא *non quod ego dicam.* לא שאני אומר *non legerunt nisi* etc.

לש״ד

לִישָׁא שמן דבש *Massa* (sive pasta), *oleum, mel.*

לש״י

לְשֵׁם יִתְבָּרֵךְ *Deo, laudetur!*

לש״נ

לְשָׁנָה נֶחָמָה.

לש״ש

לְשֵׁם שָׁמַיִם *ad nomen* (gloriam) *Dei.* לְשֵׁם שֵׁדִים *ad nomen diaboli.*

ל״ת

לֹא תַעֲשֶׂה *non facies;* (præcepta negativa). לֹא תֵימָא *ne dicas.* לֹא תַקְשֶׁה *ne objicias.* לֹא תֵלֵךְ. — לִקּוּטֵי תְהִלִּים est nom. libr.

לת״ר

לְתַרְבּוּת רָעָה *in mores malos* (abit).

מ'

משנה *Mischna.* מרתא *hera, domina.* מחמת *propter.* מאמר *phrasis, dictio.* מדרש *expositio, sermo.* מלכות. - מן. - מנהג *consuetudo.* מסכת *tractatus.* מחתני *affinis meus.*

מ"א

משקל אחד *forma una, eadem.* משקל אחר *forma alia.* מדרש אגדה nom. libr. מן אחד *præter unum.* מלכות אדום *Regnum Edomi* sc. *Europæorum.* מנהג אשכנז *mos Germaniæ.* — מעשה אלהינו. — מלכים א'. — מכל־אחד. — מזה אמרו. — מגני ארץ. — מפעלות אלהים. — מאמר א'— *Com. in Or. Chaim.* מאכלות אסורות *cibi vetiti.* מגן אברהם *Clypeus Abrahami,* — מתן אלהים. nom. libri. מאיר איוב et מגן אבות. — משל אחד. sunt nom. libr. — מנהג אבותינו.

מא"בי

מנהג אבותינו בידינו *morem sequimur patrum nostrorum.*

מא״דה

משֶׁה אֲדוֹן הַנְּבִיאִים — מֵאֲדוֹן הָעוֹלָם.

מא׳ה

מֵאוּמוֹת - מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הוּא - מִן אֲדוֹן הָעוֹלָם הָעוֹלָם.

מא״ה

מר אמר חדא *Dominus dicit aliquid.*

מא״כ

מִי אֵל כָּמוֹךָ *quis o Deus est sicut Tu.*

מא״ל

מְנָא אֲמֵינָא מָא אִכָּא לְמֵימַר *quid est dicendum.* לֵיהּ *undè* vel *indè dicimus.* מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ.

מא״לל

מָאי אִיכָּא לְמֵימַר לָךְ *quid est dicendum tibi.*

מא״ס

מֵאֵין סוֹף.

מאר״זל

מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.

מ״ב

מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית *opus creationis.* מַזָּל בִּישׁ *for-tunamala.* מַסֶּכֶת בֵּיצָה -, מַשְׂאַת בִּנְיָמִין -, מַטֵּה בִנְיָמִן.

מַכַּת בְּכוֹרוֹת. — מַלְכוּת בָּבֶל. sunt tituli librorum. מַתָּן בַּסֵּתֶר *donum clam datum.* מְלָכִים ב׳ libr. II. *Regum.* מִנְחָה בְלוּלָה *Comment. in Pentat.* מְדַבֵּר בַּעֲדוֹ *persona tertia.* מַסֶּכֶת בְּרָכוֹת tract. *Berachot.* מַעְשַׂר בְּהֵמָה Cap. IX tract. *Bechoroth.* מֵאָה בְרָכוֹת. *officium ægrotos visitandi.* מִצְוַת בִּקּוּרִים titulus libri. מאי ביניייהו *quæ differentia est inter eos?* מיני בשמים *species aromatum.*

מב"ב

משום בשר בחלב *propter carnem cum lacte.*

מבג"עא

מְנוּחוֹ בְּגַן עֵדֶן אָמֵן.

מב"ד

מִן בֵּית דִּין — מַלְכוּת בֵּית דָּוִד — מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד. *a tribunali.*

מב"ו

מבשר ודם *præ carne et sanguine* i. e. præ homine. מלך בשר ודם *Rex caro et sanguis* (mortalis).

מב"ה

מִבֵּית הָאֲסוּרִים *ex carcere.* מְפוֹאָר בְּהוֹד הַמַּלְאָכִים *ornatus est decore angelorum.* מוֹשָׁבוֹ בְּכִסֵּא הַכָּבוֹד. מְבָרְכִין הַחוֹדֶשׁ. — מְרוֹמָם בְּכָל־הַבְּרוּאִים.

מב"ו

מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר.—מִן בָּשָׂר וָדָם.—מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם.

מכ"ב

מַכַּת בְּכוֹרוֹת *percussio primogenitorum.* מַסֶּכֶת בְּכוֹרוֹת tract. Talm. *Bechoroth.*

מב"י

מָשִׁיחַ בֶּן־יוֹסֵף.

מב"יא

מִי־בָכֶם יְרֵא אֱלֹהִים.—מַתָּן בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה אַף.

מב"מ

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא *Massechet Baba mezia.*

מב"ס

מְנַחֵם בֶּן סְרוֹק *Menachem Seroki filius.*

מבע"הח

מבערין החמץ.

מבע"הש

מִבַּעֲלֵי הַשְּׁטָר.

מב"עי

מִבְּעוֹד יוֹם *dum adhuc dies esset.*

מב"ת

מִנָּשִׁים בָּאֹהֶל תְּבֹרָךְ Ex Jud. 5, 24.

מב"ק

מַסֶ' בָּבָא קָמָא tract. *Baba Kama.*

מ"ג

מַחְזוֹר גָּדוֹל *Cyclus magnus.* מָסוֹרָה גְדוֹלָה. — מִנְהֲגֵי גוֹיִם *consuetudines gentium.* — מִצְוָה גְדוֹלָה.
מַסֶּכֶת גִּטִּין tract. *Gittin.* מַעְיַן גַּנִּים nom. libr.

מג"א

מָגֵן אַבְרָהָם — מְגִלַּת אֶסְתֵּר. est variorum librorum titulus.

מג"ד

מָגֵן דָּוִד est nom. libr.

מג"ום

מִלְחֲמוֹת גּוֹג וּמָגוֹג *bella Gogi et Magogi.*

מג"ה

מגזירת השם *ex decreto Dei.*

מג"ע

מְגַלֶּה עֲמוּקוֹת est nom libr.

מג"ר

מְגִלַּת רוּת *volumen* (liber) *Ruth.*

מ"ד

מָהוּ דְתֵימָא — מָא דִכְתִיב. — מַן דְּאָמַר. *quod*

autem dicis. מָגֵן דָּוִד est nom. libr. מה דעתך *quæ est opinio tua.* מָה דִּבַּרְתָּ.—מַגִּיד דִּקְהִלָּה *nomenclator ecclesiæ.* מִגְדַּל דָּוִד est nom. libr. מִידֵי דהוה *quoniam est.*

מד״א

מַה דְּאַתְּ אָמְרַתְּ *quod autem tu dicis.*

מד״הד

מִדַּת הַדִּין.

מד״הם

מִדִּבּוּר הַמַּתְחִיל *ex verbis Mishnæ.* מִדִּבְרֵי הַמִּשְׁנָה *ex sermone incipientis.* מִדִּבְרֵי הַמִּדְרָשׁ *ex verbis Commentarii.* מִדַּת הַמַּלְכוּת *pro ratione statûs scil. regni.* מִדִּבְרֵי הַמּוֹרֶה.

מד״הר

מִדַּת הָרַחֲמִים.—מִדִּבְרוֹ הָרַב

מד״ח

מַתְחִיל דִּבּוּר חָדָשׁ *incipit sermo novus.*

מד״י

מֹשֶׁה דָּוִד יוֹסֵף.

מ״ה

—.מִדַּת הָעוֹלָם.—מִשּׁוּם הָכִי.—מְאוֹר הַגּוֹלָה מַלְכֵי הָאוּמּוֹת *reges*—.מַלְאַךְ הַמָּוֶת—.מִדַּת הַדִּין

nationum, Christianorum. מדרש הבעלים est nom. libr. מקור החיים. - מלאכי השרת. - מקור הדין. מלך העולם. מלאך הפנים *angelus coram facie Dei.* מכחישי השם מכחישי התורה *corruptores Legis.* *Atheistæ.* מנורת - , מראה המוסר - , מראה המקום מנהג העולם sunt nom. libr. מעשה יהוה - , המאור *consuetudo mundi.* מה הוא. — מה המשפט *quænam est consuetudo.* מן הכלל *a regulâ.* מערך המערכות est nom. libr. מאורי האש *luminaria ignis.* מדינת הים init. Cap. Talm. cuj. מציאת האשה item. מעשה הקרבנות. — מדת הרחמים. מחקר הסודות. — מאורה הגדולה. — מלכות הרשע *investigator secretorum.* מבקש השם. — מורה הנבוכים est nom. libr.

מה"ב

מהלכות ברכות. — מהדורא בתרא

מה"ג

מהלכות גזילה *e constitutione super rapinâ.* מהלכות גניבה *e constitutione super furto.* מלכי הגוים *reges gentium.*

מה"ד

מהו דתימא *quod autem dicis.* מתחיל הדבור *incipit sermonem.*

מה"ז

מַלְכוּת הַזָּדוֹן *regnum superbiæ.*

מה"ט

מָהָא טַעֲמָא *quis est sensus.*

מה"טכ, טן, מ', מא, מום,
מע, נ', נט, נס, נן, עא, פב, צ, ש.

מהלכות טְבִילַת כֵּלִים *e constitutione de immersione vasorum.* מה' מִקְוָאות.-מה' טְבִילַת נָשִׁים. מה' מַאֲכָלוֹת.-מה' מִילָה.-מה' מַלְוֶה.-מה' מְכִירָה. מה' מַתְּנוֹת עֲנִיִּים—.מה' מַשָּׂא וּמַתָּן—.אֲסוּרוֹת. מה' נִזְקֵי טָמוֹן — .מה' נְפָשׁוֹת — .מה' נְזִיקִין. מה' עֲבוֹדַת—.מה' נִזְקֵי נְפָשׁוֹת —.מה' נִזְקֵי מָמוֹן. מה' שְׁבוּעוֹת.-מה' צְדָקָה.-מה' פִּדְיוֹן בָּנִים.-אֱלִילִים. מה' שְׁקָלִים —.מה' שְׁבִיעִית.

מה"מא

מְנוֹרַת הַמָּאוֹר est nom. libr.

מהמ"דתר

מְנָא הָנֵי מִלֵּי דִתְנוּ רַבָּנָן *undè hæc quæ docent magistri.*

מה"צ

מַרְאוֹת הַצּוֹבְאוֹת est tit. libr.

מה"ק

מַעֲשֵׂה הַקָּרְבָּנוֹת *de oblationibus sacrificiorum.* מפתח הַקַּבָּלָה *antiquum proverbium.* מְשַׁל הַקַּדְמוֹן *Clavis Cabbalæ.*

מה"ר

מִדַּת הָרֶשַׁע *mos depravatus.* —מִדַּת הָרַחֲמִים. מַלְכוּת הָרִשְׁעָה *regnum malitiæ.*

מהר"אש, א, אמ, יא, י, יל,
יק, מז, מל, מן, פ, מפ, מע, שא, של, ת.

מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי איי"זק שטיי"ין *Doctor noster R. Eisak Stein.* אליעזר *Eliezer.* אליהו מזרחי *Elias orientalis.* יצחק אבוהב *Isaak Abuhab.* יעקב ווי"יל *Jacob Veil.* יצחק לוריא *Isaak Louria.* יעקב לוי *Jacob Levi.* יוסף קארו *Joseph Karo.* יוסף קולון *Joseph Kolon.* מ"א *Moses Isserles.* מ"ז *Moses Zacouta.* מ"ל *Moses Lublin.* מ"ן *Moses Nachman.* פרץ *Perets.* מאיר מפדואה *Meir Patavinus.* מנחם עזריה *Menachem Asaria.* שמואל איידלש *Samuel Eidels.* שד"ם *Samuel de Medina.* שלמה לוריא *Salomo Louria.* שמעיה לוי *Semajah Levi.* ת *Tham.*

מה"ש

מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל - .מֶלֶךְ הוּא שַׁדַּי - .מוֹרָאוֹ הוּא שְׁמוֹ

dimidium sicli. מִשְׁמֶרֶת הַשַּׁבָּת est nom. libr.

מה״ת

מהל׳ תְּשׁוּבָה *ex const. de Thephillin.* מהל׳ תְּפִלִּין *ex const. de Pœnitentiâ.*

מ״ו

מגלה וחנוכה *volumen et dedicatio.* — מוֹרִי וְרַבִּי. מלוה ולוה *creditor et debitor.* — מְבַשֵּׂר ואומר. מלכים ומלחמותם.

מו״ם

מַשָּׂא וּמַתָּן *mercatura et negotiatio.* — מֶלֶךְ וּמַמְלִיךְ מְלָכִים. מַצָּה וּמָרוֹר *panis azymus et herba acerba.*

מו״ח

מוֹרִי וְחָמִי *Doctor et socer meus.*

מו״כ

מריש ועד כען.

מו״ק

מוֹר וּקְצִיעָה titulus Comment. in Orach Chajim.

מו״ר

מוֹרִי וְרַבִּי *Doctor et Magister meus.*

מור״של

מוֹרִי וְרַבִּי שלמה לוריא *Doctor et R. meus Salomon Louria.*

מו"ש

מוֹרָא שָׁמַיִם — מוֹרֶה שָׁוֶה.

מ"ז

מַעֲשֵׂה זִמְרִי *factum Simri* scil. *Idololatria.* מָרוֹר זֶה. מִלָּה זְעִירָא *vox monosyllabica*. מִשְׁכַּב זָכָר מְגִנֵּי זָהָב — מוֹצִיא זֶרַע est nom. libr.

מז"בח

מְחִילָה זְכוּת בְּרָכָה חַיִּים *condonatio, meritum* vel *justitia, benedictio, vita.*

מז"ל

מַאֲמָרָם זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.

מז"רח

מִצַּד זֶה רוּחַ חַיִּים.

מ"ח

מַלְאֲכֵי חַבָּלָה *angeli perniciem ferentes.* מְשַׁלֵּם חוֹבוֹ *qui solvit debitum.* מַסֶּכֶת חֲגִיגָה tractatus Talm. *Chagiga.* מִצְוַת חֲלִיצָה Cap. XII tract. *Jebamoth.* מְקוֹר חָכְמָה nom. libr. מַעֲשֵׂי חֲכָמִים *historiæ sapientum.* מַעְיַן חָכְמָה et מִנְחָה חֲדָשָׁה sunt nom. libr. מִנְהָג חָדָשׁ — מִשְׁפָּט חֶסֶד.

מח"זל

מַאֲמַר חֲכָמֵינוּ ז"ל.

מח"י

מֵתִים חַיָּה יְהוָֹה *mortuos reddit vivos Jehovah.*

מח"ג

מְשַׁלֵּם חֲצִי נֶזֶק *persoluit dimidium damni.*
מוּרְיָס חִלְתִּית גְּבִינָה *salmuria, laserpitium, caseus.*

מח"סא

מֵחִדּוּשִׁים סְעִיף א' *ex novellis explicationibus; folium I.*

מח"פז

מִיתָא חָמֵשׁ פִּדְיוֹן זָרִים *mors, quinta, redemtio, extranei.* Cf. Buxtorf., *de abbreviaturis.*

מ"ט

מָה טַעֲמָא.-מָה טַעַם.-מַעֲשִׂים טוֹבִים.-מַזָּל טוֹב מַסֶּכֶת טְהָרוֹת — nomen tract. cujusd. Talm. מִדּוֹת טוֹבוֹת.—מַשְׁמַע טַעְמָא מַעֲלוֹת טוֹבוֹת *boni gradus.* מַרְגָּלִיּוֹת טוֹבוֹת.-מָה טוֹב.-מַעֲשֵׂה טוֹבִיָּה est nom. libr. מָה טִיבוֹ *quæ est conditio ejus.*

מט"מ

מַטֵּה מֹשֶׁה nom. libr.

מ״י

,מקוה ישראל — ,מטה יהודה — ,מדבר יהודה מלחמות יהוה — ,מלכי יהודה sunt nom. libr. מנחת יעקב et מכלל יופי *undè scimus.* מנא ידעינן sunt nom libr. מלכות ישמעאל *regnum Turcicum.* — ,מסכת ידים — .מעשה ידו — .מלכות ישראל מדרש ילקוט — ,מסכת יומא sunt nom. libr. מסכת — .מתנת יד מלכות יון *regnum Græcum.* יבמות tract. Talm. *Jebamoth.* — .מלכי ישראל .מעשי יהוה — .מנחת יהודה — .משכנות יעקוב מרכבת יחזקאל — .משמיע ישועה *Currus ab Jesechiele visus.*

יות׳ מי״בח

יותר מי״ב חדשים *quod redundat ultra XII menses.*

מי״ה

משמים יבראו הנפשות *a cœlo* (Deo) *animæ creantur.*

מי״ט

מורנו יום - .מוצאי יום טוב -.מלבושי יום טוב טוב *Doctor noster Jom tof.*

מי"כ

מוֹצָאֵי — .מִי יַעֲרוֹךְ כְּעֶרְכּוֹ — .מִי יַעֲמוֹד כְּנֶגְדּוֹ
.יוֹם כִּפּוּרִים

מי"לה

מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה -.מַלְאָךְ יוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּיבָה
quis ascendet nobis in cœlum. מִשְׁתֶּה יַעֲשֶׂה
.לְכָל־הַקְּרוּאִים

מי"ש

reges Turcici. מַלְכֵי יִשְׁמָעֵאל — .מִירְאַת שָׁמַיִם

מ"כ

.מָצָא כָּתוּב *excellentia gloriæ tuæ.* מעלת כבודך
, מַסֶּכֶת כְּתוּבוֹת — ,מִנְחַת כֹּהֵן — ,מַתְּנוֹת כְּהוּנָה
sunt titt. libr. מַרְאֵה כוֹהֵן — .מַסֶּכֶת כִּלְאַיִם
מן כוהנים *requies ejus* (sit in) *gloria.* מנוחתו כבוד
ex sacerdotibus.

מכ"אב

.מִי כָּמוֹךְ אַדִּיר בִּמְרוֹמִים

מכ"בי

.מִי כָּמוֹךְ בָּאֵלִים יְהוָֹה

מכ"הב

.מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ Ex Isaiæ Cap. VI, 3.

מכ"ם

מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה *jus talionis.*

מכ"ע

מכל עלמא.—מִכָּל־עִנְיָן.

מכ"ש

מִכָּל־שֶׁכֵּן *quanto magis, quamvis.*

מכ"ת

מַעֲלַת כְּבוֹד תִּפְאַרְתְּךָ.

מ"ל

מַרְפֵּא לְנֶפֶשׁ *Psalm. eucharisticus.* מִזְמוֹר לְתוֹדָה *medicina animæ.* מָתוֹק לְנֶפֶשׁ.—מִזְמוֹר לְתוֹדָה est nom. libr. מַה לִּי.—מַה לָּנוּ *undè nobis.* מִנַּא לָן est nom. libr. מה לכם.—מַעֲנֶה לָשׁוֹן מלעיל *supernè* (i. e. accentus in penultimâ). — מלרע *infernè* (i. e. accentus in ultimâ).

מל"בו

מָשָׁל לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם.

מל"ה

מַלְכוּתוֹ לְעוֹלְמֵי הָעוֹלָמִים.—מַלְכוּת הָרִשְׁעָה.

מל"הד

מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה.

מל"ת

מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה *præcepta prohibitiva.* מסיח
לפי תומו.

מ"מ

מִכָּל־מָקוֹם *nihilominus tamen, attamen.* מַרְאֵה
מָקוֹם *index loci;* sic vocant indicem libr. מוֹרֶה מָקוֹם
idem. מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה *opus quadrigæ.* מָא מַשְׁמַע
quis simplex sensus. מַגִּיד מִשְׁנֶה est nom. libr.
מִיתָה מִשְׁנָה.-מַכּוֹת מִצְרַיִם *mors secunda.* מִפְּנֵי מָה.
מִיתַת מֹשֶׁה. — מעין מזומנים *pecunia præsens.*
מַטֵּה מֹשֶׁה est nom. libr. מַלְכוּת מִצְרַיִם *regnum*
Ægyptium. מַסֶּכֶת מַכּוֹת, — מַסֶּכֶת מְגִלָּה, — מס'
מְנָחוֹת, — מַעַשְׂרוֹת מס' sunt nom. libr. Talmud.
מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ est nom. libr. מְשׁוּחַ מִלְחָמָה Cap. VIII
tract. *Sota.* מֵאֵימָתַי מַזְכִּירִין Cap. I tract. *Taänith.*
מיני מזונות *species alimoniarum.* מֹשֶׁה מִסִּינַי.
מֵאֵימָתַי מוֹצִיאִין Cap. III tract. *Schewiit.* מֵאֻזְנֵי
מִשְׁקַל et מַגִּיד מִשְׁנֶה sunt nom. libr. מַכַּת מַרְדּוּת
percussio contumaciæ. מִצְוֹת מֹשֶׁה.

ממ"ה

מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים.

ממ"הש

מִנְהָגִים מִכָּל הַשָּׁנָה.

ממ"י

מספר מלחמות יהוה.

ממ"נ

מִכָּל מָקוֹם נוֹהֲגִין *nihilominùs tamen solent.*

ממ"ק

מכל מקים קשה. מַסֶּכֶת מוֹעֵד קָטָן nom. libr. Talm. *nihilominùs difficile est.*

ממ"ש

מַסֶּכֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי nom. libr. Talm.

ממ"שה

מִמָּה שֶׁהֵבִיאוּ *ex eo, quod adferunt.*

מ"נ

מְנָא נַפְשָׁךְ *undè est animus tuus, undè illud vis aut censes ità esse.* מס' נִדָּה — מַסֶּכֶת נְגָעִים, מס' נָזִיר — מס' נְדָרִים sunt nom. libr. Talmud. מוֹרֶה נְבוֹכִים, מַצִּיל נְפָשׁוֹת *liberator animarum.* מִצְוֹת נִדָּה — מִצְוֹת נָשִׁים sunt nom. libr. מַזְכִּיר

מֵאִיר נְתִיב-, מֵשִׁיב נֶפֶשׁ-, מִנְהַג נָשִׁים-. נִשְׁמוֹת, מַעֲשֵׂה נִסִּים—, מַהֲרֵרֵי נְמֵרִים— sunt nom. libr. מְגִלָּה נִקְרֵאת Cap. I tract. *Megilla.*

מנ"ד

מַחֲנֶה נוֹרָא דִירָתוֹ—. מֶלֶךְ נוֹצֵר דַלִּים *castra reverenda sunt, habitaculum ejus.*

מנ"ח

מַדְלִיקִין נֵר חֲנֻכָּה.

מנ"ל

מְנָא נַפְקָא לָן *undè id colligimus.* מְנָא לָן *undè nobis id.*

מנ"ק

מָה נוֹרָאָה קְדוּשָׁתוֹ.

מנ"ש

מְשַׁלֵּם נֶזֶק שָׁלֵם *persolvit damnum integrum.*

מ"ס

מַר סָבַר *dominus existimat.* מַסֶּכֶת סוֹפְרִים, מס' סַנְהֶדְרִין—, מס' סֻכָּה—, מס' סוֹטָה sunt nom. tract. Talm. מַלְאָךְ סַמָּאֵל *Angelus malus Sammael dictus.* מַעֲשֵׂה סְדוֹם—. מִדַּת סְדוֹם.— מְגִלַּת סְתָרִים est nom. libr. מוֹכֵר סְפָרִים *bibliopola.* מִנְהַג סְפָרַדִּיִּים *Mos Hispanorum.* מְגִלַּת סֵפֶר.

מס"א

מִסִּפְרֵי אֲחֵרִים *e libris aliorum.*

מס"ב

מ' בְּרָכוֹת - , מ' בִּכּוּרִים - ,מ' בְּכוֹרוֹת - , מַסֶּכֶת בֵּיצָה sunt nom. tract. Talmud.

מס"ג

מַסֶּכֶת גִּטִּין nom. tract. Talmud.

מס"ה

מַסּוֹרֶת הַמַּסּוֹרֶת est nom. libr. מַסֶּכֶת הוֹרָיוֹת nom. tract. Talm.

מס"ו

מַלְאָךְ סַמָּאֵל וְלִילִית *Angelus Sammael et Lilith.*

מס"ח

מַסֶּכֶת חַלָּה nom. tract. Talm.

מס"י

מס' יוֹמָא et מַסֶּכֶת יְבָמוֹת sunt nom. tract. Talm.

מס"לת

מסיח לפי תומו *narrans secundum integritatem suam.*

מס"ק

מְסוֹרָה קְטַנָּה *masora parva.* מַסֶּכֶת קִדּוּשִׁים et מס' קִנִּים sunt nom. tract. Talmud.

מס"ת

מסֶּכֶת תָּמִיד et מס' תַּעֲנִית sunt nom. tract. Talm.

מ"ע

מְאוֹר עֵינַיִם *præcepta affirmativa.* מִצְוֹת עֲשֵׂה

et מוּסַף עָרוּךְ sunt nom. libr. מַלְבִּישׁ עֲרוּמִּים.

מתנות עניים *eleemosyna.* מֶלֶךְ עֶלְיוֹן *rex supremus.*

מנהגי עולם *mores antiqui.* מִגְדַּל עֹז est nom. libr.

מס' עָרְלָה, -מס' עֲרָכִין-מס' עוֹקָצִים-,מַסֶּכֶת עֵדִיּוֹת

מַחְבְּרוֹת עִמָּנוּאֵל et מְאִירַת עֵינַיִם sunt nom. libr.

מע"ה

מֹשֶׁה עָלָיו הַשָּׁלוֹם-.מֵעַמּוּד הַשַּׁחַר-.מֵעֵץ הַדַּעַת.

מַעֲלֶה עָלָיו הַפָּסוּק.

מע"הח

מֵעֵץ הַחַיִּים *ex arbore vitæ.*

מעו"עא

מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן.

מע"ז

מַסֶּכֶת עֲבוֹדָה זָרָה nom. tract. Talmud.

מע"ט

מַעֲשִׂים טוֹבִים *opera bona.*

מע"ל־מע"לד

מֵעֵבֶר לְדַף—.מֵעֵת לָעֵת.

מע"ם

מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ est nom. libr.

מע"שי בי"צו

מִגְדַּל־עוֹז שֵׁם יְהוָֹה בּוֹ־יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב.

מע"שט

מַעֲשֵׂה שָׂטָן *opus diabolicum.*

מע"ת

מַעֲלַת תִּפְאַרְתְּךָ *excellentia tua.* מַעֲלַת תּוֹרָתוֹ *excellentia doctrinæ ejus.*

מ"פ

מֶצַע פָּסוּק *medium versus biblici.* מַסֶּכֶת פֵּאָה, מס' פְּסָחִים, — מס' פָּרָה sunt nom. tract. Talmud. מִנְהַג פּוֹלִין et מִנְהֲגֵי פֶסַח מִנְהֲגֵי פּוּרִים sunt nom. libr. *Mos Poloniæ.* מַלְכוּת פָּרַס *regnum Persarum.*

מפ"ב

מְגַלֶּה פָנִים בַּתּוֹרָה *protervè, impudenter agit contra Legem.*

מפ"דש

מִפְּנֵי דַרְכֵי שָׁלוֹם *pacis gratiâ.*

מפ"רת

מְפָרֵשׁ רַבֵּנוּ תָּם *interpretatur R. Tham.*

מ"ץ

מִצְוֹת sunt nom. libr. מַעְגְּלֵי צֶדֶק et מוֹרֶה צֶדֶק מאזְנֵי צֶדֶק.-מַעֲשֵׂי צַדִּיקִים. *præcepta de Zizit.* צִיצִית est nom. libr. מִשְׁפַּט צֶדֶק *fortuna florens.* מַזָּל צוֹמֵחַ est nom. libr.

מצ"ר

מַעֲשֵׂה צְדָקָה רוֹצֶה.

מ"ק

מוֹעֵד קָטָן *convocatio sanctitatis.* מִקְרָא קוֹדֶשׁ tractatus Talmud. מִסְפָּר קָטָן *numerus minor.* מַחֲזוֹר קָטָן *cyclus minor.* מַסֶּכֶת קִדּוּשִׁים, - מס' קִנִּים sunt nom. tract. Talm. מִנְהֲגֵי קָרָאִים *mores Karræorum.* מֵאֵימָתַי קוֹרִין Cap. I tract. *Berachot.* מֹשֶׁה קִבֵּל Cap. I tract. *Aboth.*

מק"מל

מָא קָא מַשְׁמַע לָן *quid docet nos.*

מ"ר

מוֹרַת רוּחַ sunt nom. libr. מִדְרַשׁ רוּת et מִדְבַּר רַבָּא *indicatio spiritûs.* מַעֲלַת רַבִּי. — מֹשֶׁה רַבֵּנוּ *excellentissime Rabbi.* מוֹרָא רַבָּךְ *timor magistri tui.*

מִדַּת רְשָׁעִים — .מִדָּה רָעָה — .מַלְאֲכֵי רַחֲמִים *mos improborum.* מַיִם רִאשׁוֹנִים *prima aqua.* מַעֲנֶה רַךְ est nom. libr. מסורה רבתא-.מִפִּי רַבִּי-.מִדַּת רַחֲמִים *masora magna.*

מר״אס

מֵרֵישָׁא אַסֵּיפָא *a capite ad calcem capitis.*

מר״ה

מַסֶּכֶת ראֹשׁ הַשָּׁנָה nom. tract. Talmud.

מר״ל

מָה רְצוֹנוֹ לוֹמַר *quid vult dicere.*

מר״מי

.מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָֹה

מר״עה

.משֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם

מרפ״כת

מַעֲלַת רוּם פְּאֵר כְּבוֹד תּוֹרָתוֹ titul. in epistol.

מ״ש

— .מָה שֶׁאָמַר — .מִי שֶׁאָמַר — .מוֹצָאֵי שַׁבָּת מָה שְׁנָא מָה שְׁנָא *quid docet.* מָה שֶׁכָּתוּב — . *quid diversi docet.* מאיר שפי״רא *Meier Spirensis.* מִצְוֹת שְׁמוּרִים et מִשְׁפְּטֵי שְׁמוּאֵל sunt nom. libr. מַעֲשֵׂר שֵׁנִי-.מוֹרָא שָׁמַיִם-.מַלְכוּת שָׁמַיִם *decimæ*

secundæ. מִלּוֹת שׁוֹנוֹת dictiones diversæ. מַפַּת
שֻׁלְחָן mappa mensæ. מַסֶּכֶת שַׁבָּת -, מס׳ שְׁבוּעוֹת,
מס׳ שְׁבִיעִית, — מס׳ שְׁקָלִים, — מַעֲשֵׂר שֵׁנִי sunt
nom. tract. Talmud. מִשְׁפְּטֵי שְׁבוּעוֹת est nom.
libr. מִי שֶׁמֵּת Cap. IX tract. *Bababathra.* מִי שֶׁטָּבַל
Cap. V tract. *Machshirin.* מְלַמֵּד -, מָגִנֵּי שְׁלֹמֹה
שִׂיחַ, — מִדְרַשׁ שְׁמוּאֵל, — מִשְׁפְּטֵי שְׁבוּעוֹת sunt
nom. libr. מקום שנהגו *locus quò* (ire) *consue-verunt.*

מש״אכ

מַה שֶּׁאָמְרוּ כַּאן -. מַה שֶּׁאִם כֵּן -. מַה שֶּׁאֵין כֵּן.

מש״בג

משום בשולי גוים *propter pulmenta Gentilium.*

מש״ה

מַה שְּׁנָא הָכִי. est nom. libr. מַהֲלַךְ שְׁבִילֵי הַדַּעַת
quid hic differt? מִכָּל־שֶׁכֵּן הַדָּבָר *quamvis hæc
ità sint.* מִן שַׁבַּת הָעָבָר. — מָה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב.
משֶׁה. — מְטַטְרוֹן שַׂר הַפָּנִים. — משֶׁה שַׂר הַתּוֹרָה
שֵׁת הֶבֶל. — מַחֲלוֹקֶת שַׁמַּאי הִלֵּל *dissensio inter
Shammai et Hillelem.*

מש״ה ב״ר לי״ב

מִי שֶׁקּוֹרֵא הַכְּתַב בְּלִי רְשׁוּת לֹא יָבוֹא בְקָהָל

qui legerit hanc epistolam sine impetratâ veniâ, non ingrediatur ecclesiam.

מש"ט

מִי שהיה טמא est init. Cap. IX tract. *Pesachim.*

מש"הך

מִשּׁוּם הָכִי כַּךְ *propter hoc ità est.*

מש"כ

מִשּׁוּם כַּךְ — . מָה שֶׁלֹּא כֵן — . מָה שֶׁכָּתוּב כַּאן.

מש"ככ

מָה שֶׁכָּתַב כְּבוֹדוֹ *de quo scripserat gloria sua.*

מש"ל

מָה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל *quod scripsi suprà.*

מש"מכ

מָה שֶׁמַּעֲלָתְךָ כָּתַב *quod excellentia tua scribit.*

מש"ן

מִי שהיה נָשׂוּי init. Cap. X tract. *Ketouboth.*

מש"פ

מִי שהיה פָּנוּי *is qui cœlebs est.*

מש"ק

מָה שֶׁאָמַר קָרָא . מַחֲצִית שֶׁקֶל . מוֹצָאֵי שַׁבָּת קוֹדֶשׁ
quod dicit Scriptura.

משר"זל

מָה שֶׁכָּתְבוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.

מש"ש

מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם *quod scripsi ibi.*

מ"ת

מַתַּן תּוֹרָה *datio legis.* מִשְׁנֵה תוֹרָה *repetitio Legis;* sic Deut. vocant. מְכַחִישֵׁי תוֹרָה *abnegantes Legem.* מִצְוַת תְּפִלִּין *præceptum circa Thephillin.* מִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא et מִדְרַשׁ תְּהִלִּים sunt nom. libr. מס' תְּרוּמוֹת,-מס' תַּעֲנִית-, מ' תָּמִיד-, מַסֶּכֶת תְּמוּרָה sunt nom. tract. Talm. מְגִלַּת תַּעֲנִית et מֵאִיר תְּהִלִּים sunt nom. libr.

מת"ח

מַתְּנַת חִנָּם *donum gratuitum.* מִתַּלְמִיד חָכָם *de sapiente.*

מת"ל

.מָה תַלְמוּד לוֹמַר

מת"עב

מחמיר תבא עליו ברכה *qui prohibet hoc, veniat super eum benedictio.*

מת"ת

מתלמוד תורה *ex doctrinâ* vel *studio Legis.*

נ'

.נראה-.נאמר-.נָבִיא-.נֶפֶשׁ-.נֵר semita. נָתִיב
בן vel אבן filius.

נ"א

נָדָב-.נא אֲדוֹנִי exemplar aliud. נוסחא אחרינא
נחלת אָבוֹת-.נְבִיאִים אַחֲרוֹנִים. Nadab Abihu. אֲבִיהוּא
et נִשְׁמַת אָדָם sunt nom. libr. נוֹטֵל אָדָם Cap. XXI
tract. *Shabbath*. נָתִיב אַחֵר semita alia. נְפִילַת אַפַּיִם
נִשְׁמַת-.נְבִיאִים אַחֲרוֹנִים-.נְאֻם אֲדֹנָי-.נֵר אֱלֹהִים
נָתִיב א'-.אָדָם semita prima. נִשְׁמַת אֵל anima
Dei. נַחַל אֵיתָן est nom. libr.

נא"ם

נוֹצֵר אֱמוּנִים est nom. libr.

נ"ב

נִכְתַּב בְּצִדּוֹ *scriptum est in margine ejus*.
.נֶאֱמַן בַּיִת-.נַעֲרָה בְּתוּלָה semita secunda. נָתִיב ב'
נַחֲלַת בִּנְיָמִין est nom. libr.

נב"ק

נְחוּנְיָה בֶּן־קָנָה *Nechonia filius Kanæ*.

נב"ע

נוחו בגן עדן *requies ejus sit in Paradiso.*

נבב"ן

נביא בן נביא.—נס בתוך נס.

נב"ת

נרו בוער תמיד *lucerna ejus semper accensa sit.*
נפשו בטוב תלין.

נבת"זיא

נפשו בטוב תלין וזרעו ירש ארץ ex Ps. 24.

נגד"יכש

נא גבור דורשי יחודך כבבת עין שמרם.

נד"ח

נגינה דגש חירק *accentus, dagesch, chirek.*

נ"ה

נמי הכי *etiam sic.* נץ החמה *splendor solis.*
נביאים הקדושים.—נר ההבדלה.—נברא העולם.
נשמה הטהורה.—נגמר הדין *sententia lata est.*

נה"ז

נר הבדלה זמן *lucerna, divisio, tempus.*

נה"י

ניטל הפסח יום חמשים *Natalis Christi, Pascha, Pentecostes.* Vocabulum נהי notat *planctum;* di-

cuntur autem Rabbini malitiosè hâc notâ uti ad tria majora nostra festa significanda. נֶצַח הוֹד יְסוֹד.

נר"א

נבזה וחדל אישים. *Nadabh et Ahihu.* נָדָב וַאֲבִיהוּא ex Isaiæ Cap. 53.

נר"ן

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע *faciemus et audiemus.*

נ"ח

נִשְׁמַת חַיִּים.- נִשְׁאַר חַיָּב - .נֵר חַיִּים.- נֵר חֲנוּכָּה

נח"ל

נחזור לענייננו *revertemur ad institutum nostrum.* נוֹתֵן חֶסֶד לִירֵאָיו.

נח"ש

נִדּוּי חֵרֶם שַׁמַּתָּא; tres sunt excommunicationis species.

נ"ט

נְשָׁמָה טְהוֹרָה — .נוֹתֵן טַעַם.

נט"י

נְטִילַת יָדַיִם *lotio manuum.*

נט"ל

נוֹתֵן טַעַם לְפָנִים *dat rationem a priori.* נוֹתֵן טַעַם לִפְגַם.- נוֹתֵן טַעַם לְשֶׁבַח.- טַעַם לִדְבָרוֹ. נְטִילַת לוּלָב

נ״י

נתיב י׳ *semita decima.* נֵרוֹ יָאִיר.— נֵר יִשְׂרָאֵל, נִמּוּקֵי יוֹסֵף *sunt nomina libr.* נֵצַח יִשְׂרָאֵל.— נַחֲלַת יַעֲקֹב *est nom. libr.* נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל.

נ״כ

נְבִיאִים כְּתוּבִים *Prophetæ, Hagiographa.* נִקְרָא כֵן. נְשִׂיאַת כַּפַּיִם.— נְשָׁמָה כְּפוּלָה.— נוֹשֵׂא כְתָבִים.

נ״ל

נִזְכָּר לְמַעְלָה *memoratum suprà.* נִזְכָּר לְעֵיל *memoratum suprà.* נִרְאֶה לִי.— נוּכַל לוֹמַר *possumus dicere.* נִרְאֶה לוֹמַר.- נָאֶה לוֹ.- נִזְכָּר לְמַטָּה. נפקא לן *conficimus indè.* נִתְבָּאֵר. נִרְאֶה לְפָרֵשׁ.— לְעֵיל.— נוּכַל לְפָרֵשׁ.— נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ.

נל״ז

נַעֲשֶׂה לְזִכְרוֹנִי.— נַעֲשֶׂה לְךָ זִכָּרוֹן.

נל״ך

נִסְתָּר לְמַעְלָה כְּבוֹדוֹ.

נל״ן

נוֹסַח לְנוֹסַח *inter exemplar et exemplar.*

נל״עד

נִרְאֶה לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי.

גל״פ

נִרְאֶה לְפִי פֵּרוּשׁוֹ.

גלש״צל

נִרְאָה לִי שֶׁצָּרִיךְ לִקְרוֹא *mihi videtur legendum.*

נ״מ

נִפְקָא מִנֵּיהּ *consequitur indè.* נֵר מִצְוָה est nom. libr. נִכְסֵי מְלוֹג — נִזְקֵי מָמוֹן — נַעֲרָה מְאוֹרָסָה *opes usuariæ.*

נמ״ק

נַעֲרָץ מִכֹּל קְדוֹשָׁיו.

נמר״צת

נואף מואבי רוצח צורר תועבה.

נ״ן

נְבוּכַדְנֶאצַּר. - נַעֲשָׂה נְבֵלָה *factum est cadaver.* נֵר נְשָׁמָה. נָח נַפְשֵׁיהּ *mortuus est.*

ננ״א

נֵר נִשְׁמַת אָדָם *lucerna est anima hominis.*

נ״ס

נֶצַח סֶלָה *æternùm, sela.*

נס״ו

נֶצַח סֶלָה וָעֶד *in secula seculorum.*

נ״ע

נַחַל עֵדֶן — .נֶפֶשׁ עֶלְיוֹן — .נוּחוֹ עֵדֶן est nom. libr. נָחֵי ע׳ — .נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן *verba quiescentia secundâ Radicali.* נֵר עֶלְיוֹן *lumen supremum.* נֶאֱמַן עֵדָה *notarius cœtûs.* נְתִיבוֹת עוֹלָם nom. libr.

נע״ח

נוֹף עֵץ חַיִּים est nom. libr.

נ״פ

נִבּוּל פֶּה *turpiloquium.* נְדָבוֹת פּוּרִים *dona Purim.* נִכְתַּב פֹּה.

נפת״לי

נִתְקַבְּלָה פֹּה תְּפִלָּתִי לִפְנֵי יְהוָֹה.

נ״ץ

נֹפֶת צוּפִים — .נִשְׁמַת צַדִּיק — .נָשִׁים צִדְקָנִיּוֹת est nom. libr.

נצ״ב

נִכְסֵי צֹאן בַּרְזֶל cf. Buxtorf. Lexic. maj. a. v. צאן.

נצ״ל

נוּחַ צַדִּיק לִבְרָכָה *requies justi in benedictione.*

נ״ק

נִשְׁמַת קְדוֹשִׁים *anima sanctorum.*

נק"ה

נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף est nom. libr.

נ"ר

נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים *Prophetæ priores.* נַחַת רוּחַ *animi oblectatio, requies.* נֶפֶשׁ רַע.- נטע רביעי *planta quarti* (anni).

נר"ו

נַטְרֵיהּ רַחֲמָנָא וּפַרְקֵיהּ *custodiat eum Deus misericors et liberet eum.* נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה sunt tria nomina animæ.

נר"ות

נֵרוֹ תָּמִיד *lucerna ejus* (splendeat) *perpetuò.*

נר"נ

נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה sunt tria nomina animæ.

נרנ"חי

נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה חַיָּה יְחִידָה sunt voces fere synonimæ, quibus anima appellari solet.

נ"ש

נְוֵה שָׁלוֹם est nom. libr. — נֶזֶק שָׁלֵם. — נֵר שַׁבָּת. — נַעֲרָה שֶׁנִּתְפַּתְּתָה *virgo seducta.* — נֵר שָׁמַיִם.

נש"א

נְשִׂיא אֱלֹהִים. — נִשְׁמַת אָדָם. — נִשְׁמַת אֱלֹהִים.

נ' ש"ב

נ' שַׁעֲרֵי בִינָה *quinquaginta portæ sapientiæ.*

נש"גז

נִדָּה שִׁפְחָה גּוֹיָה זוֹנָה *Menstruata, Ancilla, Gentilis* scil. *christiana, Meretrix.*

נש"ז

נֶגֶד שְׁטַר זֶה.

נש"ח

נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה.—נִשְׁמַת חַיִּים.

נשכ"אא

נִדָּה שִׁפְחָה כּוּתִית אֵשֶׁת אִישׁ *Menstruata, Ancilla, Cuthæa* sc. *Christiana, Adultera.*

נש"ר

נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן. Deut. 33, 23.

נ"ת

נֵר תָּמִיד. est nom. libr. נוֹרָא תְהִלּוֹת - נְתִינַת תּוֹרָה.
נֶגֶד תְּמוּנָתוֹ.

נת"בע

נִשְׁמָתוֹ תָּנוּחַ בְּגַן עֵדֶן — נוּחָתוֹ תִּהְיֶה בְּגַן עֵדֶן.

נתו"מא

נְתִינִים וּמַמְזֵרִים אֲסוּרִין *nethinœi et spurii prohibentur.*

נת"ל

נִתְבָּאֵר לְעֵיל *explicatum est suprà.*

נת"ץ

נוֹתֵן צְדָקָה *qui dat eleemosynam.*

ס'

סֵפֶר. סִימָן *signum.* סְתוּמָה *clausum.* — סוֹף. סְעִיף *Ramus, folium libr.* סוֹפֵר *legis peritus.* סֵדֶר *ordo, dispositio, series.* סִדְרָא *sectio Legis.* סִבָּה *causa.* סוֹד *arcanum, secretum.*

ס"א

סֵפֶר אַחֵר *liber alius.* סִבָּה אַחַת *causa prima.* סִימָן אַחֵר *signum aliud.* סְעִיף אֶחָד. — סִימָן א' *signum Aleph.* סִבָּה אַחֶרֶת. — סִטְרָא אַחֲרָא. — סֵפֶר אֲגוּדָה. — סִבָּה אֱלֹהִים. — סִדְרֵי אוֹתִיּוֹת, — סְבָרָא א' *sunt nom. libr.* ס' אַהֲבָה et ס' אָדָם *coniectura prima.* סֵפֶר אֶסְתֵּר — סֵפֶר אִיּוֹב.

סא"א

ספרים אחרים אינו *libri alii id non habent.* ספר אבי אסף est nom. libr.

סא"ה

ספר אלה המצות et ספר אלה הדברים sunt nom. libr.

סא"ח

ספר אורחות חיים et ס' אשת חיל sunt nom. libr.

סא"ל

סוד ארני ליראיו. — סוף אין לאחדותו.

ס"ב

ספר שני. *series operum creationis.* סדר בראשית סימן ב' *signum Beth.* סימן ברכה *signum benedictionis.* ספר בראשית. — סדר ברבות *series benedictionum.* סבה ב' *causa secunda*, sive *creatura.*

ס"ג

סעודה גדולה. — סוד גדול. *finis Gemaræ.* סוף גמרא. — ספר גדול. *signum redemtionis.* סימן גאולה ספר גלגולים *liber de revolutionibus animarum.*

סג"ל

סוף גנב לתליה. *Antistes Leviticus.* סגן לויים *finis furis ad suspendium.*

ס״ד

סִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא *auxilium Dei.* — סוֹף דָּבָר. סַלְקָא דַּעְתָּךְ *putas-ne.* סֵפֶר דְּבָרִים liber Deuteron.

סד״א

סַלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא *putasne me dicere.* סֵפֶר דֶּרֶךְ אֱמוּנָה est nom. libr.

סד״אק

סִפְרָא דְאָדָם קַדְמָאָה est nom. libr.

סד״ה

סֵדֶר הַיּוֹם *ordo diei.* סֵדֶר הַגָּדָה est nom. libr.

סד״הנ

סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמַע *finem omnis rei audiamus.*

ס״ה

סַם הַמָּוֶת *venenum mortis.* סַךְ הַכֹּל *summa omnium, summa summarum.* סוֹף הַכֹּל. — ספר המנהגות *liber consuetudinum.* — ספר התורה, סֵדֶר הַיּוֹם -, ס׳ הַבְּרִית -, ס׳ הַזֹּהַר -, סֵפֶר הַבָּהִיר, סוֹד -, סוֹד הַתּוֹרָה -, סוֹד הַסּוֹדוֹת -, סוּגְיַת הַגְּמָרָא, הַמֶּרְכָּבָה -, סֵדֶר הַמֶּרְכָּבָה sunt nom. libr. סֵפֶר הַחַיִּים *liber vitæ:*

סה״ב

סֵפֶר הַבָּהִיר est nom. libr.

סה"ד

סוֹף הַדִּבּוּר *finis sermonis.*

סה"ז

ס' הַזּוֹהַר est nom. libr.

סה"ע

סֵפֶר הֲלִיכוֹת עוֹלָם et סוֹד הָעִבּוּר sunt nom. libr.

סה"ק

סֵפֶר הַקּוֹדֶשׁ *Scriptura sacra.*

סה"שפ

סֵדֶר הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח est nom. libr.

סה"ת

סֵדֶר הַתַּלְמוּד *series librorum Talmud.* סוּגְיַת הַתַּלְמוּד *stylus Talmud.* סֵפֶר הַתְּרוּמוֹת. - ס' הַתּוֹרָה sunt nom. libr.

ס"ו

סופר ועד *scriba et testis.*

סו"ב

סוֹלֶת בְּלוּלָה est nom. libr.

סו"מ

סְלִיחָה וּמְחִילָה *remissio completa.*

סו"מל

סְלַח וּמְחַל לָנוּ *remitte nobis.*

ס"ז

סִימַן זָכָר *nomen masculinum.* סֵפֶר זוֹהַר *liber Zohar.* סֵפֶר זְרָעִים tract. Talmud.

סז"ח

סֵפֶר זֹהַר חָדָשׁ *liber Zohar novus.*

ס"ח

סֵפֶר חַיִּים et סֵפֶר הַסִידִים *aroma vitæ.* סַם חַיִּים sunt nom. libr. ספרי חִצוֹנִיִּים *libri profani.* סֵפֶר חִזְקוּנִי est nom. libr.

סח"ק

ס' חִנּוּךְ קָטוֹן est nom. libr.

ס"ט

סֶדֶר טְהָרוֹת - . סִימָן טָהוֹר - . סִימָן טוֹב - . סוֹפוֹ טוֹב nom. sect. op. Talm. סֵפֶר טוֹבִיָּה est nom. libr.

ס"י

סֵפֶר יְצִירָה est nom. libr. סֵפֶר יָשָׁן *liber antiquus.* ס' יַלְקוּט - , ס' יוֹחֲסִין - , ס' יוֹסִיפּוֹן sunt nom. libr. סִימָן יָפֶה *signum bonum.* סְתַם יֵינָם *simpliciter eorum vinum.* סְמִיכַת יָדַיִם *promotio.* סוֹד יְשָׁרִים.

סי"ט

סוֹד יְהוָה טָמוּן *arcanum Dei est absconditum.*

ס״ל

סִימָן יָפֶה לַבָּנִים —. סוֹד יְהוָֹה לִירֵאָיו *bonum signum liberis.*

ס״ך

סֵדֶר כַּפָּרוֹת et סֵפֶר כּוּזְרִי sunt nom. libr.

סכ״ה

סְכוּם הַכֹּל *summa summarum.*

ס״ל

סְיָג לַתּוֹרָה-. סָתוּר לִי *videtur ipsi.* סְבִירָא לֵיהּ סגן לויים *præfectus Levitarum.*

ס״מ

סֵדֶר מוֹעֵד nom. sect. op. Talm. סֵפֶר מִכְלוֹל et סוּר מֵרָע sunt nom. libr. סופר מקום *loci* vel *urbis scriba.* ספר משניות *liber traditionum* (Mishna).

סמ״א

סוֹף מַלְכוּת אֱדוֹם *finis regnum Edom* scil. *Christianorum.* ס׳ מִקְנֵה אַבְרָהָם est nom. libr.

סמ״ג

ס׳ מִצְוֹת גָּדוֹל est nom. libr.

סמ״וט

סוּר מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב *recede a malo et fac bonum.*

סמ"ום

סֵפֶר מִקָּח וּמִמְכָּר est nom. libr.

סמ"י

סוֹף מַלְכוּת *series regum Israel.* סֵדֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל

ס' מִנְחַת יְהוּדָה *finis regni Turcarum.* יִשְׁמָעֵאל est nom. libr.

סמ"ע

סֵפֶר מִצְוֹת עֲשֵׂה est nom. libr.

סמ"ק

ס' מִקְרָא קוֹדֶשׁ et ס' מִצְוֹת קָטָן sunt nom. libr.

ס"נ

סכנות נפשות *pericula corporis et vitæ.* סֵדֶר נָשִׁים et סֵדֶר נְזִיקִין סִימָנֵי נִדָּה *signa menstruæ.* sunt nom. sect. op. Talmud. סֵפֶר נִסִּים et ס' נָשִׁים sunt nom. libr. סֵפֶר נִצָּחוֹן *liber Nizzachon.* סְפָרִים נִכְבָּדִים.

ס"ס

סוֹף סִימָן *dubium dubii.* סְפֵק סְפֵיקָא. - סוֹף סוֹף *in fine capitis.* סִפְרֵי סְפָרַד *libri Hispanici.* סֵפֶר סְלִיחוֹת et סְאָה סוֹלֶת. - סוֹף סֵפֶר sunt nom. libr. סלה סלה *sela, sela.*

סס"ם

סֵפֶר סְגֻלַּת מְלָכִים est nom. libr.

ס"ע

סֵדֶר עוֹלָם est nom. libr. סוֹד עִבּוּר *mysterium intercalationis.* סְפִירַת עוֹמֶר *numeratio Omer.* ס' עָרוּךְ — ,ס' עִקָּרִים — ,ס' עִטּוּר — ,סֵפֶר עֶבְרוֹנוֹת sunt nom. libr.

סע"א

סוֹף עַמּוּד א' *finis columnæ primæ.* סִפְרֵי עוֹבְדֵי אֱלִילִים.

סע"ד

סַרְטָן עַקְרָב דָּגִים *cancer, scorpio, pisces;* signa cœlestia.

סע"ז

סֵדֶר עוֹלָם זוּטָא est nom. libr.

סע"ל

סְעוּדַת לִוְיָתָן *Prandium Leviatham.*

סע"מ

סְעוּדַת מִצְוָה *Prandium operis boni.*

סע"פ

סְעוּדַת פּוּרִים *Prandium festi Purim.*

סע"ר

סֵדֶר עוֹלָם רַבָּא.

ס״פ

סוֹף פָּסוּק. — סוֹף פֶּרֶק. — סוֹף פָּרָשָׁה *finis Paraschæ.* ס׳ פְּסִיקְתָּא et סֵפֶר פְּנִינִים sunt nom. libr.

ספ״ה

סוֹף פֶּרֶק ה׳ *finis capitis V.*

ספ״ק

סוֹף פֶּרֶק קַמָּא *finis capitis primi.*

ס״ק

סְעִיף קָטָן *ramus parvus* i. e. *paragraphus.* סֵדֶר קָדָשִׁים nom. sect. op. Talm. סִפְרֵי קַבָּלָה *libri Cabbalistarum.*

ס״ר

סִבָּה רִאשׁוֹנָה *causa prima.* סְמִיכַת רַבָּנִים *promotio Rabbinorum.* ס׳ רְקָמָה et סֵפֶר רָזִיאֵל sunt nomina libr. סִפְרֵי רְפוּאָה *libri de Medicinâ.*

סר״ה

סוֹף רֹאשׁ הַשָּׁנָה *finis anni novi.*

סר״ז

סֵפֶר רָזִיאֵל *liber Raziel.*

סר״נך

סְמִיכוּת רִבּוּי נְקֵבָה כִּנּוּי *regimen, pluralis numerus, fœmininum genus, adfixio pronominum.*

ס"ש

סֵפֶר שָׁרָשִׁים — . סוֹד שַׁבָּת.

סש"פ

סֵדֶר שֶׁל פֶּסַח *ritus Paschales.*

ס"ת

סֵפֶר תְּרוּמָה-. סִתְרֵי תוֹרָה-. סֵפֶר תּוֹרָה est nom. libr. סוֹפֵי תֵּיבוֹת *fines dictionum.* סֵפֶר תְּהִלִּים. - סֵפֶר תִּשְׁבִּי *liber Tishbi.* — סֵפֶר תַּנְיָא. — סֵדֶר תְּפִלּוֹת. סֵפֶר תְּכוּנָה *liber Astronomicus.* סדר תעניות.

סת"ם

סְפָרִים תְּפִילִין מְזוּזוֹת.

סת"ר

סוֹף תָּוֶךְ ראשׁ.

ע'

עוֹלָם. - עֶבֶד. - עַמּוּד *columna, pagina libri.* עִיּוּן *meditatio.* - עֵדִים, - עִנְיָן *significatio, res.* עָלֶה *folium libr.*

ע״א

-. עִנְיָן אַחֵר — . עוֹבְדֵי אֱלִילִים — . עֲבוֹדַת אֱלִילִים
. עֲשָׂרָה אֻמּוֹת - . עִנְיָן אֶחָד - . עֵד אֶחָד - . עַמּוּד אֶחָד
. עִם אִשְׁתּוֹ. est nom. libr. עֵדוּת אַהֲרֹן - . עוֹבֵד אֲדָמָה
. עִם אִמּוֹ. *de cibo.* עַל אֲכִילָה *propter.* עַל אוֹדוֹת
. עָוֹן אֶחָד — . עַמּוּד א׳

עא״א

. עַל אֵלֶּה אֶבְכֶּה — . עַל אֱלֹהִים אֶבְכֶּה

עא״כו

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה *quanto magis.*

עב״ע

. עִם שְׁנֵי עֵדִים — . עָבָר בִּמְקוֹם עָתִיד

ע״ב

Cap. XIII tract. עֲשָׂרָה בָּתִּים — . עֲבוֹדַת בּוֹרֵא *Negaim.* עֲצֵי בשמים - . עַמּוּד ב׳ *ligna odorifera.*

ע״ג

עַל גַּב *in superficie, suprà.* עַל גַּבֵּי *in superficie, suprà.* עַמּוּדֵי גוֹלָה *columnæ captivorum* scil. *Rabbini.* עִיר גִּבּוֹרִים est nom. libr. עֲבוֹדָה . עֲבֵירָה גְדוֹלָה — . עוֹל גּוֹיִם — . גְּדוֹלָה

עג״א

עֵדֶן גַּן אֱלֹהִים est nom. libr.

עג״מ — ע״ד

. על דבר — .עַל דֶרֶךְ .super altare עַל גַּב מִזְבֵּחַ
עַל דָּא super hoc. עִיר דָּוִד est nom. libr. עשרת
הַדִּבְּרוֹת decem præcepta. עַל דַּעַת — .עַל דַּף.

עד״א — עד״ה

.עַל דֶּרֶךְ הַמִּקְרָא -.עַל דֶּרֶךְ הָאֱמֶת -.עַל דָּא אֶסְמוֹךְ
עַל דֶּרֶךְ הַמִּשְׁנָה — .עַל דֶּרֶךְ הַמִּדְרָשׁ juxta sensum
Mischnæ. עַל דֶּרֶךְ הַמַּגִּיד juxta sensum Maggid.
עַל דֶּרֶךְ הַשְׁאֵלָה modo interrogationis. על דרך
הדרש allegoricè vel mysticè. על דרך הפשט
simpliciter, i. e. litteraliter. על דעת המקום vel
הרבים vel המאמר.

עד״ז — עד״ח

עַל דֶּרֶךְ זֶה hoc modo. עַל דְּבַר חִנָּם frustrà.
עַל דַּרְכֵי חֲכָמִים modo sapientum.

עד״ט

עַל דֶּרֶךְ טוֹב in viâ bonâ.

עד״י — עד״מ

.עַל דְּבַר מָה עַל דַּרְכֵי יְהוּדִים more judaico.
עַל דְּבַר .Darke Mose עַיֵּין דַּרְכֵי מֹשֶׁה vide librum
מְעַט ob causam vilem.

עד״מש

עַל דֶּרֶךְ מָה שֶׁאָמְרוּ *secundum id quod dicunt.*

עד״ן — עד״רז״ל

עַיֵּן דִּבְרֵי רז״ל. *more prophetarum.* עַל דֶּרֶךְ נְבִיאִים
considera verba Rabbinorum, b. m.

עד״ש — עד״ת

עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרוּ -. עַל דְּבַר שֶׁקֶר -. עַל דֶּרֶךְ שְׁאֵלָה
. עַל דֶּרֶךְ תַּעֲנוּג -. עַל דֶּרֶךְ תְּשׁוּבָה *eò quòd dicunt.*

ע״ה

. עוֹלָם הַזֶּה -. עוֹלָם הַבָּא -. עִנְיָן הַזֶּה -. עָלָיו הַשָּׁלוֹם
עַם הָאָרֶץ est nom. libr. עֵין הַקּוֹרֵא -. עוֹלָם הַנְּפָשׁוֹת
עַמּוּד -. עִיר הַכֹּהֲנִים -. עֵץ הַחַיִּים *idiota, plebejus.*
עֲבוֹדַת —, עֵמֶק הַבְּרָכָה *columnа auroræ.* הַשַּׁחַר
עֵדֶן הָעֶלְיוֹן sunt titul. libr. עֵמֶק הַמֶּלֶךְ et הַקּוֹדֶשׁ
paradisus superior. עֵדֶן הַתַּחְתּוֹן *paradisus in-ferior.* עַיִן הָרַע *oculus malus*, i. e. *invidus.*
עַל הַנִּסִּים *propter miracula.* עַמּוּד הַגּוֹלָה *columna captivitatis.* עַמּוּד הָעוֹלָם *columna mundi.* עֲשֶׂרֶת
עַמּוּד —. עִיר הַקּוֹדֶשׁ —. עֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא —. הַדְּבָרִים
הַיְמִינִי *columna dextra.* עוֹקֵר הָרִים -. עַל הַחִתּוּם *ad*

עֲבוֹדַת *magnum crimen.* עָוֹן הַרְבֵּה *subscriptionem.*
הַלְוִיִּם *cultus Leviticus.* עֵינֵי הָעֵדָה־,עֵזֶר הָאֱמוּנָה,
עָרוּךְ הַקָּצוּר —,עֲבוֹדַת הַקּוֹדֶשׁ —,עֲרוּגַת הַבּוֹשֶׂם
עֲמוּקֵי הֲלָכָה־.עַל הֶעָתִיד־.עַל הָעִבּוּר sunt nom. libr.
est nom. libr. עמו השלום *requiescat in pace.*
עזר הצור *auxilium rupis* (Dei).

עה״ב — עה״ד

עַל הַדֶּרֶךְ־.עֵץ הַדַּעַת est nom. libr. עוֹלַת הַבּוֹקֶר.

עה״ו — עה״ח

עַל הַחִתּוּם *ad subscriptionem.*־.עזר הצור וישועתו

עה״מ

עֶבֶד הַמֶּלֶךְ־.עִיר הַמְּלוּכָה־.עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת.
עוֹל הַמַּלְכוּת —.עַל הַמַּס.

עה״ק — עו״ה

עונותינו הרבים־.עֲבוֹדַת הַקּוֹדֶשׁ־.עִיר הַקְּדוֹשָׁה.

עו״ל — עו״ם

עָרְמָה וּמִרְמָה —.עולה וזבחים לאלהים.

ע״ז

עַיִן זוהר־.עִנְיָן זֶה־.עִם זֶה־.עַל זֶה־.עֲבוֹדָה זָרָה
vide librum Zohar. עֵסֶק זֶה —.עֲטֶרֶת זְקֵנִים est
nom. libr. עַל זְנוּת.

עז"ד — עז"ן

עוֹד זֶה דָּרַשׁ.—עַל זֶה נֶאֱמַר.—עַל זֶה נִקְרָא. עַל זֶה נִרְאָה.

ע"ח

עֵרוּב חֲצֵרוֹת *mixtio conclavium*. De his quædam sunt statuta in Talm. עַל חֵטְא.-עַל חִיּוּב.

עח"מ — עח"של

עַל חֵטְא *testes subscripti*. עֵדִים חֲתוּמִים מַטָּה שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ est initium cujusd. precationis.

ע"ט — עט"ב — עט"ז

עֲטֶרֶת זָהָב.—עֶרֶב ט׳ בְּאָב.—עַל טוֹב

עט"ת — ע"י

עֵין יִשְׂרָאֵל.-עֵין יַעֲקֹב.-עַל יְדֵי.-עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת et עוֹלַת יִצְחָק sunt nom. libr. עַתִּיק יוֹמִין *antiquus dierum*. עֲקֵדַת יִצְחָק et עַמּוּד יַעֲקֹב sunt nom. libr. עֲדַת יְשָׁרִים.—עַצְמוֹת יוֹסֵף.—עֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל עַמּוּד יְמִינִי *columna dextra*. — עֲשָׂרָה יוּחֲסִין עֵדִים יְשָׁרִים.—עִיר יְהוּדִים.

עי"ג

עַל יְדֵי גֵט *per repudium*. עַל יְדֵי גוֹיִם *per peregrinos*.

ע״ה — ע״ט

עַל יְדֵי טוֹבִים.—עֶרֶב יוֹם טוֹב.—עַל יוֹם הַבָּא

ע״כ

עֶרֶב יוֹם כִּפּוּרִים. *per coactionem.* עַל יְדֵי כְּרֵחָה
עַל יְדֵי כָּךְ *hoc modo.*

ע״ל — ע״לד

עוֹד יֵשׁ *vide suprà.* עַיֵּן לְעֵיל.—עוֹד יֵשׁ לוֹמַר
עַיֵּן לְקַמָּן *vide ante nos* (i. e. infrà).—לְפָרֵשׁ:
עוֹד יֵשׁ לְדַקְדֵּק *adhuc inquirendum* .עַיֵּן לְמַטָּה-
est. עוֹד יֵשׁ לִדְרשׁ.

ע״מ

עַל יְדֵי מוּקְדָּם *per manus primi*, sc. nuncii.
עַל יְדֵי מְיוּחָד *per manus servi mei.* עַל יְדֵי מְשָׁרְתִי
per proprium (nuncium). עַל יְדֵי מוֹבִיל *per perla-*
torem. עוֹד יֵשׁ מְפוֹרָשׁ *adhuc est explicandum.*
עַל יְדֵי מְחוּתָנִי *per affinem meum.*

ע״נ — ע״ש

עַל יְדֵי נֶאֱמָנִים *per fide dignos.* עַל יְדֵי שָׁלִיחַ
per manus nuncii. עַיֵּן שָׁם *vide ibi.*

ע״שץ — ע״ת

עַל יְדֵי שְׁלִיחַ צִבּוּר *per nuntium societatis.*
עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְשׁוּבָה *decem dies pœnitentiales.*

ע״כ

עַל כָּרְחוֹ *húcusque, hactenùs.* עַד כַּאן—.עַל כֵּן *velit, nolit.* עֶבֶד כְּנַעֲנִי—.עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים *servus Cananiticus.* עֵדִים כְּשֵׁרִים *testes habiles.* עַל כַּמֶּה *quoties.* עַד כַּמֶּה *quanto magis.*

עכ״א

עַל כֵּן אָמַר — .עַד כַּאן אָמְרוּ *ideò ille dixit.* .עִם כָּל־אִישׁ

עכ״ד — עכ״ה

עַל כְּלָא דָא *.hactenùs verba ipsius* עַד כַּאן דְּבָרָיו *præter hæc omnia.* עַד כַּאן הַגָּהָה *húcusque observatio.*

עכ״ום

עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת *cultores stellarum et planetarum.* עוֹבְדֵי כְרִיסְטוּס וּמִרְיָם *cultores Christi et Mariæ (?).* עֲרֵלִים כּוֹזְבִים וּמַמְזֵרִים *præputiati, mendaces et spurii.*

עכ״יח — עכ״ל

עִם־כָּל־יוֹצְאֵי חֲלָצָיו *cum omnibus liberis ipsius.* עַד כַּאן לְשׁוֹנוֹ *hactenùs verba ejus.*

עכ״לה

עַד כַּאן לְשׁוֹן הַגְּמָרָא *húcusque sunt verba Gemaræ.*

עכ"מה — עכ"פ

עַד כַּאן מְקוֹם הַסֵּפֶר *hucusque locus libri.* עַד כַּאן פֵּרוּשׁוֹ *hucusque expositio ejus.* עַל־כֵּן פָּסְקוּ *quamobrem decreverunt.*

ע"ל

עַל לשׁון - עָלֹה לְמָרוֹם. עַיֵּן לְעֵיל *vide suprà.* עָלֵינוּ לְטוֹבָה — עוֹד לִי. *cedat nobis in bonum.* עוֹבֵר לַסּוֹחֵר *ubique valorem habens.*

על"ם

עֻזּוֹ לָעַד מְקוֹמָם *Robur ejus (Dei) firmum manet.* עֶלְיוֹן לָנוּ מֶלֶךְ.

ע"מ

עָוֹל מְשֻׁקָּץ — עַל מִשְׁקָל. *eâ lege.* עַל מְנַת *perversus abominabilis.* עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת - עשרה. עֲבוֹדַת מִצְרַיִם — עַל מִשְׁפָּט — עַל מִדַּת — מַכּוֹת. עוֹל מַלְכוּת *onera publica.* עד מחצה *ad medium.* עִיר מִקְלָט *asylum.* עַיֵּן מִשְׁנָה *vide Mischna.*

עמ"א — עמ"ב

עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית — עַל מִשְׁקָל אַחֵר.

עמ״י עש״ו

עֹזְרִי מֵעִם יְהוָֹה עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

עמ״כ — עמ״לק

עַמְרָם מֹשֶׁה לֵוִי קְהָת —. עַל מְנַת כֵּן.

עמ״ם — עמ״רא

עָפָר מַיִם רוּחַ אֵשׁ —. עוֹשֵׂה מִשְׁפָּט מִמְּעוֹנוֹ.

עמ״ש — עמש״אס

עַל מָה -. עַיֵּן מָה שֶׁכָּתַבְתִּי -. עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם

עַד מֵאָה שָׁנִים אָמֵן סֶלָה —. שֶׁכָּתַבְתִּי.

עמ״של

עַיֵּן מָה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל -. עַל מָה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל.

עמ״שע — ע״נ

עֲשָׂרָה נִסִּים —. עַיֵּן מָה שֶׁאֶכְתּוֹב עוֹד.

ענג — ענ״ד

עִנְיָן נִזְכַּר דְּנָה —. עֵדֶן נָהָר גַּן.

ענאי״יוש

עִם נְבִיאִים אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב וְשָׂרָה.

ענ״ו — ענ״וכ

עֵדִים נֶאֱמָנִים וּכְשֵׁרִים —. עֶלְיוֹן נוֹרָא וְקָדוֹשׁ.

ענ״טי

עַל נְטִילַת יָדַיִם.

ענ״י

עֵרוּבִין נִדָּה יְבָמוֹת sunt nom. trium tract. Talm.

ענ״ל

עוֹשֶׂה — .עַל נְטִילַת לוּלָב — .עִנְיָן נִזְכָּר לְמַעְלָה .נִסִּים לְעַמּוֹ.

ע״ס

עִטּוּר-.עֶשֶׂר סְפִירוֹת עֵט סוֹפֵר est nom. libr. .עֶרֶב סֻכּוֹת — .סוֹפְרִים — .עַיֵּן סוֹף vide finem. .עַל סֵדֶר עַל סַךְ summa summarum.

עס״ת — ע״ע

.עֶבֶד עֲבָדִים — .עֶבֶד עִבְרִי — .עַל סֵפֶר תּוֹרָה .עַד עוֹלָם — .עַד עַתָּה — .עַל עִנְיָן — .עֵת עַתָּה עֶגְלָה עֲרוּפָה init. Cap. Talm. עַיֵּן עַצְמְךָ inspice ipse. עַד עֶרֶב — .עַיֵּן עָלָיו.

עע״א — עע״ז

.עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה — .עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת אֱלִילִים.

ע״פ

.עַל פֶּסַח — .עֶרֶב פֶּסַח — .עֲשֶׂרֶת פְּעָמִים — .עַל פִּי עַיֵּן פָּעַל iterùm. עֲזוּת פָּנִים proterviа. עוֹד פַּעַם media littera radicalis. עַל פֵּרוּשׁ-.עִנְיָן פְּרוּשִׁים. עַרְבֵי פְסָחִים sunt nom. Cap. Talm. עוֹשִׂין פַּסִּין et

עפ"א — עפ"ו

עוֹד פֵּירוּשִׁים אֲחֵרִים *vi coactus.* עַל פִּי אוֹנֶס

עַל פָּסוּק זה —.עַל פִּי זֶה —.עַל פִּי אֲחֵרִים

עפ"ח — עפ"י

עַל פִּי יְשָׁרִים —.עַל פִּי חֵרֶם —.עַל פִּי חֲכָמִים

עַל פִּי יְהוּדִים.

עפ"ם

עַל פִּי מוּקְדָּם —.עַל פִּי מָה —.עַל פְּנֵי מַיִם

secundum suprà dictum.

עפמ"של — עפמ"שש

עַל פִּי מָה שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם.-עַל פִּי מָה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל.

ע"צ

עֲטֶרֶת צְבִי-.עֵת צָרָה-.עוֹבְדֵי צְלָמִים-.עַל צַד

est nom. libr.

עצ"ת — עצ"ה

עַל צַד הָעֵבֶר-עוֹמֶר צִיצִית תְּפִלִּין *in paginâ superiori.*

עצה"ט — עצ"הכ

עַל צַד הַכּוֹתֵב — עַל צַד הַיּוֹתֵר טוֹב.

ע"ק

עִיר קָדְשֵׁינוּ *prœtereà difficile est.* עוֹד קָשֶׁה

עוֹלָם קָטָן.

עק״ה — עק״ל

עוֹד קָשֶׁה לִי *religionis causâ.* עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם *alia obiectio oritur mihi.*

ע״ר

עֵת רָצוֹן. - עֲטֶרֶת רֹאשִׁי. *cum veniâ.* עִם רְשׁוּת עֵמֶק רְפָאִים est nom. libr.

ער״ה — ער״ח

עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה. — עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ.

ער״י — ער״לי

עָרִיץ רִבּוֹתַיִם יְשַׁמְּשׁוּ — עֶלְיוֹן רוֹכֵב יִשְׂרָאֵל. עֵת רָצוֹן לַיהוָֹה.

ע״ש

עוֹד שָׁם. — עַיֵּן שָׁם *vide illic.* עַל שֵׁם *propter, propterea, quod.* עַל שׁוּם *idem.* עֶרֶב שַׁבָּת. — עוֹלוֹת שַׁבָּת est nom. libr. עַל שְׁמוֹ *propter eum.* עַל שִׁמְךָ *propter te.* עֶרֶב שְׁבוּעוֹת. - עִקָּר שָׁכַחְתִּי. עַמּוּדֵי שָׁמַיִם. - עַל שֻׁלְחָן. - עָלָיו שָׁלוֹם. - עִם שָׁלוֹם est nom. libr. עַל שְׁבוּעָה. - עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם. - עַל שַׁבָּת. עַמּוּדֵי שֵׁשׁ et עַמּוּדֵי שְׁלֹמֹה. - עוֹנֶג שַׁבָּת sunt nom. libr. עִבּוּר שָׁנִים *embolismus annorum.*

עש״ב — עש״ג

vide ibi עַיֵּן שם בארוך—.עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו
ad longum. עֶרְכָּאוֹת שֶׁל גּוֹיִם.

עש״ה

עַל juxta sensum litteralem. עַל שֶׁמַע הַפָּסוּק
שֵׁם הַכָּתוּב propter allegatam rationem.

עש״ר — עש״ל — עש״מ

עֲשָׂרָה—.עוֹשֶׂה שָׁלוֹם לְעוֹלָם—.עַיִן שֵׁן יָד רֶגֶל
qua de causa? עַל שׁוּם מה—.שֵׁמוֹת לו

עש״ן — עש״ק

.עַל שבת קודש-.עֶרֶב שבת קודש-.עוֹלָם שָׁנָה נֶפֶשׁ
.עַל שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים

עש״ש

.עַל שֵׁם שָׁמַיִם

ע״ת

עַל תַּנְיָא super traditione. עוֹלוֹת תָּמִיד est nom.
libr. .עִיּוּן תְּפִלָּה-.עֵרוּבֵי תְחוּמִין-.עֵרוּבֵי תַבְשִׁילִין

פ׳

פרק.- פעם. - פסוק. - פרש. - פרשה. - פתוחה. -
פָחוּת *minus*. פסק *judicavit*. פסח. - פּוּרִים *Purim*.
פְּלוֹנִי *ploni* i. e. *N. N.* פֵּאָה tract. Talmud. פני.

פ״א

פירוש אחר. — פרקי אבות nom. libr. Talmud.
פְּרוּטָה אַחֲרוֹנָה *ad assem*. - פרק אחד. - פעם אחרת.
פעם אחת *vice unâ*. פֶּה אֶחָד *ore uno*. פירוש אלשיך,
פרקי אליהו et פרקי אליעזר sunt nom. libr.
פרה אֲדוּמָּה *vacca rufa*.

פ׳ אא, בב, בפ, בש, גה, גפ, הבעי, ככ.

פ׳ בשלשה פרקין. - פ׳ בו ביום. - פרק ארבע אבות.
פ׳ ביצה שנולדה. - פ׳ בנות שוח. - פ׳ בגד שצבעו.
פ׳ הבא על יבמתו. - פ׳ גט פשוט. - פ׳ גיד הנשה.
פ׳ כל כזית; varia indicantur capita (פרקים) Talmudica, citatis duobus tribusve vocabulis a quibus incipiunt.

פא״פ — פ״ב

פָחוּת א׳ רְבִיעִית. - פנים אל פנים. - פה אל פה
minus quartâ parte. פרשת בְּרֵאשִׁית. - פֶּרֶק בַּתְרָא.
פרשת בְּשַׁלַּח.

פב"י — פב"פ — פ"ג — פג"ח — פג"ין

פנחס בן יָאִיר nom. pr. פְּלוֹנִי בר פלוני *N. filius N.*
פורץ גדר חכמים *controversia magna.* פְּלוּגְתָא גְדוֹלָה
transgrediens leges sapientum. פורק גדר ישכנו
נחש.

פ"ד — פ"ה

פֶּתַח דְּבָרֶי — . פִּסְקָא דספרא — . פֶּתַח דִּסְפְרָא
est nom. libr. פסק דִּין *sententia.* פסוק הוא . —
פֶּסַח פירוש הַקּוֹנְטְרֵים *explicatio quinternionis.*
.היום פרנס החודש - . פַּטִּישׁ הֶחָזָק est nom. libr.
פרשת המן sectio Exodi XII, 1. פרשת החודש
sectio Exod. XVI, 4. פדיון הבן . - פְּסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁים
sacrificia vitiata.

פה"י — פה"ל

.פְּאֵר הַצְּדָקָה לְבוּשׁוֹ - .פודה הוא לָנוּ - . פסח היום

פ"ו vel פו"מי — פז"ר קש"ב

. פּוֹדֶה וּמַצִּיל ישראל *præses et dux.* פרנס ומנהיג
פִּיּוּס זְמַן רֶגֶל קָרְבָּן שִׁיר בְּרָכָה *sortitio, tempus,*
solemnitas, oblatio, canticum, benedictio.

פ"ח נש"בר

פּוֹתֵחַ חוֹתֵם נָחָשׁ שׂוֹרֵף בְּקִצְפָם רוֹדְפִים *aperientem*

sigillum Epistolæ serpens et aspis acriter persequantur.

פ"י — פי"רח

פַּחַד יִצְחָק - , פתחי יָהּ - , פנים יָפוֹת - , פְּנֵי יִצְחָק
sunt nom. libr. פירוש יָפֶה. — פירוש רַבִּי חֲנַנְאֵל.

פכ"ה

פִּרְחֵי כְהֻנָּה est nom. libr. פ' כל־המעורב est init. Capit. Talm.

פ"ך שמ"ן אי"ן — פ"ל

פּוֹתֵחַ כְּתָב שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ נִכְתָּב אֵלָיו יִשְּׁכֶנּוּ נָחָשׁ.
פסח לְעָתִיד: — פרח לְבָנוֹן est nom. libr.

פל"א פ"לא

פותח לְאִגֶּרֶת אֲחֵרִים פֶּתֶן לִשְׂרוֹף אוֹתוֹ *aperientem aliorum litteras serpens urat.*

פ"מ

פסח מִצְרַיִם. — פרקי מֹשֶׁה est nomen libr.
פְּאֵר מַעֲלָתוֹ. est titulus libri cuj. פָּנִים מְאִירוֹת

פמ"שמ

פַּמַלְיָא שֶׁל מַעְלָה *familia cœlestis.*

פ״נ — פ״ס

— .פְּתוּחָה סְתוּמָה — .פֹּה נִטְמַן — .פֹּה נִקְבַּר
.פָּרָשָׁה סְתוּמָה

פס״ד — פס״ים

פוטיפר סוחרים ישמעאלים מדינים — .פְּסַק דִּין
Putiphar, Mercatores, Ismaelitæ, Madianitæ.

פ״ע — פ״פ

.פרשה פְּתוּחָה *verbum intransitivum.* פּוֹעֵל עוֹמֵד
.פָּרָשַׁת פָּרָה *apertio oris*, i. e. *excusatio.* פתחון פֶּה
פֵּא פָּעַל *prima littera radicalis.*

פע״פ — פפ״כ

פִּתּוֹ פַּת כּוּתִי — .פָּנִים עַל פָּנִים *panis ejus sit instar panis Cutheorum.*

פ״ק — פ״ר

פירשו .*caput primum* פרק קַמָּא — .פּוּרִים קָטָן
.פירש רש״י — .פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים — .קַדְמוֹנִים

פר״א

פרקי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר est nom. libr.

פר״דם

פְּשַׁט רֶמֶז דְּרַשׁ סוֹד *simplex vel litteralis sensus, anagogicus, allegoricus, mysticus.*

פר"דק — פר"דר

פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים nom. libr. — פֵּירוּשׁ ר' דָּוִד קִמְחִי.

פר"זל — פר"ח

פֵּירוּשׁ ר' חֲנַנְאֵל. — פֵּירוּשׁ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.
פְּרִי חדש titul. libri. — פַּרְשַׁת ראשׁ חוֹדֶשׁ.

פר"י — פר"מ

פְּאֵר. — פֵּירשׁ רַבֵּנוּ יִצְחָק. — פֶּרֶק ר' יִשְׁמָעֵאל.
רוּם מַעֲלָתוֹ.

פר"נס — פר"שי

פֵּירוּשׁ ר' שְׁלֹמֹה יַרְחִי. — פֶּה, רַחְמָן, נֶאֱמָן, סַבְלָן.

פר"ת — פ"ש

פסח שני *secund. Pesach.* — פֵּירוּשׁ רַבֵּינוּ תַּם.
פֶּרַח שׁוֹשָׁן est nom. libr. — פּוֹרֵס שָׁלוֹם. — פַּרְשַׁת שְׁקָלִים.
פּוּרִים שֵׁנִי *secund. Purim.* פֶּרֶק שִׁירָה
est nom. libr. פדיון שבוים *redemptio captivorum.*

פש"ל — פ"ת

פְּעָלִים שְׁלֵמִים *verba perfecta.* פִּסְקֵי תוֹסְפוֹת.
— פֶּתַח תְּשׁוּבָה. — פְּתִיל תְּכֵלֶת. — פְּסוּקֵי תוֹרָה.
פרשת תוֹכָחָה *Parashah, quæ continet maledictiones in monte Garizim,* Deut. XXVII et XXVIII.

פת"ה

פ' תְּפִלַּת הַשַּׁחַר Caput. Talm. incipiens : ת' ה'.

פת"ל

פֶּן תִּמְצָא לוֹמַר *ne possis dicere.*

צ'

צַדִּיק — . צְדָקָה — . צָרָה — . צָרִיךְ.

צ"א — צא"ו

צֶלֶם אֱלֹהִים — . צָרוֹת אֱדוֹם — . צַדִּיק אֱלֹהִי — .

צעיר אנכי ונבזה *parvus sum ego et contemtus.*

צא"ל — צ"ב

צָרִיךְ אַתָּה לָדַעַת — . צָרִיךְ אַתָּה לוֹמַר — . צָרִיךְ

אַתָּה לָתֵת — . צָרִיךְ אַתָּה לְפָרֵשׁ — . צָרִיךְ בֵּיאוּר — .

צֹאן בַּרְזֶל.

צ"ג — צ"ד

צַדִּיק גָּמוּר - צַדִּיק גָּדוֹל - . צַדִּיק גְּדַלְיָה - . צוֹם גְּדַלְיָה - . צָרָה גְּדוֹלָה.

צֶמַח דָּוִד est nom. libr.

צ״ה

צְרוֹר - , צְרִי הַיָּגוֹן - . צִדּוּק הַדִּין - . צֵאת הַכּוֹכָבִים צָרַת הַנֶּפֶשׁ sunt nom. libr. צְרוֹר הַמּוֹר — , הַכֶּסֶף cruciatus animæ. צוּרַת הָאָדָם , — צוּרַת הָאָרֶץ , צוּרַת הָעוֹלָם — , צוֹק הָעִתִּים — , צָחוּת הַלָּשׁוֹן sunt nom. libr. צְרוֹר הַחַיִּים *fasciculus vitæ.*

צו״צ

צִדְקָתְךָ וְצִדְקָתְךָ est initium precationis alicujus.

צי״צת — צ״כ

צַדִּיק יְבַדּוֹק צִיצִיּוֹתָיו תָּמִיד ex verbo *Zizith* fecerunt hæc verba, nempè : justus explorat sua Zizith omni tempore. צום כפור *jejunium expiationis.*

צ״ל

— . צָרִיךְ לִהְיוֹת — . צָרִיךְ לְתַקֵּן — . צָרִיךְ לוֹמַר צָרִיךְ לְהַגָּהָה *opus habet illustratione.* צָרִיךְ לְבָרֵךְ *est benedicendum.* צֵדָה לַדֶּרֶךְ nom. libr. צָרִיךְ לְפָרֵשׁ . צָרִיךְ לְהַגִּיד — . צְרִיכִים לֵיהּ

צל״ע — צל״ת — צ״מ

צְדָקָה — . צָרִיךְ לִהְיוֹת תַּחְתָּיו — . צָרִיךְ לוֹ עִיּוּן צְנִיף מְלוּכָה est nom. libr. — . לְעוֹלָם תַּעֲמוֹד

צ"נ — צ"ע

צָרִיךְ עִיּוּן — . צָרַת נַפְשׁוֹ *opus habet considera-tione.* צֶדֶק עוֹלָמִים est nom. libr.

צע"ב — צע"ג

צָרִיךְ עִיּוּן בְּשׁוֹרֶשׁ *opus est diligenti consideratione.* צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל.

צע"ק — צ"פ

צריך עיון קצת *indiget consideratione aliquâ.* צָפְנַת פַּעְנֵחַ est nom. libr. צורת פתח *forma ostii.*

צפ"ת

צְבִי פְּאֵר תִּפְאַרְתֵּינוּ *decus ornamenti gloriæ nostræ.*

צ"ץ

צִדְקָתְךָ צֶדֶק est nom. libr. צֶמַח צַדִּיק - . צֶמַח צֶדֶק est principium precationis. צרכי צבור *quæ sunt congregationi necessaria.*

צ"ק — צ"ש

צַח שְׂפָתַיִם est nom. libr. — . צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים

צ"ת — צת"ם

צְבִי תִפְאֶרֶת *decus gloriæ.* צריך תלמוד *opus est doctrinâ.* צְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת.

ק׳

קְרִי. — קָשֶׁה *durum, difficile.* קַמָּא *primus.* יִתְקַדַּשׁ. קַדִּישׁ *Kaddish* nom. precat. quæ incipit : יִתְקַדַּשׁ. קַבָּלָה *Kabbalah,* seu *traditio.* קָרְבָּן. - קָהָל. - קָדוֹשׁ. קוֹל — קָרוֹב. קֶלֶף *pergamenum.*

ק״א — קא״ל

קִינוֹת אֵיכָה. - קִרְיַת אַרְבַּע. - קָרְבַּן אַהֲרֹן sunt nom. libr. קָא אָמַר לֵיהּ *dicit ipsi.*

קא״ר — קא״מל

קָא מַשְׁמַע לָן קא אמר רבי *quod ait Rabbi.* *docet nos sic.*

ק״ב — קב״ה

קָדוֹשׁ sunt nom. libr. קָנֶה בִינָה et קוֹל בּוֹכִים. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא — בָּרוּךְ הוּא.

קב״ו — ק״ג

קָצִין גָּדוֹל. - קְהִלָּה גְדוֹלָה. - קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ. קִנְיָן גָּמוּר.

קג״אס — ק״ד

קִנְיָן גָּמוּר אַגַּב סוּדָר *acquisitio perfecta per sudarium.* קצר דעתי.

קד"ם — קד"ר

קַדִּישׁ דְּרַבָּנָן *preces Kaddish, quas Rabbini ordinarunt.* — קַיִן דָּוִד מְנַשֶּׁה.

ק"ה

קְטוֹרֶת הַסַּמִּים -, קוּפַּת הָרוֹכְלִים -, קוֹל הַקּוֹרֵא sunt nom. libr. קוֹדֶם הַחֻפָּה *ante sacra nuptialia.* — קִדּוּשׁ הַשֵּׁם. — קִדּוּשׁ הַחוֹדֶשׁ. — קִדּוּשׁ הַיּוֹם קדושת השם *sanctitas Dei.* קדוש השם *sanctus Dominus.* קבל המשכון *pignus accepit.*

קה"ח — קה"פ

קְרִיאַת הַפָּרָשָׁה *lectio Paraschæ.* -קִדּוּשׁ הַחוֹדֶשׁ. קוֹדֶם הַפְטָרָה *ante lectionem Prophetarum.*

קה"ש — קה"ת

קְהִלַּת שְׁלֹמֹה est nom. libr. קְרִיאַת הַתּוֹרָה.

ק"ו — קו"ב

קַל וָחוֹמֶר *a fortiori.* קַב וְנָקִי tit. libr. קָטוֹן וְגָדוֹל. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ *sanctus et benedictus.*

קו"כ — ק"ז

קְרִי וּכְתִיב *Keri et Ketibh.* קוֹדֶם זֶה -. קָרוֹב זֶה. קוֹל זִמְרָה et קִצּוּר זֹהַר sunt nom. libr.

ק"ח

קבלת חֵרֶם-.קָמֵץ חָטוּף est nom. libr. קְרִיַת חַנָּה
transumtio anathematis. קוֹדֶם חֻפָּה *ante nuptialia.*
קָרְבַּן חַטָּאת-, קָרְבַּן חֲגִיגָה-, קְנֵה חָכְמָה-, קוֹל חָתָן
sunt nom. libr.

ק"ח וק"כ

קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה.

ק"י

קְהִלַּת יַעֲקֹב *congregatio Jacob ;* est nom. libr.
קוֹל יְהוּדָה — .קַדִּישׁ יָתוֹם — .קדוש יִשְׂרָאֵל
vox Judæ. קוֹנֵם יַיִן Cap. VIII tract. *Nedarim.*
קוֹל יוֹנִים-, קוֹל יַעֲקֹב-, קוֹל יְהוָֹה sunt nom. libr.
קשורים יחד *unà colligati.*

קי"ב — קי"ל

קְיָמָא לָן-. קוֹל יְהוָֹה בְּכֹּחַ *confirmatio est nobis.*
קויתי ײ לישועתך *expecto Domine Salutem tuam.*
Gen. Cap. 49.

קי"פ — ק"כ

קַעֲרַת כֶּסֶף — .קוּנְטְרֵיס י׳ פְּעָמִים est nom. libr.
קרי כתיב *legitur* (quod) *scribitur.* — .קַשׁ כַּף

ק״ל

קָשֶׁה קַל לְהָבִין facilè intelligitur. קָשֶׁה לִי — .לר״שי intricata est quæstio Raschiana. קִבַּלְתִּי לְנָכוֹן accepi rectè. קָאמַר לֵיהּ dixit ei. קִדּוּשׁ לְבָנָה. קוֹדֶשׁ לַיהוָֹה.

ק״מ

קוֹל מְבַשֵּׂר vox annunciantis קָרְבַּן מוּסָף sacrificium Musaph. קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ - .קָרְבַּן מִנְחָה Cap. IV Mehila. קַבָּלָה מַעֲשִׂית Kabbalah practica.

קמ״ז — ק״נ

קוֹל מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר initium precationis. קוֹל נְגִידִים. קְרִיאָה נֶאֱמָנָה — .קְרִיָה נֶאֱמָנָה — .קוֹל נְהִי.

קנ״ס — ק״ס

קִנְיַן סוֹדֵר cf. Buxtorf. in lex. maj. a. v. סודר. קֵן סְתוּמָה Cap. II tract. Kinnim. קִרְיַת סֵפֶר est nom. libr. קֵץ סָתוּם.

קס״ד

קָא סָלְקָא דַעְתָּךְ quod si existimes.

ק״ע

קִצּוּר עֶבְרוֹנוֹת et קִרְיַת עוֹז sunt nom. libr.

קע"י — ק"פ

קָרְבַּן פֶּסַח est nom. libr. קִצּוּר עֲקֵדַת יִצְחָק
sacrificium paschale.

קפ"ום

קְצִינִים פַּרְנָסִים וּמַנְהִיגִים *principes, antistites duces.*

קפ"ר — קצ"מ

קִצּוּר מִזְרָחִי et קִצּוּר פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים sunt nom. libr.

ק"ק

קַרְיָא קאדריש -. קוֹדֶשׁ קָדָשִׁים -. קְהִלָּה קְדוֹשָׁה
scripturam, vocem scripturæ vel textûs explicat.
קְצַת קָשֶׁה *ex parte difficile est.*

קק"ס

קִבּוּל קִנְיַן סוֹדֵר cf. Buxt. lexic. a. v. סודר.

קק"ק

קְהִלָּה קְדוֹשָׁה קְרָאקָא —. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ
coetus sacer Cracoviensis.

קרו"בץ

קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים.

קר"ח

קִצּוּר קָרְבַּן רֹאשׁ חֹדֶשׁ *sacrificium novilunii.* קִצּוּר
רֵאשִׁית חָכְמָה tit. libr.

ק״ש

קְרִיאַת שְׁמַע *lectio* AUDI. Preces sunt desumptæ ex Deut. 6, 4. Audi Israel, etc. קֹהֶלֶת שְׁלֹמֹה est nom. libr. קָרְבַּן שַׁבָּת *sacrificium Sabbathi.* קִצּוּר שְׁחִיטָה est nom. libr. קַבָּלַת שַׁבָּת *acceptio Sabbathi.*

קש״ה — ק״ש וק״ש

קְרָא, שְׁנָא, הֲלָכָה *textus biblicus, textus mischnicus, textus Gemarœ.* קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה *vox hilaritatis.*

קש״לה — ק״ת

קִצּוּר שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית est nom. libr. קוֹל תְּרוּעָה *vociferatio.* קָרְבַּן תּוֹדָה *sacrificium eucharisticum.* קָרְבַּן תּוֹרָה *sacrificium Legis.*

ר׳

רַבּוֹתֵינוּ. — רַבֵּנוּ. — רַבָּן. — רַבִּי. — רְבִּי. — רַב. רֶמֶז. — רוּחַ. — רֹאשׁ. — רַבָּא. — רַבָּנָן.

ר״א

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר *Rabbi Elieser.* רִבְבוֹת אֶפְרַיִם est

רַב אשי—.רַב אָמֵר—.רַבִּי אַבְרָהָם nom. libr. *R. Asche.* רַב אֲבִיהוּ *Raf Abihu.* רְצוּף אַהֲבָה *pavimentum amoris.* רוֹמְמוֹת אֵל et רֹאשׁ אֲמָנָה sunt nomina libr. רוּחַ אֱלֹהִים *Spiritus Dei.* ר' אוֹמֵר Cap. II tract. *Aboth.* רְאוּהוּ אָחִיו Cap. II tract. *Tamid.* רֶכֶב אֵלִיָּהוּ est nom. libr. רַב אָבִינָא *Raf Abinah.*

רא"בא — ראב"ד — ראב"יה

רֹאשׁ בֵּית דִּין *præses judicii.* רַב אָדָא בַּר אַהֲבָא-. ר' אַבְרָהָם בַּר דִּיאוֹר (*Dior*). ר' אֱלִיעֶזֶר בֶּן יְהוּדָה.

ראב"יץ — ראב"ם — ראב"ן

ר' אַבְרָהָם (*Zahalz*). ר' אַבְרָהָ' יִצְחָק צַאהַאלְץ בֶּן מיימון *R. Abraham, filius Maimonis.* ר' אֱלִיעֶזֶר בר נָתָן.

רא"בע — ראב"ר — רא"ג

ר' אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲקִיבָא (*Arach*). ר' אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲרָךְ. ר' אַבְרָהָם גְּדַלְיָה-. רַב אָחָא בַּר רַבָא-. ר' אַבֵן עֶזְרָא. ר' אחאי גָּאוֹן *R. Achai Gaon.*

רא"ה

ר' אַבְרָהָם הַלֵּוִי.

רא"הל — רא"הם — רא"הק

ר' אֵלִיָּהוּ הַמְקֻבָּל — .ר' אֵלִיָּהוּ הַלֵּוִי *R. Elias Cabbalista.* .ר' אַהֲרוֹן הַכֹּהֵן

רא"ם — רא"נח

רַבֵּנוּ אֱלִיעֶזֶר *R. Elia Orientalis.* ר' אֵלִיָּהוּ מִזְרָחִי .ר' אֵלִיָּהוּ ן' חַיִּים (ex urbe *Metz*). ממיץ

ר"ב

רֹאשׁ בְּשָׂמִים — .רַבֵּנוּ בָּרוּךְ — .רַבּוֹתֵינוּ בַּעֲלֵי . et ראשית בכורים sunt nom. libr.

רב"בא — רב"בח — רב"בי — רב"כ

רבנו בְּחַיֵּי — .ר' בַּר בַּר חָנָה — .ר' בְּחַיֵּי בֶּן אָשֵׁר .ר' בנימין כֹּהֵן — .בֶּן יוסף

רב"ד — רב"ים

רומיים בבליים - .ראֹשׁ בֵּית דִּין - .רָאוּהוּ בֵּית דִּין יונים מדי *Romani, Babylonii, Græci, Media,* i. e. *Medi.*

רב"עה — רב"שע — ר"ג

רֵישׁ גְּמָרָא - .רִבּוֹן שֶׁל עולמים - .רבנו עליו השלום *principium Gemaræ.* רבנו גֵּרְשׁוֹם *R. Gershom.* רֵישׁ גָּלוּתָא *princeps captivitatis.* — .רַבָּן גַּמְלִיאֵל .רְשָׁעִים גְּמוּרִים

רג"א — רג"הז — ר"ד

רִבּוֹן דְּעָלְמָא - .ר׳ גמליאל הַזָּקֵן - .ר׳ גמליאל אמר *dominus mundi*. רֵאשִׁית דָּבָר. — רֵאשִׁית דַּעַת et רִנַּת דוֹדִים sunt nom. libr. רַבִּי דָּוִיד.

רד"בז — רד"יא

ר׳ דָּוִיד בֶּן זִמְרָא. — ר׳ דוֹן יצחק אַבְרַבְנֵאל. ראשית דבר. יִרְאַת אלהים. ר׳ דָּוִיד יָאִיר (*Jair*).

רד"כ — רד"ף — רד"ק — ר"ה

ר׳ דוד פֵּירֵשׁ - .ר׳ דוד פַּרְדוֹ. ר׳ דָּוִד כֹּהֵן (*Cohen*). רִבּוֹן הָעוֹלָם - .ראשׁ הַשָּׁנָה - .ר׳ דָּוִד קִמְחִי *dominus mundi*. רְשׁוּת הָרַבִּים *licitum multis*. רַב הָאִי *R. Hai*. ראשׁ הַגּוֹלָה *præses captivitatis*. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - .רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ - .ראשׁ הַחוֹדֶשׁ - .רְשׁוּת הַיָּחִיד *licitum uni*.

רה"ע — רה"ק — רו"ח — רח"ו

רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ *Spiritus Sanctus*. - .רָם הַשּׁוֹכֵן עֶלְיוֹן est init. alicuj. precationis. רַחוּם וְחַנּוּן ר׳ חַיִּים וויטאל *R. Chaim Vital*.

רו"ט

רָאשִׁים וּמַנְהִיגִים טוֹבִים.

רז"ל — ר"ח

רַאשִׁית.-ראש חוֹדֶש.-רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה
חָכְמָה est nom. libr. ר' חֲנִינָא R. Chanina.
רַבֵּנוּ חִיָּא R. Chia. — ר' חִסְדָּא. — ר' חֲנַנְאֵל
רוּחַ חָכְמָה.-רַק חַיִּים.-ר' חֶסֶד R. Chesed.-ר' חֲנַנְיָא
ראש חוֹדֶש. — רוּחַ חֵן.

רח"א — רח"בא — רח"בד — רח"במ

ר' חִיָּא בַּר אַבָּא. ר' חיים אלשיך R. Chaim Alsheik.
ר' חִזְקִיָּה בֶּן מָנוֹחַ. — ר' חֲנִינָא בֶּן דוֹסָא

רחו"יל — רחו"לי

רק חיים ושלום — רַק חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ
לך יַאֲרִיךְ.

רח"ק — רח"ר — רח"בע — ר"ט

ר' חִיָּא רַבָּה R. Chija Rabbah. — ר' חַיִּים קִמְחִי
ר' טַרְפוֹן. — רַבֵּנוּ טוֹבִיָּה. — ר' חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא
רוּחַ טוּמְאָה spiritus immundus. — רק טוֹב

רט"ב — ר"י

ר' יוֹסֵי. ר' טוֹבִיָּה R. Tobias sacerdos. כֹּהֵן
ר' יַעֲקֹב. — ר' יִצְחָק. — ר' יִשְׁמָעֵאל. — ר' יְהוּדָה
ר' יִרְמְיָהוּ. — ר' יְשַׁעְיָהוּ. — ר' יוֹחָנָן. — ר' יוֹסֵף

רֹאשׁ יְשִׁיבָה *Rector academiæ.* רש״י יָשָׁן vetus exemplar operum Rashi. רֹאשׁ יוֹסֵף nom. libr.

רי״א

ר׳ יהודה אלברצלוני (*Barsellonius*). — ר׳ יוסף אַלְפּוּסִי. ר׳ יצחק אַבְרַבְנְאֵל — ר׳ יעקב אַלְבָּא. ר׳ יצחק אֲבוּהַב — ר׳ יצחק אַבֶּנְדָּנָה.

רי״אח — רי״אמ — רי״בא — רי״בב

ר׳ יְהוּדָה אַרְיֵה מודינא — ר׳ יְשַׁעְיָהוּ אַחֲרוֹן (*Leo Modenensis*). ר׳ יוֹאֵל - ר׳ יַעֲקֹב בר אֱלִיעֶזֶר. ר׳ יוחנן בן בְּרוֹקָה - ר׳ יהודה בן בתירא - בֶּן אֱלִיעֶזֶר.

רי״בג — רי״בז — רי״בח

ר׳ יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי (*Gorionides*). ר׳ יוֹסֵף בַּר גּוּרְיוֹן. ר׳ יַעֲקֹב בֶּן חָבִיב — ר׳ יִצְחָק בֶּן חֲנַנְיָא.

רי״בט — ריב״יא — רי״בל — רי״בם

ר׳ יִצְחָק - ר׳ יַעֲקֹב בֶּן טוֹדְרוֹס - ר׳ יוֹסֵף בַּר טוֹבִיָּה (ex urbe *Fez*) ר׳ יְהוֹשֻׁעַ בן לֵוִי - בן יַעֲקֹב אלפסי. רַבֵּנוּ יִצְחָק בן מֵאִיר (*Mejer*). ר׳ יוסף בר מֵאִיר.

רי״בן

ר׳ יַעֲקֹב - ר׳ יְהוּדָה בַּר נחמני - ר׳ יִצְחָק בר נָתָן ר׳ יְהוּדָה בֶּן נִיסָן — בַּר נַפְתָּלִי.

רי"בק — ריב"רס — ר"יבש

ר' יהודה בר קלונימוס — ר' יְהוֹשֻׁעַ בן קָרְחָה.
ר' יִצְחָק בר ששת — רבי יונה בר רבי סימון.
R. Isaac, filius Sheshet. ר' יַעֲקֹב שָׂשׂוֹן *R. Jacob Sason.* ר' יִצְחָק בן שְׁמוּאֵל *R. Isaac, fil. Samuel.*

רי"ג — רי"ה — רי"הק — רי"ז

ר' יְהוּדָה הַנָּשִׂיא - ר' יַנַּאי הַכֹּהֵן - ר' יוֹסֵף גִּקְטִילְיָה.
ר' יְהוּדָה הַקָּדוֹשׁ. (*Hurwitz*) ר' יְשַׁעְיָהוּ הורויץ
ר' יַעֲקב ווייל (*Veil*).

רי"בע — רי"ח

ר' יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל *R. Jonathan, filius Uziel.*
ר' יְחִזְקִיָּה - ר' יְהוּדָה חָסִיד. (*Sartor*) ר' יְהוּדָה חַיָּט
ר' יוֹסֵף חָמִיץ — ר' יַעֲקב חָאגִיז — ר' יִצְחָק חַיּוּת.

רי"ט — ריט"בא

ר' יִצְחָק טַרְפוֹן. (*Tranensis*) ר' יוֹסֵף טְרָאנִי
(*Tarphon*, sc. *Triphon*). ר' יוֹם — ר' יוֹם טוֹב
טוֹב בַּר אַבְרָהָם *R. Jom tof, filius Abraham.*

רי"י

רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה *faciet voluntatem eorum qui timent eum.*

רי״ל — רי״ם — רי״ן

ר׳ יְהוּדָה לֶירְמָא.-ר׳ יַעֲקֹב לֵוִי.-ר׳ יִצְחָק לוּרִיאָה.
ר׳ יְהוּדָה מִינְץ (*Mogunt.*) ר׳ יִצְחָק מִדּוּרָא (*Durensis*).
ר׳ יַעֲקֹב מַרְגָּלִיתָא *R. Jacob Margalita.* ר׳ יהודה
מכבי (*Maccabæus*). ר׳ יַעֲקֹב נַקְדָּן (*Puncthtor*).
ר׳ יְהוּדָה נָשִׂיא (*Princeps*).

רי״א — רי״ץ — ריצ״בא

ר׳ יִצְחָק אלפסי *R. Isaac Alpassi.* ר׳ יוֹסֵף צַדִּיק.
ר׳ יְהוֹשׁוּעַ צַרְפָתִי.-ר׳ יְהוּדָה צְבִי.-ר׳ יַעֲקֹב צֶמַח
(*Zarphati*, i. e. *Gallus*). ברבי (= בר רבי) ר׳ יִצְחָק
אַבְרָהָם *R. Isaac, filius R. Abraham.*

ריצ״בט — רי״ק — רי״ת

ר׳ יְהוּדָה-.ר׳ יוֹסֵף קָארוֹ-.ר׳ יִצְחָק ברבי טוֹדְרוֹס
קָדוֹשׁ.— ר׳ יַעֲקֹב קְנֵיזֶל (*Knesel*). ר׳ יוֹסֵף קִמְחִי.
ר׳ יַעֲקֹב תַּם *R. Jacob Tam.*

ר״ל

רוֹצֶה לוֹמַר *vult dicere.* רְצוֹנִי לוֹמַר *voluntas mea est dicere.* רָאוּי לְתַקֵּן *debet corrigi.* רָאוּי לִהְיוֹת *debet esse.* רֵישׁ לָקִישׁ *Resch Lakisch;* nom. propr. ר׳ לֵוִי *R. Levi.* רְאָיָה לַדָּבָר *probatio rei.* רָאוּי לְסַדֵּר

decet ordinare. רָאוּי לְפָרֵשׁ *decet explorare.* רָאוּי לְבָרֵךְ *decet benedicere.* רָאוּי לָהֶם *decet illos.*

רל״בג

ר׳ לֵוִי בֶּן גֵּרְשׁוֹם *R. Levi, filius Gersom.*

רל״בח — רל״בק — רל״בש

ר׳ לֵיב בַּעַל קַבָּלָה.- ר׳ לֵוִי בן חָבִיב (*Cabbalista*). ר׳ לֵיב בן שְׁלֹמֹה — ר׳ לֵיב בן שָׁאוּל.

רל״מ — ר״מ

ר׳ מֵאִיר. רָאוּי לִפְרוֹשׁ מֵהֶם *decet separare ab illis.* *R. Majer.* ר׳ מֹשֶׁה. - רוּם מַעֲלָתוֹ *magnitudo excellentiæ suæ.* רַעְיָא מְהֵימְנָא *pastor fidelis*, nomen libri. רֵישׁ מְתִיבְתָּא *Caput Synagogæ.* ר׳ מְנַחֵם. ר׳ מָרְדְּכַי. רֹאשׁ מְדִינָה *provinciæ præfectus.*

רמ״א — רמ״אפ

ר׳ מֵאִיר אוֹמֵר *R. Meier dicit.* ר׳ מֹשֶׁה אַלְשֵׁיךְ. ר׳ מֹשֶׁה — ר׳ מֹשֶׁה אִיסֶרְלֶס — ר׳ מֹשֶׁה אַלְשְׁקָר אִיסֶרְלֶס פָּסַק *R. Mose Isserles decidit.*

רמ״בם — רמ״בן

ר׳ מֵאִיר.- ר׳ מֹשֶׁה בֶּן נַחְמָנִי.- ר׳ מֹשֶׁה בֶּן מַיְמוֹנִי. בן נָתָן.

רמ"ד — רמ"ח — רמ"י

ראש מוֹר דְּרוֹר. R. Mose concionator. ר' מֹשֶׁה דַּרְשָׁן
ר' מֹשֶׁה חָרִיף — ר' מֹשֶׁה חַזָּן. est nom. libr.
ר' מֹשֶׁה יָפֶה — ר' מָרְדְּכַי יָפֶה.

רמ"ך — רמ"ן — רמ"מ

ר' מֹשֶׁה נַקְדָן. R. Mose sacerdos. ר' מֹשֶׁה כֹּהֵן
ר' מֹשֶׁה מֶינְץ - ר' מֹשֶׁה נָתָן. R. Moses punctator.
(*Moguntinus*).

רמ"ע — רמ"סל — רמ"פ

ר' מאיר. R. Menachem Asarjah. ר' מְנַחֵם עֲזַרְיָה
ר' מֵאִיר פָּאדוֹאָה. R. Meir opinabatur. סְבִירָא לֵיהּ
ר' מֹשֶׁה פַּרְדּוֹ. R. Mejer Patavinus.

רמ"ק — רמ"ת — ר"נ

ראש, מֵעַיִם, תַּחְתִּיּוֹת. — ר' מֹשֶׁה קִמְחִי caput, viscera, inferiora.
ר' נַחְמָנִי - ר' נָתָן - רַבֵּנוּ נִסִּים.
— ר' נְחֶמְיָה. רוּחַ נְבוּאָה *Spiritus Prophetiæ.*
רְפוּאוֹת נֶפֶשׁ *Salus animæ.*

רנ"בר

ר' נִסִּים בַּר רְאוּבֵן *Rabbi Nissim, Rubeni filius.*

ר״ס — רס״ג — ר״ע

רֵישׁ סִימָן *initium signi.* רב סופרא *Rab Sophra.* ר׳ סַעֲדְיָה גָאוֹן *R. noster Saädja.* רבנו סעדיה *R. Saädja Gaon.* רַע עַיִן — .ר׳ עֲקִיבָא *oculus invidus.* רבנו עובדיה *R. Obadias.* רב עמרם *Rab Omram.*

רע״א — רע״ב

ר׳ עֲקִיבָא. רֵישׁ עַמּוּד א׳ *initium primæ oolumnæ.* עוֹזֵר *R. Akiba Ozer.* ר׳ עובדיה ברטאנורא *Bartenora*

רע״ה — ר״פ — רפ״בי

רִבּוֹן — .רִאשׁוֹן עָשָׂה הוּא — .רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם .רֹאשׁ פֶּרֶק — .רֹאשׁ פָּסוּק — .הבא vel עולם הזה .רֹאשׁ פָּרָשָׁה — .רַב פָּפָּא — .רַב פְּנִינִים — .ר׳ פֶּרֶץ .ר׳ פִּנְחָס בֶּן יָאִיר .R. Ploni, i. e. N. N. ר׳ פְּלוֹנִי

רפ״ב — רפ״כא — ר״ץ — רצ״חמ

ראֹשׁ פֶּרֶק י״ב initium cap. XII. ראֹשׁ פֶּרֶק כ״א initium capit. XXI. רֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא initium cap. I. ר׳ צְבִי *R. Zebi.* רוֹמֵשׂ צוֹמֵחַ חַי מְדַבֵּר *reptile, vegitabile, vivens, rationale.*

ר״ק

ראֹשׁ קְהִלָּה. רוּחַ קְדוּשָּׁה *spiritus sanctificationis.* *præses congregationis.*

ר״ר — רר״כה

רוּחַ רָעָה *spiritus malus.* רִבּוֹי רְבָבוֹת *decies decem millia.* רַק רַע כָּל־הַיּוֹם *semper malus.*

ר״ש — רש״א

רוּחַ שְׁטוּת *spiritus stultitiæ.* — ר׳ שִׁמְעוֹן. — ר׳ שְׁלוֹם. — ר׳ שְׁלֹמֹה. — ר׳ שְׁמוּאֵל. — ר׳ שמעיה. — ר׳ ששת *R. Sesath.* — ר׳ שמשון. — ר׳ שרידא. — רֹאשׁ שֶׁבֶט. — רַבִּי רבִ שמחה *magna lætitia.* שְׁמוּאֵל אֱלִיעֶזֶר.

רש״בא — רשב״אא — רש״בג — רש״בט

רַבֵּנוּ שִׁמְשׁוֹן בַּר אַבְרָהָם. - ר׳ שְׁלֹמֹה בן אַדֶּרֶת. ר׳ שמעון בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. - ר׳ שִׁמְעוֹן בַּר אֶלְעָזָר. ר׳ שמעון בֶּן גַּמְלִיאֵל. — ר׳ שמעון בְּרַבִּי טוֹבִיָּה.

רש״בי — רש״בל — רש״בם

ר׳ שמעון בן יוֹחָאי. — ר׳ שְׁלֹמֹה בן יִצְחָק. — ר׳ שמעון בֶּן־לָקִישׁ. — ר׳ שְׁמוּאֵל בן מֵאִיר. *R. Samuel, filius Mejer.* ר׳ שלמה בן מֶלֶךְ *R. Salomo, filius Melech.*

רש״בן

ר׳ שמעון בן ננס *R. Simeon, filius Nanus.*

רש"בץ — רש"בע — רש"ג

רַבֵּנוּ שלמה בַּר צָדוֹק — .ר' שמעון בן צֶמַח.
רִבּוֹן — .ר' שמואל בן צָדוֹק — .ר' שמעון בן צָדוֹק
רַב שְׁרִירָא גָאוֹן *Raf Scherira Gaon.* -.שמים בּוֹנֶה עוֹלָם

רש"דמ — רשה"סבה — רש"הק

ר' שמואל דע מאדינא *R. Samuel de Modena.*
רבי שלמה הספרדי בעל השירים *R. Salomon Hispanus auctor Canticorum.* Scribitur etiam sine Samech et addito in fine *Shin*, sic : רשה"בהש idemque notat. ר' שמואל הַקָּטָן-.ר' שמעון הַקָּדוֹשׁ *R. Samuel junior.*

רש"ט — רש"י

.ר' שלמה יַרְחִי *R. Schem Tof.* ר' שֵׁם טוֹב
רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל *caput tribuûm Israel.* — .ר' שלמה יִצְחָק

רש"ך — רש"כפ — רש"ל — רש"מ

ר' שלמה כֹּהֵן *R. Solomo Kohen.* ר' שלמה כֹּהֵן פיאפו *R. Salomo Kohen Piapas.* ר' שלמה לוּרְיָא *R. Salomo Luria.* רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם *voluntas Dei.* ר' שלמה מְדִינָה *R. Samuel Medina.* ר' שמואל מְדִינָה ר' שלמה מַלְכּוֹ *R. Salomo Malko.* — .מֵאִיר

רש״נ — רש״ע — רש״ף

רִבּוֹן שֶׁל עוֹלָם. spiritus prophetiæ. רוּחַ שֶׁל נְבוּאָה

R. Samuel Florentinus. ר׳ שמואל פלארענטין

רש״ק — ר״ת — רת״בה

רָאשֵׁי תֵיבוֹת. R. Simson Kinan. ר׳ שִׁמְשׁוֹן קינאן

principia dictionum. רַבֵּנוּ תָּם. — ר׳ תַּנְחוּמָא.

R. Tanchum, filius He. ר׳ תַּנְחוּם בַּר הֵיא

ש׳

שבועה. - שבת. - שנה. - שם. - שמים. - שַׁעַר.

שוּרָה radix. שׁוֹרֶשׁ — שֶׁנֶּאֱמַר. dæmones. שֵׁדִים

linea. שמועה fama, sermo.

ש״א

שׁוּם אִתְּתָא (Hebr. שֵׁם אִשָּׁה) nomen mulieris.

שַׁעַר אֶפְרַיִם est nom. libr. שְׁבוּעָה אַחַת septima una. שׁוּם אָדָם nomen hominis. שפת אֱמֶת os veritatem loquens. שַׁעֲרֵי אוֹרָה est nom. libr.

שַׁעַר א' *porta prima*, i. e. *caput primum.* שמואל א' *liber primus Samuelis.* שְׁטַר אירוּסִין *contractus sponsalium.* שׁוֹכְנֵי אָפָר *mortui.* שְׁבִילֵי אֱמוּנָה et שֻׁלְחָן אַרְבַּע sunt nom. libr. שלשה אֲרָצוֹת Cap. VI tract. *Schebiith.* שואל אָדָם Cap. XXIII tract. *Shabbath.* שמאי אוֹמֵר Cap. I tract. *Nidda.* שנים אוֹחֲזִין Cap. I tract. *Baba mezia.* -שֵׁם אֱלֹהִים.

ש"ה — שאר"ול — שא"ול

שאר - שָׁמַיִם אֶרֶץ הָרוּחַ - שׁוֹמֵר אֲדֹנָי הַבְּרוּאִים. שאמרו רבותינו זכרונם לברכה - אבות הטומאות. שאמרו זכרם לברכה scil. *magistri nostri,* ut suprà.

שא"י — שא"יל — שא"ל

שְׁבוּעָה — שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל — שְׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אַחַת לְעוֹמֵר.

ש"ב

שבת — שמואל ב'. שאר בְּשָׂרִי *cognatus meus.* שבת בְּשַׁלַּח. שָׂפָה בְרוּרָה est nom. libr. בְּרֵאשִׁית - שַׁעַר בִּינָה est nom. libr. — שֶׁל בָּשָׂר.

שב"ד

שבועת בֵּית דִּין — שלוחי בֵּית דִּין.

שב״ימ — שב״נ — שב״עפ

שֶׁבְּיֵשׁ מְפָרְשִׁים *quia invénitur in nonnullis explicationibus* (?). שֶׁבְּעַל פֶּה.— שׁוּם בַּר נַשׁ.

שב״ת — ש״ג

שֶׁל גּוֹיִם - Gentium, i. e. Christianorum. שֵׁינָה בְּשַׁבָּת תַּעֲנוּג.- שְׂכָרוֹ בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן, שִׁלְטֵי גִבּוֹרִים, שַׁרְשׁוֹת גַּבְלוּת — שַׁעֲרֵי גְבוּרָה sunt titul. libr.

ש״ד

שַׁפִּיר דָּמֵי — *pulchrum, bonum, rectum videtur.* - שְׁפִיכוּת דָּמִים — שׁוֹרֶשׁ דָּבָר. שִׂפְתֵי דַעַת, שַׁעֲרֵי דִמְעָה — שְׁמוֹת דְּבָרִים — שַׁעֲרֵי דוּרָא sunt titul. libr. שֵׁם דָּבָר *nomen substantivum.* שְׁבוּעָה דְאוֹרַיְתָא *juramentum legalis.*

שד״י — ש״ה

שַׁעַר et שַׁלְשֶׁלֶת הַקַּבָּלָה - שׁוֹמֵר דִּירַת יִשְׂרָאֵל - שַׁעַר הַחַיִּים sunt titul. libr. שִׁיר הַיּוֹם.— שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. שֵׁם הַמְּפוֹרָשׁ *Schem Hamphorasch.* שַׁבָּת הַגָּדוֹל. שַׁעַר הַשָּׁמַיִם — שֻׁלְחָן הַפָּנִים — שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁקֶל — שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁלּוּחַ הַקֵּץ sunt titul. libr. שַׁעַר הַשָּׁמַיִם, הַקּוֹדֶשׁ - שַׁעַר הָרָזִים - sunt nom. libr.

שיר הַיִחוּד *Canticum de unitate Dei.* שלוח הַקֵּן Cap. XII tract. *Chullin.* שְׁתֵּי הַלֶּחֶם Cap. XI tract. *Menachoth.* שַׁבָּת היום *Sabbathum est hodie.* שׁוֹמֵעַ הַדִּין.

שה"ד — שה"י — שהי"לל — שה"יל

שבועות הַדַּיָּנִים *juramentum judicum.* שבת הַיּוֹם. - שַׁעַר הַיִּרְאָה est nom. libr. שהיה לו לוֹמַר. שבת הַיּוֹם לְאַרְגָּ׳.

שה"ע — שה"פ — שה"עה — שה"ש

שלמה הַמֶּלֶךְ. - שבועות הַפִּקָּדוֹן. - שְׁבוּעוֹת הָעֵדוּת. שער הַשָּׁמַיִם. — שיר הַשִּׁירִים. — עָלֵינוּ הַשָּׁלוֹם

ש"ו

שְׁתִי וָעֵרֶב *stamen et subtegmen* (i. e. Crux). שמים וארץ. — שָׁרִיר וְקַיָּם *firmum et ratum.* שאלה ופקדון *petitio et depositum.* שלוחין ושותפין *nuncii et socii.* שמטה ויובל *remissio et annus jubilæus.* שאלות ותשובות.

שו"ב — שוב"בים — שו"בד

שְׁמוֹת וָאֵרָא בֹּא בְּשַׁלַּח יִתְרוֹ. — שׁוֹחֵט וּבוֹדֵק. שְׁחִיטָה וּבְדִיקָה *mactatio et lustratio pecoris.* — מִשְׁפָּטִים.

שו"ז — שו"מ — שו"ן — שו"ש

שפייר וירמש מענץ Spira, Wormatium, Moguntium. — שִׁירִים וּזְמִירוֹת. שַׁמָּשׁ וְנֶאֱמָן. - שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה.

שו"ת — ש"ז — שז"ל

שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת interrogationes et responsiones. שַׁבַּת זָכוֹר insigne Sabbathum. — שִׁכְבַת זֶרַע. שִׁכְבַת זֶרַע לְבַטָּלָה. — שְׁטַר זָכָר. — שִׁכְבַת זָכָר

שז"סה — ש"ח

שִׂנְאַת חִנָּם odium immeritum. — שָׁנָה חֲדָשָׁה. — שָׁוֶה סוֹד הַפָּסוּק. שְׁנוֹת חַיִּים anni sani. — שׁוֹמֵר חִנָּם. שבת חֲזוֹן Sabbathum Chazon; in quo legitur primum caput Jesaiæ. - שבת חֲנֻכָּה. - שְׁטַר חוֹב. שְׁטַר חָמוּר chirographum durum. שְׁטַר חֲלִיצָה litteræ juris affinitatis. שִׂנְאַת חֲכָמִים. — שָׁמַיִם חֲדָשִׁים.

שח"ה — שח"ע

שֶׁחֲטָאנוּ sunt ultima verba precationis cujusdam. — עָלֶיהָ. שבת חול הַמּוֹעֵד.

שח"ז

שְׁטַר חֲצִי זָכָר.

ש"ט — שט"ח

.שנים טובים est nom. libr. שוחד טוב - .שם טוב
.טמא contusus ossibus. Cf. Buxt. Lex. in שָׁחִיק טַמְיָא
שֻׁלְחָן טָהוֹר - ,שֶׁמֶן טוֹב - ,שׁוֹחֵד טוֹב - .שֵׂכֶל טוֹב sunt nom. libr. שְׁטַר חֲלִיצָה *obligatio extractionis* (calcei).

שט"חז

שְׁטַר חֵלֶק זָכָר *chirographum portionis filii.* שטר חוב זֶה *obligatio hujus debiti.*

ש"י

,שתי יָדוֹת — ,שפתי יְשֵׁנִים — ,שְׁאֵרִית יוֹסֵף ,שַׁעַר יְהוּדָה — ,שבטי יָהּ — ,שבטי יִשְׂרָאֵל sunt titul. libr. שֶׁל יָד *manûs.* שומר יִשְׂרָאֵל *custos Israelis.* שִׁבְעַת יָמִים Cap. I tract. *Joma.* שֶׁבֶט ,יְהוּדָה - ,שִׂיחַ יִצְחָק - ,שׁוֹרֶשׁ יִשַׁי sunt nom. libr. שם יָשָׁר *nomen rectum.* שמע יִשְׂרָאֵל *audi Israel.* שיחיה *qui vivat.* שיהא *quod sit, quod erit.* — .שם יתברך

שי"בה — שי"ל — שיל"נע

שֶׁיֵּשׁ לָנוּ *quod pertinet ad nos.* — .שְׁתִיקָה יָפָה בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה .שֵׁם, יֶפֶת, לֶמֶךְ, נֹחַ, עֵבֶר

שי״לת — שי״ם

שֵׁם יְהוָה מְבוֹרָךְ. — שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָמִיד.

שי״נ — שי״ת

שְׁאָר נִין וָנֶכֶד. — שָׁלוֹם יִהְיֶה נֶגְדוֹ. — שֶׁיִּחְיֶה נֶצַח.

שְׁאֵלוֹת יעב״ץ *responsa juris Jacobi filius Zevi.*

שם יִתְעַלֶּה. — שם יהוה נקרא.

ש״כ — שכ״ג

שִׂפְתֵי כֹהֵן est nom. libr. שְׁטַר כְּתוּבָּה *litteræ matrimoniales.* שלמה כֹּהֵן. — שפחה כנענית *Ancilla Cananæa.* שְׁאָר כְּנֶסֶת גְּדוֹלָה *reliquiæ virorum synagogæ magnæ.*

שכ״ה — שכ״כ — שכ״ל

שֶׁכֵּן הִסְכִּים *quod ità convenit.* שֶׁכֵּן כָּתַב. — שֶׁכֵּן לָמַד.

שכ״מ — שכ״פ

שבת כַּלָּה מַלְכְּתָא *Sabbathum, sponsa regia.* שובר כְּתָב מוּחְתָּם *frangens epistolam obsignatam.* שכן מְפוֹרָשׁ *quia ità demonstratum est.* שכן פָּסְקוּ.

ש״ל

שלמה לוּרְיָא — שֶׁיֵּצֵא לְעֵיל. — שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ *Salomo Loria.* שבח לָאֵל *Laus Deo.* שְׁבִילֵי לֶקֶט

est nom. libr. שלום לָךְ *pax tibi.* שְׁנֵי לוחות et שִׁבְרֵי לוחות sunt nom. libr. שחל להיות *quod contigit fieri.*

של"ה — של"יט

שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית est nom. libr. שֶׁיִּחְיֶה לְאוֹרֶךְ יָמִים טובִים.

שלי"טא — של"ש

שָׁלוֹם לָךְ שָׁלוֹם.-שֶׁיִּחְיֶה לְאוֹרֶךְ יָמִים טובִים אָמֵן.

ש"ם

שמע מִנָּהּ vel מינא *audi ex eo* (indè scias). שם מְפוֹרָשׁ *nomen expositum.* שַׁעֲרֵי מוּסָר est nom. libr. שֻׁלְחַן מְלָכִים. — שכיב מְרַע *decumbens ex morbo.* שני מגינים est nom. libr. שָׁלִיחַ מְיוּחָד *proprius, destinatus nuntius.* שֵׁבֶט.-שְׁמַע מוּסָר מוּסָר est nom. libr. שְׁטַר מְכִירָה.— שִׁלּוּחַ מִצְוָה. שְׁתֵּי מִדּוֹת שְׁלֹשָׁה מִינִים Cap. VI tract. *Nazir.* שֵׁשׁ מַעֲלוֹת Cap. IX tract. *Menachoth.* Cap. I tract. *Mikwaoth.* של מזמור *Cantici.* שמע מהם *fama ex illis est;* (ità receptum est).

שמ"ע

שדי.-שַׁדַּי מֶלֶךְ עֶלְיוֹן — שַׁחֲרִית מִנְחָה עַרְבִית

שָׁמַיִם מַלְכוּת עוֹל.- שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם.- מֶלֶךְ עוֹלָם *jugum regni cœlorum.*

שמ"ר — שמ"ות — שמ"תי

שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם nom. libr. שְׁמוֹת רַבָּא *duæ partes Scripturæ, et una pars Targum.* שמתרגם יונתן *ut interpretatur Jonathan.*

שמ"ש — ש"נ

שׁהוּא נֶאֱמָן. *quod est id quod dixit.* שמה שאמר שני נְזִירִים.- שליח נֶאֱמָן.- שָׂא נָא.- שְׁיָאִיר נֵרָם Cap. VIII tract. *Nazir.* שנראה.- שנתן.- שנאמר.

שנ"ב — שנ"ל

שהכל־נהיה בִּדְבָרוֹ *cujus verbo omnia existunt.* שנאמר.- שנכתב לְקַמָּן.- שעשה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ שנראה לִי.— לְעֵיל.

ש"ם — שס"מ

שִׁשָּׁה סְדָרִים *sex ordines,* (sex partes operis Talmudici). His verbis totum Talmud appellant. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה.— שְׁלשָׁה סְפָרִים.

ש"ע

שְׁמִינִי עֲצֶרֶת *octavus dies interdicti* (laboris).

שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה est nom. libr. שֻׁלְחָן עָרוּךְ.-שֶׁל עוֹלָם שׁוֹשַׁנַּת עֲמָקִים nom. libr. שנים עֵדִים *duo testes.*

שע״ה — ש״עהז״ל

שְׁחוֹר עַל הַלָּבָן זֵכֶר לְחֻרְבָּן.-שלמה עָלָיו הַשָּׁלוֹם *nigrum super albo;* memoriale est desolationis sc. Templi et urbis. Cf. Buxtorf. abbreviat.

שע״מ — שע״פ

שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת *tredecim proprietates seu virtutes.* שעיין פָּעַל *quia media littera radicalis.*

ש״פ — שפ״ז

שָׁוֶה פְּרוּטָה *pretium æquum pecuniæ*, vel *valet obolo.* שושן פּוּרִים *Sousan Purim;* (nomen festi). של פֶּסַח *Paschalia.* שְׁטַר פִּטּוּרִין *epistola repudii.* שְׁטַר פִּטּוּר זֶה — .שַׁבַּת פָּרָשַׁת זכר *litteræ hujus repudii.*

שפ״ם — שפ״פ — שפ״ש

שם פועל מלה *nomen, verbum, particula;* tres orationis partes apud Hebr. .שבת פָּרָשַׁת פָּרָה .שבת פָּרָשַׁת שְׁקָלִים

ש"ץ

שְׁטַר צַוָּאָה *litteræ* sive *mandatum de ultimâ voluntate.* — שם צְבָאוֹת. שְׁלִיחַ צִבּוּר *legatus, minister synagogæ.* שֶׁל צַדִּיקִים *justorum.* שַׁעֲרֵי צֶדֶק et שערי ציון sunt nom. libr. שַׁבְּתָאי צְבִי *Sabbathai Zevi.* שִׂפְתֵי צֶדֶק est nom. libr.

ש"ק — שצמח"נכל

שבתאי צדק מאדים חמא נוגה כוכב לבנה *Saturnus, Jupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna.* Nom. septem planetarum. שבת קוֹדֶשׁ. שַׁלְשֶׁלֶת הַקַּבָּלָה est nom. libr. — שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים.

ש"ר

שֶׁל ראשׁ *capitis.* שְׁמוֹת רַבָּא *Glossa magna in Exodum.* שִׁיר רַבָּא est nom. libr. —שלום רַב. —שם רַע. שֵׁם רְשָׁעִים.

שר"י — שר"ץ

שִׂפְתֵי רְנָנוֹת est nom. libr. -שם רְשָׁעִים יִרְקָב.

ש"ש

שֵׁם שֶׁל -. שׁוֹמֵר שָׂכָר. שְׁנֵי שָׁרָשִׁים *duæ radices.* *nomen illius.* שמואל שׁוּלָם *Samuel Shullam.*

שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים Cap. XIV tract. *Shabbath.* שבועות שָׁוְא *juramenta falsa.* שבת שַׁבָּתוֹן *Sabbathum perfectum.* שבת שִׁירָה Sabbathum in quo legitur Exod. XV. שִׁיר שָׁלוֹם.— שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ Cap. VII tr. *Berachoth.* שְׁנֵי שְׂעִירִים Cap. VI tract. *Ioma.* שׁוֹר שֶׁנָּגַח Cap. IV tract. *Baba kama.* שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם Cap. I tract. *Shebuoth.* שאלת שלום *salutatio.*

ש"ש — ש"ס ש"פ

שַׁבָּת שֶׁל סֻכּוֹת. — שַׁבָּת שֶׁל פֶּסַח.

ש"ת

שְׁלָמָא תִּנְיָנָא *Salus secunda.* שׁוֹמֵעַ תפלה. שְׁעַת תפלה. — שֶׁמָּא תֵּימָא vel שֶׁמָּא תֹּאמַר *fortè dices, objicies.* שִׂמְחַת תּוֹרָה. — שַׁבַּת תְּשׁוּבָה. שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה et שִׁמּוּשׁ תְּהִלִּים sunt titul. libr. שַׁלְמֵי תוֹדָה. - שאלה תשובה *petitio et responsio.* שאלות תשובות *quæstiones et responsa.* שתחיה *quæ vivat.*

ת׳

תענית. - תקופה. - תורה. - תרגום *paraphrasis Chaldaica*. תלמיד. - תשובה. - תרומה. - תשובות. תְּחִיָּה *revivificatio, resurrectio.*

ת״א — תא״ו

תרגום אָחֵר *Targum aliud.* תורה אוֹר *Lex est lux.* תרגום אוּנְקְלוֹס. — תולדות אַהֲרֹן est nom libr. תַּעֲנִית אֶסְתֵּר. — תורת אֱלֹהִים. — תּוֹרַת אֱמֶת, תּוֹלְדוֹת אָדָם sunt nom. libr. תּוֹרַת אָדָם, - תּוֹרַת אָשָׁם et תַּנְחוּמוֹת אֵל sunt titul. libr. תַּנְיָא אִידָךְ *traditio alia.* תולדות אָדָם וְחַוָּה est nom. libr.

תא״ל — תא״ם — תא״ש

תְּשׁוּבַת - . תְּהִלִּים אִיּוֹב מִשְׁלֵי - . תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב אֱמוּנַת שְׁמוּאֵל est nom. libr.

ת״ב — תב״א — תבכ״כבג

תַּלְמוּד בַּבְלִי *Talmud Babyloniæ.* - . תִּשְׁעָה בְּאָב תְּרוּמַת בַּיִת et תְּשׁוּבַת בְּנֵי אַהֲרֹן sunt nom. libr. תְּפִלָּה בְּלֹא כַוָּנָה כְּגוּף בְּלֹא נְשָׁמָה *precatio sine attentione est sicut corpus sine animâ.*

ת״ג — ת״ד — תד״א

תְּקִיעָה גְדוֹלָה. תְּנוּעָה גְדוֹלָה *vocalis longa.* תַּקִּיף גָּדוֹל — תְּנָאִים גְּדוֹלִים — תַּלְמוּד גָּדוֹל *vir valdè magnus.* תֹּמֶר דְּבוֹרָה est nom. libr. תְּנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ — תִּקּוּן דְּרָכִים — תפלת דָּוִד *traditio Scholæ Eliæ.*

תד״ש — ת״ה

תְּקוּמַת - תְּחִיַּת הַמֵּתִים - תְּחִלַּת דִּבְרֵי שְׁמוּאֵל, תורת הַבַּיִת - תפלת הַדֶּרֶךְ - תְּפִלַּת הַשַּׁחַר - הַמֵּתִים, תַּבְנִית הַמִּשְׁכָּן - תורת הַכֹּהֲנִים - תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, תְּקוּפַת הַשָּׁנָה — תבנית הֵיכָל — תורת הָאָדָם sunt titul. libr. תורת הָעוֹלָה *Lex holocausti.* תִּקּוּנֵי הַזּוֹהַר — תקון העולם *Fabrica vel ornamentum mundi.*

תה״ב — תה״ד

תְּחִלַּת הַבּוֹקֵר. תַּלְמוּד בַּבְלִי *Talmud Babyloniæ.* תְּפִלּוֹת הַדֶּרֶךְ est nom. libr. תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן.

תה״ז — תה״ח — תה״י

תורת הַחַטָּאת — תְּחִלַּת הַזְּמַן est nom. libr. תִּקּוּן הַיּוֹם.

תה״ח — תה״ל — תה״ם

תַּקָּנוֹת הַמְּדִינָה — . תְּהִלָּה לָאֵל — . תְּחִלַּת הַחֹדֶשׁ *constitutiones regni.* תקנות הַמֶּלֶךְ *constitutiones regis.* תִּקּוּן הַמִּזְבֵּחַ est nom. libr.

תה״ק — תה״רי

. תורת הַקְּנָאוֹת - . תפלת הַקָּהָל - . תורה הַקְּדוֹשָׁה תַּלְמִיד *decreta congregationis.* תקנות הקהלה הָרַב רַבִּי יוֹנָה.

תה״ש — ת״ו

תחלת ו׳ - . תְּחִלַּת הַשָּׁנָה *principium sex*, nempè horæ sextæ. תמידין ומוספין . — תוספות *appendix.* תוב *adhùc, rursùm, ampliùs.*

תו״א — תו״בב — תו״בך

תולעת ולא איש *vermis et non homo.* תִּבָּנֶה וְתִתְכּוֹנֵן בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ *ædificetur* (sc. Jerusalem) *et erigatur citò in diebus nostris.* תפלה וברכת כהנים.

תו״ם — תו״ש לב״ע

תֶּכֶף וּמִיַּד *statim.* תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם *absolutum et perfectum est : laus sit Deo mundi creatori.*

ת״ז — תז״ח

תקוני - , תקוני זֶבַח - , תַפּוּחֵי זָהָב - , תִּקּוּנֵי זוֹהַר זֹהַר חָדָשׁ sunt nom. libr.

ת״ח

תַּלְמִיד חָכָם *sapiens philosophus.* תָּא חֲזִי *veni, vide.* תְּקוּן חִלּוּפִים *institutiones cambii.* תוֹצְאוֹת חַיִּים est nom. libr. תַּעֲנִית חֲלוֹם *jejunium somnii causâ.* תורת חַיִּים — תולדות חַטָּאת sunt nom. libr. תִּקּוּן חָצוֹת — תַּקָּנוֹת חֲכָמִים — תַּעֲנִית חֲסִידִים, תורת חֶסֶד — תְּחִנּוֹת חֲדָשׁוֹת — תְּחִלַּת חָכְמָה sunt nom. libr.

תח״ה — תח״י

תְּחִיַּת הַמֵּתִים *resurrectio mortuorum.* תחת חֲתִימַת יָדִי *sub inscriptione meâ.*

תח״ל

תִּקּוּן חֲצוֹת לַיְלָה *constitutio precum, quæ in mediâ nocte fiunt.*

ת״י

תִּקּוּנֵי יְשָׁנִים - . תרגום יוֹנָתָן - . תרגום יְרוּשַׁלְמִי et תֻּמַּת יְשָׁרִים sunt nom. libr. תַּלְמוּד יְרוּשַׁלְמִי. תּוֹלְדוֹת יֵשׁוּ. תענית יָחִיד *jejunium unius hominis.*

תּוֹלַעַת יַעֲקֹב ,- תולדות יַעֲקֹב - , תולדות יִצְחָק ,
תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל — , תְּפִלּוֹת יְשָׁרִים sunt nom. libr.
תיימא *geminum;* freqens hoc in *Rabboth* ibi, ubi in contextu est repetitio ejusdem dictionis.

ת״א — תי״בע

תרגום — . תְּפִישַׂת בְּנֵי אָדָם — . תּוֹסְפוֹת יַד אָדָם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל.

תי״בתא — תי״ט

תִּשְׁבִּי יָבֹא וְיַגִּיד בְּפִיו תֵּירוּץ אֲמִתִּי *Tishbi veniet, et indicabit ore suo solutionem veram.* תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב est nom. libr.

תי״כק — תי״קו

תִּקּוּן יוֹם כִּפּוּר קָטָן *constitutio diei minoris expiationis.* תִּשְׁבִּי יְתָרֵץ קֻשְׁיוֹת וּבַעֲיוֹת *Thishbi solvet objectiones et quæstiones.*

תי״ר — ת״כ

תורת — . תַּלְמוּד יְרוּשַׁלְמִי — . תרגום יְרוּשַׁלְמִי
. תּוֹסְפוֹת כְּתוּבָה -. תְּקִיעַת כַּף est nom. libr. כֹּהֲנִים
. תשלומי כפל — . תורה כתובה

ת״ל

תלמוד לומר.-תפלה למשה initium Psalmi XC. תהלה לאל Laus Deo. תרי לישנין duæ significationes. תרצה לידע volueris scire. תרצה לחשוב volueris supputare. תחיה לנצח vives in æternum. תאוה לעינים delicium oculorum. תמצי לומר. תלמיד לשון.—תפוק ליה vel לן.

תל״ד — תל״הר

תקון ליל הושענא רבא.—תהלה לדוד.

תל״ח — תל״י — תל״ע

תהלה ליהוה.-תרצה לחשוב.-תהלה לאל חי. תהלה לאל עולם.

תל״ר — תל״ש

תקון—, תקון ליל שבת—, תשובות לחם רב ליל שבועות sunt nom. libr.

ת״מ

תפלת מעריב.-תפלת מנחה.-תבורך מנשים. תורת משיח.—תורת משה.—תפלת מוסף. תקנות מלכים decreta regum.—תחית מתים תוכחת מוסר et תוכחת מתעה statim. תכף מיד

sunt nom. libr. תִּקּוּן מַלְקוּת *constitutio flagellationis.*

תמ"א — תמ"ב

תְּשׁוּבוֹת מַשְׂאַת בִּנְיָמִין - תּוֹרַת מֹשֶׁה אֱמֶת est nom. libr.

תמ"ג — תמ"ד

תַּעֲנִית מִצְוָה גְּדוֹלָה in Calendario. - תְּאוֹמִים מֹאזְנַיִם דְּלִי *gemelli, libra, aquarius.*

תמ"ה — תמ"הג

תפלה מכל־השנה nom. libri precatorii. תִּקּוּן מְדוֹרַת הַנֶּפֶשׁ.

תמ"כ — תמכע"וכי

תְּהֵא מִיתָתוֹ כַּפָּרָה עָלָיו — . תְּהֵא מְנוּחָתוֹ כָּבוֹד וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

תמ"ש — ת"ן

תַּעֲנוּג נֶפֶשׁ - תּוֹלְדוֹת נֹחַ - תִּקּוּן מוֹצָאֵי שַׁבָּת.

תנב"עא — תנ"ה

תַּנְיָא נַמֵּי הָכִי — . תְּהִי נַפְשׁוֹ בְּגַן עֵדֶן אָמֵן *doctrina* seu *traditio etiam talis est.*

תנ"ו

תחי נפשי ותהללך.

תנ״ך — תנצ״בה — תנ״ש

תְּהִי נַפְשׁוֹ צְרוּרָה בִּצְרוֹר.-תּוֹרָה נְבִיאִים כְּתוּבִים
הַחַיִּים.—תְּשׁוּבַת נַחֲלַת שִׁבְעָה est nom. libr.

ת״ס — תס״ת

תקון סוֹחֲרִים est nom. libr.—תִּקּוּן סוֹפְרִים.
תִּקּוּן סֵפֶר תּוֹרָה.

ת״ע

תְּרֵי עָשָׂר XII proph. min. — תּורת עֵדוּת.
תּורת עוֹלָה est nom. libr. — תְּפִלַּת עַרְבִית. תְּפִלַּת
תקון עַרְבִית et תִּקּוּן עוֹלָם sunt nom. libr. - עַבְדְּךָ.

תע״ב — ת״צ — תצ״ם

תַּעֲנִית צִבּוּר *jejunium commune*. - תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה.
תְּפִלִּין צִיצִית מְזוּזָה. — תַּעֲנִית צַדִּיקִים.

ת״ק

תְּנוּעָה קְטַנָּה *vocalis brevis*. — תְּקִיעָה קְטַנָּה.
תַּנָּא קַמָּא *doctor primus*. — תְּפִלָּה קְצָרָה. - תַּקָּנוֹת
קְהִלָּה *constitutiones urbis*. תקון et תִּקּוּן קְרִיאָה
קָרָאִים sunt nom. libr. תקנות קברנים.

תק״כ

תְּקִיפַת כַּפּוֹ stipulatâ manu promittere aliquid.
תְּקִיעַת כַּף idem.

תק״ש

תִּקּוּן קְרִיאַת שְׁמַע *constitutio circa lect.* Audi.

תק״ת — ת״ר — תר״ג

— .תְּהוֹם רַבָּא — .תְּנוּ רַבָּנָן — .תְּקוּפַת תַּמּוּז
.תַּקָּנוֹת רַבֵּנוּ גֵּרְשׁוֹם

תר״ו — תר״ח

.תְּפִלַּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ — .תַּפַּח רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ

תר״י — ת״ח

תקיעה תרועה תקיעה — .תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה
clangor, buccinatio, clangor; sunt toni buccinæ varii. .תפל׳ שמונה עשרה

ת״ש

.תְּפִלַּת שַׁחֲרִית-.תַּרְגּוּם שֵׁנִי *veni, audi.* תָּא שְׁמַע
תִּקּוּן שַׁבָּת est nom. libr. תְּנֵינָן שָׁם *discimus ibi.*
תּוֹרַת שְׁלָמִים *Lex sacrificiorum eucharisticorum.*
תַּלְמִיד שְׁמוּאֵל — .תִּקּוּן שׁוֹבָבִים — .תִּקּוּן שְׁטָרוֹת
תשובה שאלה-.תַּלְמִיד שִׁמְעוֹן בַּר צָדוֹק-.בַּר צָדוֹק
vel in plur. .תשוב׳ שאל׳

תש״בכ

תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב *Lex scripta.*

תשב״עפ

תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה *Lex oretenùs tradita.*

תש״בץ — תש״בר — תשו״בה

תְּקוּנֵי שֶׁל בֵּית רַבָּן. — תְּשׁוּבוֹת בַּר צֶמַח. —
תַּעֲנִית שַׂק וָאֵפֶר בְּכִי הֶסְפֵּד.

תש״מ

תִּקּוּן שלש משמרות *constitutio de tribus vigiliis noctis.*

תש״רת

תְּקִיעָה, שְׁבָרִים, תְּרוּעָה, תְּקִיעָה sonus *æqualis, fractus, mixtus, æqualis.* תְּפִלִּין שֶׁל רַבֵּנוּ תָּם *Tephillim nostri Rabbini Tham.*

תש״ת

תְּקִיעָה, שְׁבָרִים, תְּקִיעָה *sonus æqualis, fractus, æqualis.*

תת״ת

תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה *sonus æqualis, mixtus, æqualis.*

ת״ת

תַּלְמוּד תּוֹרָה *studium Legis.* תַּלְמִיד תּוֹרָה. תְּהִלֵּי תְּהִלִּים liber Psalmorum. תִּפְאֶרֶת *decus.*

תְּרוּמָה תְּצַוֶּה sunt nomina duarum lectionum ex publicè legendis per annum. תִּקּוּנֵי תְּשׁוּבָה.

תת״כך

תַּלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כּוּלָּם.

תתל״בעא

תְּהִלָּה תִּנָּתֵן לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָמִים אָמֵן.

SPICILEGIUM
ABBREVIATURARUM.

א״א

אי אפשר *non est possibile.* אבא ואימא *pater et mater.* אבי אסף *Pater meus collegit.*

אוא״דאח

אלו ואלו דברי אלהים חיים *hæc et illa sunt verba Dei viventis;* adhibent de dictis et sententiis, quæ sibi invicem adversari videntur.

אות׳ שמו׳

אוֹתִיוֹת שִׁמּוּשִׁיוֹת *literæ serviles.*

אות׳ שרש׳ — אמ״ה

אוֹתִיוֹת שָׁרְשִׁיוֹת *literæ radicales.* אדוני מלך העולם.

ב

ב״א — בא״י

בִּנְיָן אָב *locutio generalis.* בַּעַל אוֹב *Pytho.* בארץ ישראל.

בא״אמו״רהר׳

בֵּן אֲדֹנִי אָבִי מוֹרִי וְרַבִּי הָרַב *filius domini patris, doctoris et præceptoris mei, Rabbi.*

בב"ח — בב"ר אז"ל

בַּעַל בְּחִירָה *qui liberum arbitrium habet.* בִּבְרֵאשִׁית רַבָּא אָמְרוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה *in libro Bereschit rabba dicunt* (magistri) *faustæ memoriæ.*

בד"גז — בד"הח

בְּדִיקַת הֶחָמֵץ *ad modum ironiæ.* בְּדֶרֶךְ גִּזּוּם *inquisitio fermenti.*

בד"לד — בד"נ

בֵּין דִּין לְדִין *inter unam et alteram sententiam.* בֵּין דָּם לְדָם *inter sanguinem et sanguinem.* בֵּין דַּף לְדַף *inter folium et folium.* בְּדֶרֶךְ נְבוּאָה *ad modum prophetiæ.*

בה"ז — בה"כ

בִּנְיָן הַכָּבֵד *conjugatio gravis,* — בִּרְכַּת הַזֶּבַח. *sc. puncto.* בית הכנסת *Synagoga.*

בה"נ — בה"ל

בִּנְיָן הַנּוֹסָף *conjugatio aucta.* בִּרְכַּת הַלְוִיִּם *benedictio Levitarum.* בִּרְכַּת הַלֶּחֶם *benedictio panis.*

בה"פ — ב"ז — בכד"וד

בִּרְכַּת הַפֵּירוֹת *benedictio fructûum.* בת זוג; בֵּין כָּל־דַּף וְדַף.

בל״ע

בִּלְתִּי עַצְמִיִּים *non essentiales.*

במ״קמ — בת״קח

בְּמַאי קָא מַפְלִיגִין *propter quid dissentiunt.* בתקנות חכמים *secundum instituta sapientum.*

בה״ר — בה״יש — ב״ן

בֶּן נֵצֶר. — ברוך הוא יתברך שמו. — בן הרב

בס״פי — בעה״נת

בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת *cum aspectu vultûs pulchri,* i. e. *hilariter.* בַּעֲלֵי הַנִּתּוּחַ *anatomici.*

בע״הת — ב״פ

בֵּיאוּר עַל הַתּוֹרָה *expositio super Legem.* בַּעַל פָּסוּק *expeditus in textu biblico.*

בפ״גח״זו״ל — בפ״בב״מ

בְּפֶרֶק ג׳ חֵלֶק ד׳ זֶה לְשׁוֹנָם *in Cap. III parte VII hic est eorum sermo.* בְּפֶרֶק בַּתְרָא בָבָא מְצִיעָא *in Cap. poster. in tract. Baba Meziah.*

בפ״ק ב״ק — בפש׳ ש״ע

בְּפֶרֶק קָמָא בָבָא קָמָא *in capite primo tr. Baba Kama.* בִּפְשׁוּטוֹ שֶׁל עִנְיָן *juxta simplicem sensum.*

בס"הד — בר"הד

בְּסוֹף הַדַּף *in fine paginæ.* בְּרֹאשׁ הַדַּף *in capite paginæ.*

בר"שכ — ב"ש

בִּרְשׁוּת כְּבוֹדְךָ *cum licentiâ reverentiæ tuæ.* בִּנְיַן שְׁנַיִם *numerus dualis.*

ג

גב"ב — גח"ל

גֵּר בֶּן בְּרִית *proselytus confœderatus.* גֵּט חֲלִיצָה *libellus extractionis* (calcei).

ג"כ בב"ר — גשמ' מור'

גַּם־כֵּן בִּבְרֵאשִׁית רַבָּא *etiam in libro Bereshith Rabba.* גְּשָׁמִים מוּרְכָּבִים *corpora composita, mixta, concreta.*

ד

דב"ט — דבל"הג

דְּבָרִים בְּטֵלִים *verba otiosa, inania.* דְּבָרִים בִּלְתִּי הֲגוּנִים *verba inhonesta.*

דה"פל — דה"ק

דֶּרֶךְ הַפֶּלֶא *ad modum miraculi.* דֶּרֶךְ הַפְלָגָה *hyperbolicè.* דֶּרֶךְ הַקְּדוּשָׁה.

דה"ש

דֶּרֶךְ הַשָּׁלוֹם *pacificè.*

דבק״לפ

הוֹמִין בְּקְלַסְתּוֹר פָּנִים *qui similes sunt formâ vultûs.*

דה״מ — דהשא׳

דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ *viâ licitâ.* דֶּרֶךְ הַמִּישׁוֹר *viâ licitâ.*
דֶּרֶךְ הַמָּשָׁל *proverbialiter.* דֶּרֶךְ הַשְׁאָלָה *metaphoricè.*

ד״י — ד״כ

דיהוה *Dei* (in Genitiv.) דֶּרֶךְ כָּבוֹד *honoris causâ.*

דע״ר — ד״ק — רש״ח

דין עִירוֹנִית *jus civitatis.* דֶּרֶךְ קְצָרָה *compendiosè.*
דָּבָר שֶׁאֵינוֹ חִיּוּב *res quæ non est* vel *fit ex debito.*

דש״בק

דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ קִיּוּם *res in quâ non est stabilitas.*

ה

הא״הל — הב״ה — ההו״הנ

הקדוש ברוך הוא — המלה אשר הונחה להורות.
הַהֹוֶה וְהַנִּפְסָד *existens et corruptibile.*

ההו׳ וההע׳ — הי״ן

הַהֲוָיָה וְהָהֶעְדֵּר *existentia et privatio.* הלכות
יֵין נֶסֶךְ *constitutiones de vino libaminis.*

הלו"הב — הל"כמ

הֲלִכָה וַהֲבָאָה *itio et reductio.* הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ *decisio est secundum ipsum.*

הל"שש — ה' השאל'

הַכֹּל לְשֵׁם שָׁמַיִם *omnia propter Deum.* הֵי"א השאלה *littera* ה *interrogationis.*

המ"א — המ"הק

הלכות מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת *constitutiones de esculentis prohibitis.* הלכות מַעֲשֵׂה הַקָּרְבָּנוֹת *constitutiones de sacrificiis.*

המ"ע — המשפ' ההכר'

הלכות מַתָּנוֹת עֲנִיִּים *constitutiones de donis pauperum.* הַמִּשְׁפָּטִים הַהֶכְרֵחִיִּים *propositiones necessariæ*

המש' המתה' — המש' המתנ'

הַמִּשְׁפָּטִים הַמִּתְהַפְּכִים *propositiones contrariæ.* הַמִּשְׁפָּטִים הַמִּתְנַגְּדִים *propositiones oppositæ.*

המש' הנמנ' — המ"שס

הַמִּשְׁפָּטִים הַנִּמְנָעִים *propositiones impossibiles.* הַמִּשְׁפָּטִים סוֹתְרִים *propositiones contradictoriæ.*

הס"המ

הַסְכָּמַת הַמְפָרְשִׁים *consensus interpretum.*

הס״הר

הַסְכָּמַת הָרַבָּנִים *consensus Rabbinorum.*

הצל״נץ — הק״דח — הק״דש.

הַקְדָּמָה חִיּוּבִית *felicitas æterna.* הַצְלָחָה נִצְחִית *propositio affirmativa.* הַקְדָּמָה שׁוֹלֶלֶת *propositio negativa.*

הק״פ — הרב״תבר

הלכות קָרְבַּן פֶּסַח *constitutiones de oblatione Paschatos.* הִרְבִּיץ תּוֹרָה בָרַבִּים *docuit legem publicè.*

הרח׳ הל׳ — הש״גא

הַרְחָבַת הַלָּשׁוֹן *amplificatio sermonis.* הַשְׁגָּחָה אֱלֹהִית *Providentia divina.*

הש״גכ — הש״גפ

הַשְׁגָּחָה כְּלָלִית *Providentia generalis.* הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית *Providentia specialis.*

הש״יל

הַשֵּׁם יִפְקָדְךָ לְשָׁלוֹם *dominus visitet te ad pacem.* הַשֵּׁם יִתֵּן לְךָ *dominus det tibi.*

ו

וגח״זל — וה״דל

וְגַם חַרְבוֹנָה זָכוּר לַטּוֹב *et etiam Charbona faustæ memoriæ.* וְהַדּוֹמִין לָהֶם *et his similia.*

ז

זמ"ם

זָקֵן מַמְרֵא *senex rebellans* (deficiens ad idololatriam).

ח

חה'אל — חכה"טב

חָכְמָה הָאֱלֹהִית *sapientia divina, Theologia.* חָכְמָה הַטִּבְעִית *Physica.*

חה"מס — חה"נ — חה"תכ

חָכְמַת הַמִּסְפָּר *Arithmetica.* חָכְמַת הַנִּגּוּן *Musica.* חָכְמַת הַתְּכוּנָה *Astronomia.*

חה"תש — חמ"ד — חה"מח

חָכְמַת הַתִּשְׁבּוֹרֶת *Algebra.* חָכְמָה מְדִינִית *scientia politica.* חַכְמֵי הַמֶּחְקָר *Physici.*

חה"ר — חשק"הד

חֲצִי הָרֶיוַח *dimidium lucri.* חַכְמֵי שִׁקּוּל הַדַּעַת *Logici.*

חה"מז — חה"תל

חַכְמֵי הַמַּזָּלוֹת *Astronomi.* חַכְמֵי הַתַּלְמוּד *Talmudici.*

חהע'

חָכְמָה הָעִיּוּנִית *philosophia theoretica.*

חה"מע — חה"ט

חוש הַטַּעַם philosophia practica. חָכְמָה הַמַּעֲשִׂית sensus gustûs.

חח"מ — חח"רא — חה"רי

חוש הַמִּשּׁוּשׁ sensus tactûs. חוש הָרְאוּת sensus visûs. חוש הָרֵיחַ sensus olfactûs.

חה"ש — חה"מש — חר"ש

חוש הַשֶּׁמַע sensus auditûs. חוש הַמְּשֻׁתָּף sensus communis. חס ושלום absit!

חמ"הט — חממ"כת

חוץ מִמַּעְלָתָם praeter naturam est. חוץ מִן הַטֶּבַע כְּבוֹד תּוֹרָתָם salvo honore eruditionis ipsorum.

ח"ש — חשב' מע'

חַיֵּי שָׁעָה vita horæ, i. e. temporalis. חֶשְׁבּוֹן מְעֻקָּב numerus cubicus.

ט

טמ"פ — טס"ד

טַעַם מַפְסִיק accentus distinguens. טִפָּה סְרוּחָה.

טע"אמ — טע"כ

טַעֲנוֹת אֲמִתִּיּוֹת rationes veræ. טַעֲנוֹת כּוֹזְבוֹת rationes falsæ.

טע״מז — טע״ץ — טע״הפ

טְעָנוֹת עֲצוּמוֹת *rationes falsæ.* טְעָנוֹת מְזוּיָפוֹת *rationes firmæ.* טְעָנוֹת הַפְּחוּתוֹת *rationes invalidæ.*

טע״חל — טע״צד

טְעָנוֹת צוֹדְקוֹת *rationes infirmæ.* טְעָנוֹת חֲלוּשׁוֹת *rationes justæ, legitimæ.*

טע״תכ — טעמ״ופ

טְעָנוֹת הוֹכָחִיּוֹת *rationes disputabiles.* טְעָנוֹת מוֹפְתִיּוֹת *rationes demonstrativæ.*

י

ימ״הפ — ימ״הר

יוֹתֵר יֵשׁ מְעַט הֶפְרֵשׁ *est parùm differentiæ.* מִן הָרָאוּי *magis quam convenit.*

יע״מש — י״נ

יָנוּחַ עַל מִשְׁכָּבוֹ (ex Isa. Cap. LVII, 2). יָמִים נוֹרָאִים *Dies terribiles.* Sic vocant festum novi anni et expiationis. יְמֵי נִדָּה *dies menstruorum.*

כ

כד״הכ — כדה״מק

כֵּן דֶּרֶךְ הַמִּקְרָא כַּדּוּר הַכּוֹכָבִים *sphæra stellarum.* *sic est mos Scripturæ.*

כה״מ — כ׳ הנמ׳

כַּ״ף הַנִּמְצָא *quantitas propositionis.* כַּמּוּת הַמִּשְׁפָּט *Kaph personæ secundæ* (pronomen scil. affixum).

כה״נר — כוח׳ החמר׳ — כ׳ היול׳

כְּפִי הַנִּרְאֶה *sicut videtur.* כּוֹחוֹת הַחָמְרִיּוֹת *facultates corporales.* כּוֹחַ הַיּוּלָאנִי *potentia materialis.*

כ״ח — כל״ופ

כּוֹחַ חִיּוּנִי *facultas vitalis.* כָּל־חַי *omne vivens.* כְּלָל וּפְרַט *generale et particulare.*

כל״ך

כּוֹכְבֵי לֶכֶת *stellæ erraticæ* sc. *ambulatoriæ.*

כמנ״הם — כש״ב

כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה *secundum consuetudinem regionis.* כּוֹכְבֵי שֶׁבֶת *stellæ fixæ.*

ל׳

לית *non,* scil. legitur, extat vel reperitur aliàs, apud Masoreth.

לה״ו — לה״מ — לה״פ

לְשׁוֹן הוֹוֶה *tempus præsens.* לְשׁוֹן הַמִּקְרָא *vocabulum biblicum.* לְפִי הַפְּשָׁט *juxta simplicem sensum.*

ל"כ — לנ"המ — לנ"ל

לְשׁוֹן כְּלַל *vox generalis.* לְנֶגֶד הַמָּקוֹם *contra Deum.* לָא נִיחָא לֵיהּ *non placet ipsi.*

לע"כ — לפמ"שא

לְשׁוֹן עָבָר *tempus præteritum.* לְפִי מַה שֶּׁאֶפְשָׁר *juxta id quod possibile est.*

לק"ד — ל"ש

לְשׁוֹן קֵדָר *lingua Arabica.* לְפִי שָׁעָה *quandoque, interdùm.*

מ

מא"הע — מ"ב — מב"ד

מַאֲמַר הָעֶצֶם *prædicamentum substantiæ.* מַתְּנַת בָּרִיא *donatio hominis sani.* מִיתַת בֵּית דִּין *mors e sententiâ judicis subeunda.*

מב"ש — מבע"רה

מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם *mors cœlitùs immissa.* מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הָיָה.

מג"אד — מה"כ — מה"ג

מִיכָאֵל גַּבְרִיאֵל אוּרִיאֵל רְפָאֵל. — מָקוֹם הַכּוֹלֵל *locus communis.* מִדּוֹת הֲגוּנוֹת *mores honesti.*

מופ' הכד'

מוֹפְתִים הַנְדָסִיִּים *demonstrationes geometricæ.*

מ"ז — מח"המ — מח"הש

מִלָּה זָרָה *dictio anomala.* מֵחֶבְלֵי הַמָּשִׁיחַ *a doloribus Messiæ.* מִפְּנֵי חִלּוּל הַשֵּׁם *propter profanationem Dei.*

מח"ט — מח"שך

מִיתָה חֲטוּפָה *mors momentanea, subitanea.* מְלָכִים חַשְׁמַלִּים, שְׂרָפִים, כְּרוּבִים *Reges, Chaschmallim, Seraphim, Cherubim.* Judæis nomina sunt quatuor angelorum ordinum.

מ"ט — מט"ב

מֶזֶג טוֹב *temperamentum bonum.* מִיתָה טִבְעִית *mors naturalis.*

מט"בע — מט"ל

מִשּׁוּם טְבִיעוּת עַיְנָא *propter impressionem oculi* (quâ oculum infixi in scriptum). מַזַּל טָלֶי *signum arietis.*

מט"לע — מכ"הא

מַחְזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ *tribuens bonum sibi ipsi.* מִיתַת כָּל־הָאָדָם *mors communis.*

מכ"וא — מכו"מב

מִכָּאן וָאֵילָךְ *hinc et deinceps* scil. *ulterius.* מִכָּאן וּמִכָּאן *hinc et illinc.*

מל"נמ

מְלִיצָה נִמְרָצָה *oratio vehemens, prosopopœia.*

ממ"וד — ממ"י — ממ"ס

מַמְזֵר וַדַּאי *spurius certus.* מָקוֹם מְיוּחָד *locus proprius uni rei;* opponitur τῷ מקום כולל *locus communis.* מַמְזֵר סָפֵק *spurius dubius.*

ממ"ץ — ממ"ש

מְלַח מָמוֹן צְדָקָה *sal divitiarum est eleëmosyna.* מדות משבחות *mores laudabiles, elegantes.*

מנ"ל — מנ"מד

מָא נִיחָא לָךְ *quid placet tibi.* מַרְבֶּה נְכָסִים מַרְבֶּה דְאָגָה *qui multiplicat opes, multiplicat curas.*

מס"ר — מ"ע

מַזַּל סַרְטָן *signum cœleste cancri.* מֵחֲמַת עַצְמוֹ *propter se ipsum.*

מע"מכ — מע"מצ — מע"ק

מַעֲשִׂים מְכוֹעָרִים *opera turpia, inhonesta.* מָעוֹת מְצוּיוֹת *pecunia parata.* מַזַּל עַקְרָב *signum scorpionis.*

מפ"ה — מפ"הג

מִנְהָג פָּשׁוּט הוּא *consuetudo simplex est,* i. e. *vulgaris.* מִפְּנֵי הַנּוֹצְרִים *propter Christianos.*

מפ"רא — מצ"ג

מִפִּרְקֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר *ex capitibus Rabbi Elieser.*
מְצִיאוּת גְּמוּרָה *existentia perfecta.*

מצכ"הנ — מצ"ש

מְצִיאוּת כָּל־הַנִּמְצָאִים *existentia omnium entium.*
מָצוּי שָׁלֵם *ens perfectum.*

מ"ר

מִדַּת רַחֲמָנוּת *affectus misericordiæ.* מֶזֶג רַע *temperamentum malum.*

מר"צ — מ"ש

מִצְוָה רְצוֹנִית *præceptum voluntarium.* מַזַּל שׁוֹר *signum tauri.* מִדָּה שָׁוָה *mensura æqualis.*

משפ' האי' — משפ' החל'

מִשְׁפָּט הָאִישִׁיִּי *propositio singularis,* sc. *individui.* מִשְׁפָּט הַחֵלְקִיִּי *propositio particularis.*

משפ' המוח' — משפ' השו'

מִשְׁפָּט הַמּוּחְלָט *propositio absoluta.* מִשְׁפָּט הַשּׁוֹלֵל *propositio negativa.*

משפ' מה' — משפ' מח'

מִשְׁפָּט מְהוּפָּךְ *propositio conversa.* מִשְׁפָּט מְחַיֵּב *propositio affirmativa.*

משפ׳ סת׳ — מש״ם

מִשְׁפָּט סְתָמִי *propositio absoluta, indefinita.* מַתְּנַת שְׁכִיב מְרַע *donatio hominis ægroti.*

מת״א — מת״כ

מַתְלָא אָמַר *proverbium dicit.* מַזַּל תְּאוֹמִים *signum Geminorum.* מִתּוֹךְ אַהֲבָה *propter amorem.* מִתּוֹךְ כַּךְ *propterea.*

מת״צ — מת״ש

מִתּוֹךְ צַעַר *propter dolorem.* מִתּוֹךְ צָרָה *propter angustiam.* מִתּוֹךְ שִׂמְחָה *propter gaudium.* מִתּוֹךְ שִׂנְאָה *propter odium.* מִתּוֹךְ שִׁכְחָה *propter oblivionem.* מִתּוֹךְ שְׁבוּעָה *propter juramentum.*

מת״ת

מַתַּן תּוֹרָה *donatio legis.* מִתּוֹךְ תַּלְמוּד תּוֹרָה *propter doctrinam Legis.*

נ

נ״א

נִיחוּם אֲבֵלִים *consolatio lugentium.* נִתּוּחַ אֵבָרִין *dissectio membrorum.*

נג״יד

נִגּוּב יָדַיִם *exsiccatio manuum (post lotionem).*

נה״ד — נה״ק — נ״ל

נְקִיֵּי הַדַּעַת *nitidi animo.* נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי *serpens antiquus.* נִיחָא לִי *gratum, acceptum mihi est.*

נמ״הק — נמ״הר

נְמִיכוּת הַקּוֹל *depressio vocis.* נְמוּכֵי הָרוּחַ *depressi, humiles spiritu.*

ננ״ר — נ״ר

נָח נִרְאֶה *Scheva quiescens sub consonâ mobili.* נְבוּכַדְנֶאצַּר רַשִׁיעָא *Nebucadnezar improbus* נָשִׁים רַחֲמָנִיּוֹת *fœminæ misericordes, benignæ.*

נר״ב

נֶטַע רְבִיעִי *planta quarta,* h. e. *quarti anni.*

ס

ס׳ הבל׳ — סה״ד — סה״דר

סִפְרֵי הֲבָלִים *libri vanitatum.* סוֹף הַדָּבָר *summa rei.* סֶדֶן הַדְּרוֹמִי *polus meridionalis.*

ס׳ המיר׳ — סה״ס

סִפְרֵי הָמֵירוֹס *libri Homeri.* סִבַּת הַסִּבּוֹת *causa causarum.* סוֹף הַסֵּפֶר *finis libri.* סִימָנֵי הַסּוֹפְרִים *signa scribarum.*

סה"ע — סה"צ

סִבּוּב הָעוֹלָם *circuitio mundi.* סוֹף הָעוֹלָם *finis mundi.* סוֹף הָעִנְיָן *finis rei.* — .סִימָן הָעֶלְיוֹן — סֶדֶן הַצְּפוֹנִי *Polus septentrionalis.* סוֹף הַצַּדִּיקִים *finis justorum.*

ס' הצד' — סה"תח

סִפְרֵי הַצַּדּוּקִים *libri Sadducæorum.* .סִימָן הַתַּחְתּוֹן סוֹד הַתְּחִיָּה *secretum revivicationis.* סֵדֶר הַתְּחִנּוֹת *ordo deprecationum.*

ספ' משוב'

סְפָרִים מְשׁוּבָּשִׁים *libri erronei, depravati in scribendo.*

ס"ח — סל"ד — ס"פ

סִבָּה חוֹמְרִית *causa materialis.* סֶמֶךְ לַדָּבָר *fulcrum rei*, i. e. *auxilium, subsidium, quo firmari potest.* סִבָּה פּוֹעֶלֶת *causa efficiens.*

ספ"נ — ס"צ — סר"א

סָפֵק נְפָשׁוֹת *periculum vitæ.* סִבָּה צוּרִית *causa formalis.* סְרִיס אָדָם *castratus hominis manu.*

סר"ח — ס"ת

סְרִיס חַמָּה *castratus ab utero.* סִבָּה תַּכְלִית *causa finalis.*

ע

עד"הס — עד"ז

עֵדִים זוֹמְמִים *testes mendaces.* עַל דֶּרֶךְ הַסְבָּרָא *probabiliter.* עַל דֶּרֶךְ זוּ *eo modo.*

ע"סר — ע"כ — עט"ב

עַל יְדֵי סַרְסוּר *per mediatorem, licitatorem.* עִנְיָן טִבְעִי *causa naturalis.* עִנְיָן כָּפוּל *causa duplex*

עי"הש — על"ע

עַל יְדֵי הַשְׁוָאָה *per comparationem.* עֲלוּמֵי ע"ן *verba quiescentia litterâ* 'ע.

ע"מ — עמ"ש

עַבְדֵי מְלוֹג *servi usuarii*, quorum officiis et servitute dominus ipsorum fruebatur; vendere autem sive alienare eos non poterat. עִנְיָן מְשׁוֹלָל *ens negativum, abstractum.*

ענ"הד — ענ"ח — ענ"מפ

עִנּוּי הַדִּין *afflictio judicii.* עִנְיָנִים חָמְרִיִּים *res materiales.* עִנְיָנִים מְפוּרְסָמִים *res manifestæ, celebres.*

עס"הד

עַיֵּין סוֹף הַדָּבָר *considera rei finem.* עַל סוֹף הַדַּף *in fine folii.* עַד סוֹף הַדַּף *usque ad finem folii.*

עפ״ר — עצ״ב — ע״ק

עֲצִימַת - .עַבְדֵי צֹאן בַּרְזֶל *res specialis.* עִנְיָן פְּרָטִי
עֵינַיִם *occlusio oculorum.* עֵת קָבוּעַ *tempus definitum*

עת״ק

עֲשֵׂה תוֹרָתְךָ קֶבַע *fac legem tuam fixam*, ut certas scil. et fixas horas ejus studio tribuas.

פ

פ״א — פגה״לב

פְּגִימַת הַלְּבָנָה *opus humanum.* פּוֹעַל אֱנוֹשִׁי
incisio lunæ, h. e. cornua lunæ deficientis.

פג״הנ — פג״הס — פה״ש

פְּגִימַת הַנֶּפֶשׁ *incisio animi* (corruptio morum) (?).
פְּגִימַת הַסַּכִּין *incisio cultri.* פּוֹעַל הַשֵּׂכֶל *operatio mentis.*

פח״ס — פי״ט ח״ד — פי״וצ

פֶּרֶק י״ט חֵלֶק רְבִיעִי *verba anomala.* פְּעָלִים חֲסֵרִים
Cap. XIX, pars IV. פְּעָלִים יוֹצְאִים *verba transitiva.*

פ״ל — פלוס׳ המד׳ — פנ״ח

פִילוֹסוֹפְיָא הַמְּדִינִית *est-ne certum tibi?* פְּשִׁיטָא לָךְ
philosophia politica. פְּעָלִים נָחִים *verba quiescentia.*

פ״ע

פְּעָלִים עוֹמְדִים *verba intransitiva.*

צ

צא"ן — צה"אם

צוּרָה אֱנוֹשִׁית *forma humana.* צוּרָה הָאֲמִתִּית *forma vera et legitima.*

צט"ב — צ"ם — צור' מעוק'

צוּרָה טִבְעִית *forma naturalis.* צוּרָה מִינִית *forma specifica.* צוּרוֹת מְעוּקָבוֹת *figuræ quadratæ.*

ק

קִיּוּם *firmitas, substantia.* קִנְיָן *possessio, acquisitio.*

קב"ע — קב"הב

קוֹדֶם בְּרִיאַת עוֹלָם *ante creationem mundi.* קוֹדֶם בִּנְיַן הַבַּיִת *ante Templi ædificationem.*

קד"הע — קה"ח

קַדְמוּת הָעֶלְיוֹן *æternitas Dei.* קַדְמוּת הָעוֹלָם *æternitas mundi.* קוֹדֶם הַחֻרְבָּן *ante vastationem.* קִנְיַן הַחָכְמָה *habitus sapientiæ.*

ק"ז — קזח"ש

קוֹמָה זְקוּפָה *statura erecta.* קוֹדֶם זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ *ante solis ortum.*

קט"א

קְטַנֵּי אֲמָנָה *parvi fide, ὀλιγόπιστοι, vacillantes in fide.*

קוט׳ דר׳ — קוט׳ צפ׳

קוֹטֶב דָּרוֹמִי *Polus meridionalis.* קוֹטֶב צְפוֹנִי *Polus septentrionalis.*

קכ״ב — קכ״ד — ק״ל

קוֹדֶם כָּל־בָּשָׂר *ante hominum existentiam.* קוֹדֶם כָּל־דָּבָר *ante omnia.* קוֹדֶם לָכֵן.

קלכ״הנ — קמ״בק

קוֹדֶם לְכָל־הַנִּמְצָאִים *ante omnem existentiam, ante omnes res, quæ existunt.* קַמְצָן בַּר קַמְצָן *homo avarissimus.*

ק״ר

קַלּוּת ראש *Levitas capitis.* Sic vocant elationem capitis ex levitate, superbiâ aut lasciviâ.

קר״הב — קר״הג

קְרִיעַת הַבְּגָדִים *laceratio vestium.* קְרִיאַת הַגֶּבֶר *cantus galli.*

קש״צ — קש״ת

קוּפָּה שֶׁל צְדָקָה *arca eleëmosynæ.* קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין *nodus Tephillæ.*

ר

ראש׳ כל׳

רָאשִׁים כְּלָלִיִּים *capita* seu *puncta universalia*,

v. g. decem prædicamenta apud Logicos, decem numerationes cabbalisticæ cet.

ר"ג — רו"ג — רה"ח

רֶיוַח גָּדוֹל *lucrum magnum.* רֹאשׁ וְגָדוֹל *præses et magnus.* רוּחַ הַחִיּוּנִי *spiritus vitalis.* רוּחַ הַחַיִּים *spiritus vitæ.* רוּחַ הַחָכְמָה *spiritus sapientiæ.*

רח"יל

רַחֲמָנָא יִדְכְּרִינָךְ לִשְׁלָם *Deus misericors recordetur tui ad pacem.*

רה"ק — ר"מ

רֹאשׁ הַקָּהָל *senior congregationis.* רוֹפֵא מוּמְחֶה *medicus probatus.* רֵישׁ מְתִיבְתָּא *præses academiæ.* רַבִּי מֹשֶׁה *Rabbi Moses.*

רמ"א — רש"ש

רֵיקֵי מוֹחַ אָמְרוּ *vacui cerebro* (fatui, stulti) *dicunt.* רוּחַ שֶׁל שְׁטוּת *spiritus insaniæ.*

ש

ש"א — ש"ב

שֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי *intellectus humanus.* שְׁבוּעַת בִּטּוּי *juramentum futilitatis* (temerarium).

שה"ג — שה"ו

שֵׁם הַגָּדוֹל. — שֵׁם הֲוָיָה *nomen essentiæ* (Dei).

שה״ח — שה״ט

שֵׁם הַטָּהוֹר *nomen puri.* שְׁנַת הַחַמָּה *annus solis* sc. *solaris.*

שה״י — שה״ל

שֵׁם הַיִּחוּד *nomen unitatis.* שִׁיר הַיּוֹם *canticum diurnum.* שְׁנַת הַלְּבָנָה *annus lunæ* sc. *lunaris.* שֵׁם הַלִּוּוּי *nomen adhæsionis*, epitheton, cognomen.

שה״מוס׳ — ש׳ המוע׳

שֵׁם הַמּוּסְכָּם *nomen univocum.* שֵׁם הַמַּעְתָּק *nomen translativum.*

ש׳ המור׳ — ש׳ המוש׳

שֵׁם הַמּוּרְכָּב *nomen compositum.* שֵׁם הַמּוּשְׁאָל *nomen metaphoricum.* שֵׁם הַמּוּשְׁלָם *nomen completum, perfectum.*

שה״מי — ש׳ המס׳

שֵׁם הַמְיוּחָד *nomen unicum et solum*, scil. *Dei.* שֵׁם הַמְסוּפָּק *nomen analogum.*

ש׳ המק׳ — שה״נ — שה״נב

שֵׁם הַמִּקְרֶה *nomen accidentis.* שֵׁם הַנּוֹרָא *nomen reverendum.* שֵׁם הַנִּבְדָּל *nomen separatum.*

ש׳ הנג׳

שֵׁם הַנִּגְזָר *nomen derivatum.*

ש׳ הנכ׳ — שה״פ

שֵׁם הַנִּכְבָּד *nomen gloriosum*. שֵׁם הַפּוֹעַל *nomen actionis, verbale.*

שה״צ — ש׳ המת׳

שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק *Simeon justus*. שְׁלִיחַ הַצִּבּוּר *nuntius Synagogæ* שֵׁם הַמִּתְוֹאָר *nom. denominatum*

שה״ק — שה״ת

שֵׁם הַקּוֹדֵם *nomen primitivum*. שֵׁם הַקָּדוֹשׁ *nomen sancti*. שֵׁם הַתּוֹאַר *nomen adjectivum.*

ש״ט — שט״ב

שֵׁם טוּמְאָה *nomen immunditiei* i. e. *diaboli.* שְׁטַר בֵּירוּרִין *litteræ declarationum.*

שט״הר — שט״מ — שט״פ

שְׁטַר הַרְשָׁאָה *litteræ licentiæ*. שְׁטַר מְחִילָה *litteræ remissionis*. שְׁטָרֵי פְּסִיקְתָּא *litteræ pactorum.*

ש״י — ש״כ

שֵׁם יָשָׁר *nomen rectum*. שֵׁם יִשְׂרָאֵל *nomen Israelis*. שֵׁם כּוֹלֵל *nomen universale.*

שכא״מה — של״ג

שֶׁכָּל־אֶחָד מֵהֶם *quoniam illorum quisque.* שְׁלֹשָׁה גוּפִים *tres personæ.*

שכ"ל — שכ"הנ

שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת *septem stellæ mobiles.* שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי הַנְּבוּכָה idem.

ש"ם

שֵׁם מָלֵא *nomen plenum.* Sic vocant nomen יהוה ubi junctum est nomini אלהים. - שׁוֹחֵט מוּמְחֶה *lanius probatus.* שׁוֹפֵט מוּמְחֶה *judex probatus.* שֵׁבֶט מֹשֶׁה *tribus Mosis.*

שמ"י — שמ"ח

שָׁלִיחַ מְיוּחָד *nuntius proprius.* שִׁיר מְחוּבָּר *carmen compositum* ex diversis metris.

שמ"ע — ש' מפור' — ש"נ

שָׁנָה מְעוּבֶּרֶת *annus intercalaris.* שֵׁם מְפוֹרָד *nomen collectivum.* שֵׁם נוֹטֶה *nomen declinans,* i. e. *obliquum.*

שנ"פ — ש"ס

שֵׁם נִפְרָד *nomen* in num. sing. vel extra stat. constr. שֵׁם סְתָם *nomen absolutè, simpliciter positum.*

ש"ע — ש"פ

שֵׁם עֶצֶם *nomen proprium.* שִׁיר פָּשׁוּט *carmen simplex.* שָׁנָה פְּשׁוּטָה *annus communis.* שֵׁם פָּשׁוּט *nomen simplex.*

שפ"ם — שפ"ן — שק"הד

שִׁפְחַת מְלוֹג *ancilla usuaria.* שֶׁפַע נְבוּאִי *influentia prophetica.* שִׁקּוּל הַדַּעַת *libra rationis.*

שק"הק — שר"ש

שֶׁקֶל הַקּוֹדֶשׁ *siclus sacer.* שְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת.

שש"אא

שֵׁם שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת *nomen quatuor litterarum*, scil. יהוה.

ת

תא' הח'

תְּאָרֵי הַחִיּוּב *attributa affirmativa.*

תא' השל' — תוא' עצ'

תְּאָרֵי הַשְּׁלִילָה *attributa negativa.* תּוֹאָרִים עַצְמִיִּים *attributa essentialia.*

תוא' שול' — ת"כ

תּוֹאָרִים שׁוֹלְלִים *attributa negativa.* תָּשַׁשׁ כֹּחוֹ *debilitata est vis ejus.*

תנ"ע — ת"ר

תְּפִלַּת נְעִילָה *precatio obserationis.* תּוֹעֵי רוּחַ *errantes spiritu, Hæretici.*

ת"ש — תש"המ

.תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה .terminus Sabbathi תְּחוּם שַׁבָּת

תש"י — תש"ר

תְּפִלִּין .Tephillæ manûum תְּפִלִּין שֶׁל יָד
.Tephillæ capitis שֶׁל ראשׁ

SPECIMINA

ABBREVIATURARUM IMPERFECTARUM.

א

אב׳ ; אָבוֹת. — אבו׳ ; אֲבוֹתֵינוּ. — אבי׳ ; אֶבְיוֹן
egenus. אבל׳ ; אֲבֵלִים , אֲבֵלוּת *luctus.* אבנ׳ ; אֲבָנִים
אַבְנֵר *Abner.* אבר׳ ; אַבְרָהָם , אברבנאל *Abarbanel.*
אֵבָרִים *membra.* אגר׳ ; אִגֶּרֶת *epistola.* אד׳ ; אֱדוֹם
Edom. אָדָם , אָדוֹן , אֲדוּמִים *ducati.* אדר׳ ; אַדְרַבָּא
contrà, e contrario. אהו׳ ; אֲהוּבִי. - אונג׳ ; אֶוַנְגֶּלְיוֹן
Evangelium. אונק׳ ; אוּנְקְלוֹס *Onkelos.* אור׳ ; אוֹרַיְתָא
Lex. אזנ׳ ; אָזְנַיִם *aures*, metaph. *ansæ.* אחד׳ ;
אֲחָדִים *unitates.* אַחְדוּת *unitas.* אחר׳ ; אֲחֵרִים ,
אַחֲרוֹן , אַחֲרוֹנִים , אַחֲרִית. — אחרי׳ ; אַחֲרָיוּת *obli-*
gatio, cautio. איכ׳ ; אֵיכוּת *qualitas.* אילו׳ ; אַיְלוֹנִית
אל׳ ; אֱלֹהִים , אֱלָהוּת , אֱלוּל *Augustus (mensis).*
אל׳ ; אֱלִילִים *idola.* אֱלִילִית *Diva.* אליהו *Elijahu.*
אלמ׳ ; אַלְמָן , אַלְמָנָה , אַלְמָנוּת , אַלְמוֹנִי , אִלְמָלֵי

nisi, si non. אמו' ; אמונה *religio.* אמת' , אמתות
verificatio. אנדרוג' ; אנדרוגינוס . - אנטיו' ; אנטעכוס
Antiochus. אנ' ; אנכי , אנחנו ; אנוש —. אנש' ;
אנשים , אנשות *humanitas.* אסטג' ; אסטגנינות
astronomia vel *astrologia.* אסטו' ; אסטומכא
Stomachus. אפי' ; אפילו *etiamsi.* אפיק' ; אפיקומן
bellaria. אפיקורוס *Epicurus.* אפלט' ; אפלטון
Plato. אפיפ' ; אפיפיור *Papa.* אקלי' ; אקלידס
Euclides. אריכ' ; אריכות *longitudo.* ארמ' ; ארמית
Syriacè. ארס' ; ארסטו *Aristoteles.* אשכנ' ; אשכנזים
Germani. אשור' ; אשורית *Assyriaca scriptura,*
id est *quadrata.*

ב

בא' ; באחד *in uno, in primo.* בבל' ; בבלאי
Babylonii. בג' ; בגין *propter.* בגמ' ; בגמרא *in*
Gemarâ. בגימטריא *per geometriam.* בגי' ; בגירסת
studio. בגזי' ; בגזירה *per decretum.* בהמ' ;
בהמיות — בהיר' ; בהירות *splendor , lux.* בח' ;
בחודש , בחרם —. בחכ' ; בחכמה —. בחי' ; בחינה ,
בחירה . -בט' ; בטוב , בטור , בטעם , בטרם , בתשעה.

בֵּינוֹנִי ; בינ' — .בַּטְלָנִין ; בטל' — .בְּטוּחִים ; בטוח'
intermedius. ביתפאגי Bethphage. בכת' ; בְּכָתוּב
in Bibliis. בכתובים in Hagiographis. בל' ; בלשון,
בלישן linguâ. בּמ' (במא') ; בְּמַאֲמָר. — במ'
(במד') ; במדבר in libro numerorum. בְּמִדְרָשׁ in
auditorio. במש' ; במשנה in Mishnâ. בנ' (בנב')
בנביאים in prophetis. בסד' ; בְּסֵדֶר , בְּסִדְרָא . -בס'
(בסי') ; בסיון in mense Sivan. בְּסִימָן . - בס' (בספ')
בספר in libro. בספרים , בְּסָפֵק in dubio. בע' ;
בְּעֵסֶק , בְּעִנְיָן , בַּעֲמוּד , בְּעֶזְרַת , בְּעוֹמֶר , בְּעוֹלָם,
בְּעֶרֶךְ , בְּעָשׂוֹר , -בערכ' ; בְּעֶרְכָאוֹת in tribunalibus.
בפ' (בפס') ; בְּפָסוּק .-בפ' (בפר') ; בְּפֶרֶק , בְּפָרָשָׁה.
בְּקִיאוּת ; בקי' — .בְּקַבָּלָה ; בקב' — . בְּפֵירוּשׁ ; בפי'
exercitatio. בקד' ; בִּקְדוּשָׁה in sanctitate. —
בר' ; בראשית liber Genesis. ברא' ; בְּרִאשׁוֹן . —
ברוכ' ; ברוכים benedicti. ברחמ' ; בְּרַחֲמִים . -ברי' ;
בְּרִיּוֹת . — בריא' ; בריאות . — בריר' ; בְּרִירוּת . —
בש' (בשב') ; בשבת in Sabbatho. בשבועה in heb-
domade. בִּשְׁבִיל . — בש' ; בָּשָׂר , בְּשֵׁם . — בשמ' ;
בשמים in cœlô. בשמים aromata. בְּשִׂמְחָה . - בת' ;

.בתכלית ; בתכ׳ - . בתרגום , בתורה . *in medio* בתוך
.בתחלה ; בתח׳ — . בתחנונים ; בתחנ׳

ג

.גבריאל ; גברי׳ - . גבהות ; גבה׳ - . גאולים ; גאול׳
גופיי ; גופ׳ - . גוים ; גו׳ - . גדולים ; גד׳ *corporalis.*
.גידין ; גיד׳ - . גזירה ; גזי׳ *Hyperbole.* גוזמא ; גוז׳
;גמ׳ - . גלגלים ; גלגל׳ - . גלחים ; גלח׳ - . גלות ; גל׳
גסות ; גס׳ - . גמילות ; גמיל׳ - . גמטריא ; גמט׳ - . גמרא
elatio. גרע׳ ; גרעון *diminutio.*

ד

דבקות ; דבק׳ - . דברים ; דרבר׳ *mœror.* דאבון ; דאב׳
.דגים ; דג׳ *dagessatio.* דגשות ; רגש׳ *adhæsio.*
;דוכ׳ *oppressio.* דחיקות ; דחיק׳ *depulsio.* דחיה ; דחי׳
דלמא ; דל׳ *sicut ille.* דכותיה ; דכו׳ *locus.* דוכתא
; (דפ׳) ד׳ - . דמות , דמיון ; דמו׳ *ne fortè, ut non.*
;דקד׳ *officina Typographica.* דפיסה *typus.* דפוס
דרישה ; דרי׳ *subtilitas, Grammatica.* דקדוק
inquisitio.

ה

האיד' ; האידנא *nunc, hoc tempore.* הב' ; הבאי *Hyperbole.* הג' ; הגיה *meditatio.* הגי' ; הגיון *Logica, dialectica.* הגיוני *Logicus.* הגמ' ; הגמון *Episcopus.* הגמוניא *Episcopatus.* הדי' ; הדיוט *idiota.* הו' ; הויה *essentia, existentia, generatio.* הי' ; היולי *materia prima.* הימ' ; הימנו *ab eo.* הלו' ; הלואי *utinam.* הל' ; הלכה. — הלכ' ; הליכות. — הנ' ; הנאמר. הנז' ; הנזכר. — הנו' ; הנורא *reverendus.* הכת' ; הכתוב. הנס' ; הנסמך. — הנע' ; הנעלה. — הנפ' ; הנפטר. הנצ' ; הנצרך. — הנק' ; הנקרא. — הנר' ; הנראה. הנש' ; הנשאל, הנשמה, הנשמר. — הנת' ; הנתלה. הסמי' ; הסמיכה *promotio.* הסכ' ; הסכמה *consensus.* הספ' ; הספקה *sufficientia.* העב' ; העברה *translatio, transcriptum.* העמ' ; העמדה *consistentia.* העת' ; העתקה *translatio.* הפט' ; הפטרה. — הפל' ; הפלגה *divisio, Hyperbole.* הפס' ; הפסקה *pausa accentuum.* הפר' ; הפרשה *separatio.* הפש' ; הפשטה *abstractio.* הצל' ; הצלחה *felicitas.* הצטר' ; הצטרפות *relatio.* הקב' ; הקבלה *oppositio.* הקד' ; הקדמה *præfatio,*

propositio. הקנ׳ ; הַקְנָאָה *acquisitio, emtio.* הקפ׳ ; הַרְדָּפָה ; הרד׳. *sensus.* הַרְגָּשָׁה ; הרג׳. *attentio.* הַקְפָּדָה *persecutio, consequentia.* הרו׳ ; הַרְוָחָה *respiratio.* הַרְכָּבָה ; הרכ׳. *remotio, absurdum.* הַרְחָקָה ; הרח׳ *insitio, compositio.* הרצ׳ : הַרְצָאָה *explicatio.* הַרְשָׁאָה ; הרש׳. *vannatio, ventilatio.* הַרְקָדָה ; הרק׳ *licentia, facultas.* הרשעה *impia.* השא׳ ; הַשְׁאָלָה *accommodatio, metaphora.* השג׳ ; הַשְׁגָּחָה *providentia.* השו׳ ; הַשְׁוָאָה *comparatio.* השכ׳ ; הַשְׂכָּלָה *intelligentia.* השתנ׳ ; הִשְׁתַּנּוּת *mutatio.* התח׳ ; הַתְחָלָה *initium, principium.* התמ׳ ; הַתְמָדָה *continuatio.* התר׳ ; הַתְרָאָה *monitio.*

ו

וא׳ ; וְאָמַר , וְאֵלֶּה , וְאִישׁ , וְאֶחָד , וְאַחֵר. ואח׳ ; וְאַחֲרִים. -ואל׳ ; ואלהי. -ואלמ׳ ; וְאִלְמָלֵא. ואלמנא. — ובג׳ ; וּבְגִין *et propter.* וּבַגְּמָרָא *et in Gemarâ.* ובח׳ ; וּבְחָכְמָה, וּבְגִמַטְרִיָא *et in geometriâ.* ובחסד. - ובספ׳ ; ובספרים. - וגו׳ : וְגוֹמֵר *et cetera.* וכולי ; וכו׳. -וַיַּעֲבֹר ; ויע׳. *Leviticus.* וַיִּקְרָא ; ויק׳

וּמְבָרְכִים; ומבר׳ (qui) et sicut is וּכְמַן; וכמ׳ et cetera.
וְנִרְאֶה; ונר׳ — וְנִזְכַּר; ונז׳ — וּמַתְחִילִין; ומתח׳
וּצְרִיכִים; וצר׳.

ז

זְכוּת; זכו׳ floreni. זְהוּבִים; זהו׳ - זְבָחִים; זבח׳
זְמִירוֹת; זמיר׳ — זִכְרוֹנוֹ; זכרו׳ — זִכָּרוֹן; זכר׳
זְרָעִים; זרע׳ excitatio. זְרִיזוּת; זריז׳ alieni. זָרִים; זר׳

ח

חֲגִיגָה; חגי׳ - חֲבֵרִים, חֲבִיבִי; חבי׳ - חֲבַקּוּק; חב׳
חָכָם; ח׳ extranei, profani. חִיצוֹנִים; חיצו׳
חֲכָמִים; חכמ׳ - חֲלִילָה; חלי׳ - חִלּוּל; חל׳ profanatio.
חֶשְׁבּוֹן; חשב׳ - חֶסְרוֹן; חסר׳ - חֲלָקִים; חלק׳
חֲתִימָה obsignatio, conclusio. חִתּוּם subsignatio. חתי׳; חת׳
חֲתִיכָה incisio, segmentum, portio.

ט

טְבִילָה Lavacrum, Baptismus. טבי׳; טביר׳;
טְבֶרְיָא Tiberias. טלט׳; טִלְטוּל motus, depor-

tatio. טומט׳ ; טוּמְטוּם .- טעמ׳ ; טַעֲמִים .- טפש׳ ; טפשות *stultitia.*

י

יהו׳ ; יְהוֹשֻׁעַ , יְהוּדִים .— יונ׳ ; יְוָנִים , יוֹנִים. יחז׳ ; יְחֶזְקֵאל , יְחִזְקִיָּה .- יי׳ ; יְהוָֹה .- יצי׳ ; יְצִיאָה , יְצִירָה .— יר׳ ; יְרוּשָׁלַיִם , יִרְמְיָהוּ .— ישי׳ ; יְשִׁיבָה *academia.* ישע׳ ; יְשַׁעְיָהוּ .- ישר׳ ; יְשָׁרִים , יִשְׂרָאֵל. ית׳ ; יִתְבָּרֵךְ .— יתע׳ ; יִתְעַלֶּה .— יתפ׳ ; יִתְפָּאֵר. יתר׳ ; יִתְרוֹמֵם.

כ

כבי׳ ; כִּבְיָכוֹל .- כהנ׳ ; כֹּהֲנִים .- כוכ׳ ; כּוֹכָבִים. כלו׳ ; כְּלוֹמַר .— כמ׳ ; כְּמַאן , כַּמֶּה .— (כנ׳)כנא׳ ; כְּנֶאֱמַר .— (כנ׳) כנו׳ ; כְּנוֹדַע .— (כנ׳)כנז׳ ; כְּנִזְכַּר. כנכ׳ ; כְּנִכְתַּב .— כנק׳ ; כְּנִקְרָא .— כנר׳ ; כְּנִרְאֶה. כפי׳ ; כְּפֵירוּשׁ , כְּפִירָה *abnegatio.* כשפ׳ ; כַּשְּׁפִים *præstigiatores.* כתו׳ ; כְּתוּבִים.

ל

לא׳ ; לְאָבִי .- לאד׳ ; לַאֲדוֹנִי .- לאהו׳ ; לַאֲהוּבִי , לְאִישׁ .- לאמ׳ ; לֵאמוֹר .- לג׳ ; לְגַמְרֵי .- לד׳ ; לְדִבְרֵי ,

; להג׳ - .לְהַבְדִּיל ; להבד׳ - .לְהָבִיא ; להב׳ - .לדעת
.לְטוֹבָה ;לט׳ - .לְחַיִּים ; לחי׳ - .לְזַרְעוֹ ; לזר׳ - .לְהַגִּיד
.לְמַעְלַת ; למע׳ - .לְמִסְפָּר ; למס׳ - .לִכְתּוֹב ; לכת׳
.לְמוֹצָאֵי ; למוצ׳ - .לְמֵימָר ; למי׳ - .לכבוד ; לכב׳
,לְמַשְׁמַע ; למש׳- .לְמַרְאֶה ; למר׳ - .לַמְנַצֵּחַ ; למנ׳
; לסמ׳— .לִסְעוּדָה ; לסע׳ - .לָנֶצַח ; לנ׳ — .לְמִשְׁפַּט
; לעו׳ *in condonationem.* לִסְלִיחָה ; לסל׳ — .לְסָמוּךְ
; לעת׳ *vesperè.* לָעֶרֶב , לְעָלְמָא ; לעל׳ — .לְעוֹלָם
.לְפִיכָךְ , לְפֵירוּשׁ ; לפי׳ *in posterum.* לֶעָתִיד
.לְרַבִּים ; לר׳ - .לִקְדוּשָּׁה ; לקד׳ - .לְצַדִּיקִים ; לצדי׳
.לְשִׂמְחָה , לְשַׁבָּת ; לש׳ *adprobationem.* לִרְאָיָה ; לרא׳
.לְתַרְבִּית ; לתר׳ - .לְתַלְמוּד ; לתל׳ - .לְתוֹרָה ; לת׳

מ

post מְאוּחָרִים ; מאוח׳ — .מֵאֲבוֹתֵינוּ ; מאבות׳
; מאר׳ — .מְאַפְּרִין ; מאס׳ — .מַאֲמָר ; מא׳ *posita.*
.מְבַטְּלִין ; מבט׳ — .מַבְדִּילִין ; מבד׳ — .מַאֲרִיכִין
; מדל׳-.מְבָרְכִים ; מבר׳ - .מִבְּעוֹד , מְבָעֲרִין ; מבע׳
quia scriptum est. מִדִּכְתִיב ; מדכת׳ — .מַדְלִיקִין

מד' ; מדרש , מדוע . — מהיר' ; מהירות . — מהל' ;
מהלכות . — מוס' ; מוסרים . — מוקד' ; מוקדמים
præposita. מוקדשים , מוקדון *Macedo.* מחז' ; מחזירין
repetunt. מחמ' ; מחמירין *aggravant.* מחר' ;
מחרימין *anathematizant.* מחצ' ; מחצית *dimidium.*
מטי' ; מטיבין *emendant.* מכר' ; מכריזין *proclamant.*
מכש' ; מכשירין *permittunt, pro licito habent.*
מל' ; מלכים . — מלכ' ; מלכות . — מלק' ; מלקין
flagellant. מלש' ; מלשינים *calumniantur.* ממו' ;
ממזרים . - ממית' ; ממיתין *occidunt.* ממנ' ; ממונות
pecuniæ. מנד' ; מנדין *excommunicant.* מנו' ; מנוחו.
מס' ; מסכת . - מסי' ; מסירה *proditio.* מסל' ; מסלקין
subducunt. מסק' ; מסקלין . — מעבד' ; מעבדין .
מעבר' ; מעברין . - מפו' ; מפורש . - מפורס' ; מפורסמים
publici, celebres. מפורס' ; מפורסמים *celeberrimi.*
מפט' ; מפטירין *remittunt.* מפסיק' ; מפסיקין *de-*
finiunt. מפק' ; מפקידין *mandant.* מפקירין *com-*
mune faciunt. מפר' ; מפרישין *separant.* מפרשים
interpretes Scripturæ. מפרי' ; מפרידין *separant.*
מפש' ; מפשיטין *exuunt.* מצד' ; מצדיקין *justi-*

ficant. מצו' ; מְצוֹת .— מצוח' ; מְצַוְּחִין *clamant.*
.מִצְרַיִם ; מצר' *orant.* מְצַלִּין ; מצל' - . מְצִיאָה ; מצי'
מצרפ' ; מְצָרְפִין *associant.* מקבל' ; מְקַבְּלִין *acci-*
piunt. מקד' ; מְקַדְּשִׁין *desponsant.* מקדימ' ; מַקְדִּימִין
antevertunt. מקדיש' ; מַקְדִּישִׁין *sanctificant.* מקט' ;
מְקַטְּלִין *occidunt.* מקלס' ; מְקַלְּסִין *laudant.* מקנח' ;
מְקַנְּחִין *abstergunt se.* מקפיד' ; מַקְפִּידִין *attenti*
sunt. מקצ' ; מְקַצְּרִין *abbreviant.* מקש' ; מַקְשִׁין
interrogant. מר' ; מַרְאֶה , מַרְבֶּה , מַרְבַּע .- משאיל'
מַשְׁאִילִין *mutuò dant* משב' ; מְשַׁבְּחִין *laudant.*
מַשְׁבִּיחִין .— משבע' ; מְשַׁבְּעִין *jurant.* משביע' ;
מַשְׁבִּיעִין *jubent jurare.* משגי' ; מַשְׁגִּיחִין *observant.*
מְשַׁחֲדִין ; משחד' *operam dant.* מִשְׁתַּדְּלִין ; משתד'
munera dant. משמש' ; מְשַׁמְּשִׁין *serviunt.*
משתיק' ; מְשַׁמְּתִינַן *nos excommunicamus.* משמת' ;
מַתְחִילִין ; מתחיל' *silentium imponunt.* מַשְׁתִּיקִין
incipiunt. מתכונ' ; מְתְכוּנוֹת *dispositiones.* מתפל' ;
מִתְפַּלְּלִים *orant.* מתקיע' ; מַתְקִיעִים *flant.* מתרג' ;
מְתַרְגְּמִין *declarant.*

נ

.נִבְאַר , נְבִיאִים ; נב' - . נְאָם , נֶאֱמָן , נֶאֱמַר ; נא'

נוטר'. *dos mulieris.* נדוניא ; נדוג'-. נגעים ; נגע';
נוטריקון *notaricum.* נוסח' ; נוסחאות *exemplaria.*
נזיקין. *increpatio.* נזיפה ; נזי' — . נוצרים ; נוצ'
נפרדים ; נפר'. *lotio.* נטילה : נטי' — . נחמיה ; נח'
abstracta. נפש' ; נפשות *corpora.* נפת' ; נפתלי
Naphtali. נצחי' ; נצחיות *æternitas.* נש' ; נשמה
anima. נשימה *respiratio.* נשיקה. נשיא'-. נשיאות ;
נשיאים.

ס

סב' ; סברא *opinio, sententia.* סגג' ; סגנים *vicarii.*
סוגיא ; סוג'-. סהדות ; סהד'-. סדרים ; סדר'
stylus, mos. סוח' ; סוחרים. — סופר' ; סופרים.
סט' ; סטדא *Stada.* סטרא *latus.* סכ' ; סכום *numerus.*
סכנה *periculum.* סליח' ; סליחות *preces
pro condonatione.* סמ' ; סמאל *Sammael, angelus
malus.* סמי' ; סמיכה *promotio, creatio in Magistrum.*
סנדל' ; סנדלפון *nomen angeli.* סנהד' ;
סנהדרין *Synedrium.* סניג' ; סניגור *advocatus.*
סניגוריא *συνηγορία.* סעוד' ; סעודות. -ספ' ;

carnifex. סַרְדְיוֹט ; סרד'-. סְפִירוֹת ; ספיר'-. סְפָרִים
clausa. סְתוּמָה ; סתו'

ע

, עִבְרִית ; עבר'-. עֲבֵירָה ; עבי'-. עֲבָדִים ; עבד'
. עֶזְרָא ; עז'-. עֻזִּיאֵל ; עוז'-. עוֹבַדְיָה ; עוב'-. עִבְרָאִי
speculativa. עִיּוּנִית ; עיונ'-. עֲזַרְיָאֵל , עֲזַרְיָה ; עזר'
; עצל'—. עֲסָקִים ; עסק'—. עַנְיוּתָא , עֲנָיוּת ; עני'
essen- עַצְמִיִּים ; עצמ'-. עַצְלָנִית ; עצלנ'-. עַצְלוּת
Aquila, nomen proprium. עקילס ; עק' tialia.
tempus vesper- עֲרָבִית ; ער' ligatio. עֲקֵידָה ; עקי'
tribu- עֶרְכָּאוֹת ; ערכ' mixtio. עִרְבּוּב ; ערב' tinum.
עֲשִׂירוּת. ; עשיר'—. עֲרֵלִים ; ערל' nalia.

פ

. פְּגָעִים ; פגע'-. פְּגִימָה ; פגי'-. פְּגוּם , פָּנִים ; פג'
Pumpedita. פּוּמְבְּדִיתָא ; פומב'-. פִּדְיוֹן , פְּדוּת ; פד'
. פָּחוֹת ; פח'-. פּוּרְקָנוּת ; פורק'-. פּוּרְעָנוּת ; פורע'
Pyrrhus, פיר״ום Papa. פִּיפְיוֹר ; פיפ'-. פֵּירוּשׁ ; פי'
; פלוג' N. aliquis, פְּלוֹנִי ; פלו' nomen proprium.

פלוגתא *controversia.* פלוס' ; פילוסוף *Philosophus.*
פלפ' ; פלפול *disputatio.* פמ' ; פמ"יס *Phameas,*
nomen proprium loci. פמל' ; פמליא *familia.*
פנד' ; פנדירא nomen proprium viri. פס' ; פסחים,
פסול. - פעמ' ; פעמים. - פקוד' ; פקודים. - פקח' ;
פקחין. - פרג' ; פרגוד. - פרהס' ; פרהסיא παῤῥησία.
פרהד' ; פרהדרין *assessores.* פרוזד' ; פרוזדור *por-*
ticus. פרוש' ; פרושים. - פרס' ; פרסום *publicatio.*
פרע' ; פרעון *solutio.* פרצ' ; פרצוף *persona, vultus.*
פרפרא' ; פרפראות *deliciæ, cupediæ.* פרקל' ; פרקליט
advocatus. פשי' ; פשיטא *certum.* פתח' ; פתחון.
פתר' ; פתרון.

צ

צבא' ; צבאות. — צדוק' ; צדוקים *Sadducæi.*
צדקנ' ; צדקניות. - ציצ' ; ציצית. - צמצ' ; צמצום.
צניע' ; צניעות. - צפנ' ; צפניה. - צפר' ; צפרנים.
צריכ' ; צריכות.

ק

קב' ; קבלה. — קביע' ; קביעות. — קד' ; קדוש.
קדוש' ; קדושין. - קדמ' ; קדמון , קדמות. - קה' ;

קֹהֶלֶת Ecclesiastes. קולמוס ; קולְמ׳ Calamus
scriptorius. קָטִיגוֹר ; קטיג׳ accusator. קטלנ׳ ;
.קַפְּדָנוּת ; קפדנ׳ — .קַמְצָנוּת ; קמצנ׳ — . קַטְלָנִית
קְרוּבַץ , קָרוֹב ; קר׳ — .קְצִינִים ; קְצִינ׳ sic vocant
Judæi cantiones, quas in Sabbatho, et festivis
diebus in synagogis suis cantillant. קָרָאִים ; קרא׳
Karæi. .קְרִיאָה ; קרי׳ — .קָרְבָּן ; קרב׳

ר

; רב׳ ; רַבָּנִים , רַבִּים. — רבי׳ ; רַבֵּינוּ. — רבות׳
; רגז׳ — . רבנות ; רבנ׳ . רְבִיעִית ; רביע׳ — . רבותינו
.רַגְזָנוּת - רגיל׳ ; רְגִילוּת. - רוחנ׳ ; רוּחָנִיִּי , רוּחָנִיּוּת
רחמנ׳ ; רַחֲמָנוּת. - רכיל׳ ; רְכִילוּת. - רמא׳ ; רַמָּאוּת
defraudatio. רְפוּאִיִּים ; רפוא׳ medicinales. רשע׳ ;
. רְשָׁפִים ; רשפ׳ — . רִשְׁעוּת , רְשָׁעִים

ש

שאל׳ ; שְׁאֲלוֹת. - שאר׳ ; שְׁאֵרִית. - שבוש׳ ; שְׁבוּשִׁים
perplexitates. . שְׁבָעִים ; שבע׳ - . שְׁבָטִים ; שבט׳
שַׁבְרִירִין ; שברי׳ Scotomata. שֶׁגּוֹרֵם ; שגו׳ nam

causa efficiens est. שד׳ ; שדים.- שדכ׳ ; שדכנות.
שו׳ ; שופטים.- שות׳ ; שותפין , שותפות.- שחק׳;
שחקים.- שחר׳ ; שחרית *matutina.* שטר׳ ; שטרות.
שיל׳ ; שלוש. — שיר׳ ; שירות. — שכ׳ ; שכתב ,
שכינא , שכינתא *habitatio.* In specie dicitur de
præsentiâ, gloriâ et majestate divinâ. שכיר׳ ;
שכירות *conductio.* שכ׳ ; שכלים *intellectualia.*
שלי ; שלמד. — שלט׳ ; שלטון. — שליח׳ ;
שליחות. — שלימ׳ ; שלימות. — שלש׳ ; שלשים ,
שלשלת , שלשול. - שמ׳ ; שמות , שמות , שמואל ,
שמים. — שנ׳ ; שנאמר , שנים. — שנק׳ ; שנקרא.
שפל׳ ; שפלות , שפלים. - שקר׳ ; שקרים. - שר׳ ;
שררה. — שרש׳ ; שרשית. — שתי׳ ; שתיקה.

ת

תאמ׳ ; תאמים. - תאר׳ ; תארים *attributa, de-
nominationes.* תבש׳ ; תבשילין. — תו׳ ; תורה.
תוס׳ ; תוספות. — תות׳ ; תותבא *vestimentum.*
תחומ׳ ; תחומין *termini.* ת׳ ; תלים item תיקו
quod tamen non est vox significativa per se, sed
symbolica antecedentis quæstionis dubiæ vel ob-

jectionis non solutæ. תכו' ; תְּכוּנָה *astronomia.* תכל' ;
תַּכְלִית . — תכש' ; תַּכְשִׁיטִין *mundus muliebris.*
תנא' ; תְּנָאִים . — תפי' ; תְּפִיסָה . — תק' ; תְּקִיעָה ,
תְּקוּן , תַּקָּנָה , תַּקִּיף . — תקו' ; תְּקוּמָה , תְּקוּפָה .
תר' ; תִּרְגֵּם , תַּרְגּוּם . — תרב' ; תַּרְבּוּת , תַּרְבִּית .
תרו' ; תְּרוּעָה , תְּרוּמָה , תְּרוּפָה . — תרנג' ; תַּרְנְגוֹל .
תרפ' ; תְּרָפִים . — תשו' ; תְּשׁוּבָה , תְּשׁוּעָה . —
תשיש' ; תְּשִׁישׁוּת . — תשע' ; תִּשְׁעִים .

VOLUMINIS III,

PARTIS POSTERIORIS

FINIS.

Typographica errata omnia, quæ in tribus hujus operis voluminibus corrigenda sunt :

IN VOL. 1, PART. 2.

—

Pag. 1, v. 1 *lege* שֶׁאבד. — Pag. 3, v. 6 *lege* צעיר. Ibid. v. 10 *lege* לו. — Pag. 10, v. 1 *lege* בתורה. Pag. 10, v. 4 *lege* אִי. — Ibid. v. 5 *lege* שֶׁבְּעַל. Pag. 11, v. 10 *lege* ללומד. — Pag. 14, v. 5 *lege* דִכְתִיב. — Pag. 15, v. 2 *lege* חסיד. — Ibid. *lege* השרירות. — Pag. 19, v. 7 *lege* לחכמה. — Pag. 21, v. 8 *lege* שאינו. — Pag. 22 in notâ ad v. 3 *lege* זאת. Pag. 26, v. 3 *lege* מאמינים. — Pag. 29 in notâ, pro *v.* 1 *lege v.* 2. — Pag. 35 in notâ ad v. 1 ibid. *lege* בהן. — Pag. 41, v. 7 *lege* הלא. — Pag. 51, v. 5 *lege* ליהנה. — Pag. 54, v. 6 *lege* הספינה. — Pag. 63, v. 2 *lege* וישלח. — Ibid. v. 9 pro הָעכרה *lege* העכבר. — Pag. 64, v. 6 pro נתחשק *lege* ותחשק. — Pag. 103, v. 13 *lege* חיל. — Pag. 114, v. 10 *lege* המיושב. — Pag. 125, v. 6 *lege* שחד. Pag. 129, v. 5 *lege* ובנתיב. — Pag. 135, v. 11 *lege* אפרֵש. — Pag. 136, v. 5 *lege* סכל. — Pag. 138, v. 6 *lege* הֶעָטֵף. — Pag. 139, v. 8 *lege* קוֹשֶׁרֶת. Pag. 168, v. 6 *lege* משמועתו. — Pag. 204, v. 9 *lege* הפזור. — Pag. 215, v. 11 *lege* להרחיב. — Pag. 223,

v. 4 post אדום dele *comma*. — Pag. 225, v. 13 *lege* לדוד. — Pag. 226, v. 9 *lege* הרי. — Pag. 241 in notâ ad v. 1 *lege* והרג. — Ibid. pro *linea* 13 lege *linea* 14. — Pag. 259, v. 6 *lege* עובדי. — Pag. 265, v. 3 *lege* לחצה. — Pag. 282, v. 5 *lege* עוֹשָׂה. — Pag. 285, v. 12 pro אותו *lege* דינו. — Pag. 294, v. 2 *lege* בצידון. — Pag. 294, v. 13 *lege* שהנמיה. — Pag. 299, v. 8 *lege* לזנות. — Ibid. v. 14 *lege* שנעשה. — Pag. 304, v. 5 *lege* ואמר. — Pag. 314, v. 13 *lege* תבין. — Pag. 316, v. 11 *lege* בסובב.

IN VOL. 1, PART. 2.

—

Pag. 15, v. 5 *lege* דנהירא. — Ibid. v. 7 *lege* והווא. Pag. 20, v. 1 *lege* וחוס. — Pag. 23, v. 11 *lege* אישתעא. Pag. 25, v. 5 *lege* וברחמך. — Pag. 30, v. 13 *lege* אתרא. Pag. 37, v. 4 *lege* רחים. — Pag. 42, v. 31 *lege* כְתוּנָא. — Pag. 50, v. 3 *lege* תחזון. — Pag. 51, v. 10 *lege* אלולאפון. — Pag. 54, v. 22 *lege* אחרנא. Ibid. v. 23 *lege* סימא. — Pag. 56, v. 34 *lege* וְרְוִיאו. — Pag. 68, v. 9 *lege* סַלֵּקְתָא. — Pag. 70, v. 6 *lege* מַפְלִיא. — Pag. 88, v. 9 *lege* אַרְיְוָתָא. Pag. 91, IX *lege* חִילְפִי. — Pag. 92, XIX *lege* דירי. Pag. 93, XXVII *lege* גַמְלִי. — Pag. 97, v. 4 *lege* אוּכָּמָתִי. — Ibid. v. 6 *lege* בֵיעֲתָא. — Pag. 99,

v. 1 *lege* חמית. — Pag. 100, v. 8 *lege* תיהב. — Pag. 107, v. 7 *lege* הדא. — Pag. 129, v. 3 *lege* שִׁירֵי. Pag. 130, v. 5 *lege* בגופיה. — Pag. 131, v. 3 *lege* דכגופיה. — Pag. 133, v. 3 *lege* אחר. — Pag. 135, v. 1 *lege* בתרומתן. — Ibid. v. 6 *lege* בערבי'. — Pag. 143, v. 4 *lege* חֲיוּת. — Pag. 145, v. 2 *lege* כְּרֵעוּתֵיהּ. — Pag. 151, v. 10 *lege* דְבֵיתִי. — Pag. 152, v. 3 *lege* עוֹל. — Ibid. v. 7 *lege* צָהִיל. — Pag. 155, v. 12 *lege* זְרִיזִין. — Pag. 156, v. 12 *lege* בחן. — Pag. 157, v. 3 *lege* בחכמתא. — Ibid. v. 9 *lege* מָנִן. — Pag. 160, v. 4 *lege* נַהֲרְוָתָא.

IN VOL. 2, PART. 1.

—

Pag. 3, lin. 5 *lege* מעותיו. — Pag. 4, lin. 7 pro usurpantur *lege* usurpant. — Pag. 5, lin. 15 *lege* simpliciter. — Pag. 25, lin. 1 dele *cf. etiam*. — Pag. 30, lin. 15 *lege* יואל. — Pag. 34, lin. 16 pro Ps. 15 *lege* Ps. 75. — Pag. 39, lin. 6 *lege* יָא־. — Pag. 41, lin. 17 *lege* הפכפך. — Pag. 45, lin. 6 *lege* יִשְׂרָאֵל. Pag. 82, lin. 21 *lege* conservet. Pag. 86, lin. 19 *lege* יהבך. — Pag. 93, lin. 14 *lege* præterlapsa. — Pag. 100, lin. 7 *lege* rhythmicâ. — Pag. 102, lin. 18 *lege* verbotenùs. — Pag. 119, lin. 12 *lege* cogitationum. — Pag. 125, lin. 3 in notâ *pro* legum *lege* legem. —

Pag. 126, lin. 7 *lege* sextæ. Pag. 164, lin. 8 *lege* Pag. 114, v. 11. — Pag. 167, lin. 14 dele comma post והזכיר. — Pag. 180, lin. 16 *lege* soloecismos. Pag. 192, lin. 6 *lege* ויכם. — Pag. 208, lin. 21 *lege* כהנים. — Pag. 231, lin. 4 *lege* המאורות. — Ibid. lin. 13 *lege* תקופותם. — Pag. 249, lin. 14 *lege* cæsis. Pag. 272, lin. 11 *lege* Pag. 252. — Pag. 292, lin. 11 *lege* והעיקר. — Pag. 294, lin. 19 *lege* monente. — Pag. 302, lin. 19 *pro* liciti *lege* prohibiti. — Pag. 312, lin. 11 *lege* בין. — Pag. 314, lin. 11 *lege* lucus. — Pag. 315, lin. 13 *lege* arborum. — Pag. 317, lin. 23 *lege* vigiliis.

ADDENDUM.

Verba האלף לך שלמה, quæ habentur pag. 184, v. 1., leguntur Cantic. VIII, 12; et quæ sequuntur האבן הזות, invenies Genes. XXVIII, 22.

IN VOL. 2. PART. 2.

—

Pag. 56, lin. 14 *lege* והמעין. — Pag. 58, lin. 7 *lege* הגלינו. — Pag 60, lin. 9 *lege* חזקה. — Pag. 72, lin. 19 *lege* scribendum. — Pag. 73, lin. 12 *lege* dicta sunt, — Pag. 80, lin. 11 post *Eccles.* 10, 12, in mediâ paginâ omissa est indicatio sequens : Pag. 18, v. 4. — Pag. 80, lin. 17 *lege* Pag. 18, v. 5. — Pag. 96, lin. 18 *pro* cui *lege* quo. — Pag. 103, lin. 22 lege *quam*

ut ego. — Pag. 110, lin. 19 *lege* legitur, pariter — Pag. 130, lin. 24 *lege* חכמה. — Pag. 150, lin. 16 post תְּשָׂא dele punctum. — Pag. 152 in notâ *lege* Habacuc Cap. III. — Pag. 178, lin. 7 *lege* ולא. — Pag. 170, lin. 4 *lege* אנו. — Pag. 190, lin. 6 *lege* תֵּיבוּתָא.

IN VOL. 3, PART. 1.

—

Pag. 20, columnâ 2ª, lin. 16 *lege* כַּפֵּר. — Pag. 94, columnâ 2ª, lin. 25 *lege* פּוּג.

IN VOL. 3, PART. 2.

—

Pag. 3, lin. 25 *lege* לְעוֹבְדֵי. — Pag. 65, lin. 21 *lege* דִּבּוּר. — Pag. 135, lin. 10 *lege* לִבְרָכָה — חֲכָמִים. Pag. 272, lin. 18 *lege* הַפָּנִים.